

บทที่ 4

การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาและการจัดทำฉากทัศน์ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด

4. การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาและการจัดทำฉากทัศน์ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด

ที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่กลุ่มจังหวัดจากข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มจังหวัด และแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด เพื่อนำไปสู่การจัดทำฉากทัศน์การพัฒนา (Scenario) และสามารถนำไปวางแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ได้อย่างเหมาะสม เชื่อมโยง และเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ดำเนินการสรุปข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มจังหวัดประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และข้อมูลด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งสรุปข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด ที่ได้จากการทบทวนในบทที่ 2 และบทที่ 3 ซึ่งจะสามารถจัดทำ Radar Chart การพัฒนาในแต่ละด้าน โดยมีเกณฑ์คะแนนดังแสดงในตารางที่ 4-1 และนำไปใช้ในการจัดทำฉากทัศน์

ตารางที่ 4-1 เกณฑ์คะแนนการพัฒนาในการจัดทำแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart)

ระดับคะแนน	รายละเอียด
5	ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
4	ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้ระบุไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด
3	ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มีความละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
2	มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนามากกล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่มีความละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด
1	ไม่ปรากฏว่ามี การหยิบยกประเด็นนี้มากกล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด

4.1 การศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัด

ที่ปรึกษาได้ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัด เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำฉากทัศน์การพัฒนา (Scenario) ผลการศึกษาและวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานและแผนพัฒนาของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู สกลนคร นครพนม มุกดาหาร ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ยโสธร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ ตั้งอยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง โดยมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกและด้านเหนือ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน และด้านใต้ ติดต่อราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรักกั้นพรมแดน พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่รวม 105.53 ล้านไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง มีความลาดเอียงไปทาง ตะวันออก มีลักษณะคล้ายกระทะ แบ่งเป็น 2 เขตใหญ่ ได้แก่ บริเวณแอ่งที่ราบโคราช อยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล และชี ลักษณะเป็นที่ราบสูงสลับกับเนินเขา และบริเวณแอ่งสกลนคร อยู่ทางตอนเหนือของภาค ตั้งแต่แนวเขาภูพาน ไปจนถึงแม่น้ำโขง เทือกเขาที่แบ่งระหว่างแอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร คือ เทือกเขาภูพาน

ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินจากกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 - 2564 จากพื้นที่รวม 105.53 ล้านไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง 6.42 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.08 ของพื้นที่ภาค พื้นที่ทำการเกษตร 74.06 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 70.18 ของพื้นที่ภาค พื้นที่ป่าไม้ 17.17 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.27 ของพื้นที่ภาค พื้นที่น้ำ 4.05 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.84 ของพื้นที่ภาค และพื้นที่เบ็ดเตล็ด 3.84 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.64 ของพื้นที่ภาค สภาพดินเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำทำให้ขาดแคลนน้ำและขาดธาตุอาหาร ไตดินมีเกลือหินทำให้ดินเค็ม จึงมีข้อจำกัดต่อการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำมีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ 3 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูล ลำน้ำหลักของภาค ได้แก่ แม่น้ำชี มีความยาวประมาณ 765 กิโลเมตร ยาวที่สุดในประเทศไทย มีต้นน้ำที่ ทิวเขาเพชรบูรณ์ และไหลไปรวมกับแม่น้ำมูลที่จังหวัดอุบลราชธานี แม่น้ำมูล มีความยาวประมาณ 641 กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่ที่เทือกเขาสนกำพวดแล้วไหลลงสู่ แม่น้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ ยังมีลำน้ำสาขาย่อย ได้แก่ ลำปาว ลำน้ำอูน ลำน้ำสงคราม ลำเสียว ลำน้ำเลย ลำน้ำพอง และลำตะคอง รวมทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ เช่น หนองหาร (สกลนคร) และบึงละหาน (ชัยภูมิ) นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำบาดาลมีปริมาณน้ำใน เกณฑ์เฉลี่ย 5-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ที่ความลึก ของบ่อประมาณ 30 เมตร คุณภาพของน้ำบาดาลมีตั้งแต่ เค็มจัด กร่อย และจืด เนื่องจากพื้นที่ในแอ่งโคราชและแอ่งสกลนครจะรองรับด้วยหินเกลือ หากเจอน้ำบาดาลลึก เกินไปอาจจะพบน้ำเค็ม ป่าไม้ในปี 2559 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 15.65 ล้านไร่ คิดเป็น ร้อยละ 14.8 ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ 15.3 ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งประเทศ ซึ่งยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายในการรักษา สมดุลของระบบนิเวศที่จะต้องมียพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ

จากการศึกษาทบทวนเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. 2566 - 2570) พบว่า พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งอยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) มีระบบสาธารณูปโภค พื้นฐาน โดยเฉพาะถนนที่เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงทั้งภายในภาค เชื่อมโยงระหว่างภาคและ ประเทศเพื่อนบ้าน สามารถขนส่งสินค้าและการโดยสารได้หลายทิศทาง ทั้งในเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (NSEC) และตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการค้าไทย - สปป.ลาว และไทย - กัมพูชา และมีระบบการขนส่งทางอากาศที่สามารถเดินทาง เชื่อมโยงในระดับประเทศ และในระดับนานาชาติ โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ของภาค
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

นอกจากนี้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหาร หนองคาย และนครพนมตามนโยบายเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จัดระเบียบความมั่นคงชายแดน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดมุกดาหารมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์ค้าส่งและขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาพื้นที่การค้าระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว และขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ในส่วนของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนครพนมมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาธุรกิจการค้าชายแดนและพื้นที่บริการโลจิสติกส์

อีกทั้ง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น นครราชสีมา อุดรธานี และหนองคาย ยังถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeastern Economic Corridor: NeEC) เพื่อพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพแห่งใหม่ของประเทศ (NeEC-Bioeconomy) ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่การผลิต รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนด้านเกษตรอุตสาหกรรมชีวภาพและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และพัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรด้านเกษตรและอุตสาหกรรมชีวภาพ นอกจากนี้การพัฒนา NeEC จะช่วยกระจายความเจริญสู่พื้นที่สร้างอัตลักษณ์ให้พื้นที่ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้

1) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดเลย และจังหวัดบึงกาฬ ตั้งอยู่ตอนบนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือแนวเส้นรุ้งที่ 16-18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100-103 องศาตะวันออก มีพื้นที่โดยรวมประมาณ 34,346.28 ตร.กม. หรือประมาณ 21,466,425 ไร่ คิดเป็นประมาณร้อยละ 24.08 และร้อยละ 6.69 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศไทย ตามลำดับ มีพื้นที่เป็นอันดับ 2 ของภาค รองจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

การใช้ประโยชน์ที่ดินรายจังหวัด โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีเนื้อที่รวมประมาณ 21,466,425 ไร่ คิดเป็นประมาณร้อยละ 20.34 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 6.69 ของประเทศไทย โดยจังหวัดอุดรธานีมีพื้นที่มากที่สุด คือ 11,730.30 ตร.กม. หรือ 7,331,439 ไร่ รองลงมาคือ จังหวัดเลย (11,424.61 ตร.กม./7,140,382 ไร่) จังหวัดบึงกาฬ (4,305 ตร.กม./2,690,625 ไร่) จังหวัดหนองบัวลำภู (3,859.09 ตร.กม./2,411,929 ไร่) และจังหวัดหนองคาย (3,027.28 ตร.กม./1,892,050 ไร่) ตามลำดับ นอกจากนี้ ในปี 2562 จากเนื้อที่ทั้งหมดของกลุ่มจังหวัดฯ สามารถแบ่งได้เป็นเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร 11,071,733 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.58 พื้นที่ป่าไม้ 3,441,174 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.71 ของเนื้อที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด โดยในส่วนของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพาะปลูกนาข้าว ประมาณ 5,071,805 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 45.81 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 54.19 เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย ยางพารา) สวนไม้ผล/ไม้ยืนต้น สวนผัก/ไม้ดอกไม้ประดับและการเกษตรอื่น ๆ เป็นต้น

ผลการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีดังนี้

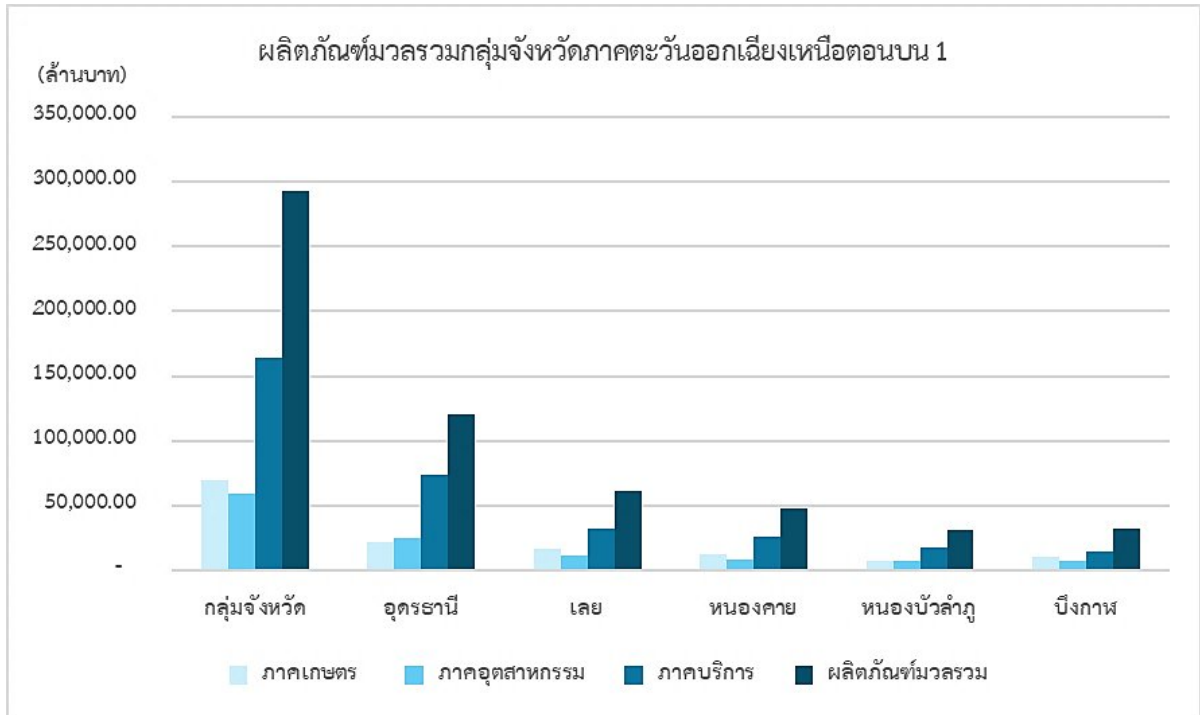
1.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

1.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีประชากรรวม 3,635,050 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 4 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,558,528 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเลย จำนวน 635,142 คน จังหวัดหนองคาย จำนวน 514,021 คน จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 506,872 และจังหวัดบึงกาฬมีประชากรน้อยที่สุด คือ 420,487 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.292 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดอุดรธานี มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงที่สุด เท่ากับ 0.121 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 41.21 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเลย เท่ากับ 0.061 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.92 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดหนองคาย เท่ากับ 0.047 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดบึงกาฬ เท่ากับ 0.032 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.86 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดและจังหวัดหนองบัวลำภู เท่ากับ 0.032 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.84 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดเมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี พบว่า ภาคบริการมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยภาคบริการมีส่วนคิดเป็นร้อยละ 56.14 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คาดการณ์โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-1 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ปี พ.ศ. 2565

1.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 69,105 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 62,742 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 10.14 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปี และข้าวนาปรัง) และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

1.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 252 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในปี พ.ศ. 2565 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 50 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 5.66 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 9,499 ล้านบาท คนงานรวม 1,276 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ อุตรธานี รวม 16 โรงงาน รองลงมาได้แก่ จังหวัดหนองคายและจังหวัดเลยจำนวนโรงงานเท่ากันอยู่ที่ 10 โรงงาน จังหวัดบึงกาฬ รวม 9 โรงงาน และจังหวัดหนองบัวลำภู รวม 5 โรงงาน

1.1.4) ข้อมูลด้านท่องเที่ยว

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 4,415,214 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 57.22 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด 10,834,994 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 9,036,080 คน และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 1,798,914 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 26,269.47 ล้านบาท แบ่งออกเป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 21,083.18 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 5,186.29 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี 3,444,141 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดหนองคาย 2,307,922 คน จังหวัดเลย 2,144,090 คน จังหวัดบึงกาฬ 825,862 คน และจังหวัดหนองบัวลำภู 314,065 คน ตามลำดับ

1.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

1.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) ทางหลวงหมายเลข 2 ถนนมิตรภาพ เป็นหนึ่งในทางหลวงสายประธานของประเทศไทย มีจุดต้นทางที่ จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 1 จังหวัดสระบุรี และสิ้นสุดที่ บริเวณด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยวิ่งผ่านจังหวัดสระบุรี - นครราชสีมา - ขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย มีระยะทางรวม 495.409 กิโลเมตร

2) ทางหลวงหมายเลข 22 สายอุดรธานี - นครพนม มีจุดเริ่มต้นที่ เขตเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และสิ้นสุดที่จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 212 อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยวิ่งผ่านจังหวัดอุดรธานี - สกลนคร - นครพนม มีระยะทางรวม 239.171 กิโลเมตร

3) ทางหลวงหมายเลข 201 สายถนนสีคิ้ว - เชียงคาน มีจุดเริ่มต้นที่ทางแยกต่างระดับสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และสิ้นสุดที่ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยวิ่งผ่านจังหวัดนครราชสีมา - ชัยภูมิ - ขอนแก่น - เลย มีระยะทางรวม 382.469 กิโลเมตร ซึ่งสามารถเดินทางต่อไปยังสะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย - ลาวที่เชื่อมต่อกับ สปป.ลาว บนทางหลวงหมายเลข 2195

4) ทางหลวงหมายเลข 210 สายอุดรธานี - วังสะพุง มีจุดเริ่มต้นที่วงแหวนรอบเมืองอุดรธานีหรือทางหลวงหมายเลข 216 อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และสิ้นสุดที่ สะพานสีห์พนม อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยวิ่งผ่านจังหวัดอุดรธานี - หนองบัวลำภู - เลย มีระยะทางรวม 118.908 กิโลเมตร

5) ทางหลวงหมายเลข 211 สายหนองสองห้อง - เชียงคาน จุดเริ่มต้นที่ ทางแยกทางหลวงหมายเลข 2 ในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย วิ่งไปทางทิศตะวันตกตามแนวแม่น้ำโขงและสิ้นสุดที่ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยวิ่งผ่านจังหวัดหนองคาย - เลย มีระยะทางรวม 184.360 กิโลเมตร

6) ทางหลวงหมายเลข 212 สายหนองคาย-อุบลราชธานี จุดเริ่มต้นที่แยกถนนมิตรภาพสายเก่า ทางหลวงหมายเลข 233 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย วิ่งไปทางทิศตะวันออกตามแม่น้ำโขง และสิ้นสุดที่ตัวเมืองอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดหนองคาย - บึงกาฬ - นครพนม - มุกดาหาร - ยโสธร - อำนาจเจริญ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 583.575 กิโลเมตร

และปัจจุบันมีสะพานเชื่อมต่อไปยัง สปป.ลาว ได้แก่ (1) สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 1 ที่จังหวัดหนองคาย (2) สะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย - ลาว จังหวัดเลย และ (3) สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 5 ที่จังหวัดบึงกาฬ ที่อยู่ในสถานะกำลังก่อสร้าง

1.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

ระบบคมนาคมทางรางของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย 1 เส้นทาง ได้แก่ (1) เส้นทางรถไฟสายนครราชสีมา - หนองคาย (ทางแยกจากชุมทางถนนจิระ - หนองคาย) ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัดนครราชสีมา - ขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย และสุดปลายทางที่สถานีรถไฟท่านาแล้ง สปป.ลาว โดยในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นรถไฟทางคู่ ซึ่งมีระยะทาง 628 กิโลเมตร ทั้งหมด 49 สถานี

1.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

ระบบคมนาคมทางน้ำของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วยแม่น้ำจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ (1) แม่น้ำสงครามมีต้นกำเนิดที่เกิดจากการรวมกันของสาขาลำน้ำที่เกิดจากเทือกเขาภูพาน ไหลผ่านอุดรธานี สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ แล้วไหลออกสู่แม่น้ำโขง ที่อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม (2) แม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างไทย - ลาว บริเวณจังหวัดเลย หนองคาย และบึงกาฬ โดยการขนส่งทางน้ำภายในบริเวณพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีปริมาณน้อยมาก เมื่อเทียบกับการขนส่งด้านอื่น ๆ เนื่องจากข้อจำกัดทางลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความตื้นและความแคบของลำน้ำ รวมถึงเส้นทางที่คดเคี้ยวจึงไม่เป็นที่นิยมในระบบคมนาคมขนส่งภายในประเทศ จึงเป็นการใช้เพื่อการเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่เป็นระบบคมนาคมทางน้ำบนแม่น้ำโขงระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาว ผ่านท่าเรือ จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนการค้าต่าง ๆ บริเวณจังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ ในเชิงเศรษฐกิจการค้า ท่องเที่ยวและเกษตรกรรม

1.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

ระบบคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีท่าอากาศยานจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

(1) ท่าอากาศยานนานาชาติอุดรธานี (ท่าอากาศยานพาณิชย์) (Udon Thani International Airport) ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ห่างจากเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย และนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ประมาณ 50 กิโลเมตร โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้โดยทางถนนทางหลวงในสายต่าง ๆ เช่น ทางหลวงหมายเลข 2, 22 และ 210 เป็นต้น และทางรถไฟบนเส้นทางรถไฟสายทางสายนครราชสีมา - อุดรธานี - หนองคาย เข้าอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี แล้วเดินทางไปยังสนามบิน ปัจจุบันมีสายการบินที่ให้บริการจำนวน 6 สายการบิน ประกอบด้วย Thai Airways, Thai Smile, Nok Air, Thai Vietjet Air, Thai AirAsia และ Thai Lion Air

(2) ท่าอากาศยานเลย (ท่าอากาศยานศุลกากร) (Loei Airport) ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ห่างจากตัวเมืองประมาณ 5 กิโลเมตร โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้โดยทางถนนทางหลวงสายต่าง ๆ เช่น ทางหลวงหมายเลข 21 และ 201 เป็นต้น ซึ่งมีเพียง 1 สายการบินที่ให้บริการคือ Thai AirAsia

1.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 ที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดเชื่อมโยงติดต่อ 3 ประเทศ ได้แก่ สปป. ลาว เวียดนาม และจีน
- S2 มีระบบคมนาคม การขนส่งและโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงทั้งในและนอกภูมิภาค ตลอดจนประเทศเพื่อนบ้าน
- S3 มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เชิงธรรมชาติ เชิงความเชื่อ ศรัทธา และวัฒนธรรมที่โดดเด่น
- S4 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่หลากหลายและโดดเด่น
- S5 เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน การค้าชายแดน และระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC)

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 การคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ยังขาดประสิทธิภาพ และไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่
- W2 ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่พร้อมรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้าการลงทุนการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว
- W3 การต่อยอดยกระดับเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอ
- W4 การบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอต่อภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม
- W5 ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้และหนี้สินครัวเรือน
- W6 การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและทักษะขั้นสูงยังไม่ครอบคลุม
- W7 ผู้ประกอบการมีทักษะด้านการสื่อสารและการค้าการลงทุนไม่เพียงพอ
- W8 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในบางพื้นที่ขาดมาตรฐานอย่างเพียงพอ
- W9 ไม่มีศูนย์ One Stop Service ด้านการค้าการลงทุนประจำพื้นที่
- W10 ไม่มีอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นสูงรองรับผลผลิตทางการเกษตร มีเพียงอุตสาหกรรมขั้นต้น
- W11 การบริหารจัดการองค์ความรู้ฐานข้อมูลการเผยแพร่และบุคลากร ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ
- W12 การเคลื่อนย้ายของแรงงานในพื้นที่ไปทำงานที่อื่น

โอกาส (Opportunities)

- O1 นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการพัฒนาด้านการคมนาคมและโลจิสติกส์ ด้านการค้าการลงทุน ด้านการเกษตร ครบวงจร ด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน
- O2 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลดีต่อการค้าการลงทุนและการค้าชายแดน FTA
- O3 การพัฒนาด้านเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์โดยมีมูลค่าสูง
- O4 การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทั่วทั้งด้าน MICE ด้านการแพทย์ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเชื่อ
- O5 การเปิดเส้นทางโลจิสติกส์เชื่อมต่อประเทศเพื่อนบ้าน
- O6 งานมหกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น พืชสวนโลก กีฬา ผ้าพื้นเมือง อาหาร ฯลฯ นำไปสู่การเชื่อมโยงในภูมิภาค

อุปสรรค (Threats)

- T1 การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อมและภูมิศาสตร์ของโลก
- T2 การเกิดโรคอุบัติใหม่ทั้งในคน พืชและสัตว์
- T3 การแข่งขันทางเศรษฐกิจและการกีดกันทางการค้าของประเทศเพื่อนบ้าน
- T4 ปัญหายาเสพติด
- T5 การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- T6 ปัญหาการนำสินค้าราคาถูกและด้อยคุณภาพและการลักลอบนำเข้าสินค้าโดยผิดกฎหมาย
- T7 ความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลกและภาวะเงินเฟ้อ

1.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดให้ได้มาตรฐาน

1. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเพื่อรองรับเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์และส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง (บนเส้นทางโรแมนติก (Romantic Route) และนาคีรุท (Nakee Route) งบประมาณ 5,000 ล้านบาท
2. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงผสมผสานสู่ความยั่งยืน งบประมาณ 200 ล้านบาท
3. โครงการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และพัฒนาช่องทางตลาดการท่องเที่ยวเชิงรุก งบประมาณ 150 ล้านบาท

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน

1. โครงการเพิ่มศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน งบประมาณ 20,000 ล้านบาท
2. โครงการยกระดับและพัฒนาสินค้าและบริการมุ่งสู่มาตรฐานสากล งบประมาณ 200 ล้านบาท
3. โครงการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนเชื่อมโยงทั้งภายในและระหว่างประเทศ งบประมาณ 200 ล้านบาท

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาและยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่
เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ

1. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่มาตรฐานอินทรีย์อย่างเป็นระบบ (Green Economy) งบประมาณ 150 ล้านบาท
2. โครงการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ เพื่อการแข่งขันสู่มาตรฐานสากล งบประมาณ 200 ล้านบาท
3. โครงการส่งเสริมการตลาดและจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์การเกษตร งบประมาณ 200 ล้านบาท

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 4 การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. โครงการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการน้ำและการอนุรักษ์แหล่งน้ำ งบประมาณ 3,500 ล้านบาท
2. โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ งบประมาณ 200 ล้านบาท
3. โครงการเสริมสร้างนวัตกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก และภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ ตามสถานการณ์โลก งบประมาณ 150 ล้านบาท

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 5 พัฒนาทุนมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตใน
ทุกช่วงวัยอย่างเท่าเทียม

1. โครงการส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต งบประมาณ 150 ล้านบาท
2. โครงการยกระดับศักยภาพแรงงานให้ได้มาตรฐาน งบประมาณ 150 ล้านบาท
3. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลก งบประมาณ 200 ล้านบาท

1.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดที่ได้กำหนดตามความสอดคล้องของแผนระดับ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 สามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด โดยทั่วไปประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้า การลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

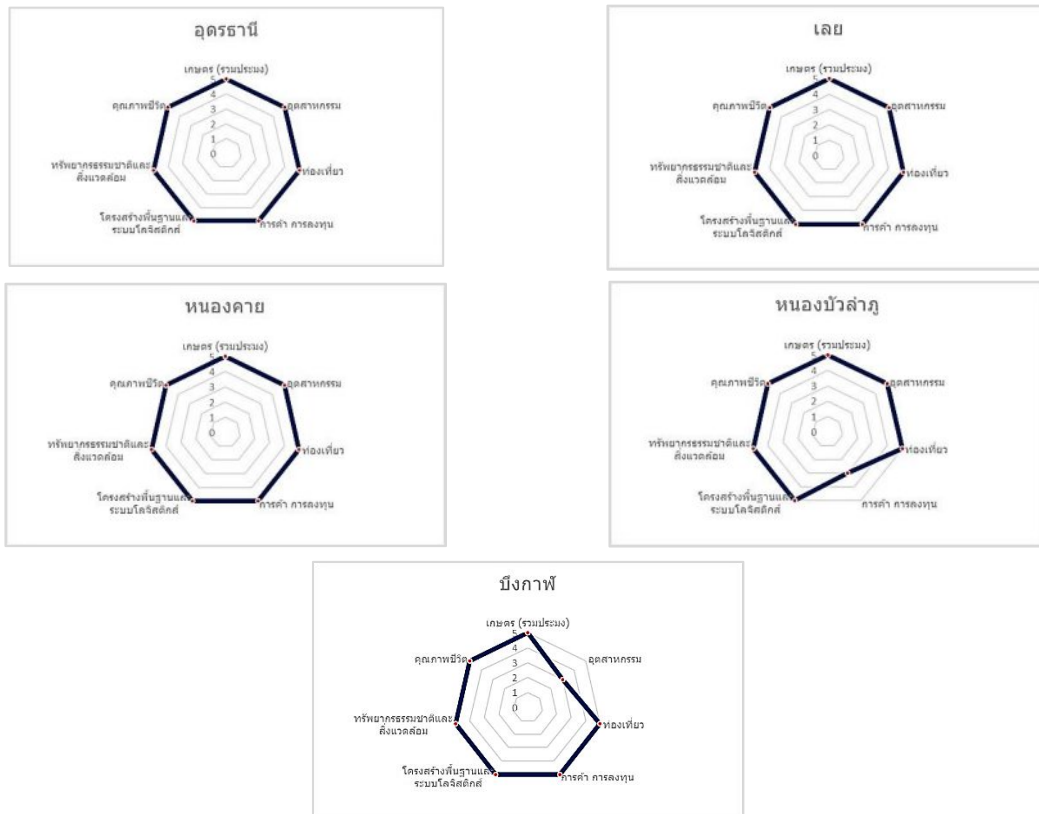
1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้ระบุไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด
3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน

4. ระดับ 2 มีการขยายยกประเด็นการพัฒนานี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์โครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด

5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามีการขยายยกประเด็นนี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เน้นการพัฒนาในด้านเกษตรท่องเที่ยว การค้าการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคุณภาพ การวิเคราะห์รายจังหวัดพบว่าจังหวัดอุดรธานี เลยและหนองคายมีประเด็นการพัฒนาครอบคลุมทุกด้าน จังหวัดบึงกาฬ ไม่ระบุในประเด็นการพัฒนาและไม่มีโครงการและงบประมาณในการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการส่งเสริมการค้าการลงทุนในแผนพัฒนาจังหวัดแต่ไม่มีโครงการและงบประมาณในการพัฒนาส่วนนี้

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีดังแสดงในรูปที่ 4.1-2

ที่มา: วิเคราะห์โดยที่ปรึกษา

รูปที่ 4.1-2 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัด
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

2) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนที่จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร มีสะพานมิตรภาพเชื่อมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่จังหวัดมุกดาหารและนครพนม โดยมีเส้นกั้นพรมแดนตามแนวลำน้ำโขง

ระยะทาง 246 กิโลเมตร (จังหวัดมุกดาหาร ระยะทาง 72 กิโลเมตร และจังหวัดนครพนม ระยะทาง 174 กิโลเมตร) ซึ่งสามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศในกลุ่มอินโดจีนได้ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตั้งอยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ 16 องศา 25 ลิปดา ถึง 17 องศา 25 ลิปดา เหนือ และเส้นแวงที่ 104 องศา 08 ลิปดา ถึง 104 องศา 47 ลิปดา ตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 19,474.47 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,190,433 ไร่

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ในปี พ.ศ. 2562 มีการใช้ประโยชน์ที่ดินมากที่สุด โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรกรรมจำนวน 7,738,838 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.33 ของการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มจังหวัด รองลงมาเป็นพื้นที่ป่าไม้จำนวน 1,692,247 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.16 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างจำนวน 662,095 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.93 พื้นที่แหล่งน้ำจำนวน 607,048 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.44 และพื้นที่เปิดเตล็ดจำนวน 461,187 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.14 ตามลำดับ

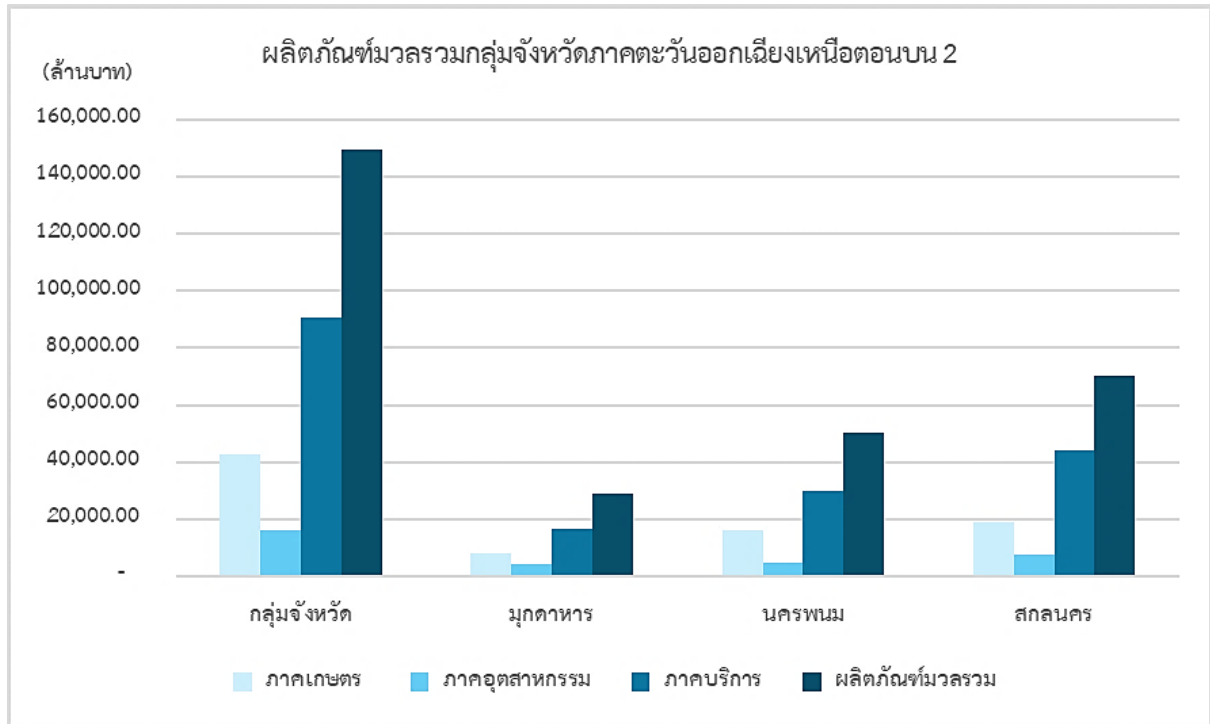
2.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

2.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีประชากรรวม 2,208,536 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 5 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดสกลนคร จำนวน 1,145,657 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครพนม จำนวน 714,284 คน และจังหวัดมุกดาหารมีประชากรน้อยที่สุด คือ 351,595 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.150 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดสกลนคร มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงที่สุด เท่ากับ 0.070 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.08 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครพนม เท่ากับ 0.050 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.56 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และจังหวัดมุกดาหาร เท่ากับ 0.029 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.36 เมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี พบว่า ภาคบริการมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยภาคบริการมีส่วนคิดเป็นร้อยละ 60.47 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คาดการณ์โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-3 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ปี พ.ศ. 2565

2.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 42,861 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 38,720 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 10.69 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปี และข้าวนาปรัง) และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

2.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 252 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 28 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 7.14 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 1,807 ล้านบาท คนงานรวม 190 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ สกลนคร รวม 12 โรงงาน รองลงมาได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร 7 โรงงาน และจังหวัดนครพนม 7 โรงงาน ตามลำดับ

2.1.4) ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 1,851,041 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 56.05 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด 5,570,880 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 5,322,065 คน และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 248,815 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 9,584.93 ล้านบาท แบ่งออกเป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 8,978.12 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 606.81 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดนครพนม 2,204,220 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร 1,735,548 คน และจังหวัดสกลนคร 1,631,112 คน ตามลำดับ

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีดังนี้

- (1) **จังหวัดสกลนคร** มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด เช่น วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร อุทยานแห่งชาติภูพาน งานประเพณีออกพรรษาแห่ปราสาทผึ้ง และแข่งเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน เป็นต้น
- (2) **จังหวัดนครพนม** มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด เช่น วัดพระธาตุพนมวรวิหาร ตลาดอินโดจีนนครพนม อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ งานประเพณีไหลเรือไฟออกพรรษา งานนมัสการองค์พระธาตุพนมขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 และแลนด์มาร์คพญานาค เป็นต้น
- (3) **จังหวัดมุกดาหาร** มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด เช่น หอแก้วเฉลิมพระเกียรติ ตลาดอินโดจีนมุกดาหาร และงานแข่งเรือออกพรรษาไทย - ลาว เป็นต้น

2.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

2.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) **ทางหลวงหมายเลข 12** สายแม่สอด (เขตแดน) - มุกดาหาร ที่เชื่อมระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีจุดต้นทางที่ สะพานมิตรภาพไทย - พม่า อำเภอแม่สอด จังหวัดตากและสิ้นสุดที่ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร โดยวิ่งผ่านจังหวัด ตาก - สุโขทัย - พิษณุโลก - เพชรบูรณ์ - ขอนแก่น - กาฬสินธุ์ - สกลนคร - มุกดาหาร มีระยะทางรวม 793.391 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างเมืองเมือล้าเลิง สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า และเมืองดานัง ในโครงการแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออกตะวันตก (East-West Economic Corridor - EWEC)

2) **ทางหลวงหมายเลข 22** สายอุดรธานี - นครพนม มีจุดเริ่มต้นที่ เขตเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และสิ้นสุดที่ จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 212 อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนมโดยวิ่งผ่านจังหวัด อุดรธานี - สกลนคร - นครพนม มีระยะทางรวม 239.171 กิโลเมตร

3) ทางหลวงหมายเลข 212 สายหนองคาย - อุบลราชธานี จุดเริ่มต้นที่ แยกถนนมิตรภาพสายเก่า ทางหลวงหมายเลข 233 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย วิ่งไปทางทิศตะวันออกตามแม่น้ำโขง และสิ้นสุดที่ตัวเมืองอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดหนองคาย - บึงกาฬ - นครพนม - มุกดาหาร - ยโสธร - อำนาจเจริญ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 583.575 กิโลเมตร

4) ทางหลวงหมายเลข 213 สายมหาสารคาม - สกลนคร มีจุดต้นทางที่ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม และสิ้นสุดที่จุดตัดทางแยกทางหลวง 241 อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยวิ่งผ่านจังหวัด มหาสารคาม - กาฬสินธุ์ - สกลนคร มีระยะทางรวม 114.296 กิโลเมตร

5) ทางหลวงหมายเลข 214 สายกาฬสินธุ์ - ชongจอม มีจุดเริ่มต้นที่ เขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และสิ้นสุดที่ด่านพรมแดนช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่เชื่อมต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา โดยวิ่งผ่านจังหวัด กาฬสินธุ์ - ร้อยเอ็ด - สุรินทร์ มีระยะทางรวม 252.428 กิโลเมตร

6) ทางหลวงหมายเลข 222 สายพังโคน - บึงกาฬ มีจุดต้นทางที่จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 22 อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร และสิ้นสุดที่อำเภอบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ โดยวิ่งผ่านจังหวัดสกลนคร - บึงกาฬ มีระยะทางรวม 128.786 กิโลเมตร

7) ทางหลวงหมายเลข 223 สายสกลนคร - บ้านดอง มีจุดต้นทางที่ตัวเมืองสกลนคร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร และสิ้นสุดที่จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 212 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยวิ่งผ่านจังหวัด สกลนคร - นครพนม มีระยะทางรวม 65.780 กิโลเมตร

8) ทางหลวงหมายเลข 227 สายกาฬสินธุ์ - พังโคน มีจุดต้นทางที่ตัวเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และสิ้นสุดที่จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 22 อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยวิ่งผ่านจังหวัด กาฬสินธุ์ - อุดรธานี - สกลนคร มีระยะทางรวม 162.667 กิโลเมตร

และปัจจุบันมีสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 2 และ 3 ที่จังหวัดมุกดาหาร และนครพนม เชื่อมโยงกับ สปป.ลาว ในด้านเศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยว

2.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

ปัจจุบันกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ยังไม่มีระบบคมนาคมทางรางเข้าถึงศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัด ซึ่งหากต้องการเดินทางมายังจังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร โดยระบบรางจะต้องไปใช้บริการรถไฟที่สถานีบริเวณจังหวัดอุดรธานีหรือจังหวัดขอนแก่น แต่กำลังมีการก่อสร้างเส้นทางรถไฟทางคู่สายใหม่เชื่อมบ้านไผ่ (ขอนแก่น) - นครพนม ที่มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่ชุมทางบ้านหนองแวงไร่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัด ขอนแก่น - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - ยโสธร - มุกดาหาร - นครพนม ไปสิ้นสุดที่สถานีสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 3 จ.นครพนม และเชื่อมต่อกับ สปป.ลาว ที่แขวงสะหวันนะเขต และคำม่วน มีระยะทาง 355 กิโลเมตร โดยรถไฟสายนี้อยู่ในโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษเชื่อมรถไฟระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) และเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหารและจังหวัดนครพนม

2.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

ระบบคมนาคมทางน้ำของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วยแม่น้ำจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ (1) แม่น้ำสงครามมีต้นกำเนิดที่เกิดจากการรวมกันของสาขาลำน้ำที่เกิด

จากเทือกเขาภูพาน ไหลผ่านอุดรธานี สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ แล้วไหลออกสู่แม่น้ำโขง ที่อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม (2) แม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างไทย - ลาว บริเวณจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร โดยการขนส่งทางน้ำภายในบริเวณพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับการขนส่งด้านอื่น ๆ เนื่องจากข้อจำกัดทางลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความตื้นและความแคบของลำน้ำ รวมถึงเส้นทางที่คดเคี้ยวจึงไม่เป็นที่นิยมในระบบคมนาคมขนส่งภายในประเทศ จึงเป็นการใช้เพื่อการเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่เป็นระบบคมนาคมทางน้ำบนแม่น้ำโขงระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาว ผ่านท่าเรือ จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนการค้าต่าง ๆ บริเวณจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ในเชิงเศรษฐกิจการค้า ท่องเที่ยวและเกษตรกรรม

2.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

ระบบคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีท่าอากาศยานจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

(1) ท่าอากาศยานสกลนคร (ท่าอากาศยานพาณิชย์) (Sakon Nakhon Airport) ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้โดยทางถนนทางหลวงสายต่าง ๆ เช่น ทางหลวงหมายเลข 22, 213 และ 223 เป็นต้น ปัจจุบันมีสายการบินให้บริการ 2 สายการบิน ประกอบด้วย Nok Air, Thai AirAsia เป็นต้น

(2) ท่าอากาศยานนครพนม (ท่าอากาศยานพาณิชย์) (Nakhon Phanom Airport) ตั้งอยู่ใน อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้โดยทางถนนทางหลวงสายต่าง ๆ เช่น ทางหลวงหมายเลข 22, 212 และ 2023 เป็นต้น ซึ่งจำนวนสายการบินที่ให้บริการมี 1 สายการบินคือ Thai AirAsia

2.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 มีสินค้าทางการเกษตรที่เป็นที่รู้จักและยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ อาทิ โคขุน ผ้าย้อมคราม ผ้าหมักโคลน เป็นต้น รวมถึงมีสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับมาตรฐาน GI ได้แก่ ลิ้นจี่ สับปะรด กล้วยพันธุ์หางกระรอก
- S2 ผลวิจัยเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูง
- S3 ศักยภาพด้านเกษตรและบริการ อาทิ การทำปุ๋ยคอก โดยเฉพาะการเลี้ยงโคขุนที่มีมาตรฐาน และโคพื้นเมือง รวมทั้งมีศักยภาพในการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และพืชอาหารสัตว์ เป็นต้น
- S4 มีแหล่งท่องเที่ยว และประเพณีทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่โดดเด่น ซึ่งประกอบไปด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จุดแข็ง (Strengths)

- S5 มีระบบขนส่งทางอากาศ 2 แห่งในการรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- S6 มีสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 2 แห่ง
- S7 มีสถานที่พักแรมรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง
- S8 มีศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศูนย์สูงอายุที่ จ.นครพนม และมีโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จังหวัดมุกดาหาร
- S9 มีทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์
- S10 มีศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ
- S11 มีโครงการพระราชดำริอยู่ในพื้นที่หลายโครงการ
- S12 มีสถาบันการศึกษาที่มีความสามารถในการผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีความรู้ความสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงาน และมีบุคลากรพร้อมเสนอแนะทางวิชาการเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิต
- S13 มีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมบูรณาการไปในทิศทางเดียวกัน

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 ขาดระบบการขนส่งทางรางที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองหลักและเมืองรองและเส้นทางเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพทั่วถึง
- W2 ขาดระบบขนส่งด้านการบริการท่องเที่ยว
- W3 ขาดผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ข้อมูลการตลาดในการรับรู้มูลค่าผลิตภัณฑ์
- W4 กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่องทั้งปี
- W5 การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง
- W6 ขาดแคลนบุคลากรที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ เป็นต้น
- W7 ขาดความหลากหลายของรูปแบบการท่องเที่ยว
- W8 ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง
- W9 เกษตรกรไม่ยอมรับการผลิตรูปแบบเกษตรสมัยใหม่
- W10 ขาดการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าเกษตรและการบริหารจัดการน้ำ
- W11 ระบบชลประทานยังไม่ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่ทำการเกษตรอาศัยน้ำฝน
- W12 การทำการเกษตรเชิงเดี่ยว
- W13 ขาดแรงงานฝีมือที่มีทักษะพิเศษ
- W14 กลุ่มเปราะบางในพื้นที่ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจำนวนมาก
- W15 พื้นที่กลุ่มจังหวัดเป็นพื้นที่กลุ่มทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดอุทกภัยมากขึ้น
- W16 ยังคงมีความเหลื่อมล้ำสูงในพื้นที่
- W17 การเข้าถึงเงินทุน

โอกาส (Opportunities)

- O1 นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมื่อนานาชาติ
- O2 มีที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ที่ดี โดยสามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและสามารถผ่านเข้าสู่ประเทศเวียดนามและประเทศจีน
- O3 รัฐบาลมีการวางแผนและผลักดันโครงการเครือข่ายคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่มากขึ้น ทั้งระบบถนน ระบบราง และทางอากาศ เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) และประเทศเพื่อนบ้าน
- O4 การตลาดแบบ Social Marketing และ Online Marketing
- O5 นโยบายส่งเสริมสินค้าเกษตรคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐาน สินค้าเกษตรมูลค่าสูง BCG SDGs โลจิสติกส์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ครบวงจร
- O6 นโยบายการจัดการพื้นที่เมืองและชุมชนมุ่งสู่การเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- O7 ประเทศเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มจังหวัดฯ

อุปสรรค (Threats)

- T1 ภาวะเศรษฐกิจโลก
- T2 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว อาทิ ตัวเครื่องบิน
- T3 การเข้าสู่สังคมสูงอายุมองส่งผลกระทบต่อปัญหาแรงงานภาคการเกษตร
- T4 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูงกว่าพื้นที่อื่น
- T5 นโยบายการค้าระหว่างประเทศ เช่น Zero Covid-19
- T6 มีปัญหาด้านการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ เช่น ปัญหาสินค้าหนีภาษี ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และปัญหาเศรษฐกิจโลก
- T7 สงครามรัสเซีย - ยูเครน ส่งผลกระทบต่อส่งออก และทำให้ราคาน้ำมันและปัจจัยการผลิตเพิ่มสูงขึ้น
- T8 ขาดการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ Covid-19 ในระยะยาว และยั่งยืน

2.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงอย่างยั่งยืน

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (BCG-Precision Farming) (เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร)
 2. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการภาคเกษตร
 3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรเพื่อการผลิตและการตลาดของกลุ่มสินค้า
 4. โครงการส่งเสริมพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดสนุก
 5. โครงการยกระดับผลผลิตผลไม้และพัฒนาแหล่งอาหารปลอดภัยด้วยนวัตกรรม
- การบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่ด้วยระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์และการปรับปรุงดินด้วยนวัตกรรมดินมีชีวิตแบบสกลนครโมเดล

6. โครงการยกระดับสู่กลุ่มสนุกโมเดลและขยายผลเศรษฐกิจฐานรากด้วยนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ตามรูปแบบสกลนครโมเดล
7. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรทำนาข้าวแบบใช้น้ำน้อยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน

1. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดและประชาสัมพันธ์กลุ่มจังหวัดสนุก (เที่ยวสนุก สุขสบาย)
2. โครงการยกระดับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
3. โครงการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดสนุก (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร)

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุนและโลจิสติกส์ให้กับภาคธุรกิจในพื้นที่

1. โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์ของกลุ่มจังหวัดสนุก
2. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและยกระดับสินค้า เพื่อรองรับการแข่งขันด้านการค้าการลงทุนของกลุ่มจังหวัดสนุก
3. โครงการส่งเสริมพัฒนาด้านการตลาดและพัฒนาความร่วมมือทางการค้าการลงทุนทั้งในและต่างประเทศของกลุ่มจังหวัดสนุก

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาสังคม ความมั่นคงและสิ่งแวดล้อม

1. โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือนกลุ่มสนุก
3. โครงการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินกลุ่มสนุก
4. โครงการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน
6. เพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังและควบคุมอาชญากรรม ด้านความมั่นคง และการรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในจังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร
7. โครงการเมืองปลอดภัยมั่นคง
4. โครงการพัฒนาและส่งเสริมสร้างความมั่นคงชายแดนที่ยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา

2.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

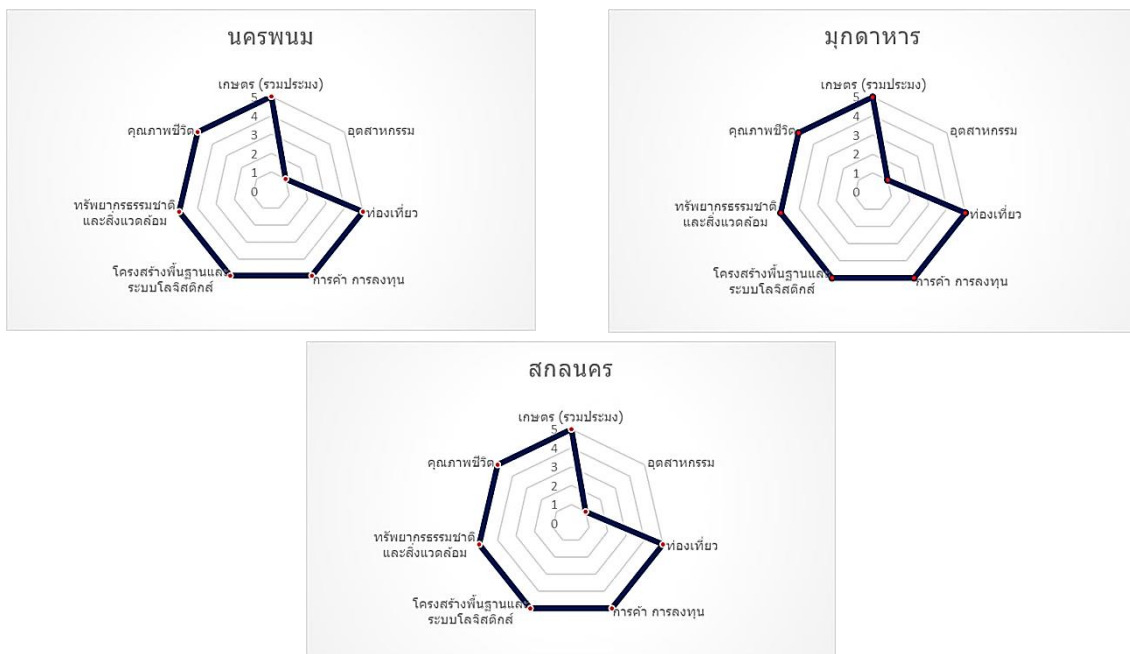
จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด โดยทั่วไปประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้า การลงทุน

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้รับไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด
3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มียรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
4. ระดับ 2 มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนามากกล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่มียรายละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด
5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามี การหยิบยกประเด็นนี้มากกล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ทั้ง 3 จังหวัด เน้นการพัฒนา ด้านการเกษตร การท่องเที่ยว การค้าการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต แต่ไม่มีการส่งเสริมในด้านการอุตสาหกรรมในภาพรวมและไม่มีการกล่าวถึงการพัฒนา อุตสาหกรรมในแผนพัฒนาจังหวัดและไม่มีการตั้งงบประมาณในส่วนนี้

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 แสดงในรูปที่ 4.1-4

ที่มา: วิเคราะห์โดยที่ปรึกษา

รูปที่ 4.1-4 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัด
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

3) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 25 - 17 องศาเหนือและเส้นแวงที่ 101 - 103 องศาตะวันออก ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือห่างจากกรุงเทพมหานคร 445 กิโลเมตร ขนาดพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดรวม 31,423.87 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 6.18 ของพื้นที่ประเทศ ร้อยละ 18.61 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม ตามลำดับ กลุ่มจังหวัดฯ ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำชีที่อยู่ตอนกลางของพื้นที่และที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของพื้นที่ โดยทางทิศตะวันตกและทิศเหนือจะมีสภาพเป็นภูเขาเทลาดมาทางทิศตะวันออก

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีจังหวัดขอนแก่น เป็นศูนย์กลางการบริหารงานกลุ่มจังหวัด มีพื้นที่ทั้งสิ้น 31,423.87 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 19,639,918 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.61 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ 6.18 ของประเทศ เป็นพื้นที่ป่าไม้ 1,591,178.45 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.18 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด มีพื้นที่การเกษตร 25,734,545 ไร่ อยู่ในเขตชลประทาน 4,007,409 ไร่

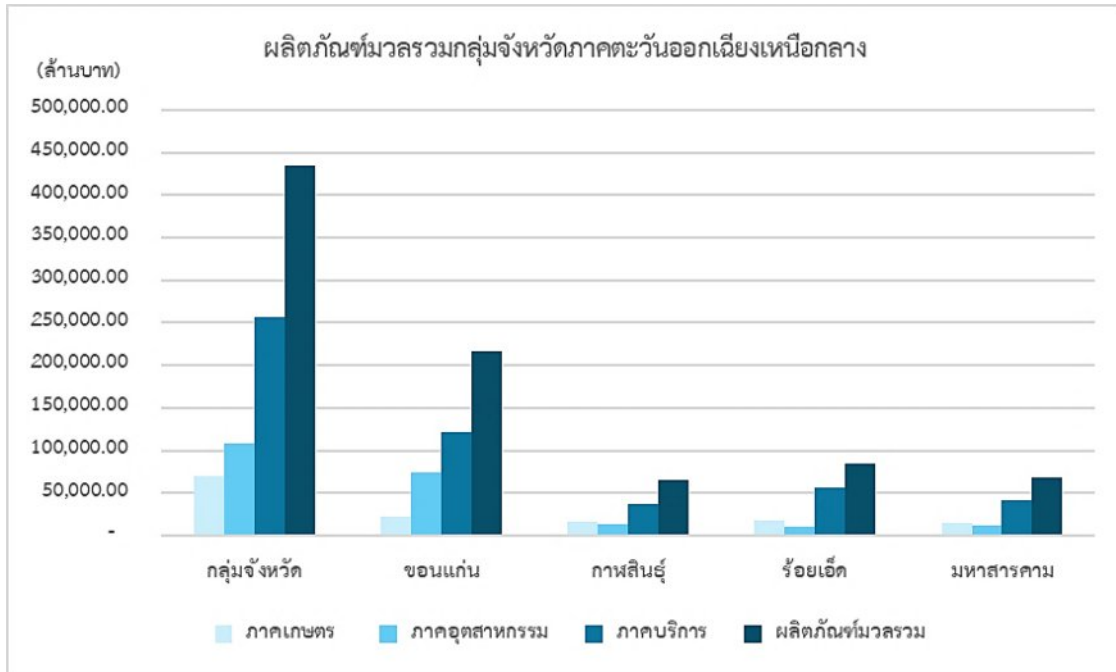
3.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

3.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีประชากรรวม 4,970,189 คน คิดเป็นร้อยละ 7.52 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,779,373 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1,284,836 คน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 968,065 คน และจังหวัดมหาสารคาม มีประชากรน้อยที่สุด คือ 937,915 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.434 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดขอนแก่นมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงสุด เท่ากับ 0.216 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.89 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด เท่ากับ 0.084 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.33 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดมหาสารคาม เท่ากับ 0.068 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.63 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และจังหวัดกาฬสินธุ์ เท่ากับ 0.066 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.16 เมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี พบว่า ภาคบริการมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยภาคบริการมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 59.10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด หากพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด พบว่า จังหวัดขอนแก่น มีภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คาดการณ์โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-5 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ปี พ.ศ. 2565

3.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร ในปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 69,127 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 65,108 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 6.17 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 35,080.28 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 19,639,918 ไร่ มีพื้นที่การเกษตร 13,644,035 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.23 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด พื้นที่ชลประทาน 2,225,259 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.15 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด พื้นที่ป่าไม้ 1,573,362 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.18 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด และพื้นที่นอกเกษตร 4,482,519 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.44 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด โดยมีครัวเรือนเกษตรกร 782,675 ครัวเรือน มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และยางพารา โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

3.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 252 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 63 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 28.41 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 2,422 ล้านบาท คนงานรวม 1,114 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ ขอนแก่นรวม 28 โรงงาน รองลงมาได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด 22 โรงงาน จังหวัดกาฬสินธุ์ รวม 11 โรงงาน และจังหวัดมหาสารคาม 2 โรงงาน ตามลำดับ

3.1.4) ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาพบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 2,799,773 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 51.81 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด 6,407,835 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 6,258,681 คน และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 149,154 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 15,159.74 ล้านบาท แบ่งออกเป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 14,751.32 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 408.42 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น 3,923,536 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ 919,202 คน จังหวัดร้อยเอ็ด 804,841 คน และจังหวัดมหาสารคาม 760,256 คน ตามลำดับ

การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม เช่น กลุ่มหาธาตุ กุสินทรรัตน์ พระธาตุนาดูน พระพุทธรูปยืนมิ่งมงคล ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองที่จังหวัดมหาสารคาม กุกาสิงห์ กุพระโกนา ปรางค์กู พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่จังหวัดร้อยเอ็ด และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่น้ำตกตาดทอง น้ำตกผานางคอย น้ำตกแก้งกะอาม ผาเสวยที่จังหวัดกาฬสินธุ์ บางแสน 2 และหาดจอมทองที่จังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็นรายจังหวัดได้ดังนี้

(1) จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ พระธาตุนาคู พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองกาฬสินธุ์ พระพุทธสถานภูโปเมืองฟ้าแดดสงยาง หาดดอกเกด เขื่อนลำปาว หมู่บ้านวัฒนธรรมโนนสง่า พิพิธภัณฑสถานสิรินธร

(2) จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ พระธาตุนามแก่น พระมหาธาตุแก่นนคร ปราสาทเปือยน้อย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถานและซากไดโนเสาร์ อ.ภูเวียง ผ้าไหมมัดหมี่ อ.ชนบท อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อุทยานแห่งชาติภูเวียง อุทยานแห่งชาติภูเก้า ภูพานคำ เขื่อนอุบลรัตน์ จุดชมวิวหินช้าง

(3) จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ พระธาตุนาดูน พิพิธภัณฑสถานนครจำปาศรี วัดหนองหูลิง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดงลำพัน วนอุทยานโกสัมพี สะพานไม้แกดำ อุทยานมัจฉาโขงกุดหวาย

(4) จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ บึงพลาญชัย พระมหาเจดีย์ชัยมงคล วนอุทยานผาน้ำน้อย ปรางค์กู กุพระโกนา กุกาสิงห์ ทุ่งกุลาร่องไห้ และหอโหวด 101

3.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

3.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) ทางหลวงหมายเลข 2 ถนนมิตรภาพ เป็นหนึ่งในทางหลวงสายประธานของประเทศไทย มีจุดต้นทางที่ จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 1 จังหวัดสระบุรีและสิ้นสุดที่ บริเวณด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยวิ่งผ่านจังหวัด สระบุรี - นครราชสีมา - ขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย มีระยะทางรวม 495.409 กิโลเมตร

2) ทางหลวงหมายเลข 12 สายแม่สอด (เขตแดน) - มุกดาหาร ที่เชื่อมระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีจุดต้นทางที่ สะพานมิตรภาพไทย - พม่า อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และสิ้นสุดที่ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร โดยวิ่งผ่านจังหวัด ตาก - สุโขทัย - พิษณุโลก - เพชรบูรณ์ - ขอนแก่น - กาฬสินธุ์ - สกลนคร - มุกดาหาร มีระยะทางรวม 793.391 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างเมืองเมือล้าเลิง สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า และเมืองดานัง ในโครงการแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor - EWEC)

3) ทางหลวงหมายเลข 23 สายบ้านไผ่ - อุบลราชธานี มีจุดต้นทางที่ จุดตัดกับทางหลวงหมายเลข 2 อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น และสิ้นสุดที่ จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 212 อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัด ขอนแก่น - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - ยโสธร - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 278.752 กิโลเมตร

4) ทางหลวงหมายเลข 202 สายชัยภูมิ - เขมราฐ มีจุดเริ่มต้นที่สี่แยกโรงต้ม อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และสิ้นสุดที่ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัด ชัยภูมิ - นครราชสีมา - บุรีรัมย์ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - ยโสธร - อำนาจเจริญ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 380.653 กิโลเมตร

5) ทางหลวงหมายเลข 208 สายท่าพระ - มหาสารคาม มีจุดเริ่มต้นที่จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 2 ตำบลท่าพระ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และสิ้นสุดที่ตัวเมืองมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยวิ่งผ่านจังหวัดขอนแก่น - มหาสารคาม มีระยะทางรวม 56.233 กิโลเมตร

6) ทางหลวงหมายเลข 213 สายมหาสารคาม - สกลนคร มีจุดต้นทางที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม และสิ้นสุดที่จุดตัดทางแยกทางหลวง 241 อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยวิ่งผ่านจังหวัด มหาสารคาม - กาฬสินธุ์ - สกลนคร มีระยะทางรวม 114.296 กิโลเมตร

7) ทางหลวงหมายเลข 214 สายกาฬสินธุ์ - ช้องจอม มีจุดเริ่มต้นที่ เขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์และสิ้นสุดที่ ด่านพรมแดนช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ที่เชื่อมต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา โดยวิ่งผ่านจังหวัด กาฬสินธุ์ - ร้อยเอ็ด - สุรินทร์ มีระยะทางรวม 252.428 กิโลเมตร

3.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

ระบบคมนาคมทางรางของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย 2 เส้นทาง ได้แก่ (1) เส้นทางรถไฟสายนครราชสีมา - หนองคาย (ทางแยกจากชุมทางถนนจิระ - หนองคาย) ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัด นครราชสีมา - ขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย และสุดปลายทางที่ สถานีรถไฟท่านาแล้ง สปป.ลาว โดยในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นรถไฟทางคู่ ซึ่งมีระยะทาง 628 กิโลเมตร ทั้งหมด 49 สถานี และ (2) เส้นทางรถไฟทางคู่สายใหม่เชื่อมบ้านไผ่ (ขอนแก่น) - นครพนม ซึ่งปัจจุบันอยู่ในสถานะกำลังก่อสร้าง ที่มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่ชุมทางบ้านหนองแวงไร่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัด ขอนแก่น - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - ยโสธร - มุกดาหาร - นครพนม ไปสิ้นสุดที่สถานีสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 3 จังหวัดนครพนม และจะเชื่อมต่อกับสปป.ลาวที่แขวงสะหวันนะเขตและคำม่วน มีระยะทาง 355 กิโลเมตร โดยรถไฟสายนี้อยู่ในโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษเชื่อมรถไฟระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) และเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดนครพนม

3.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

ระบบคมนาคมทางน้ำของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย แม่น้ำจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ (1) แม่น้ำชี มีต้นน้ำที่เขาศรีวิชัย ในเขตอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัด ชัยภูมิ แล้วไหลผ่าน ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ยโสธรแล้วไปรวมกับแม่น้ำมูลที่เส้นแบ่งเขตอำเภอ เชียงใน กับอำเภวารินชำราบ โดยการขนส่งทางน้ำภายในบริเวณพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง มีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับการขนส่งด้านอื่น ๆ เนื่องจากข้อจำกัดทางลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป เป็นที่ราบสูง ความตื้นและความแคบของลำน้ำ รวมถึงเส้นทางที่คดเคี้ยวจึงไม่เป็นที่นิยมในระบบคมนาคมขนส่ง ภายในประเทศ จึงเป็นการใช้เพื่อการเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเป็นหลัก ท่าเรือที่อยู่ตั้งอยู่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางเป็นในเชิงท่องเที่ยวและเกษตรกรรมตามเขื่อนกักเก็บน้ำต่าง ๆ

3.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

ระบบคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มี ท่าอากาศยานจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

(1) ท่าอากาศยานพาณิชย์ ท่าอากาศยานนานาชาติขอนแก่น (Khonkhaen Airport) ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้โดยทาง ถนนทางหลวงสายต่าง ๆ เช่น ทางหลวงหมายเลข 2 และ 12 เป็นต้น และทางรถไฟบนเส้นทางรถไฟสาย นครราชสีมา - หนองคาย เข้ามายังตัวเมืองจังหวัดขอนแก่นแล้วเดินทางไปยังสนามบิน ปัจจุบันมีสายการบิน ให้บริการ 6 สายการบิน ประกอบด้วย Thai Airways, Thai Smile , Nok Air, Thai Vietjet Air, Thai AirAsia และ Thai Lion Air

(2) ท่าอากาศยานพาณิชย์ ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด (Roiet Airport) ตั้งอยู่ที่อำเภอ ธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้โดยทางถนนทางหลวงในสายต่าง ๆ เช่น ทางหลวงหมายเลข 23, 214, 215 และ 2044 เป็นต้น ซึ่งมีเพียง 1 สายการบินที่ให้บริการคือ Thai AirAsia

3.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางจากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ.2566-2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ.2567)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 ภูมิศาสตร์ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ที่ผ่านมามีได้ดำเนินการก่อสร้างทางหลวงหมายเลข 12 กาฬสินธุ์ - นาโค แล้วเสร็จตามแนวโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เชื่อมต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน
- S2 มีความแข็งแกร่งในภาคอุตสาหกรรม (การผลิต) การเกษตร และภาคการบริการ (การศึกษา)
- S3 มีสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร อยู่ที่ย้อยละ 69.95 มากที่สุดใน 18 กลุ่มจังหวัด และเป็นฐานการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทนของประเทศ (ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง) ที่สามารถแปรรูปไปสู่อาหารและพลังงานทดแทน
- S4 ผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เช่น ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้, ข้าวเหนียวขาวกาฬสินธุ์, ข้าวทับทิมชุมแพ ผ้าไหมแพรวากาฬสินธุ์และผ้าไหมมัดหมี่ชนบท
- S5 มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ ได้แก่ เขื่อนอุบลรัตน์จังหวัดขอนแก่น และเขื่อนลำปาวจังหวัดกาฬสินธุ์
- S6 มีจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP จำนวน 1,722 ฟาร์ม และมีโรงงาน/ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP/HACCP จำนวน 33 แห่ง เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เช่น อาหาร และเครื่องสำอาง เป็นต้น
- S7 มีโรงงานขนาดใหญ่แปรรูปพืชเศรษฐกิจหลักจำนวนมาก และมีสินค้าเกษตรหลากหลาย เป็นโอกาสในการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมเกษตรมากขึ้น
- S8 มีประชากรวัยแรงงานเพียงพอและเป็นแหล่งผลิตแรงงานเป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการทั่วไป
- S9 มีความพร้อมด้านปัจจัยเพื่อรองรับการลงทุน เช่น การเป็นศูนย์กลางการศึกษาศูนย์บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข และมีศูนย์ราชการระดับภาค การเงินและธุรกิจตลอดจนเป็นศูนย์กลางของการส่งเสริมการลงทุน
- S10 มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจัดทะเบียน 13,617 แห่ง มากที่สุดใน 18 กลุ่มจังหวัด
- S11 มีแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เช่นการท่องเที่ยวก่อนยุคประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นแหล่งไดโนเสาร์กินพืชที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย บริเวณอำเภอกุเวียง อำเภอกุเวียงเก่าจังหวัดขอนแก่น และบริเวณภูเก้าภูคุ้มข้าว อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งจังหวัดขอนแก่นได้ยื่นความจำนงค์ต่อคณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาและจัดตั้งอุทยานธรณี และผ่านการ

จุดแข็ง (Strengths)

- ประเมินและได้รับการประกาศรับรองเป็นอุทยานธรณีระดับประเทศ และกำลังก้าวสู่การเป็นอุทยานธรณีโลกของยูเนสโก
- S12 จังหวัดขอนแก่นที่ได้รับการจัดตั้งให้เป็น Smart City MICE City Medical hub และหัตถกรรมโลกแห่งผ้ามัดหมี่ (Word Craft City for Ikat (Mudmee)
- S13 มีการจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่จะผลักดันให้เป็นเวชนคร (Medico polis)
- S14 อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วย 5 โรคไม่เรื้อรังที่สำคัญร้อยละ 1.83 เพิ่มขึ้นน้อยสุดใน 18 กลุ่มจังหวัด

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 ผลผลิตสินค้าเกษตรสำคัญ (ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง) เฉลี่ยต่อไร่ยังคงอยู่ในอัตราต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- W2 สัดส่วนหมู่บ้านที่มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดทั้งปี ที่ร้อยละ 37.79 อยู่ในอันดับสุดท้ายของประเทศ
- W3 สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก
- W4 การเพิ่มมูลค่าจากการแปรรูปผลผลิตทางเกษตรยังไม่หลากหลาย และยังเป็นการแปรรูปขั้นต้น
- W5 พื้นที่ชลประทานยังมีน้อยเพียงร้อยละ 16.38 และขาดการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ การส่งและกระจายน้ำเข้าสู่แปลงไร่นายังไม่ทั่วถึงได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และไม่สามารถเชื่อมโยงต่อเนื่องทั้ง 4 จังหวัด
- W6 การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในการผลิตและขนส่งยังอยู่ในระดับต่ำ
- W7 กำไรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมดแบบปริมาณลูกโซ่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ เนื่องจากความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของ SMEs และการขยายการตลาดยังไม่เข้มแข็งและแข่งขันได้
- W8 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคมต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมดแบบปริมาณลูกโซ่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- W9 ผู้ประกอบการธุรกิจเพิ่งเกิดใหม่ (Startup) ยังมีน้อยและยังไม่มีกรอบแบบระบบนิเวศธุรกิจ (Ecosystems) เพื่อสร้างผู้ประกอบการแห่งอนาคตในกลุ่มจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม
- W10 แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานและครบวงจร และขาดการเชื่อมโยงเส้นทางทางท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด
- W11 รายได้การท่องเที่ยวยังกระจุกตัวในจังหวัดขอนแก่นถึงร้อยละ 80
- W12 คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) เด็กนักเรียนไทย ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและอยู่ในลำดับ 15 ของกลุ่มจังหวัด และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (O-net) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและอยู่ในลำดับ 14 ของกลุ่มจังหวัด และสัดส่วนนักเรียนด้อยโอกาสต่อนักเรียนทั้งหมดร้อยละ 77.2 อันดับ 17 ของ 18 กลุ่มจังหวัด
- W13 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน 19,838 บาท/เดือน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ 23,359 บาท/เดือน อยู่ในอันดับ 15 ของกลุ่มจังหวัด
- W14 ปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำยังสูง (ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ ปี 2562 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 0.417)

- W15 สัดส่วนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ลำพังคนเดียว ร้อยละ 8.88 อยู่ในอันดับ 11 จาก 18 กลุ่มจังหวัด
- W16 สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงานทั้งหมดต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- W17 อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนยังสูง (ต่อประชากรแสนคน ค่าสถิติอยู่ที่ 14.10 อยู่ในอันดับที่ 16 จาก 18 กลุ่มจังหวัด)
- W18 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัดต่ำ (ร้อยละ 8.17 อยู่ในอันดับที่ 17 จาก 18 กลุ่มจังหวัด)
- W19 จำนวนระบบพยากรณ์และอุปกรณ์เตือนภัยล่วงหน้ายังมีน้อยและไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ (ค่าสถิติ จำนวน 34 ชิ้น น้อยกว่าค่าเฉลี่ย (173 ชิ้น) อยู่ในอันดับที่ 15 จาก 18 กลุ่มจังหวัด)
- W20 ปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งซ้ำซากในลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำสาขาในพื้นที่กลุ่มจังหวัด
- W21 ปัญหาฝุ่น ควนจากการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร

โอกาส (Opportunities)

- O1 มีโครงการพัฒนาการขนส่งทางรางในพื้นที่กลุ่มจังหวัด ได้แก่ โครงการรถไฟทางคู่ ขอนแก่น - หนองคาย โครงการรถไฟทางคู่สายใหม่ บ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม โครงการรถไฟความเร็วสูง กรุงเทพฯ - หนองคาย เฟส 2 เส้นทางโคราช - หนองคาย
- O2 มีโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น และร้อยเอ็ดให้สามารถรองรับอัตราการเติบโตของจำนวนผู้โดยสารและจำนวนเที่ยวบินเพิ่มมากขึ้น
- O3 มีนโยบายพัฒนาระบบโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาคในโครงการพัฒนาท่าเรือบก (Dry Port) ของการท่าเรือแห่งประเทศไทยบริเวณอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โครงการก่อสร้างระบบท่อขนส่งน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมทั้งคลังน้ำมัน ในพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเมื่อระบบแล้วเสร็จจะสามารถลดปริมาณการขนส่งน้ำมันทางรถบรรทุกลงไปได้จำนวนประมาณ 200,000 เที่ยวต่อปี คิดเป็นการประหยัดเชื้อเพลิงในการขนส่งลงไปได้กว่า 21 ล้านลิตร
- O4 มีการส่งเสริมสนับสนุนระบบการขนส่งทางรางและอุตสาหกรรมอากาศยาน เทคโนโลยีอวกาศ ให้เป็นอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนเข้าสู่ประเทศที่มีรายได้สูง
- O5 การเปิดใช้เส้นทางโครงการรถไฟความเร็วปานกลางระหว่าง สปป. ลาว - จีน ในวันที่ 2 ธันวาคม 2564 โอกาสที่นักท่องเที่ยวชาวจีนจะเข้ามาใน สปป.ลาวก็มีสูงขึ้น และอาจจะขยายไปยังประเทศใกล้เคียงได้ง่ายขึ้น
- O6 แนวคิดการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ให้ความสำคัญกับสินค้าและบริการที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น Zero Waste Zero Loss เกิดความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัย เป็นการเพิ่มโอกาสให้กับสินค้าเกษตรของกลุ่มจังหวัด
- O7 ส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)
- O8 นโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากเอทานอลเป็นการเพิ่มโอกาสการผลิตสินค้าเกษตร ประเภทพืชพลังงานโดยเฉพาะอ้อยและมันสำปะหลัง และพลังงานจากกล่ม แสงอาทิตย์และชีวมวล
- O9 นโยบายส่งเสริมให้เกษตรกรมีทักษะเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น (Smart Farmers - Start up) ส่งเสริมการพัฒนาเกษตรมาตรฐานสูง และการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- O10 ระบบตลาดและระบบขนส่งสินค้าในปัจจุบันเอื้อต่อการประกอบธุรกิจในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล

โอกาส (Opportunities)

- O11 นโยบายการจัดการพื้นที่เมืองและชุมชนมุ่งสู่การเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- O12 พลังของคนรุ่นใหม่ ในการสร้างความเปลี่ยนแปลงสังคม โดยใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการสร้างนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- O13 การกลับคืนของแรงงานคืนถิ่นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ทำให้กลุ่มจังหวัดมีแรงงานคุณภาพ แรงงานชั้นสูง และความหลากหลายของสาขา เพื่อร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนกลุ่มจังหวัดเพิ่มมากขึ้น
- O14 การเปลี่ยนแปลงหลังยุคโควิด-19 มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความเป็นปกติใหม่ (New Normal) เป็นโอกาสในการสร้างธุรกิจใหม่และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและการท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นแบบ Workation
- O15 นโยบายส่งเสริมหลักสิทธิมนุษยชน สร้างความเท่าเทียมกันในทุกมิติ ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ LGBTQ+

อุปสรรค (Threats)

- T1 ปัญหาราคาสินค้าภาคการเกษตรไม่มีเสถียรภาพ และมีการปรับราคาปัจจัยการผลิตให้สูงขึ้น
- T2 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม ฝนแล้ง) ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการผลิตสินค้าเกษตร และส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำ
- T3 การเปิดความร่วมมือทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ ส่งผลให้การแข่งขันมีความรุนแรงมากขึ้นและในกรณีที่ประเทศไทยยังไม่ตัดสินใจในการเข้าร่วมในบางข้อตกลงทางการค้า อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์และความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ
- T4 มีแนวโน้มการเข้าสู่สังคมสูงอายุ ส่งผลต่อจำนวนแรงงาน และสวัสดิการ
- T5 การเปิดใช้เส้นทางโครงการรถไฟความเร็วปานกลางระหว่าง สปป. ลาว - จีน ในวันที่ 2 ธันวาคม 2564 โอกาสที่สินค้าจีนจะเข้ามาทำตลาดใน สปป.ลาว ก็มีสูงขึ้น และอาจจะขยายไปยังประเทศใกล้เคียงได้ง่ายขึ้น
- T6 การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี เช่น มาตรฐานการผลิต สินค้ามาตรฐานด้านความปลอดภัย ความสะอาด สุขอนามัย มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานทางทรัพย์สินทางปัญญา
- T7 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมมีการหดตัวมากขึ้นตามการใช้จ่ายในทุกหมวดจากกำลังซื้อที่อ่อนแอ รวมถึงการหดตัวต่อเนื่องจากอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศที่อ่อนแอ
- T8 ตำแหน่งงานและความพร้อมของการรองรับแรงงานคืนถิ่นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ยังไม่เพียงพอ
- T9 ปัญหาภัยคุกคามไซเบอร์ที่ซับซ้อน และทวีความรุนแรง และก่อความเสียหายมากขึ้น
- T10 ภัยคุกคามในปัจจุบันมีความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) ความคลุมเครือ (Ambiguity) “VUCA World” เพราะการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นความท้าทายของกลุ่มจังหวัดที่ต้องทำความเข้าใจและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของการเมืองเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันอย่างรวดเร็ว

3.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและยกระดับการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ

1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและสร้างแหล่งน้ำเพื่อผลิตการเกษตรที่มีมูลค่าสูง
2. โครงการยกระดับการแข่งขันของเกษตรกรด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว
3. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในตลาดมูลค่าสูงตอบสนองการตลาดในระดับสากล
4. โครงการเพิ่มศักยภาพเกษตรกรเพื่อเป็นผู้ประกอบการ (Startup) เพื่อรองรับเศรษฐกิจแห่งอนาคต
5. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน และการตลาดสินค้าเกษตรครบวงจร เพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจดิจิทัล
6. โครงการร่อยแก้นาสารสินธุ์ Organic Farming
7. โครงการความมั่นคงใหม่ในนาข้าว
8. โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและนวัตกรรมอาหารแบบครบวงจรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (Central Northeastern Provincial Cluster Food Innovation Valley)

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยว เพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต

1. โครงการร่อยแก้นาสารสินธุ์ RAILWAY INNOPOLIS มหานครระบบราง
2. โครงการพัฒนาศักยภาพ SMEs ผู้ประกอบการธุรกิจเพิ่งเกิดใหม่ (Startup) และส่งเสริมสนับสนุนการออกแบบระบบนิเวศธุรกิจ (Ecosystems) เพื่อสร้างผู้ประกอบการแห่งอนาคต ในตลาดดิจิทัล
3. โครงการส่งเสริมการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัด เพื่อสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต
4. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอัตลักษณ์กลุ่มจังหวัด และยกระดับการท่องเที่ยวเชิงคุณค่ากลุ่มร่อยแก้นาสารสินธุ์ด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์
5. โครงการท่องเที่ยววิถีใหม่ เลาะบ้านเลาะเรือน ไทบ้านอีสานกลาง (Creative tourism)
6. โครงการที่ราบสูงอยู่ดีมีแรงแง (Food and Wellness Tourism)
7. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการด้านการแพทย์และสุขภาพ (Medical and Wellness) กลุ่มร่อยแก้นาสารสินธุ์
8. โครงการพัฒนาระบบตลาดผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัด (สินค้า การบริการ และการท่องเที่ยว) และส่งเสริมการตลาดในเศรษฐกิจ BCG
9. โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อการผลิต การตลาดของผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัด และส่งเสริมการตลาดในเศรษฐกิจ BCG

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยเศรษฐกิจ BCG

1. โครงการส่งเสริมการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้ฉลากสิ่งแวดล้อมในผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดเพื่อตลาดแห่งอนาคต
2. โครงการส่งเสริมการปลูกป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียว และอุตสาหกรรมเกษตร สาขาป่าไม้ เชื่อมโยง 4 จังหวัด
3. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดมลพิษจากฝุ่นควันจากการจราจรและภาคการผลิตอุตสาหกรรม
4. โครงการอีสานกลางสร้างความยั่งยืน (Clean Energy and Circular Economy)
5. โครงการเสริมสร้างระบบป้องกันและลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์แบบบูรณาการด้วยพลังชุมชนและเทคโนโลยี
6. โครงการแก้ปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำในลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคมมีคุณภาพ ชุมชน พื้นที่และเมืองมีความเจริญน่าอยู่อย่างยั่งยืน

1. โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพิ่มศักยภาพในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางในทุกช่วงวัยอย่างเท่าเทียม
2. โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 กลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์
3. โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน ส่งเสริมอาชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาคนยากจน ข้ามรุ่น ยกระดับศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์
4. โครงการพัฒนาระบบการแก้ไขปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีร้อยแก่นสารสินธุ์
5. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจด้านเกษตรสมุนไพรและการพัฒนาเมืองสมุนไพรร้อยแก่นสารสินธุ์เพื่อพึ่งตนเองในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่
6. โครงการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

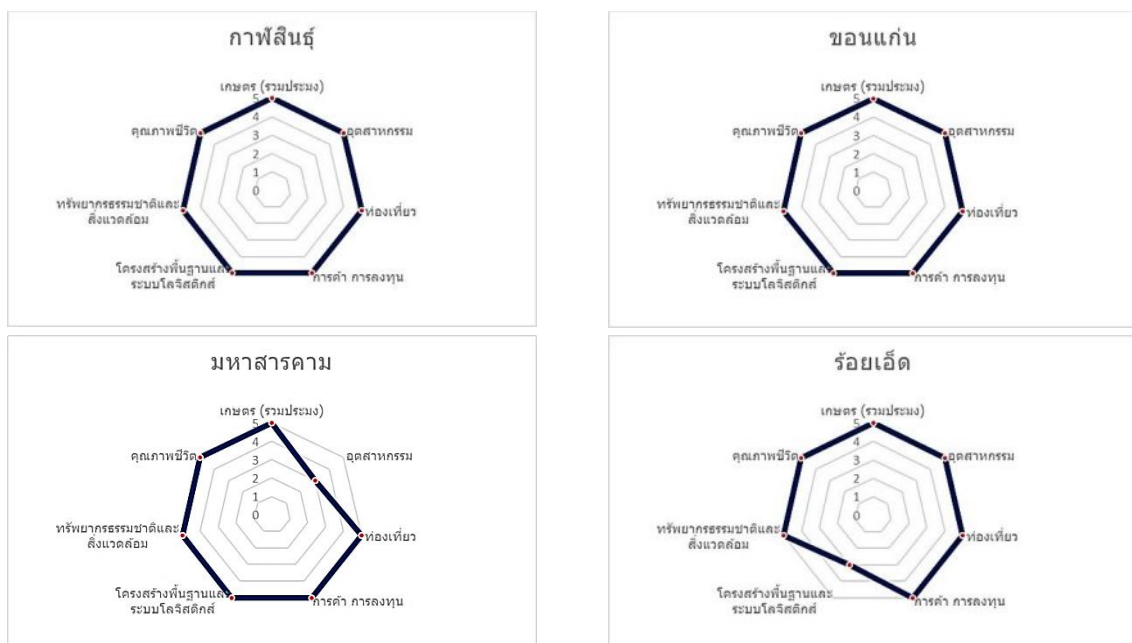
จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด โดยทั่วไปประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้า การลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้ระบุไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด

3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
4. ระดับ 2 มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนานี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่มีรายละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด
5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามีการหยิบยกประเด็นนี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เน้นการพัฒนาด้านเกษตรท่องเที่ยว การค้าการลงทุน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคุณภาพ การวิเคราะห์รายจังหวัด พบว่า จังหวัดกาฬสินธุ์และขอนแก่นมีประเด็นการพัฒนาครอบคลุมทุกด้าน จังหวัดมหาสารคามไม่ระบุในประเด็นการพัฒนาและไม่มีโครงการและงบประมาณในการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดมีการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ในแผนพัฒนาจังหวัดแต่ไม่มีโครงการและงบประมาณในการพัฒนาส่วนนี้

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง แสดงในรูปที่ 4.1-6

ที่มา: วิเคราะห์โดยที่ปรึกษา

รูปที่ 4.1-6 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัด
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

4) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ มีพื้นที่ประมาณ 51,720.19 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 32,323,535 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 14 องศา 5 ลิปดาเหนือ ถึงเส้นละติจูดที่ 16 องศา 43 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นลองจิจูดที่ 107 องศา 10 ลิปดาตะวันออก ถึงเส้นลองจิจูดที่ 110 องศา 7 ลิปดาตะวันออก ซึ่งจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวนี้ จะทำให้พื้นที่ตั้งอยู่ในโซนเวลามาตรฐานสากลที่พิกัดลองจิจูด 105 องศาตะวันออก

ซึ่งเป็นเวลาที่เร็วกว่ากรีนิช ประเทศอังกฤษ 7 ชั่วโมง และมีสภาวะอากาศแบบสวันนา (Tropical Savanna Climate) ตามการจำแนกเขตภูมิอากาศแบบ Koppen ซึ่งจะมีอากาศร้อนอุณหภูมิสูงตลอดปี โดยมีฤดูฝนสลับกับฤดูแล้งอย่างเด่นชัด โดยฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม และฤดูแล้งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนเมษายน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอันดับ 1 คือ พื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 22,164,298 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด รองลงมาเป็นพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 5,943,459 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด และพื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง จำนวน 2,053,193 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6 พื้นที่แหล่งน้ำจำนวน 1,013,066 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3

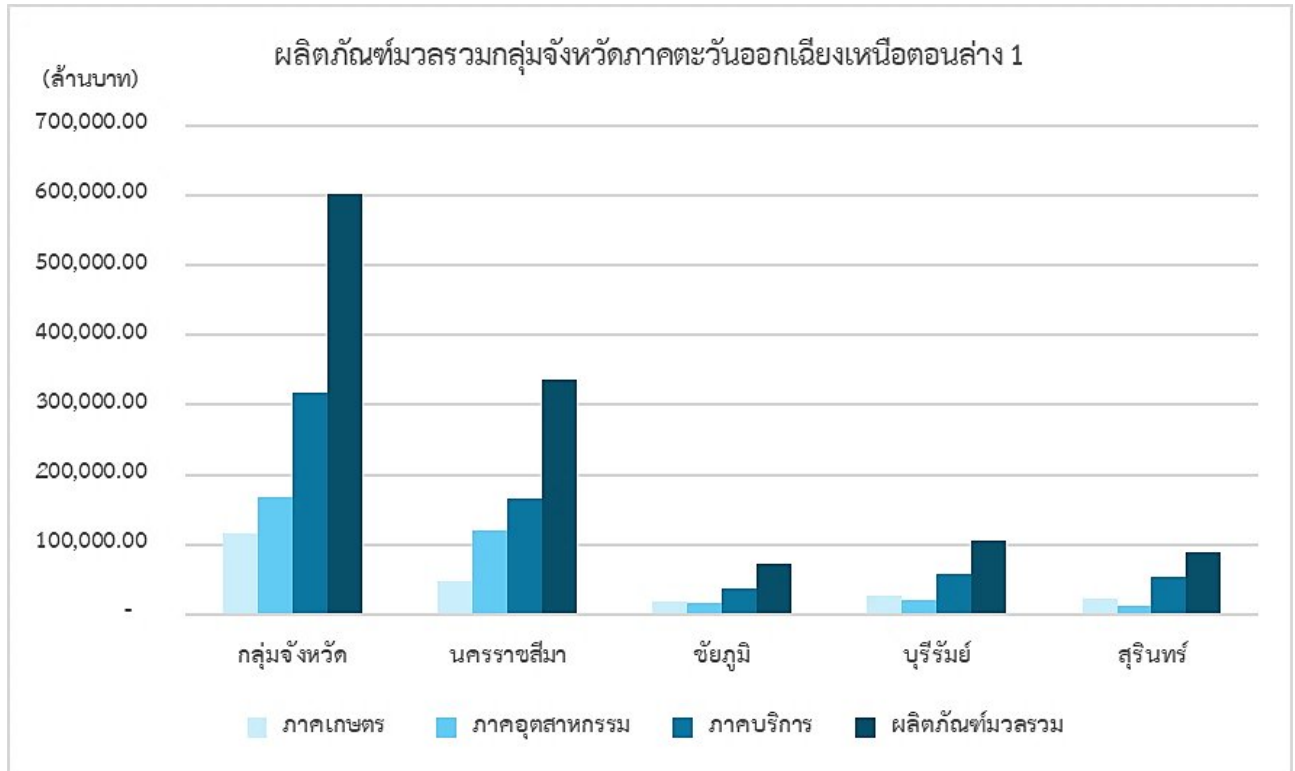
4.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

4.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีประชากรรวม 6,680,244 คน คิดเป็นร้อยละ 10.11 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2,625,794 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,573,230 คน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1,367,842 คน และจังหวัดชัยภูมิมีประชากรน้อยที่สุด คือ 1,113,378 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.603 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดนครราชสีมา มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงสุด เท่ากับ 0.335 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.67 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ เท่ากับ 0.105 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.42 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดสุรินทร์ เท่ากับ 0.089 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.71 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และจังหวัดชัยภูมิ เท่ากับ 0.074 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.20 เมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี พบว่า ภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 52.57 และ 27.99 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด หากพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คำนวณโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-7 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี พ.ศ. 2565

4.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ในปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 117,158 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 109,742 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 7.74 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) มันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

4.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 252 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 67 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 30.21 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 6,409 ล้านบาท คนงานรวม 1,831 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา 31 โรงงาน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ 16 โรงงาน จังหวัดสุรินทร์ 12 โรงงาน และบุรีรัมย์ 8 โรงงาน ตามลำดับ

4.1.4) ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดฯ ดังนี้ มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและมรดกประเพณี แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสันทนาการและบันเทิง

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 8,000,229 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 62.07 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด 14,167,044 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 13,941,721 คน และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 225,323 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 27,073.41 ล้านบาท แบ่งออกเป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 26,384.46 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 688.95 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา 7,939,895 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ 3,449,347 คน จังหวัดชัยภูมิ 1,653,013 คน และจังหวัดสุรินทร์ 1,124,789 คน ตามลำดับ

จังหวัดนครราชสีมามีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางประวัติศาสตร์ อารยธรรม ขอม เขมร วัฒนธรรมและธรรมชาติ จึงทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่เปิดตัวเป็นการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยมีสนามกีฬาระดับมาตรฐานทั้งสนามฟุตบอล สนามแข่งรถ อีกทั้งยังสามารถจัดงาน MOTO GP เพื่อดึงดูดนักกีฬามาแข่งขันจากทั่วโลก ทำให้มีทั้งนักกีฬาและผู้เข้าชมหลั่งไหลมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก การท่องเที่ยวและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจึงอยู่ในระดับรองลงมา จังหวัดสุรินทร์เนื่องจากมีด้านการค้าชายแดนซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและเป็นจุดซื้อขายสินค้าจึงอยู่ในอันดับที่สาม ส่วนจังหวัดชัยภูมิโดดเด่นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แต่บางแห่งยังต้องรอเปิดฤดูกาล เช่นทุ่งดอกกระเจียวหรือแหล่งท่องเที่ยววนน้ำตก ซึ่งจะมีช่วงที่นักท่องเที่ยวสามารถลงเล่นน้ำได้และบางช่วงไม่สามารถลงเล่นได้

4.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

4.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) ทางหลวงหมายเลข 2 ถนนมิตรภาพ เป็นหนึ่งในทางหลวงสายประธานของประเทศไทย มีจุดต้นทางที่ จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 1 จังหวัดสระบุรี และสิ้นสุดที่ บริเวณด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยวิ่งผ่านจังหวัด สระบุรี - นครราชสีมา - ขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย มีระยะทางรวม 495.409 กิโลเมตร

2) ทางหลวงพิเศษหมายเลข 6 มอเตอร์เวย์ สายบางปะอิน - นครราชสีมา เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองที่อยู่ในสถานะกำลังก่อสร้าง มีจุดเริ่มต้นที่ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสิ้นสุดที่จุดตัดทางหลวงหมายเลข 204 ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยวิ่งผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา - สระบุรี - นครราชสีมา มีระยะทางรวม 196 กิโลเมตร

3) ทางหลวงหมายเลข 24 ทางแยกต่างระดับสีคิ้ว - อุบลราชธานี มีจุดเริ่มต้นที่ทางแยกต่างระดับสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และสิ้นสุดที่ถนนในเขตเมืองอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดนครราชสีมา - บุรีรัมย์ - สุรินทร์ - ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 419.879 กิโลเมตร

4) ทางหลวงหมายเลข 201 สายถนนสีคิ้ว - เชียงคาน มีจุดเริ่มต้นที่ทางแยกต่างระดับสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และสิ้นสุดที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยวิ่งผ่านจังหวัดนครราชสีมา - ชัยภูมิ - ขอนแก่น - เลย มีระยะทางรวม 382.469 กิโลเมตร ซึ่งสามารถเดินทางต่อไปยังสะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย - ลาว ที่เชื่อมต่อกับสปป.ลาวได้ผ่านทางหลวงหมายเลข 2195

5) ทางหลวงหมายเลข 202 สายชัยภูมิ - เขมราฐ มีจุดเริ่มต้นที่สี่แยกโรงต้ม อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และสิ้นสุดที่ตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดชัยภูมิ - นครราชสีมา - บุรีรัมย์ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - ยโสธร - อำนาจเจริญ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 380.653 กิโลเมตร

6) ทางหลวงหมายเลข 205 สายบ้านหมี่ - สามแยกสุรนารายณ์ มีจุดเริ่มต้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีและสิ้นสุดที่สามแยกสุรนารายณ์ จุดตัดกับทางหลวงหมายเลข 224 อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยวิ่งผ่านจังหวัดลพบุรี - ชัยภูมิ - นครราชสีมา มีระยะทางรวม 231.085 กิโลเมตร

7) ทางหลวงหมายเลข 219 สายบรบือ - บุรีรัมย์ มีจุดเริ่มต้นที่อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และสิ้นสุดที่ตัวเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยวิ่งผ่านจังหวัดมหาสารคาม - สุรินทร์ - บุรีรัมย์ มีระยะทางรวม 136.485 กิโลเมตร

8) ทางหลวงหมายเลข 224 สายนครราชสีมา - หินโคน มีจุดเริ่มต้นที่ตัวเมืองนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา และสิ้นสุดที่จุดตัดทางแยกหมายเลข 214 อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยวิ่งผ่านจังหวัดนครราชสีมา - บุรีรัมย์ - สุรินทร์ มีระยะทางรวม 225.356 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างเทศบาลนครนครราชสีมาไปยังราชอาณาจักรกัมพูชาได้ผ่านทางหลวงหมายเลข 214

9) ทางหลวงหมายเลข 225 สายแยกบึงบอระเพ็ด - ชัยภูมิ ที่เชื่อมโยงการเดินทางจากภาคเหนือไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจุดเริ่มต้นที่แยกบึงบอระเพ็ด ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และสิ้นสุดที่ตัวเมืองชัยภูมิ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยวิ่งผ่านจังหวัดนครสวรรค์ - เพชรบูรณ์ - ชัยภูมิ มีระยะทางรวม 253.290 กิโลเมตร

10) ทางหลวงหมายเลข 226 สายห้วยทะเล - วารินชำราบ มีจุดเริ่มต้นที่ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา และสิ้นสุดที่ตำบลวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดนครราชสีมา - บุรีรัมย์ - สุรินทร์ - ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 324.330 กิโลเมตร

11) ทางหลวงหมายเลข 304 สายปากเกร็ด - สะพานต่างระดับนครราชสีมา มีจุดเริ่มต้นที่ห้าแยกปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และสิ้นสุดที่ทางเลี้ยวเมืองนครราชสีมา จุดตัดทางหลวงหมายเลข 2 และ 204 อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยวิ่งผ่านจังหวัด นนทบุรี - กรุงเทพมหานคร - ฉะเชิงเทรา - ปราจีนบุรี - นครราชสีมา มีระยะทางรวม 296.707 กิโลเมตร

12) ทางหลวงหมายเลข 348 สายอรัญประเทศ - นางรอง มีจุดเริ่มต้นที่จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 33 อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และสิ้นสุดที่จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 24 อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยวิ่งผ่านจังหวัดสระแก้ว - บุรีรัมย์ มีระยะทางรวม 139.341 กิโลเมตร ซึ่งสามารถเดินทางเชื่อมต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาได้ผ่านทางหลวงหมายเลข 33

4.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

ระบบคมนาคมทางรางของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่จังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางของระบบการขนส่งทางรางที่เชื่อมโยงระหว่าง กรุงเทพมหานคร กับจังหวัดต่าง ๆ ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งตอนบน ตอนกลางและตอนล่าง ประกอบด้วย (1) เส้นทางรถไฟสายนครราชสีมา - หนองคาย (ทางแยกจากชุมทางถนนจิระ - หนองคาย) ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัดนครราชสีมา - ขอนแก่น - อุดรธานี - หนองคาย และสุดปลายทางที่สถานีรถไฟท่านาแล้ง สปป.ลาว โดยในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นรถไฟทางคู่ ซึ่งมีระยะทาง 628 กิโลเมตร ทั้งหมด 49 สถานี (2) เส้นทางรถไฟสายนครราชสีมา - อุบลราชธานี (แยกจากชุมทางบ้านภาชี - อุบลราชธานี) ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัด นครราชสีมา - บุรีรัมย์ - ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี และสุดปลายทางที่สถานีรถไฟอุบลราชธานี อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นรถไฟทางคู่ ซึ่งมีระยะทาง 575 กิโลเมตร ทั้งหมด 60 สถานี และ (3) เส้นทางลัดไปเชื่อมที่สถานีรถไฟชุมทางบัวใหญ่ (ทางแยกจากชุมทางแก่งคอย - ชุมทางบัวใหญ่) ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัด สระบุรี - ลพบุรี - ชัยภูมิ - นครราชสีมา ซึ่งมีระยะทาง 181 กิโลเมตร ทั้งหมด 40 สถานี

4.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

ระบบคมนาคมทางน้ำของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย แม่น้ำจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ (1) แม่น้ำชี มีต้นน้ำที่เขาศรีวิชัย ในเขตอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ แล้วไหลผ่าน ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ยโสธร แล้วไปรวมกับแม่น้ำมูลที่เส้นแบ่งเขตอำเภอเขื่องใน กับอำเภวารินชำราบ (2) แม่น้ำมูล แหล่งกำเนิดของต้นน้ำอยู่ที่เขาวง กับเขาละมั่งในเขตอำเภอบั๊กธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ แล้วไปรวมกับแม่น้ำชี และไหลออกสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอโงะเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และ (3) แม่น้ำพระเพลิง เกิดจากทิวเขาสันกำแพง ไหลผ่านจังหวัดนครราชสีมา ลงสู่แม่น้ำมูลที่อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยการขนส่งทางน้ำภายในบริเวณพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับการขนส่งด้านอื่น ๆ เนื่องจากข้อจำกัดทางลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความตื้นและความแคบของลำน้ำ รวมถึงเส้นทางที่คดเคี้ยวจึงไม่เป็นที่นิยมในระบบคมนาคมขนส่งภายในประเทศ จึงเป็นการใช้เพื่อการเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเป็นหลัก

4.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

ระบบคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีท่าอากาศยานจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

(1) ท่าอากาศยานนครราชสีมา (ท่าอากาศยานพาณิชย์) (Nakhon Ratchasima Airport) ตั้งอยู่ที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมาไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 26 กิโลเมตร โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้ทางถนนทางหลวง 226 ปัจจุบันไม่มีสายการบินให้บริการ

(2) ท่าอากาศยานบุรีรัมย์ (Buriram Airport) ตั้งอยู่ที่ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ประมาณ 34 กิโลเมตร โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้ทางถนนทางหลวง 219 ปัจจุบันมีสายการบินให้บริการ 2 สายการบิน ประกอบด้วย Nok Air และ Thai AirAsia

4.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ.2567)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรสำคัญ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง โคเนื้อ
- S2 เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำสำคัญ และลุ่มน้ำสาขาที่สำคัญสำหรับการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์หลายสาย
- S3 เกษตรกรในท้องถิ่นมีภูมิปัญญา และมีปราชญ์ด้านการเกษตร
- S4 มีหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ที่วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์ กระจายพันธุ์ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดหลายหน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาโคเนื้อ อยู่ตำบลลำพญากลาง อ.ลำสนธิ จ.ลพบุรี เขตติดต่อกับ อ.เทพารักษ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาโคนม อ.ปากช่อง ศูนย์วิจัยและพัฒนาสุกร อ.ปากช่อง ศูนย์วิจัยและพัฒนากระบือ อ.เมือง จ.สุรินทร์
- S5 เป็นแหล่งผลิตปศุสัตว์อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ระดับประเทศ
- S6 เป็นแหล่งผลิตโคเนื้อคุณภาพสูงระดับประเทศ
- S7 เกษตรกรให้ความสำคัญกับการเพาะปลูกปลอดภัย
- S8 มีองค์กรเกษตรกรและเครือข่ายที่หลากหลาย
- S9 หน่วยงานภาครัฐและบุคลากรมีองค์ความรู้ในการถ่ายทอดไปสู่เกษตรกร
- S10 มีการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น เชิงธรรมชาติ เชิงประวัติศาสตร์ เชิงกีฬาและนันทนาการ เชิงสุขภาพ เชิงวัฒนธรรมประเพณี เชิงศาสนาและความเชื่อ และแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับช้าง
- S11 มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา ข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์ทางด้านอารยธรรมขอม ที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
- S12 มีจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ และจุดผ่อนปรนช่องสายตะกู จังหวัดบุรีรัมย์
- S13 เป็นประตูสู่อีสาน และประเทศเพื่อนบ้าน

จุดแข็ง (Strengths)

- S14 มีพื้นที่การเกษตรเป็นร้อยละ 69 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด โดยนาข้าวคิดเป็นร้อยละ 62.99 ของพื้นที่การเกษตร ในส่วนพืชไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.68 ของพื้นที่การเกษตร และมีการทำปศุสัตว์ สามารถต่อยอดไปยังอุตสาหกรรมมูลค่าสูง
- S15 มีพื้นที่และประชากรเป็นจำนวนมาก โดยมีพื้นที่ประมาณ 51,720.19 ตร.กม. และประชากรกว่า 6.7 ล้านคน
- S16 มีอุตสาหกรรมเกษตรเข้มแข็ง โดยมีสัดส่วนประเภทอุตสาหกรรม ปี 2563 อุตสาหกรรมเกษตรอยู่ที่ร้อยละ 58 อุตสาหกรรมประเภทอาหาร อยู่ที่ร้อยละ 33
- S17 เป็นพื้นที่ติดชายแดน สามารถรับวัตถุดิบ (Raw Material) จากประเทศเพื่อนบ้านได้
- S18 มีถนนเชื่อมโยงทุกภาคส่วนและประเทศเพื่อนบ้าน
- S19 มีอัตลักษณ์และภูมิปัญญาเฉพาะถิ่น
- S20 เป็นสินค้าหัตถกรรมที่มีมูลค่าสูงเนื่องจากเป็นสินค้าที่ทำด้วยมือจึงมีคุณค่าและมีมูลค่าสูง
- S21 จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมผู้ผลิตผ้าไหมหรือผลิตภัณฑ์ไหม มีจำนวนมาก
- S22 มีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไหมที่หลากหลายและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้
- S23 เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตจริงเพื่อจำหน่ายให้กับบริษัทเอกชน
- S24 ประชาชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตสาขาการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา (ด่านเกวียน) เครื่องจักรสาน การทอผ้าไหม การนำพืชสมุนไพรมาใช้เพื่อมาดูแลสุขภาพ และทำการเกษตรอินทรีย์ ดนตรีการละเล่น ศิลปะพื้นบ้าน อาหารท้องถิ่น
- S25 มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานมาก
- S26 ประชาชนให้ความสนใจกับการออม
- S27 มีการดูแลกลุ่มคนที่เปราะบาง (เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส กลุ่มคนไร้ที่พึ่ง) ให้เข้าถึงสวัสดิการทางสังคมที่ดี
- S28 มีเครือข่ายของภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง
- S29 มีสถาบันการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่เข้มแข็งและหลากหลาย
- S30 หน่วยงานของรัฐมีความพร้อมในการดำเนินงาน

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 มีผลผลิตบางส่วนไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
- W2 น้ำและแหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร
- W3 เกษตรกรเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรได้น้อย
- W4 สภาพดินเหมาะกับการปลูกพืชได้บางประเภท และบางพื้นที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- W5 เกษตรกรมีฐานะยากจน และขาดเงินทุนหมุนเวียนทำการเกษตร
- W6 เกษตรกรขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการตั้งแต่การผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยวแปรรูปและเพิ่มมูลค่า
- W7 เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรขาดผู้นำที่เข้มแข็ง
- W8 ต้นทุนการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรสูงขึ้น
- W9 เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการปลูกพืชเชิงเดี่ยว
- W10 ถนนเข้าแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังทรุดโทรม
- W11 มีแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งทรุดโทรมและไม่สามารถฟื้นฟูได้

- W12 ขาดการบริการรถสาธารณะเข้าแหล่งท่องเที่ยว
- W13 ขาดการลงทุนภาคเอกชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น
- W14 ขาดความต่อเนื่องการดำเนินงานระหว่างภาครัฐและเอกชน
- W15 ขาดการพัฒนา ทักษะ ความรู้ ของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ในรูปแบบชีวิตวิถีถัดไป (Next Normal)
- W16 ประชาชน ชุมชน ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวน้อย
- W17 ขาดมาตรการรักษาความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว
- W18 ไม่มีการวางระบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
- W19 การกระจายรายได้ยังต่ำ
- W20 ขาดการเตรียมความพร้อมกำลังคนสมรรถนะสูงสำหรับอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ BCG
- W21 ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรม BCG
- W22 Brand “นครชัยบุรินทร์” ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย
- W23 ผู้ผลิตใหม่บางรายยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงไหมส่งผลให้ได้ผลผลิตต่ำและไม่มีคุณภาพ
- W24 ผู้ผลิต ผู้ประกอบการใหม่ขาดทักษะและเทคนิคในการฟอกย้อมเส้นไหมส่งผลให้ได้เส้นไหมและผ้าไหมที่ไม่ได้มาตรฐาน
- W25 ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการของเสียในระบบการฟอกย้อม
- W26 ขาดการส่งเสริมด้านการตลาด
- W27 ขาดการสืบสานภูมิปัญญาให้แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่
- W28 การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ขาดความร่วมมือ
- W29 ขาดการจัดการระบบฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ทันสมัย
- W30 ประชากรมีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้
- W31 ประชาชนยังไม่สามารถเข้าถึงการใช้น้ำได้
- W32 คุณภาพและการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ยังต้องได้รับการพัฒนา
- W33 บุคลากรทางการแพทย์ไม่เพียงพอ
- W34 ผู้สูงอายุอยู่ลำพังคนเดียวมีแนวโน้มสูงขึ้น
- W35 อัตราการพึ่งพิงสูง
- W36 ประชาชนขาดความรู้ด้านกฎหมาย
- W37 ช่องทางการเข้าถึงบริการภาครัฐยังมีน้อย
- W38 ชุมชนขาดการบริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น

โอกาส (Opportunities)

- O1 แนวโน้มของผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสินค้าสีเขียว สินค้าเกษตรปลอดภัย และผลิตภัณฑ์สมุนไพร
- O2 แอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มออนไลน์ เทคโนโลยี e-Payment ช่วยในการขยายตลาดและสร้างตลาดใหม่ เกิดยอดขายที่สูงขึ้น
- O3 มีโครงการรถไฟความเร็วสูง และโครงการรถไฟทางคู่สายที่เข้ามาช่วยในระบบโลจิสติกส์และการขนส่งสินค้า

โอกาส (Opportunities)

- O4 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและรับซื้อผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้มาตรฐานเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดการเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- O5 ประเทศอาเซียนมีความต้องการสินค้าเกษตรบางประเภทเพิ่มมากขึ้น
- O6 ภาวะสงครามและการเปลี่ยนแปลงทางอากาศ ทำให้บางประเทศไม่สามารถส่งออกได้ ประเทศไทยจึงมีโอกาสดังกล่าวมากขึ้น
- O7 พฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบใหม่ในยุคโควิด-19 เลือกท่องเที่ยวแบบสโลว์ไลฟ์ หลีกหนีจากความวุ่นวาย โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแนวสัมผัสธรรมชาติ ชิมช้อปวิถีชุมชน ไรด์ทริป ออกป่าตั้งแคมป์
- O8 แอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มออนไลน์ เทคโนโลยี e-Payment ทำให้การใช้บริการต่าง ๆ สะดวกสบาย ลดการสัมผัสบุคคล
- O9 มีโครงการรถไฟความเร็วสูง โครงการรถไฟทางคู่สายมาบกะเบา - ชุมทางจิระ มอเตอร์เวย์สายบางปะอิน - นครราชสีมา ของรัฐบาลในพื้นที่กลุ่มจังหวัด
- O10 รัฐบาลสนับสนุนอุตสาหกรรม mice
- O11 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้าการลงทุน
- O12 การบูรณาการเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน
- O13 นโยบายระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NEEC) จังหวัดนครราชสีมา เชื่อมโยงนครชัยบุรีรินทร์
- O14 การเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)
- O15 รัฐบาลให้ความสำคัญและสนับสนุนเศรษฐกิจ BCG
- O16 การให้ความสำคัญและขับเคลื่อนด้านนโยบายด้านสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ได้แก่ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (COP26) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) การจัดการการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ Carbon Emission
- O17 พฤติกรรมการบริโภคของคนยุคปัจจุบันที่รักษาสุขภาพ เน้นผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติ ออร์แกนิก
- O18 แอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มออนไลน์ เทคโนโลยี e-Payment ทำให้การใช้บริการต่าง ๆ สะดวกสบาย เข้าถึงผู้บริโภคโดยตรง
- O19 หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน เช่น ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สถาบันการศึกษา
- O20 ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำเกี่ยวกับไหมหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นที่ยอมรับในระดับสากล
- O21 นโยบายส่งเสริมการใช้และสวมใส่ผ้าไทยตามมติ ครม.
- O22 โปรตีนอาหารจากแมลงเป็นแหล่งอาหารทดแทนแห่งอนาคต
- O23 การฉีดวัคซีนป้องกันไวรัส COVID-19 ทั้งในและต่างประเทศ ส่งผลดีต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลก รวมทั้งการฟื้นตัวของการส่งออกสินค้า
- O24 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการสร้างรายได้ให้กับประชาชน
- O25 ประชาชนตื่นตัวหันมาใช้พืชสมุนไพร และภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย ในการดูแลสุขภาพมากขึ้น
- O26 นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย

อุปสรรค (Threats)

- T1 การเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศทั่วโลก (Climate Change)
- T2 ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร
- T3 สินค้าเกษตรมีคู่แข่งเพิ่มมากขึ้น จากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น
- T4 การใช้มาตรการกีดกันจากการค้า
- T5 มีโรคระบาดอุบัติใหม่เกี่ยวกับพืชและสัตว์ และมนุษย์ ส่งผลให้ปริมาณการผลิตมีความผันผวน
- T6 แรงงานภาคเกษตรเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ คนรุ่นใหม่สนใจทำการเกษตรน้อยลง ทำให้แนวโน้มแรงงานภาคการเกษตรน้อยลง
- T7 ความเสี่ยงในการระบาดระลอกใหม่ของไวรัส COVID-19 ทั้งจากการฉีดวัคซีนที่ยังไม่ครอบคลุมประชากรส่วนใหญ่ อาจทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงักและกระทบต่อแผนเปิดประเทศเพื่อรับนักท่องเที่ยวได้
- T8 ความเสี่ยงจากแรงงานต่างด้าว กระทบกับกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ
- T9 ความเสี่ยงจากความไม่ปลอดภัยขณะท่องเที่ยว เช่น ถูกล้วงกระเป๋า อุบัติเหตุขณะเดินทาง อุบัติเหตุระหว่างท่องเที่ยว การประสพภัยธรรมชาติ บ้ายบอกทางที่ไม่ชัดเจน และไม่เป็น 2 ภาษา
- T10 ติดขัดข้อกฎหมายและระเบียบของพื้นที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น อุทยานเขาใหญ่ ไม่สามารถติดป้ายได้
- T11 ความเสี่ยงเรื่องกฎหมายแรงงานต่างด้าว
- T12 ด้านการมีพื้นที่น้อย เนื่องจากติดขัดกับข้อกฎหมายและระเบียบของพื้นที่ ทำให้ยังไม่สามารถพัฒนาได้
- T13 ไม่มีแหล่งเงินลงทุนสำหรับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม BCG T4 มีคู่แข่งทางการค้า ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ได้แก่ EEC เวียดนาม ลาว
- T14 มีคู่แข่งในตลาดผ้าทอจากเส้นใยอื่นที่ได้รับความนิยม เช่น ผ้าฝ้าย กัญชง ไยบัว
- T15 ความนิยมผ้าไหมมีจำกัด เช่น นิยมในคนวัยทำงาน และสวมใส่ในบางโอกาส
- T16 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ทำให้กำลังซื้อลดลง
- T17 ต้นทุนการผลิตสูงส่งผลให้ราคาสินค้าใหม่สูง
- T18 เศรษฐกิจชะลอตัวทำให้มีกำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง
- T19 ขาดนวัตกรรมในกระบวนการย้อมสีธรรมชาติเพื่อให้ได้คุณภาพสีที่ได้มาตรฐาน
- T20 ความเสี่ยงในการระบาดระลอกใหม่ของไวรัส COVID-19 ทั้งจากการฉีดวัคซีนที่ยังไม่ครอบคลุมประชากรส่วนใหญ่ และความเสี่ยงจากแรงงานต่างด้าว อาจทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงัก
- T21 อาชญากรรมทางไซเบอร์ทวีความรุนแรงขึ้น เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มเสี่ยงสูง
- T22 การเปลี่ยนแปลงและผันผวนของธรรมชาติ ภัยพิบัติต่าง ๆ ส่งผลต่อการพัฒนา

4.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถเกษตร
อุตสาหกรรมครบวงจร

1. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
2. โครงการพัฒนานวัตกรรมเกษตรและอาหารปลอดภัย นครชัยบุรีรินทร์
3. โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตปศุสัตว์นครชัยบุรีรินทร์ครบวงจร

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การค้า
ชายแดนและผลิตภัณฑ์ใหม่

1. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว
2. โครงการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์
3. โครงการยกระดับเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการค้าชายแดน
4. โครงการพัฒนานวัตกรรมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่กลุ่มจังหวัดนครชัย

บุรีรินทร์แบบครบวงจร

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

1. โครงการยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัยนครชัยบุรีรินทร์

4.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

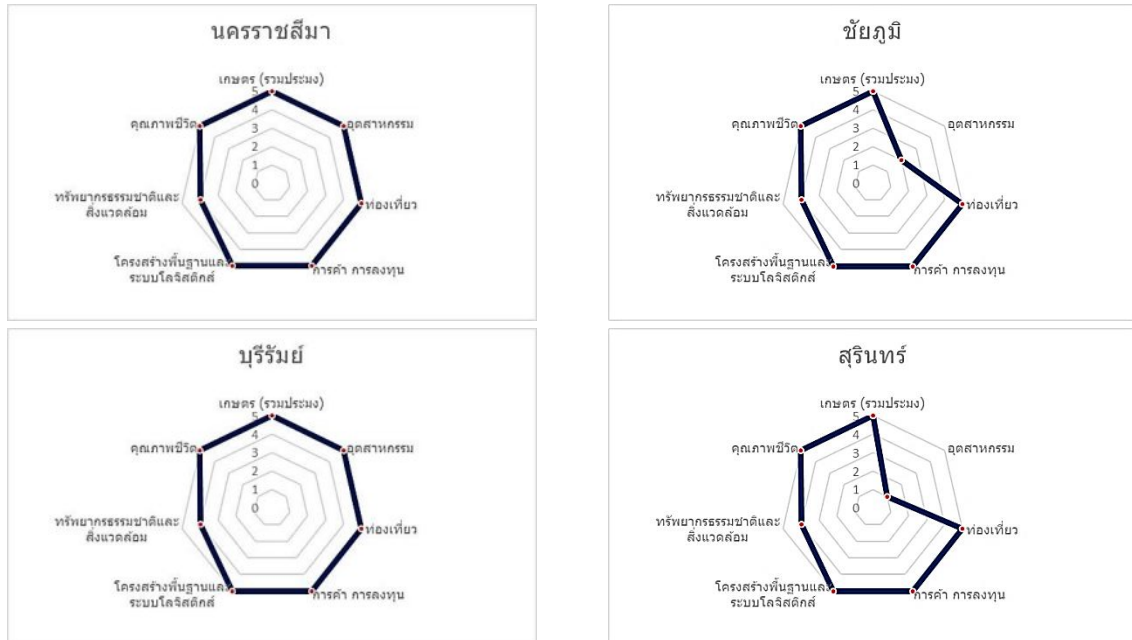
จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด
โดยทั่วไปประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าการลงทุน
ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้
ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญ
ของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียด
เกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและ
งบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้ระบุไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด
3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่
มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
4. ระดับ 2 มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนานี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่
มีรายละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด
5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามีการหยิบยกประเด็นนี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด
แต่อย่างใด

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จะเน้นแผนงานของ
การพัฒนาด้านเกษตร ท่องเที่ยว การค้าการลงทุน และคุณภาพชีวิต การวิเคราะห์ในรายจังหวัด พบว่า จังหวัด
นครราชสีมาและบุรีรัมย์มีการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและมีงบประมาณของจังหวัด

แต่ไม่ปรากฏในแผนของกลุ่มจังหวัดฯ ส่วนจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดสุรินทร์ขาดแผนงานพัฒนาไม่มีโครงการและงบประมาณในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 แสดงในรูปที่ 4.1-8

ที่มา: วิเคราะห์โดยที่ปรึกษา

รูปที่ 4.1-8 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัด
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

5) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดยโสธร และจังหวัดอำนาจเจริญ มีพื้นที่รวมกันประมาณ 31,907 ตารางกิโลเมตร หรือ 19,942,336 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.89 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 6.2 ของพื้นที่ประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านระยะทางรวม 601 กิโลเมตร

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า พื้นที่ของกลุ่มจังหวัดมีขนาดพื้นที่เกษตรกรรม 14,403,471 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 72.23 ขนาดพื้นที่ป่าไม้ 2,791,049 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 14.00 ขนาดพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง 1,081,218 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 5.42 ขนาดพื้นที่เบ็ดเตล็ด 982,399 ไร่คิดเป็น ร้อยละ 4.93 และขนาดพื้นที่น้ำ 894,197 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 3.43 ตามลำดับ

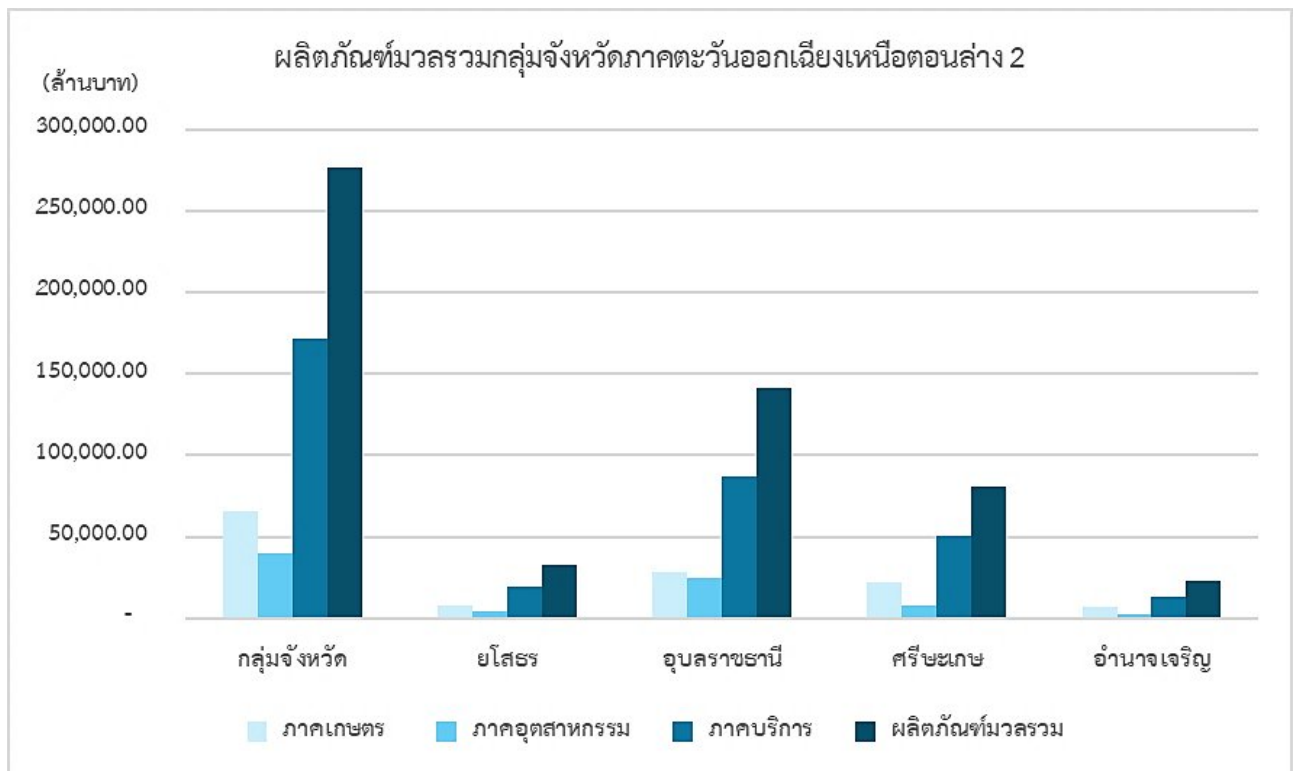
5.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

5.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีประชากรรวม 4,222,956 คน คิดเป็นร้อยละ 6.39 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,869,608 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 1,450,333 คน จังหวัดยโสธรจำนวน 528,878 คน และจังหวัดอำนาจเจริญมีประชากรน้อยที่สุด คือ 374,137 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.277 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดอุบลราชธานี มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงที่สุด เท่ากับ 0.141 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50.95 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ เท่ากับ 0.080 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.05 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดยโสธร เท่ากับ 0.032 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.72 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และจังหวัดอำนาจเจริญ เท่ากับ 0.023 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.28 เมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี พบว่า ภาคบริการมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยภาคบริการมีส่วนคิดเป็นร้อยละ 61.93 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด หากพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด พบว่า จังหวัดอุบลราชธานี มีภาคบริการเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คาดการณ์โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-9 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด

กลุ่มภาคจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ปี พ.ศ. 2565

5.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ในปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 65,663 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 62,429 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 5.18 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) และ มันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

5.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 252 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 46 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 36.11 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 1,347 ล้านบาท คนงานรวม 505 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานีรวม 21 โรงงาน รองลงมาได้แก่ จังหวัดยโสธร 12 โรงงาน จังหวัดศรีสะเกษ 8 โรงงาน และจังหวัดอำนาจเจริญ 5 โรงงาน ตามลำดับ

5.1.4) ข้อมูลด้านท่องเที่ยว

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 1,590,701 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 42.76 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด 4,677,974 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 4,646,808 คน และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 31,166 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 10,211.43 ล้านบาท แบ่งออกเป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 10,143.85 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 67.58 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี 3,022,297 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ 905,901 คน จังหวัดยโสธร 505,391 คน และจังหวัดอำนาจเจริญ 244,385 คน ตามลำดับ

5.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

5.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) ทางหลวงหมายเลข 24 ทางแยกต่างระดับสีคิ้ว - อุบลราชธานี มีจุดเริ่มต้นที่ทางแยกต่างระดับสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และสิ้นสุดที่ ถนนในเขตเมืองอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดนครราชสีมา - บุรีรัมย์ - สุรินทร์ - ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 419.879 กิโลเมตร

2) ทางหลวงหมายเลข 202 สายชัยภูมิ - เขมราฐ มีจุดเริ่มต้นที่สี่แยกโรงต้ม อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และสิ้นสุดที่ ตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดชัยภูมิ - นครราชสีมา - บุรีรัมย์ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - ยโสธร - อำนาจเจริญ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 380.653 กิโลเมตร

3) ทางหลวงหมายเลข 212 สายหนองคาย - อุบลราชธานี จุดเริ่มต้นที่แยกถนนมิตรภาพสายเก่า จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 233 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย วิ่งไปทางทิศตะวันออกตามแม่น้ำโขง และสิ้นสุดที่ตัวเมืองอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดหนองคาย - บึงกาฬ - นครพนม - มุกดาหาร - ยโสธร - อำนาจเจริญ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 583.575 กิโลเมตร

4) ทางหลวงหมายเลข 217 สายวารินชำราบ - ชื่องเม็ก มีจุดเริ่มต้นที่ตำบลวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี และสิ้นสุดที่ด่านช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเชื่อมต่อกับ สปป.ลาว โดยวิ่งผ่านเพียงจังหวัดอุบลราชธานี มีระยะทางรวม 86.067 กิโลเมตร

5) ทางหลวงหมายเลข 226 สายห้วยทะเล - วารินชำราบ มีจุดเริ่มต้นที่ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา และสิ้นสุดที่ตำบลวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัดนครราชสีมา - บุรีรัมย์ - สุรินทร์ - ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 324.330 กิโลเมตร

5.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

ระบบคมนาคมทางรางของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย (1) เส้นทางรถไฟสายนครราชสีมา - อุบลราชธานี (แยกจากชุมทางบ้านภาชี - อุบลราชธานี) ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัดนครราชสีมา - บุรีรัมย์ - ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี และสุดปลายทางที่สถานีรถไฟอุบลราชธานี อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นรถไฟทางคู่ ซึ่งมีระยะทาง 575 กิโลเมตร ทั้งหมด 60 สถานี

5.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

ระบบคมนาคมทางน้ำของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย แม่น้ำจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ (1) แม่น้ำชี มีต้นน้ำที่เขาศรีวิชัย ในเขตอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ แล้วไหลผ่าน ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ยโสธร แล้วไปรวมกับแม่น้ำมูลที่เส้นแบ่งเขตอำเภอโขงใน กับอำเภอวารินชำราบ (2) แม่น้ำมูล แหล่งกำเนิดของต้นน้ำอยู่ที่เขาวง กับเขาละมั่งในเขตอำเภอบักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ แล้วไปรวมกับแม่น้ำชี และไหลออกสู่แม่น้ำโขง ที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และ (3) แม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างไทย - ลาว บริเวณจังหวัดอุบลราชธานีและอำนาจเจริญ โดยการขนส่งทางน้ำภายในบริเวณพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับการขนส่งด้านอื่น ๆ เนื่องจากข้อจำกัดทางลักษณะภูมิประเทศ

โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความชันและความแคบของลำน้ำ รวมถึงเส้นทางที่คดเคี้ยวจึงไม่เป็นที่นิยมในระบบคมนาคมขนส่งภายในประเทศ จึงเป็นการใช้เพื่อการเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่เป็นระบบคมนาคมทางน้ำบนแม่น้ำโขงระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว ผ่านท่าเรือ จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนการค้าต่าง ๆ บริเวณจังหวัดอุบลราชธานีและอำนาจเจริญ ในเชิงเศรษฐกิจการค้า ท่องเที่ยวและเกษตรกรรม

5.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

ระบบคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีท่าอากาศยานจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี (ท่าอากาศยานพาณิชย์) (Ubon Ratchathani International Airport) มีตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ห่างจากตัวเมืองอุบลราชธานี ประมาณ 1 กิโลเมตร ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบินพาณิชย์ที่สามารถรองรับผู้โดยสารจากจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้ทางถนนทางหลวงสายต่าง ๆ เช่น ทล. 23 24 212 217 และ 226 เป็นต้น และทางรถไฟบนเส้นทางรถไฟสาย นครราชสีมา - อุบลราชธานี เข้ามายังอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีแล้วเดินทางไปยังสนามบิน ปัจจุบันมีสายการบินให้บริการ 6 สายการบิน ประกอบด้วย Thai Airways, Thai Smile, Nok Air, Thai Vietjet Air, Thai AirAsia และ Thai Lion Air

5.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ.2567)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 มีพื้นที่ในการปลูกข้าวหอมมะลิมากกว่า 8 ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนมากกว่า 1 ใน 3 ของพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิทั้งประเทศ
- S2 มีสินค้าทางการเกษตรที่มีศักยภาพในการผลิตและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ เช่น พุรีเหิน หอมแดง กระเทียม โคเนื้อ เป็นต้น
- S3 มีพื้นที่ปลูกผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์มากกว่า 700,000 ไร่ และมีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม เกษตรอินทรีย์ 93,593 ราย ส่งผลให้กลุ่มจังหวัดมีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ
- S4 มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศ คือ สาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และราชอาณาจักรกัมพูชา และมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านทางธุรกิจและการท่องเที่ยว รวมถึงสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศที่ 3 เช่น เวียดนาม
- S5 มีแหล่งทรัพยากรน้ำจำนวนมาก เช่น แม่น้ำโขง แม่น้ำชี แม่น้ำมูล และลุ่มน้ำสาขาจำนวนมาก มีเขื่อนขนาดใหญ่ 2 แห่ง สามารถกักเก็บน้ำสำหรับการผลิตไฟฟ้าและการเกษตร
- S6 จังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสาธารณสุขในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน
- S7 ลักษณะที่ตั้งของกลุ่มจังหวัดตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก และมีความหลากหลายทางชีวภาพ

จุดแข็ง (Strengths)

- S8 มีมรดกทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็น อัตลักษณ์ เช่น แห่เทียนเข้าพรรษา บุญบั้งไฟ เป็นต้น
- S9 ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้งในด้านธรรมชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ที่งดงามโดดเด่น มีชื่อเสียงระดับประเทศ

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 การบริหารจัดการน้ำ การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำยังไม่เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งน้ำ ทั้งปริมาณ น้ำท่าและน้ำฝน
- W2 ระบบชลประทานยังไม่เพียงพอครอบคลุมพื้นที่การเกษตร ส่วนใหญ่พึ่งพาธรรมชาติ
- W3 การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าของกลุ่มจังหวัดยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย
- W4 การสร้างสินค้าที่ใช้อัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดยังมีจำนวนน้อย
- W5 หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 45 เป็นผู้สูงอายุ ยังขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการผลิตด้านการเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ของพืชเศรษฐกิจต่ำ
- W6 ยังไม่มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตแต่ละกระบวนการ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
- W7 มีการบุกรุกพื้นที่ป่า 13,115 ไร่ ถือเป็นอันดับ 4 ของพื้นที่ที่มีการบุกรุกมากที่สุดของประเทศ
- W8 ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส มีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และลดการพึ่งพิงภาครัฐ
- W9 ประชาชนจำนวนมากยังไม่ตระหนักและเข้าใจต่อแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- W10 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายทำให้เกิดความแห้งแล้ง และน้ำท่วมในฤดูฝน

โอกาส (Opportunities)

- O1 กระแสนิยมการบริโภคอาหารและสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศ
- O2 เป็นจุดแวะพักสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวประเทศเพื่อนบ้านทั้ง สปป. ลาว ทอนใต้ และ กัมพูชา เนื่องจากมีการคมนาคมในการเดินทางที่สะดวกมีทั้ง สนามบิน รถไฟ และรถยนต์ โรงแรม ศูนย์การค้าที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก
- O3 มีแหล่งท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชื่อเสียงระดับโลก เช่น นครวัด นครธม ฮอยอัน และโฮจิมินห์ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก เป็นโอกาสในการส่งเสริมสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว
- O4 นโยบายจากมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กลุ่มจังหวัดเป็นพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพของไทย ระยะที่ 2
- O5 นโยบายรัฐในการพัฒนาและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูง รถไฟฟ้าทางคู่ ระบบโลจิสติกส์ เพื่อเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น
- O6 แนวโน้มกระแสการตื่นตัวเรื่องการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจากการที่ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด แต่จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

โอกาส (Opportunities)

- O7 กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- O8 รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคง

อุปสรรค (Threats)

- T1 เศรษฐกิจภาพรวมของประเทศถดถอย เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้กำลังการซื้อและนักท่องเที่ยวลดลง
- T2 ขาดความต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล รวมถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง
- T3 ปัญหาระบบคมนาคม น้ำท่วม ฝนแล้ง สร้างความเสียหายต่อผลผลิตการเกษตร
- T4 ปัญหาราคาสินค้าเกษตรไม่มีเสถียรภาพต่อความสามารถในการแข่งขัน
- T5 ปริมาณขยะพลาสติกเพิ่มมากขึ้นจากพฤติกรรมการบริโภคและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
- T6 เนื่องจากกลุ่มจังหวัดตั้งอยู่ในพื้นที่ปลายน้ำของแม่น้ำมูล ทำให้ได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- T7 ลักษณะพื้นที่ชายแดนของกลุ่มจังหวัดที่ติดต่อกันกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นผืนเดียว มีช่องทางธรรมชาติจำนวนมาก ส่งผลให้ยากในการควบคุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ยาเสพติด และอาชญากรรมข้ามชาติ

5.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 การส่งเสริมเกษตรสร้างมูลค่า

1. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน
2. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
3. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพสูงสู่ลุ่มน้ำโขงชิมูล
4. โครงการพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงปลาตะเพียนขาวในบ่อดิน
5. โครงการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งและยั่งยืนในการสนับสนุนการผลิตด้านเกษตรปลอดภัยและเกษตรแปลงใหญ่
6. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและยกระดับ
7. โครงการการจัดทำระบบบริหารจัดการน้ำของกลุ่มจังหวัด
8. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการแปลงเกษตรที่เหมาะสมโดยระบบอัจฉริยะ (Intelligent Farm Management System)
9. โครงการพัฒนาการปลูกพืชอาหารสัตว์ เพื่อให้เป็นแหล่งอาหารสัตว์สำหรับโคขุน
10. โครงการยกระดับและต่อยอดผลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรและเวชสำอางสมุนไพรระดับอุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์ที่ได้คุณภาพและมาตรฐานสากล
11. โครงการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อเสริมทักษะอาชีพเกษตรรุ่นใหม่สำหรับผู้เรียนในระบบและนอกระบบที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19
12. โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรสินค้าอินทรีย์

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการค้า การลงทุน

1. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านถนนเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งและ
โลจิสติกส์
2. โครงการพัฒนาการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูล (Data Base) และสารสนเทศเพื่อ
การพัฒนาการค้า และการลงทุน
3. โครงการเพิ่มศักยภาพการให้บริการของด่านพรมแดนช่องเม็ก เพื่ออำนวยความสะดวก
ด้านการค้าการลงทุน
4. โครงการเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการตามกรอบแนวคิด BCG Model
5. โครงการเพิ่มศักยภาพการให้บริการของด่านพรมแดนบ้านปากแซงเพื่ออำนวยความสะดวก
ด้านการค้าการลงทุน
6. โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชน สร้างงาน สร้างอาชีพ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อ
ฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เข้มแข็งและยั่งยืน
7. โครงการยกระดับผ้าทอมือ โขง ชี มูล
8. โครงการส่งเสริมการค้าเชื่อมโยงตลาดนำการผลิตของกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2
9. โครงการส่งเสริมตลาดสินค้าข้าวหอมมะลิพรีเมียมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง 2

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา

1. โครงการเส้นทางเชื่อมโยงกิจกรรมหลังการประชุมในจังหวัดรอบข้าง (Post MICE
Activities Linkage with Neighboring City)
2. โครงการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การตลาดด้านการท่องเที่ยวและกีฬา กลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (โขง ชี มูล)
3. โครงการก่อสร้างพุทธมณฑลอูบลราชธานี
4. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพุทธอุทยานหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต อุทยานบึงบัว
หนองซอน อุบลราชธานี
5. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว
6. โครงการพัฒนากลุ่มท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (ภาคอีสานตอนล่าง 2)
7. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง 2
8. โครงการฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวชุมชนพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านอุตสาหกรรม
สร้างสรรค์ (Creative Industry Village) ตามแนวคิด BCG
9. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านันทนาการโบสถ์ ตำบลนาคำ อำเภอ
ศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
10. โครงการเยาวชนแกนนำอาสาพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนน่าอยู่น่าเที่ยว
11. โครงการส่งเสริมพัฒนาและยกระดับศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดฯ

12. โครงการพัฒนาและยกระดับบุคลากรด้านท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบครบวงจรอย่างยั่งยืน กลุ่มจังหวัดฯ
13. โครงการส่งเสริมพัฒนาประชาสัมพันธ์การตลาดด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวและกีฬาเชิงสร้างสรรค์กลุ่มจังหวัดฯ

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคมและความมั่นคง

1. สร้างงานเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ คนพิการ
2. โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพแรงงานเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
3. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือนเพียงพอบนวิถีพอเพียง
4. โครงการเด็กไทยสูงดีสมส่วน พัฒนาการสมวัย IQ เกิน 100 เพื่อการเสริมสร้างด้านสุขภาพ
5. โครงการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุแบบบูรณาการ
6. โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต รบร้าว ล้อมรัก อุ้มไอรัก สายใย สื่อสาร เด็กไทย พัฒนาการสมวัย IQ ดี (ช่วงที่ 2) เพื่อการเสริมสร้างด้านสติปัญญา อารมณ์ ด้วยวินัยเชิงบวก
7. พัฒนาการศึกษาดังกล่าวเกิดถึงปฐมวัยในสถานศึกษา
8. โครงการพัฒนาความรู้และทักษะชีวิตสำหรับวัยเรียนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

9. โครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และที่จำเป็นของผู้เรียนสู่โลกศตวรรษที่ 21
10. โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพการอ่านออก เขียนได้ของเด็กไทย/เยาวชนไทยในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สู่คุณภาพชีวิตที่ดี
11. โครงการหน่วยปฏิบัติการยุติธรรมเชิงรุกสร้างสุขให้ประชาชน
12. โครงการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์สร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคมและความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านชุมชนชายแดน

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1. โครงการติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำและการขับเคลื่อนมาตรการบริหารจัดการคุณภาพน้ำลุ่มน้ำลำเซบาย จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี
2. โครงการชุมชนสังคมสีเขียว
3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ เพื่อสนับสนุนพื้นที่เกษตรยั่งยืน
4. โครงการสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2
5. โครงการสร้างองค์ความรู้ในการปรับตัวและรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2
6. โครงการสร้างป่าพื้นบ้านอาหารชุมชนเพื่อลดปัญหาจากสภาวะโลกร้อน

7. โครงการปลูกเสริมไม้พะยูนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าชุมชน เพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
8. โครงการเพาะชำกล้าไม้ใหญ่สนับสนุนชุมชน
9. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
10. โครงการ Waste to Energy ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
11. โครงการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ (จังหวัดยโสธร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และศรีสะเกษ)
12. โครงการเสริมสร้างความมั่นคงของทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะแบบชุมชนมีส่วนร่วม
13. โครงการเฝ้าระวังและติดตามฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน และ 10 ไมครอน เพื่อประเมินพื้นที่เสี่ยงด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก และเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายผู้นำชุมชนด้านการเฝ้าระวังฝุ่นละอองขนาดเล็กระดับพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

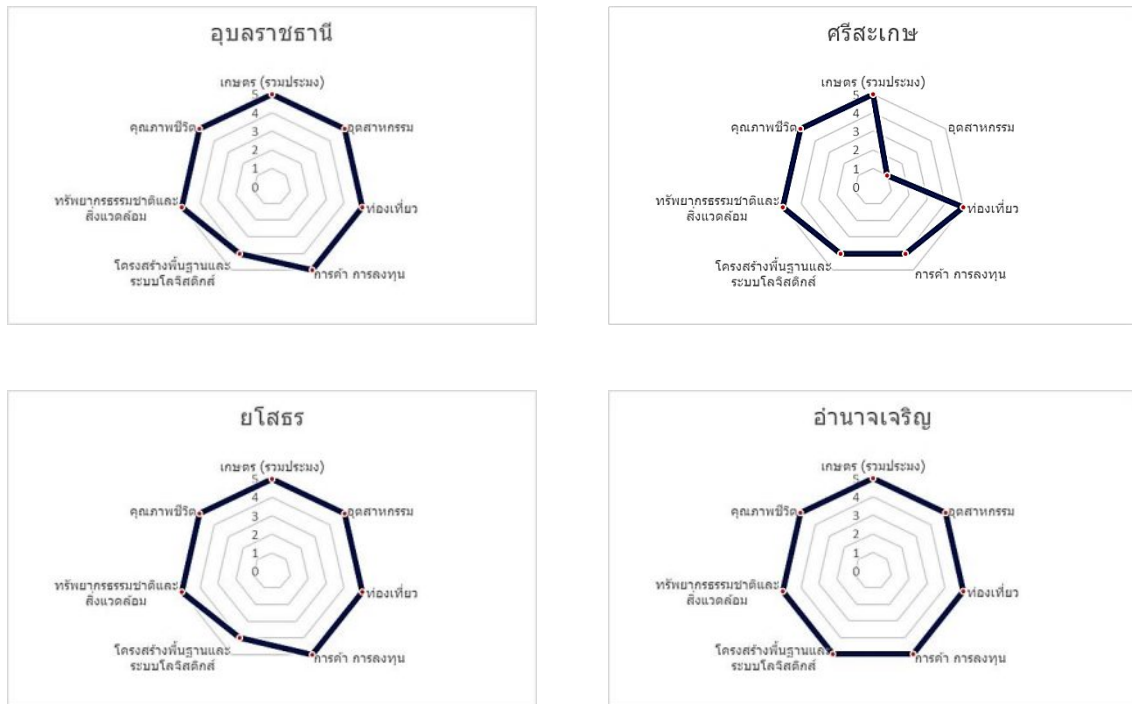
5.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด โดยทั่วไปประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าการลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้ระบุไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด
3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
4. ระดับ 2 มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนานี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่ให้รายละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด
5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามีการหยิบยกประเด็นนี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ค่อนข้างครอบคลุมในทุกด้าน ขาดเพียงรายละเอียดและแผนงานของการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต แต่รายละเอียดของแผนพัฒนาในแต่ละจังหวัดมีโครงการและการใช้งบประมาณในประเด็นนี้อย่างครบถ้วน การวิเคราะห์ในรายจังหวัด พบว่า จังหวัดอำนาจเจริญมีการพัฒนาครอบคลุมในทุกด้าน จังหวัดอุบลราชธานีมีการเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกด้านยกเว้นด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ จังหวัดศรีสะเกษไม่มีโครงการและงบประมาณในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม และจังหวัดยโสธรไม่มีการกล่าวถึงด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 แสดงในรูปที่ 4.1-10

ที่มา: วิเคราะห์โดยที่ปรึกษา

รูปที่ 4.1-10 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัด
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

4.1.2 ข้อมูลพื้นฐานและแผนพัฒนาของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

ภาคเหนือ ประกอบด้วย 17 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน พิชญโลก ตาก อุตรดิตถ์ สุโขทัย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี เป็นพื้นที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง กลุ่มประเทศเอเชียใต้ และกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวด้านตะวันออก และด้านเหนือ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน และด้านตะวันตก ติดต่อสหภาพเมียนมา พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่รวม 106.03 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 33 ของพื้นที่ประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ตอนบนเป็นที่สูง เป็นภูเขา ป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำลำธาร พื้นที่ตอนล่างเป็นภูเขาสูงทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออกตอนกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่มของแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก

ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินจากกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 - 2564 จากพื้นที่รวม 106.03 ล้านไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง 4.40 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.15 ของพื้นที่ภาค พื้นที่ทำการเกษตร 42.96 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.52 ของพื้นที่ภาค พื้นที่ป่าไม้ 55.26 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.12 ของพื้นที่ภาค พื้นที่น้ำ 1.88 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.78 ของพื้นที่ภาค และพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1.52 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.43 ของพื้นที่ภาค

จากการศึกษาทบทวนเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคเหนือ (พ.ศ. 2566 - 2570) พบว่า พื้นที่ภาคเหนือมีความพร้อมในการเชื่อมโยงด้านการค้าและบริการกับพื้นที่เศรษฐกิจภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตลอดจนเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคน้ำโขงและเอเชียใต้ โดยมีความพร้อมของโครงข่ายคมนาคมตามแนวเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor) และแนวตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor) มีแผนก่อสร้างโครงการพื้นฐานขนาดใหญ่ อาทิ รถไฟทางคู่ รถไฟฟ้าความเร็วสูง การขยายท่าอากาศยาน ส่งผลให้เกิดโอกาสในการขยายเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน บริการ การศึกษานานาชาติ ธุรกิจบริการสุขภาพและการแพทย์ รวมถึงแผนการพัฒนาระบบโครงข่ายโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน อาทิ แผนการพัฒนาสถานีขนส่งสินค้า (Truck Terminal) ในพื้นที่ภาคเหนือร่วมกับแผนการพัฒนาท่าเรือบก (Dry Port) ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกฐานะเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลสุขภาพอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกย่องทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน

1) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ประมาณ 49,828.163 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 31,142,602 ไร่ โดยจังหวัดภายในกลุ่มมีพื้นที่มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน ตามลำดับ

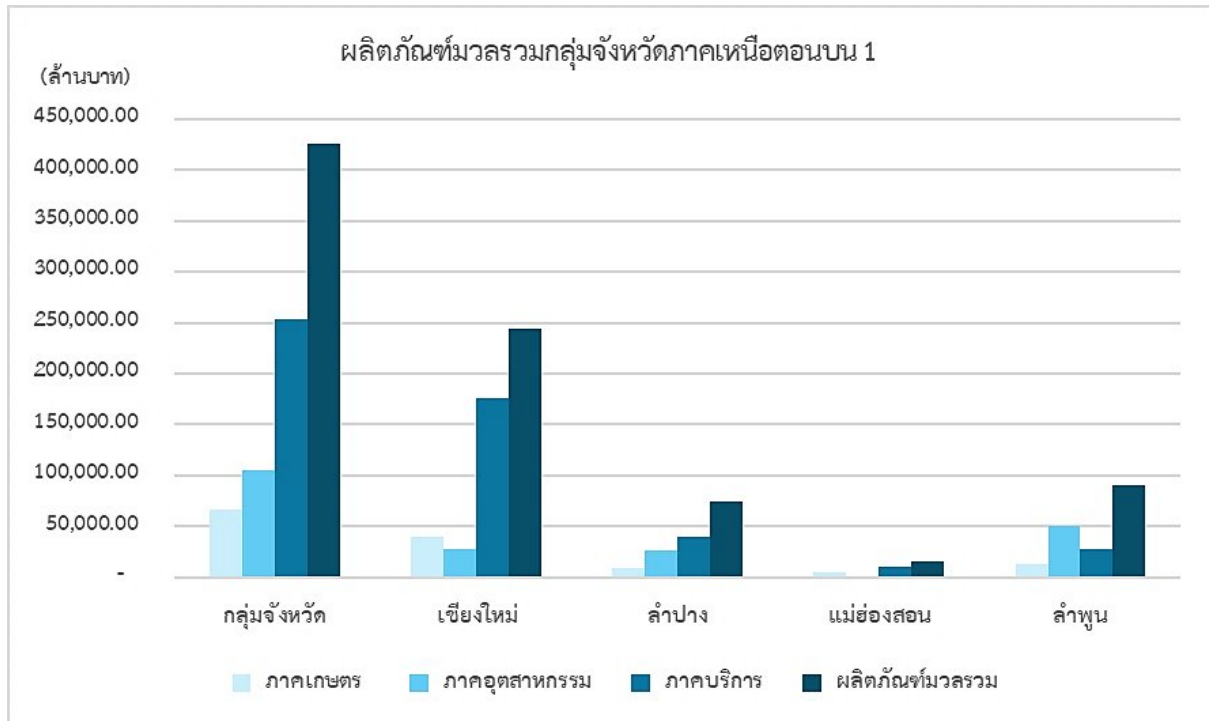
1.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

1.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 มีประชากรรวม 3,194,637 คน คิดเป็นร้อยละ 4.84 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,797,075 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดลำปาง จำนวน 711,478 คน จังหวัดลำพูน จำนวน 398,440 คน และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรน้อยที่สุด คือ 287,644 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.425 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดเชียงใหม่ มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงที่สุด เท่ากับ 0.244 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.44 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดลำพูน เท่ากับ 0.090 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.26 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดลำปาง เท่ากับ 0.075 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.62 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เท่ากับ 0.016 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.69 เมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี ภาคบริการมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.61 รองลงมา ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 24.88 และภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 15.51 อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด พบว่า จังหวัดเชียงใหม่ มีภาคบริการเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด รองลงมาได้แก่ ภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ ส่วนจังหวัดลำพูน มีภาคอุตสาหกรรมเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คัดการณโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-11 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ปี พ.ศ. 2565

1.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 65,952 ล้านบาท ลดลงจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 69,160 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 4.64 โดยมีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนา ปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

1.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคเหนือ 247 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 77 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.05 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 3,758 ล้านบาท คนงานรวม 1,428 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 36 โรงงาน รองลงมาได้แก่ จังหวัดลำปาง 30 โรงงาน จังหวัดลำพูน 11 โรงงาน และจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีโรงงาน ตามลำดับ

1.1.4) ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 9,029,289 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 60.17 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด 14,797,443 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 11,499,643 คน และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 3,297,800 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 102,245.76 ล้านบาท แบ่งออกเป็น รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 68,702.69 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 33,543.07 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 10,678,764 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดลำปาง 1,667,803 คน จังหวัดลำพูน 1,265,410 คน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน 1,185,466 คน ตามลำดับ

1.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

1.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ภายใน จ.ลำปาง) เริ่มจากแม่เชียงใหม่รายบน ต.พระบาทวังตวง อ.แม่พริก จ.ลำปาง สิ้นสุดที่แม่กา ต.บ้านร้อง อ.งาว จ.ลำปาง รวมระยะทางประมาณ 231.516 กม.

2) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (จ.ลำปาง - จ.เชียงใหม่) เริ่มจากปางมะโอ ต.ดอนไฟ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง ผ่านอุโมงค์ ต.อุโมงค์ อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน สิ้นสุดที่รินคำ ต.ช้างเผือก อ.เมือง เชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ รวมระยะทางประมาณ 137.059 กม.

3) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 (จ.ลำปาง - จ.ลำพูน) เริ่มจากหอรบ ต.เวียงมอก อ.เถิน จ.ลำปาง ผ่านห้วยหญ้าไซ ต.ลี อ.ลี จ.ลำพูน สิ้นสุดที่อุโมงค์ ต.บ้านแป้น อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน เส้นทางนี้เป็นเส้นทางตัดจากถนนพหลโยธิน รวมระยะทางประมาณ 217.207 กม.

4) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 (ภายใน จ.เชียงใหม่) เริ่มจากถนนโชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ ผ่านขี้เหล็กหลวง ต.ช้างเผือก อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ สิ้นสุดที่เมืองงาม ต.แม่งอน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ รวมระยะทางประมาณ 200.949 กม.

5) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (จ.เชียงใหม่ - จ.แม่ฮ่องสอน) เริ่มจาก ต.สุเทพ อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ ผ่านสะพานแม่วิด ต.บ่อหลวง อ.ฮอด จ.เชียงใหม่ สิ้นสุดที่ปางหมู ต.ปางหมู อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ.แม่ฮ่องสอน รวมระยะทางประมาณ 349.359 กม.

6) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118 (ภายใน จ.เชียงใหม่) เริ่มจาก ต.ฟ้าฮ่าม อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ สิ้นสุดที่ดอยนางแก้ว ต.ป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ รวมระยะทางประมาณ 52.750 กม.

7) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 120 (ภายใน จ.ลำปาง) เริ่มจากปากบ่อ ต.บ้านร้อง อ.งาว จ.ลำปาง สิ้นสุดที่แม่เหี้ยว ต.วังเหนือ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง รวมระยะทางประมาณ 35.750 กม.

1.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ที่มีเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อ ได้แก่ จ.เชียงใหม่ จ.ลำพูน และ จ.ลำปาง โดยสถานีรถไฟเชียงใหม่เป็นสถานีปลายทางของทางรถไฟสายเหนือ (กรุงเทพฯ - เชียงใหม่) ระยะทาง 751 กม.

โดยปัจจุบันได้มีการศึกษาโครงการศึกษาและออกแบบรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ - เชียงใหม่ ระยะที่ 2 พิษณุโลก - เชียงใหม่ แนวเส้นทางรถไฟความเร็วสูงของโครงการ ครอบคลุม เขตพื้นที่ 6 จังหวัด ประกอบด้วย จ.พิษณุโลก จ.สุโขทัย จ.แพร่ จ.ลำปาง จ.ลำพูน และ จ.เชียงใหม่ เป็นทางรถไฟ ขนาด 1.435 เมตร (Standard Gauge) มีจุดเริ่มต้นที่สถานีพิษณุโลก ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อจากแนวรถไฟความเร็วสูง สายเหนือ ระยะที่ 1 (ช่วงกรุงเทพฯ - พิษณุโลก) และสิ้นสุดโครงการที่สถานีเชียงใหม่ รวมระยะทางประมาณ 296 กม.

1.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

แม่น้ำปิง มีต้นกำเนิดบริเวณดอยถั่ว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ ไหลจากทิศเหนือ ลงมาทางทิศใต้ผ่านพื้นที่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ตาก มาบรรจบกับแม่น้ำวังที่จังหวัดตาก และไหลผ่าน จังหวัดกำแพงเพชรไปบรรจบกับแม่น้ำน่านที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ มีความยาวรวมทั้งสิ้นประมาณ 740 กม. ลำน้ำสาขาที่สำคัญ ได้แก่ แม่แตง แม่จืด แม่กว้ง แม่ขาน แม่แจ่ม รวมทั้งแม่น้ำวังซึ่งเป็นสาขาหลัก ที่ใหญ่ที่สุดด้วย

1.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

ระบบคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางอากาศที่สำคัญ โดยปัจจุบันเป็นที่ตั้งของท่าอากาศยานที่ยังเปิดให้บริการจำนวน 3 แห่งได้แก่ ท่าอากาศยานเชียงใหม่ ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน ท่าอากาศยานลำปางและท่าอากาศยานที่ไม่มีการให้บริการเชิงพาณิชย์อีก 3 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

1) ท่าอากาศยานเชียงใหม่ เป็นท่าอากาศยานนานาชาติและเป็นสนามบินศูนย์กลางของภาคเหนือ ตั้งอยู่ที่ ต.สุเทพ อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของประเทศรองจากสนามบินสุวรรณภูมิและดอนเมืองตามลำดับ อีกทั้งยังสามารถรองรับผู้โดยสารได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีขีดความสามารถ ในการรองรับผู้โดยสารได้ 8 ล้านคนต่อปี

2) ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ที่ ต.จองคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ปัจจุบันเปิดให้บริการเที่ยวบินสำหรับผู้โดยสารในเส้นทางระหว่าง คือ สุวรรณภูมิ - ลำปาง - แม่ฮ่องสอน และดอนเมือง - แม่ฮ่องสอน ทั้งขาไป - กลับ มีขีดความสามารถ ในการรองรับผู้โดยสารได้ 8.4 แสนคนต่อปี

3) ท่าอากาศยานลำปาง ตั้งอยู่ที่ ต.พระบาท อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง ปัจจุบันเปิดให้บริการเที่ยวบินสำหรับผู้โดยสารในเส้นทางระหว่าง สุวรรณภูมิ - ลำปาง และ สุวรรณภูมิ - ลำปาง - แม่ฮ่องสอน ทั้งขาไป - กลับ อีกทั้งปัจจุบันมีโครงการปรับปรุงและขยายท่าอากาศยานลำปาง เพื่อเพิ่มความสามารถในการรองรับผู้โดยสารได้ถึง 2 ล้านคนต่อปี

4) ท่าอากาศยานปาย ตั้งอยู่ที่ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน ห่างตัวอำเภอประมาณ 1 กิโลเมตร ปัจจุบันไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการ

5) ท่าอากาศยานแม่สะเรียง ตั้งอยู่ที่ ต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน ปัจจุบันไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการ มีเพียงอากาศยานของหน่วยราชการที่ทำการขึ้น - ลง ตามภารกิจเท่านั้น

6) สนามบินขุนยวม ตั้งอยู่ที่ ต.ขุนยวม อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน ปัจจุบันไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการ มีเพียงอากาศยานของหน่วยราชการที่ทำการขึ้น - ลง ตามภารกิจเท่านั้น

1.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 จากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานเอื้อต่อการพัฒนาเชื่อมโยงกลุ่มประเทศต่าง ๆ ได้แก่ GMS BIMSTECs และประเทศอาเซียน
- S2 มีประวัติศาสตร์ มากกว่า 1,200 ปี ยาวนานกว่าประวัติศาสตร์ของสยาม ก่อนกรุงสุโขทัย มีประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมล้านนาและกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอัตลักษณ์ทรงคุณค่า และเสน่ห์ที่โดดเด่น เอื้อต่อการพัฒนาและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ
- S3 เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา มีผลงานวิจัยและพัฒนา และสร้างองค์ความรู้เทคโนโลยีที่มีศักยภาพเอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่ เช่น อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่มีองค์

จุดแข็ง (Strengths)

- ความรู้และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตการเกษตรและการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป และบ่มเพาะผู้ประกอบการ เป็นต้น
- S4 ททรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพตลอดจนเป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญของภาคเหนือและของประเทศ เช่น ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำกก ลุ่มน้ำสาละวิน
- S5 เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและมีชื่อเสียงระดับประเทศและต่างประเทศ เอื้อต่อการเข้าพักนักแบกระยะยาว (Long Stay)
- S6 เป็นแหล่งผลิตหัตถอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมภาคเหนือ และมีความหลากหลาย แหล่งผลิตส่วนใหญ่กระจายในจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยมีจังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งจำหน่ายหลักและเป็นเมือง UNESCO 's Creative City Network (สาขา Crafts and Folk Art) รวมทั้งเป็นฐานการผลิตหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ฐานความรู้
- S7 มีการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในกลุ่มซอฟต์แวร์ และดิจิทัลคอนเทนต์ โดยโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และดิจิทัลคอนเทนต์ มีการขยายตัวเฉลี่ยของจำนวนประกอบกิจการสูงถึงร้อยละ 29.4 ต่อปี โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองสำหรับนักพัฒนางานดิจิทัล (Best City for Digital Nomads) ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนาธุรกิจ Startup โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA ภาคเหนือ) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ให้การสนับสนุน
- S8 มีศักยภาพในการพัฒนาด้านเกษตรประณีต เกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะพืชผักและดอกไม้เมืองหนาวสำหรับตลาดเฉพาะที่มีกำลังซื้อสูงและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เช่น อาหารเสริมสุขภาพ Functional Food และผลิตภัณฑ์เวชสำอางต่าง ๆ เป็นต้น
- S9 มีแหล่งน้ำพุร้อนหลายแห่งในจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และแม่ฮ่องสอน ที่สามารถพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่ม ต่อการให้บริการเชิงสร้างสรรค์ เช่น จัด Route การท่องเที่ยวสุขภาพของกลุ่มจังหวัด โดยความร่วมมือร่วมระหว่างภาครัฐ เอกชนและท้องถิ่นร่วมดำเนินการพัฒนาสินค้าและบริการในแหล่งน้ำพุร้อน การต่อท่อส่งน้ำจากแหล่งน้ำพุร้อนให้บริการแช่และอาบในโรงแรม รีสอร์ท เป็นต้น
- S10 มีสถานประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับมาตรฐาน Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) เพื่อการยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวควบคู่กับมาตรฐานด้านสุขอนามัย ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้สินค้าและบริการ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ มีธุรกิจด้านโรงแรม ด้านบริการและร้านอาหาร ที่ได้รับรองมาตรฐาน SHA มากกว่า 200 ราย
- S11 เป็นแหล่งผลิตเมล็ดกาแฟที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย ที่สามารถส่งเสริมการผลิตกาแฟให้มีคุณภาพ ในทุกภาคส่วนของอุตสาหกรรมกาแฟตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ รวมทั้งให้การพัฒนาองค์ความรู้แก่เกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อย่างมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ
- S12 ภาคเหนือมีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ไม่ร้อนและอับชื้นเหมือนกับภาคอื่น ๆ และอากาศเย็นในฤดูหนาว สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างภูมิภาคมาพำนักในพื้นที่ได้

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรยังอยู่ในระดับที่ต่ำ
- W2 การพัฒนาการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทานในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ยังไม่มีประสิทธิภาพ

- W3 ขาดการพัฒนาทักษะแรงงานทำให้ผลิตภาพแรงงานต่ำในสาขาเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว
- W4 ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนและการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
- W5 ขาดการพัฒนาและส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกัน
- W6 การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทำให้สัดส่วนกำลังแรงงานในอนาคตลดลงและส่งกระทบกับภาคการผลิต เช่น เกษตรกรรม
- W7 ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง และประสบปัญหาหมอกควัน มีการบุกรุกและตัดไม้ทำลายป่า เพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าต้นน้ำ ความสมดุลของระบบนิเวศ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน อุทกภัย ภัยแล้ง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลมาจากการเผาป่า การเผาในที่โล่ง และการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชน ภาวะเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว
- W8 การขยายตัวของพื้นที่เมือง ชุมชน และอุตสาหกรรมที่ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยเฉพาะการกำจัดขยะมูลฝอย คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน มีแนวโน้มแย่ลง สาเหตุหลักมาจากน้ำเสียของชุมชนเมือง ชุมชนที่อาศัยริมน้ำ การท่องเที่ยว (รีสอร์ต โรงแรม) และการปนเปื้อนของสารเคมีที่ใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม
- W9 ระบบโลจิสติกส์และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแต่ยังคงมีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ยังขาดการลงทุน ที่เพียงพอต่อการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว รูปแบบในการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองนำเที่ยว การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

โอกาส (Opportunities)

- O1 การขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทย และหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid - 19 เกิดการสนับสนุนเชิงนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง
- O2 รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการของประเทศ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้นอย่างมากของผลผลิตด้านการเกษตร เพื่อตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง อาทิ การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และการแปรรูปผลผลิตการเกษตรจากผลการศึกษาริวิจัยและนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตขั้นสูงเข้ามาใช้ในการเพิ่มมูลค่า
- O3 แนวโน้มการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นโอกาสสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวนานาชาติ รวมถึงเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นการกระจายรายได้และกระจายความเจริญ
- O4 รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสินค้าและบริการ และสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ไทยให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
- O5 รัฐบาลมีนโยบายผลักดันกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนให้เป็นศูนย์กลางการประชุม (MICE City) การบริการสุขภาพ (Wellness Hub) ของภูมิภาค
- O6 การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีโอกาสในการขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าทางฐานเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด

- O7 มีเขตพื้นที่ชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีศักยภาพด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยวใน
อนาคต อาทิ ด้านห้วยต้นนุ่น ด้านกัวผาออก ด้านหลักแต่ง รวมถึงกลุ่มประเทศ CLMV เป็นต้น
- O8 ยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่กำหนดแนวทางการพัฒนาด้าน Digital Contents และ
กำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่นำร่องในแผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติ การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart
City) ซึ่งจะส่งผลให้ภาคเหนือเป็นฐานการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์ และเป็น
แหล่งสร้างสรรค์อุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น การทุน
ภาพยนตร์ Animation การตัดต่อภาพยนตร์ เกมคอมพิวเตอร์ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ
- O9 นักท่องเที่ยวกลุ่มสูงอายุมักมีความพร้อมในด้านเวลาและงบประมาณ สนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว
- O10 รัฐบาลมีนโยบายในการผลักดันโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2569 จึงเป็นโอกาสของภาคเหนือ
ตอนบน 1 ที่มีทุนพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ยกตัวอย่าง เช่น เป็นแหล่งทำ
การเกษตรบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ มีทุนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในเขตพัฒนาการ
ท่องเที่ยวที่สำคัญ มีแหล่งจัดการขยะจากอุตสาหกรรมรวมถึงของเหลือทิ้งทางการเกษตร มาเป็น
พลังงานทดแทน เป็นต้น

อุปสรรค (Threats)

- T1 ภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศของโลกที่
ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำ รวมถึงการผลิตภาคเกษตร
- T2 การเปิดความร่วมมือทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ ส่งผลให้การแข่งขันมีความรุนแรงมากขึ้นและกระทบ
กับภาคธุรกิจหลายส่วนที่ไม่สามารถปรับตัวให้แข่งขันได้
- T3 ปัญหาภาวะเศรษฐกิจและปัจจัยลบที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการเดินทาง มีผลต่อการตัดสินใจ
และการวางแผนเดินทางของนักท่องเที่ยว
- T4 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ
ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและบริการสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนค่าแรงและต้นทุนด้านการขนส่ง
- T5 ความแน่นอนของตลาดสินค้าเกษตร การคาดการณ์ความต้องการของตลาดต่อสินค้าเกษตรไม่มีความ
แน่นอน ส่งผลต่อการผลิตสินค้าเกษตรและราคาสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรต้องเผชิญกับราคาสินค้า
เกษตรตกต่ำ
- T6 ยังไม่มีการระบุแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะตามมาจากการเจริญเติบโต
ของการท่องเที่ยว เช่น การจัดการของเสีย
- T7 ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีความเสี่ยงทั้งในเชิงความมั่นคง
สาธารณสุข ตลอดจนการแย่งงานคนในพื้นที่
- T8 ต่างชาติย้ายเข้ามาประกอบอาชีพโดยใช้ทรัพยากรและแรงงานคนในพื้นที่โดยไม่สร้างรายได้และ
มูลค่าเพิ่มให้กับพื้นที่
- T9 แรงกดดันจากมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น เช่น มาตรฐานการผลิตสินค้า มาตรฐานด้านความสะอาด
และสุขอนามัย มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานด้านทรัพย์สินทางปัญญา
- T10 สถานการณ์แพร่ระบาด Covid - 19 ทำให้แต่ละประเทศพึ่งพาระบบ supply chain ตัวเองมากขึ้น
ทำให้โอกาสในการส่งออกของประเทศไทยอาจจะลดลงในหลาย ๆ กลุ่มอุตสาหกรรม

- T11 สถานการณ์การค้าชายแดนภาคเหนือได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองในเมียนมา ทำให้มูลค่าการส่งออกผ่านด่านชายแดนลดลง โดยมีสาเหตุจากคู่ค้าชาวเมียนมากังวลเรื่องความปลอดภัยของสินค้าและการทำธุรกรรมการเงินออนไลน์ที่มีข้อจำกัดจึงทำให้คู่ค้าชาวเมียนมาชะลอการสั่งซื้อสินค้าจากไทย
- T12 ประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และบริการท่องเที่ยวที่ก้าวหน้ากว่าประเทศไทย เช่น ประเทศเวียดนาม ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน

1.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจท่องเที่ยวและการค้าในพื้นที่

1. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสร้างสรรค์
2. โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
3. โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูงด้วยการส่งออกสินค้าและบริการนอกพื้นที่

1. โครงการพัฒนาศูนย์กลางอุตสาหกรรมและธุรกิจกาแฟในภูมิภาคระยะที่ 2 (Lanna Coffee Hub PhaselI)
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG
3. โครงการยกระดับอุตสาหกรรมศักยภาพกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1
4. โครงการจัดแสดงนวัตกรรมและจำหน่ายสินค้า Lanna Expo 2023
5. โครงการพัฒนาผู้ประกอบการกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 สู่งานเป็นนักการตลาดสากล
6. โครงการการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาตลาดสินค้ามูลค่าสูงของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1
7. โครงการปรับปรุงเส้นทางเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการค้าและการลงทุน
8. โครงการมหกรรมหัตถอุตสาหกรรมล้านนาสร้างสรรค์ "Lanna creative craft Expo 2023"
9. โครงการเสริมสร้างและพัฒนาธุรกิจใหม่เพื่อการส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคเหนือ (New Business Driven Engine for Northern Economic Empowerment)

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาเศรษฐกิจเกษตรสร้างสรรค์

1. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสู่เกษตรสร้างสรรค์และเกษตรกรรมยั่งยืน
2. โครงการเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรสร้างสรรค์
3. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรสร้างสรรค์

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมเพื่อลดฝุ่นควัน

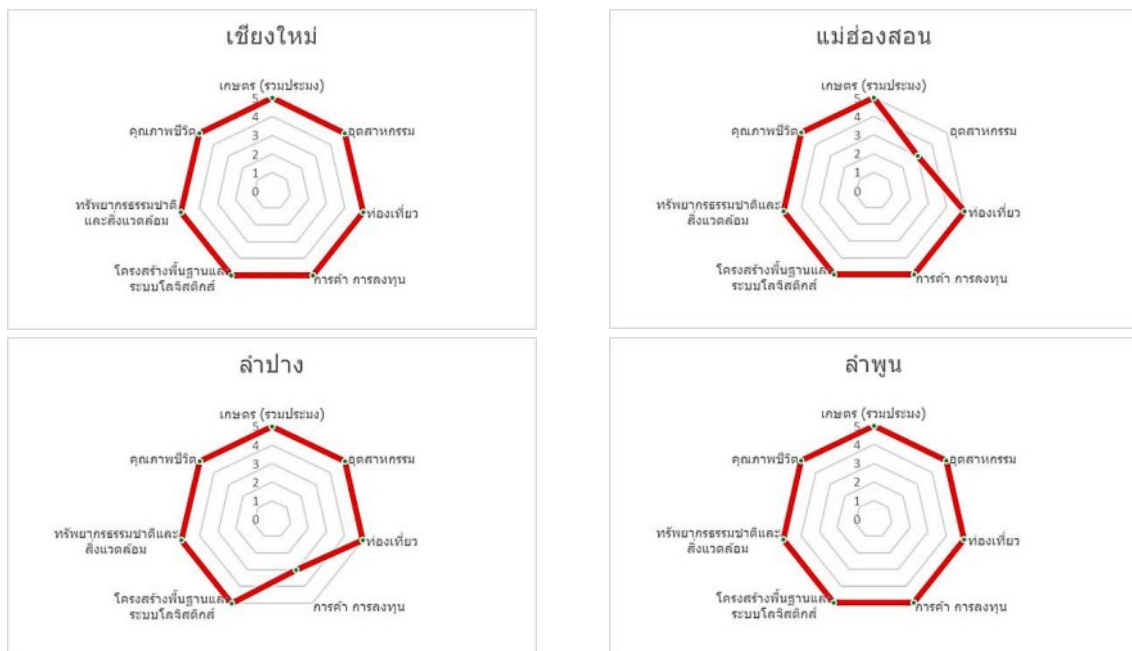
1. โครงการป้องกันปัญหาฝุ่นควันและไฟป่ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1
2. โครงการการจัดการเชิงรุกในปัญหา PM2.5 อย่างมีส่วนร่วม
3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันและไฟป่าในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 อย่างยั่งยืน

1.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด โดยทั่วไปประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าการลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
 2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้รับไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด
 3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มียรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
 4. ระดับ 2 มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนามากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่มียรายละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด
 5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามีการหยิบยกประเด็นนี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด
- แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 มีการเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกด้าน โดยการวิเคราะห์รายจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนมีการพัฒนาครอบคลุมในทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 แสดงในรูปที่ 4.1-12

ที่มา: วิเคราะห์โดยทีปภิชา

รูปที่ 4.1-12 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

2) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน อยู่ทางตอนบนของประเทศ ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร 785 กิโลเมตร มีชายแดนด้านเหนือติดกับประเทศเมียนมาร์ ระยะทาง 130 กิโลเมตร ลักษณะเป็นแนวภูเขา 100 กิโลเมตร และเป็นแนวแม่น้ำ 30 กิโลเมตร คือ ส่วนที่เป็นแม่น้ำกกและแม่น้ำรวก มีชายแดนด้านตะวันออกติดกับ สปป.ลาว ระยะทาง 437 กิโลเมตร (เป็นแนวภูเขายาว 219 กิโลเมตร และแนวแม่น้ำโขงยาว 219 กิโลเมตร) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ด้านตะวันตกติดกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ระยะทาง 181.1 กิโลเมตร ที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำปาง 225 กิโลเมตร และด้านใต้ติดกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ที่จังหวัดอุตรดิตถ์ ระยะทาง 313.339 กิโลเมตร กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีพื้นที่รวม 36,024 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 7.02 ของพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 513,115 ตารางกิโลเมตร โดยจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่มากที่สุด 11,678 ตารางกิโลเมตร

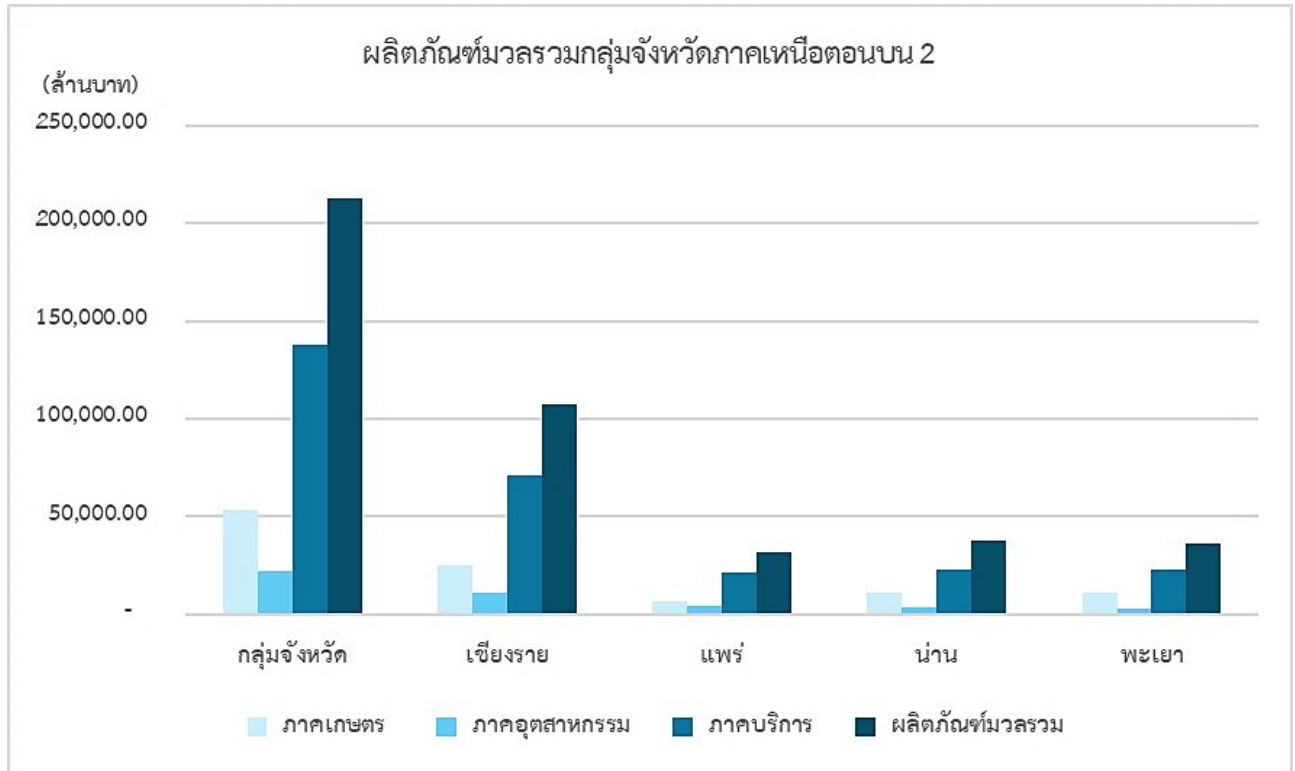
2.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลสถิติภูมิของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

2.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีประชากรรวม 2,656,317 คน คิดเป็นร้อยละ 4.02 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จำนวน 1,298,977 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดน่าน จำนวน 472,722 คน จังหวัดพะเยา จำนวน 458,287 คน และจังหวัดแพร่มีประชากรน้อยที่สุด คือ 426,331 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.213 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดเชียงรายมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงสุด เท่ากับ 0.107 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50.39 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมาได้แก่ จังหวัดน่าน เท่ากับ 0.038 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.66 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดพะเยา เท่ากับ 0.036 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.08 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และจังหวัดแพร่ เท่ากับ 0.032 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.86 เมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี ภาคบริการมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.72 รองลงมา ได้แก่ ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 24.99 และภาคอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.28 อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด พบว่า จังหวัดเชียงราย มีภาคบริการเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด รองลงมา ได้แก่ ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คัดการณ์โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-13 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ปี พ.ศ. 2565

2.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 53,225 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 49,215 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 8.15 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนา ปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

2.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคเหนือ 247 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 51 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 37.04 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 975 ล้านบาท คนงานรวม 578 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดเชียงราย 29 โรงงาน รองลงมาได้แก่ จังหวัดจังหวัดพะเยา 15 โรงงาน น่าน 8 โรงงาน และจังหวัดแพร่ 4 โรงงาน ตามลำดับ

2.1.4) ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 6,249,100 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 67.99 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด 10,007,037 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 9,174,350 คน และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 832,687 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 56,442.21 ล้านบาท แบ่งออกเป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 47,066.43 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 9,375.78 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดเชียงราย 6,147,860 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดน่าน 1,570,213 คน จังหวัดแพร่ 1,279,316 คน และ จังหวัดพะเยา 1,009,648 คน ตามลำดับ

2.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

2.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (จ.พะเยา - จ.เชียงราย) เริ่มจาก ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา ผ่านพาน ต.เมืองพาน อ.พาน จ.เชียงราย สิ้นสุดที่กลางสะพานแม่น้ำสาย (เขตแดนไทย/เมียนมา) ต.แม่สาย อ.แม่สาย จ.เชียงราย รวมระยะทางประมาณ 179.972 กม.

2) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (ภายใน จ.แพร่) เริ่มจากหนองน้ำเขียว ต.ห้วยไร่ อ.เด่นชัย จ.แพร่ สิ้นสุดที่ปางมะโอ ต.บ่อเหล็กทอง อ.ลอง จ.แพร่ รวมระยะทางประมาณ 68.326 กม.

3) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 (จ.แพร่ - จ.น่าน) เริ่มจากแม่สิน ต.นาพูน อ.วังชิ้น จ.แพร่ ผ่านสะพานพญาวัด ต.ดู่ใต้ อ.เมืองน่าน จ.น่าน สิ้นสุดที่จุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋น/น้ำเงิน (เขตแดนไทย/ลาว) ต.ห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน รวมระยะทางประมาณ 297.414 กม.

4) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 103 (ภายใน จ.แพร่) เริ่มจากร่องกวาง ต.ร่องเข็ม อ.ร่องกวาง จ.แพร่ สิ้นสุดที่แม่ตึบ ต.บ้านกลาง อ.สอง จ.แพร่ รวมระยะทางประมาณ 40.554 กม. 5) ทางหลวงอาเซียน (AH) หมายเลข AH 2 เริ่มต้นเข้าสู่ประเทศที่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย โดยอยู่บนแนวทางหลวงหมายเลข 1 ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 32 และทางหลวงหมายเลข 33

6) ทางหลวงอาเซียน (AH) หมายเลข AH 3 เริ่มต้นเข้าสู่ประเทศที่ อ.เชียงของ จ.เชียงราย โดยอยู่บนแนวทางหลวงหมายเลข 1020

7) ทางหลวงอาเซียน (AH) หมายเลข AH 13 เริ่มต้นเข้าสู่ประเทศที่ ด่านห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน โดยอยู่บนแนวทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 101 ทางหลวงหมายเลข 117 ทางหลวงหมายเลข 202 ทางหลวงหมายเลข 304 และทางหลวงหมายเลข 1080

8) เส้นทางหมายเลข R3A เป็นเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่าง ไทย - สปป.ลาว - จีน เริ่มจากด่านเชียงของ (จังหวัดเชียงราย) ผ่านด่านห้วยทราย (แขวงบ่อแก้ว - เวียงคุก - หลวงน้ำกา) สิ้นสุดที่ด่านบ่อเต็น (สปป.ลาว) 4. มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน (ด่านบ่อหาน - เมืองเซียงรุ้ง - คุณหมิง)

9) เส้นทางหมายเลข R3B เป็นเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่าง ไทย - เมียนมา - จีน เริ่มจากด่านแม่สาย ผ่านด่านท่าซี้เหล็ก (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา) และด่านเมืองเชียงตุง ผ่านจุดข้ามแดนถาวร สิ้นสุดที่เหมืองหยาง หรือเชียงรุ่ง (สาธารณรัฐประชาชนจีน) ไปบรรจบกับ R3A ที่คุนหมิง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ถนนสองเส้นที่บรรจบกันนี้เรียกว่า “สี่เหลี่ยมมรกต”

2.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 สถานีรถไฟที่สำคัญคือ สถานีรถไฟเด่นชัย ตั้งอยู่ที่ ต.เด่นชัย อ.เด่นชัย จ.แพร่ เป็นเส้นทางรถไฟทางเดียวขนาด 1.00 เมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ระยะทาง 533.94 กม. และจังหวัดเชียงใหม่ระยะทาง 217 กม. ปัจจุบันมีการเสนอให้พัฒนาโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ขนาดทาง 1.0 เมตร ในช่วงเส้นทางรถไฟสายหลักช่วงเด่นชัย-เชียงใหม่ ซึ่งครอบคลุม 4 จังหวัด ได้แก่ จ.แพร่ จ.ลำปาง จ.ลำพูน และ จ.เชียงใหม่ และกำหนดตำแหน่งย่านเก็บกองและขนถ่ายตู้สินค้าในโครงการไว้ 2 แห่ง ได้แก่ สถานีทางฉัตร จ.ลำปาง และสถานีสารภี จ.เชียงใหม่

2.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

ท่าเรือขนส่งสินค้าทางน้ำของภาคเหนือตามแนวแม่น้ำโขง ได้แก่ ท่าเรือเชียงแสน และท่าเรือเชียงของ จังหวัดเชียงราย ท่าเรือพาณิชย์เชียงแสนจะเป็นท่าเรือหลักการขนส่งทางน้ำระหว่างกลุ่มประเทศ สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สปป.ลาว และไทย) โดยมีรายละเอียดของท่าเรือ ดังนี้

1) ท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 1 ตั้งอยู่ที่บริเวณริมแม่น้ำโขง ต.เวียง อ.เชียงแสน จ.เชียงราย ใช้เป็นท่าเรือเอนกประสงค์ให้บริการทั้งเรือสินค้า เรือท่องเที่ยว และเรือโดยสาร เรือที่เข้ามาให้บริการมีทั้งเรือสัญชาติไทยและเรือของประเทศเพื่อนบ้าน

2) ท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2 หรือ ท่าเรือพาณิชย์เชียงแสน อันเนื่องจากท่าเรือแห่งแรกตั้งอยู่บริเวณตัวเมืองโบราณเชียงแสนและพื้นที่ชุมชน ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ ตั้งอยู่บนฝั่งขวาปากแม่น้ำกก อ.เชียงแสน จ.เชียงราย โดยท่าเรือเชียงแสนจัดเป็นประตูการค้าระหว่างไทยกับประเทศลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน เพื่อส่งเสริมการค้าและการขนส่งระหว่างประเทศ

3) ท่าเรือเชียงของ ตั้งอยู่ที่ อ.เชียงของ จ.เชียงราย ตรงข้ามกับแขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว โดยมุ่งเน้นการให้บริการ นำเข้าและส่งออกสินค้าและส่งเสริมการค้าชายแดนระหว่าง 4 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สปป.ลาว และไทยเช่นเดียวกัน

2.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

ระบบคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มี ท่าอากาศยาน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1) ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง เชียงราย เป็นท่าอากาศยานนานาชาติ ตั้งอยู่ที่ ต.บ้านดู่ อ.เมืองเชียงราย จ.เชียงราย ให้บริการทั้งการเดินทางทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เส้นทางการบินภายในประเทศ ได้แก่ เส้นทางกรุงเทพฯ หาดใหญ่ และภูเก็ต เป็นต้น ส่วนเส้นทางการบินระหว่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน และ ฮองกง มีความสามารถในการรองรับผู้โดยสารได้ 3 ล้านคนต่อปี

2) ท่าอากาศยานแพร่ ตั้งอยู่ที่ ต.นาจักร อ.เมืองแพร่ จ.แพร่ มีความสามารถในการรองรับผู้โดยสารได้ 4.3 แสนคนต่อปี และปัจจุบันมีโครงการขยายพัฒนาท่าอากาศยานแพร่ ประกอบด้วย 1. ก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสารหลังใหม่ 2. ขยายและปรับปรุงที่จอดรถยนต์ 3. ขยายทางวิ่ง (รันเวย์) จาก 1,500 เมตร เป็น 2,100 เมตร 4. ขยายและเสริมความแข็งแรงลานจอดเครื่องบิน การพัฒนาดังกล่าวจะสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับผู้โดยสารเป็น 8.6 แสนคนต่อปี

3) ท่าอากาศยานน่านนคร หรือสนามบินน่าน ตั้งอยู่ที่ ต.ผาสิงห์ อ.เมืองน่าน จ.น่าน มีความสามารถในการรองรับผู้โดยสารได้ 8.6 แสนคนต่อปี

2.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 จากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 3 ประเทศ มีด่านศุลกากร 5 แห่ง และด่านชายแดน 19 แห่ง ใน 3 จังหวัด ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม GMS ทำให้มีการดำเนินกิจกรรมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวร่วมกัน
- S2 มีระบบโลจิสติกส์ที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับเมืองหลักในเขตภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง GMS และประเทศข้างเคียง
- S3 มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นฐานให้กับการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด
- S4 มีมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นกลุ่มล้านนาตะวันออก และมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2
- S5 มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โดดเด่นสามารถต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มด้านผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยวได้
- S6 มีลักษณะภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ
- S7 มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว ยางพารา ลำไย ลิ้นจี่ ชา และ กาแฟ ที่สามารถทำรายได้ให้กับกลุ่มจังหวัดทั้งสินค้าสดและสินค้าแปรรูป ตลอดจนมีพืชเศรษฐกิจที่สามารถพัฒนาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มที่หลากหลาย
- S8 มีเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็งในการขับเคลื่อนการทำเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ และมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน, smart farmer, young smart farmer มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น
- S9 เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา มีผลงานวิจัยและพัฒนา และสร้างองค์ความรู้เทคโนโลยีที่มีศักยภาพ มีองค์ความรู้และเทคโนโลยีเอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัด
- S10 มีปราชญ์ชุมชน และศิลปินที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

จุดแข็ง (Strengths)

- S11 มีความเข้มแข็งของเครือข่ายในการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการร่วมกันจัดการปัญหาและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ได้แก่ ความเสี่ยงจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ความเสี่ยงจากไฟฟ้าหมอกควัน
- S12 ลักษณะของประชาชนในกลุ่มจังหวัดที่มีอัตราค่าจ้างไม่ตรีเป็นมิตร ทำให้เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- S13 มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ป่าไม้/อุทยาน/ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานในพื้นที่ รวมถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยตรง และกระจายครอบคลุมพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2
- S14 มีต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นจำนวนมาก
- S15 มีมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์
- S16 มีความหลากหลายทางชีวภาพจำนวนมาก ทั้งด้านพันธุ์พืช สมุนไพร พันธุ์สัตว์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีค่า ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืนได้ดี

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 มีปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ภาวะเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว
- W2 มีการบุกรุกและตัดไม้ทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าต้นน้ำ ความสมดุลของระบบนิเวศ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างหน้าดิน ในพื้นที่ลาดชัน อุทกภัย ภัยแล้ง
- W3 มีข้อจำกัดเรื่องลักษณะทางกายภาพของกลุ่มจังหวัดฯ เป็นพื้นที่สูง ทำให้ต้นทุนในการบริหารจัดการสูง
- W4 ขาดระบบการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ โดยมีปัญหาการบริหารจัดการน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร การอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง และปัญหาอุทกภัยและดินโคลนถล่มในฤดูฝนและไม่สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรมอย่างคุ้มค่า
- W5 ผลผลิตทางการเกษตรบางชนิดยังไม่ได้คุณภาพ และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงมีพฤติกรรมเคยชินกับการทำการเกษตรในวิถีเดิม ตลอดจนขาดข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรยังกระจัดกระจายไม่มีการรวบรวมให้เป็นหนึ่งเดียว (Big Data) และขาดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า
- W6 ชุมชนท้องถิ่นยังไม่สามารถนำทรัพยากรการท่องเที่ยวและทุนทางสังคมที่มีอยู่ รวมทั้งโอกาสของความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน
- W7 การขยายตัวของพื้นที่เมือง ชุมชน และอุตสาหกรรมที่ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- W8 ขาดการรวมกลุ่มและเครือข่ายความร่วมมือกันทางการค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศทำให้เป็นอุปสรรคในการกระจายสินค้าและบริการ
- W9 มีสินค้าชุมชนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ขาดความเป็นเอกลักษณ์และความคิดเชิงสร้างสรรค์
- W10 มีการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างโรงงานที่จะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น จำนวนโรงงานนอกระบบที่เพิ่มขึ้น ซึ่งกลุ่มโรงงานนี้อาจจะขาดการพัฒนาทักษะอาชีพทั้ง Reskill, Upskill และ Newskill ทำให้ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ช้า

- W11 ผู้ประกอบการในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการดำเนินธุรกิจยุคใหม่ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบของธุรกิจให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านการแข่งขันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี
- W12 ธุรกิจชุมชนไม่ได้เตรียมตัวกับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัล จึงขาดช่องทางการทำการตลาดส่งผลให้ธุรกิจได้รับผลกระทบอย่างมากจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)
- W13 ผู้ประกอบการในพื้นที่ไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพเพื่อการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้
- W14 ผู้ประกอบการยังไม่มีความสามารถในการค้ากับต่างประเทศ ทำให้สูญเสียโอกาสในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนและผ่านแดน
- W15 ประชาชนยังมีการเผาเชื้อเพลิงในที่โล่ง เพื่อเตรียมพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2
- W16 การพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงยังไม่มีทิศทางที่ชัดเจน
- W17 หน่วยงานราชการในจังหวัดมีการบูรณาการงานร่วมกัน แต่ยังคงขาดความครอบคลุมทุกมิติ

โอกาส (Opportunities)

- O1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นประตูการค้าเชื่อมโยงประเทศในกลุ่ม GMS และประชาคมอาเซียน (AEC)
- O2 นโยบายการพัฒนาเมืองสถานีขนส่งระบบราง ที่แพร่ (อำเภอเด่นชัย) เชียงราย (อำเภอเชียงของ) ทำให้เพิ่มโอกาสการสร้างมูลค่าการค้าเศรษฐกิจชายแดน
- O3 มีนโยบายและการรวมกลุ่มในภูมิภาคส่งผลให้เกิดการค้าและการลงทุนที่เอื้อต่อกลุ่มภาคเหนือตอนบน 2 ได้แก่ นโยบาย One Belt One Road ของประเทศจีน ความร่วมมือของกลุ่ม CLMVT ได้แก่ กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม และประเทศไทย
- O4 มีการเปิดเสรีทางการค้าและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะ GMS และประชาคมอาเซียน (AEC) ส่งผลต่อโอกาสการขยายการค้าการลงทุน
- O5 ความนิยมสินค้าของประเทศไทยจากประเทศเพื่อนบ้านส่งผลให้การค้าชายแดนเพิ่มขึ้น
- O6 ตลาดการท่องเที่ยวขยายตัวจากการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในกลุ่มประเทศ GMS
- O7 การส่งเสริมการปลูกพืชในระบบวนเกษตร การปลูกพืชผักปลอดภัยเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ช่วยทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งป่าไม้ และหมอกควันได้รับการดูแลและสร้างความยั่งยืนให้กับระบบนิเวศน์
- O8 การตื่นตัวและความใส่ใจของประชาชน ภาครัฐและภาคเอกชนในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยกันลดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างความยั่งยืนให้กับระบบนิเวศน์
- O9 นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้เที่ยวเมืองน่าเที่ยว และการรวมกลุ่มการท่องเที่ยว (CLUSTER) ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มากยิ่งขึ้น
- O10 ประเทศไทยเป็นสังคมสูงวัย จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ที่รองรับสังคมสูงวัย

- O11 กระแสการดูแลสุขภาพพออนามัย ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์และบริการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ได้รับความนิยม ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของมูลค่าเศรษฐกิจจากผลิตภัณฑ์และบริการในกลุ่มดังกล่าว
- O12 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต รูปแบบงาน และพฤติกรรมของผู้บริโภคและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ
- O13 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนโยบายสำคัญในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในการลดการเผาในที่โล่ง เพื่อลดความเสี่ยงและปัญหาไฟป่า ตลอดจนปัญหาหมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก ด้วยการชิงเก็บ ลดเผา เชื้อเพลิง
- O14 การพัฒนาระบบ Logistic ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งโครงข่ายการขนส่งทางระบบรางและทางถนน และเส้นทาง R3A
- O15 นโยบายของรัฐบาลในการจัดสรรที่ดินทำกิน ทั้งในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) และโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย (คทช.)
- O16 การซื้อขาย การจ่ายเงินผ่านระบบ online เพิ่มมากทำให้เกษตรกรมีโอกาสที่จำหน่ายผลผลิตให้กับผู้บริโภคได้โดยตรง
- O17 การพัฒนาระบบตลาดและโลจิสติกส์ เกษตรชุมชน เช่น แหล่งการค้า คลังสินค้า จะเป็นช่องทางจำหน่ายสินค้าเกษตร สินค้าชุมชน รวมทั้งเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบโลจิสติกส์ชุมชน

อุปสรรค (Threats)

- T1 สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้เศรษฐกิจหยุดชะงักไปทั่วโลกและทั่วประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ในทุก ๆ มิติ
- T2 การขาดการวางแผนเตรียมการรับรองนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบของประเทศในช่วงหลังจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
- T3 ปัญหาการเผาป่าของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เพิ่มปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2
- T4 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลกและความไม่แน่นอนของตลาดสินค้าเกษตร ส่งผลต่อการผลิตสินค้าเกษตรและราคาสินค้าเกษตร
- T5 ปัญหาได้รับแรงกดดันจากมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น เช่น มาตรฐานการผลิต สินค้ามาตรฐานด้านความสะอาดและสุขอนามัย มาตรฐานโรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานด้านทรัพย์สินทางปัญญา การกีดกันการขนส่งสินค้าชายแดนและการขนส่งสินค้าข้ามแดน
- T6 การมีประเทศจีนและเวียดนามเป็นคู่แข่งที่สำคัญในการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในตลาดล่าง ซึ่งจะมีผลต่อการแข่งขันทางการค้าทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า
- T7 ภัยธรรมชาติมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ทำให้ประสบปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง การพังทลายของดิน หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก
- T8 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลต่อการผลิตภาคเกษตร ความไม่มั่นคงด้านอาหาร รายได้ของเกษตรกร รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวและฤดูกาลของการท่องเที่ยว
- T9 ปัญหาความมั่นคง ยาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง การค้ามนุษย์ เนื่องจากมีพื้นที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ชายแดน
- T10 ขาดแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะตามมาจากการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว
- T11 การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลที่เร่งให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

- T12 ปัญหาข้อพิพาทกันของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศจีนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนของประเทศทั่วโลก
- T13 กฎระเบียบบางส่วนยังล้าสมัย มีขั้นตอนยุ่งยากทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า
- T14 มีปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองและปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติด
- T15 ปัญหาทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน
- T16 โครงสร้างของประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ทำให้ขาดแคลนแรงงานและส่งผลต่อการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ ๆ
- T17 เกษตรกรยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีขาดแคลนอุปกรณ์ที่ทันสมัย สัญญาณอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่
- T18 การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันผู้ประกอบการขาดการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจร่วมกัน และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 ด้านการท่องเที่ยวสร้างสรรค์

4. โครงการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 เกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง

1. โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2
2. โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 ด้านการค้า การลงทุน เศรษฐกิจเพิ่มมูลค่า

1. โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าชายแดนกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2
2. โครงการเพิ่มขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากในการแข่งขันด้านการค้ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

1. โครงการฟื้นฟูอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขและป้องกันปัญหาหมอกควัน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2
3. โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการสาธารณภัย

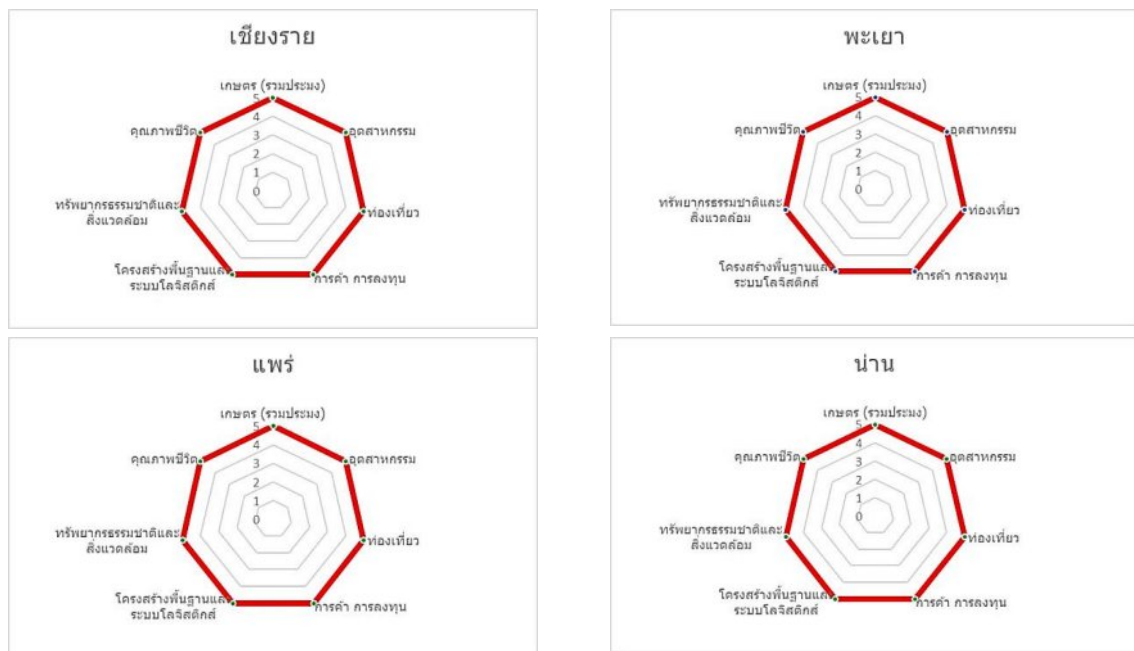
2.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด โดยทั่วไปประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าการลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้ระบุไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด
3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
4. ระดับ 2 มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนามากกล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่มีรายละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด
5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามีการหยิบยกประเด็นนี้มากกล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีการเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 แสดงในรูปที่ 4.1-14

ที่มา: วิเคราะห์โดยที่ปรึกษา

รูปที่ 4.1-14 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

3) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตาก มีเนื้อที่ประมาณ 54,325.604 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 33,953,502 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย

จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ข้อมูลสถิติในด้านการใช้ที่ดินของทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2562 พบว่า เนื้อที่ทั้งหมดของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวน 33,953,502 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.59 ของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดทั่วประเทศ (320,696,888 ไร่) โดยเนื้อที่ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ดังนี้

1. เนื้อที่ป่าไม้ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 16,754,410 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 49.35 ของเนื้อที่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด

2. เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 10,818,115 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.87 ของเนื้อที่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด

3. เนื้อที่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร หมายถึง เนื้อที่ส่วนที่เหลือจากการหักเนื้อที่ป่าไม้ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรออกจากเนื้อที่ทั้งหมด เช่น เนื้อที่ในเขตเทศบาล และสุขาภิบาล ซึ่งรวมถึงที่อยู่อาศัย สิ่งปลูกสร้าง ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โรงเรียน โรงพยาบาล วัด ถนน ทางหลวง ทางรถไฟ สนามบิน แม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง อ่างเก็บน้ำ สถานที่ราชการ ที่อื่น ๆ ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เป็นต้น จำนวน 6,380,977 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.79 ของเนื้อที่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

3.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

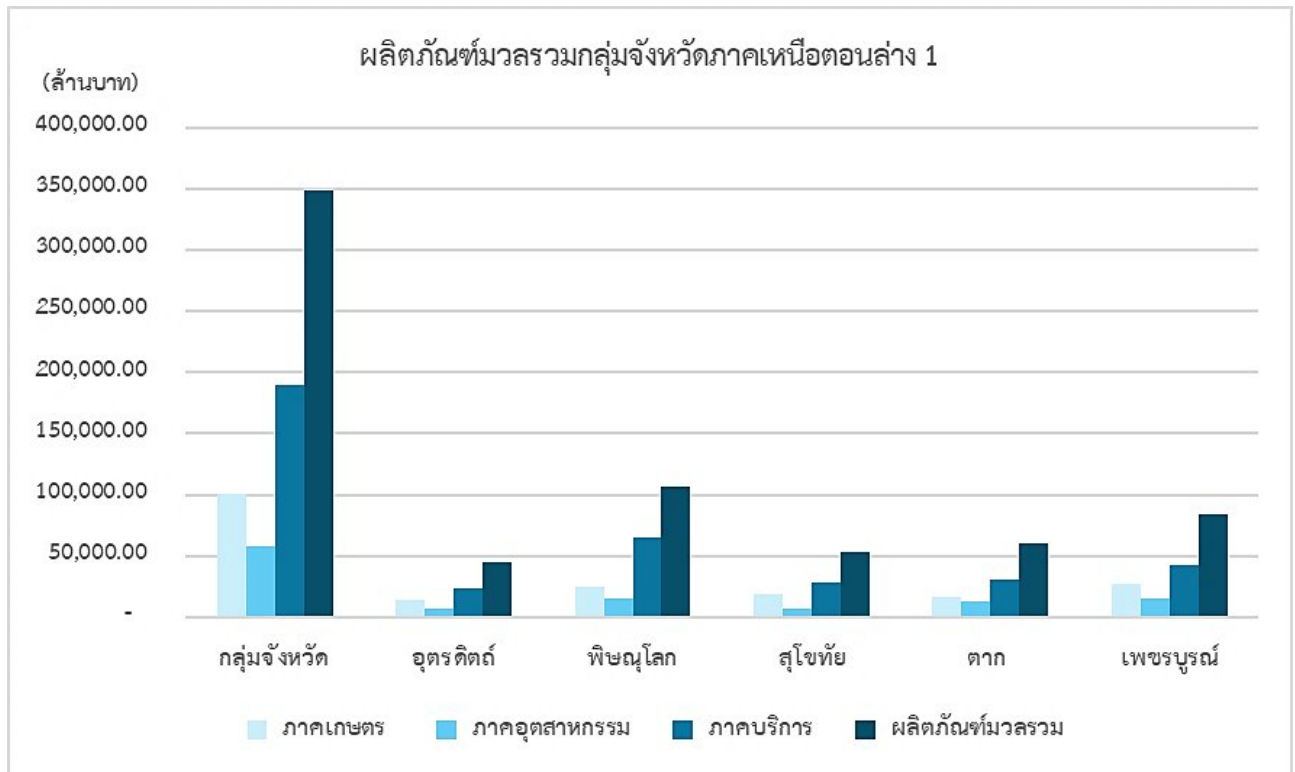
ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

3.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีประชากรรวม 3,518,359 คน คิดเป็นร้อยละ 5.33 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 967,421 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 841,729 คน จังหวัดตาก จำนวน 691,714 คน จังหวัดสุโขทัยจำนวน 577,866 คน และจังหวัดอุตรดิตถ์มีประชากรน้อยที่สุด คือ 439,629 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.349 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดพิษณุโลก มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงที่สุด เท่ากับ 0.106 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.39 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เท่ากับ 0.084 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.17 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดตาก เท่ากับ 0.061 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.36 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดสุโขทัย เท่ากับ 0.053 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.21 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และจังหวัดอุตรดิตถ์ เท่ากับ 0.045 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.87 เมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี ภาคบริการมีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.41 รองลงมาได้แก่ ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 29.03 และ

ภาคอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.57 อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด พบว่า จังหวัดพิษณุโลก มีภาคบริการเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด รองลงมา ได้แก่ ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คัดการณโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-15 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ปี พ.ศ. 2565

3.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ในปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 101,191 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 99,107 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 2.10 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนา ปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

3.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคเหนือ 247 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 74 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.10 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 2,851 ล้านบาท คนงานรวม 1,323 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก 22 โรงงาน รองลงมาได้แก่ จังหวัดสุโขทัย 21 โรงงาน จังหวัดเพชรบูรณ์ 11 โรงงาน จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดตากมีจำนวนเท่ากับ 10 โรงงาน ตามลำดับ

3.1.4) ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 6,210,779 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 48.99 จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งหมด 9,913,703 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนคนไทย 9,472,640 คน และจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติ 441,063 คน รายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือน 29,697.04 ล้านบาท แบ่งออกเป็น รายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนคนไทย 28,131.90 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติ 1,565.14 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก 2,591,590 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2,614,622 คน จังหวัดตาก 2,157,226 คน จังหวัดสุโขทัย 1,182,380 คน และจังหวัดอุดรธานี 1,030,311 คน ตามลำดับ

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่มีชื่อเสียงมากมายหลากหลายรูปแบบทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ พระราชวังจันทร์ เชื้อนแควน้อยบำรุงแดน บ้านน้ำจวง ไหมสแตย์ บ้านทอดชาติ สวนพฤกษศาสตร์บ้านร่มเกล้า สวนสมุนไพร 12 กลุ่มโรค

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายรูปแบบทั้งวัดวาอาราม โบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง ได้แก่ วัดมหาธาตุ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว อนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง พระตำหนักเขาค้อ ทุ่งทานตะวันที่บ้านสามพัน ทุ่งโปเตือง ถ้ำใหญ่ น้ำหนาว (ภูน้ำริน) เขาค้อ ภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติ น้ำหนาว อุทยานแห่งชาติเขาค้อ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ และอุทยานธรณีเพชรบูรณ์ ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข็กน้อย ภูทับเบิก ไร่ก้านกล้วย เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลากหลายรูปแบบทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัดวาอาราม โบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ด้านชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยานน้ำตก แหล่งกักเก็บน้ำตามธรรมชาติยอดดอย และถ้ำ สถานที่ท่องเที่ยวทางชายแดน พิพิธภัณฑสถาน โบราณเมืองโบราณ แหล่งโบราณคดีและสถาปัตยกรรมสำคัญ เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดสุโขทัย จังหวัดสุโขทัยมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลากหลายรูปแบบทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัดวาอาราม โบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน น้ำตก พิพิธภัณฑสถาน โบราณ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ถ้ำเจ้าราม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สวรรค์วนายก ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เตาสังคโลก สนามบินสุโขทัย อุทยานแห่งชาติรามคำแหง อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ชุมชนเครื่องสังคโลก ต.เมืองเก่า พิพิธภัณฑสถานผ้าทองคำ อ.ศรีสัชนาลัย เป็นต้น

3.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

3.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ภายใน จ.ตาก) เริ่มต้นที่วังเจ้า ต.เชียงทอง อ.วังเจ้า จ.ตาก สิ้นสุดที่แม่เชิงรายบน ต.วังจันทร์ อ.สามเงา จ.ตาก รวมระยะทางประมาณ 90.63 กม.

2) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (จ.พิษณุโลก - จ.ตาก) เริ่มต้นที่สากเหล็ก ต.เนินกุ่ม อ.บางกระทุ่ม จ.พิษณุโลก ผ่านนาอิน ต.นาอิน อ.พิชัย จ.อุตรดิตถ์ สิ้นสุดที่หนองน้ำเขียว ต.บ้านด่านนาขาม อ.เมืองอุตรดิตถ์ จ.อุตรดิตถ์ รวมระยะทางประมาณ 162.505 กม.

3) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (จ.ตาก - จ.เพชรบูรณ์) เริ่มต้นที่กลางสะพานมิตรภาพที่แม่สอด (เขตแดน ไทย/เมียนมา) ต.แม่ปะ อ.แม่สอด จ.ตาก ผ่านวังวน ต.เมืองเก่า อ.เมืองสุโขทัย จ.สุโขทัย ไปยังบ้านกร่าง ต.บ้านกร่าง อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย ผ่านร่องโพธิ์ ต.สมอแข อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก และเข็กน้อย ต.ห้วยเหี้ย อ.นครไทย จ.พิษณุโลก สิ้นสุดที่ห้วยข่ามะควา ต.โคกมน อ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์ รวมระยะทางประมาณ 405.333 กม.

4) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 (ภายใน จ.เพชรบูรณ์) เริ่มต้นที่คลองกระจิง ต.คลองกระจิง อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์ ผ่านวังฆมู ต.วังฆมู อ.เมืองเพชรบูรณ์ จ.เพชรบูรณ์ สิ้นสุดที่ด่านคู ต.นาข่า อ.หล่มเก่า จ.เพชรบูรณ์ รวมระยะทางประมาณ 213.923 กม.

5) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 (จ.พิษณุโลก - จ.อุตรดิตถ์) เริ่มต้นที่หนองนา ต.บ่อทอง อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก ผ่านวังผาชัน ต.น้ำไคร้ อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ สิ้นสุดที่ม่วงเจ็ดต้น ต.ม่วงเจ็ดต้น อ.บ้านโคก จ.อุตรดิตถ์ รวมระยะทางประมาณ 267.05 กม.

6) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 125 (ภายใน จ.สุโขทัย) เริ่มต้นที่วังวน ต.เมืองเก่า อ.เมืองสุโขทัย จ.สุโขทัย สิ้นสุดที่ไค้งตางก ต.เมืองเก่า อ.เมืองสุโขทัย จ.สุโขทัย รวมระยะทางประมาณ 34.789 กม.

7) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 130 (ภายใน จ.ตาก) สายทางเริ่มต้นและสิ้นสุดที่ทางเข้าสะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2 ที่แม่สอด รวมระยะทางประมาณ 17 กม.

3.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

ระบบคมนาคมทางรางของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ที่มีเส้นทางรถไฟ ดังนี้

1) กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ เริ่มแยกจากสถานีชุมทางบ้านภาชี แล้วขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านพื้นที่จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 คือ จ.พิษณุโลก ผ่าน อ.บางกระทุ่ม อ.เมืองพิษณุโลก และ อ.พรหมพิราม จ.สุโขทัย ผ่าน อ.ศรีนคร และ อ.สวรรคโลก จ.อุตรดิตถ์ ผ่าน อ.เมืองอุตรดิตถ์ อ.ตรอน และ อ.พิชัย

2) กรุงเทพฯ - ศิลาอาสน์ สถานีศิลาอาสน์เป็นสถานีเดียว ใน จ.อุดรดิตถ์ที่มีขบวนรถต้นทางและปลายทาง คือ ขบวนรถเร็วที่ 105/106 (กรุงเทพฯ - ศิลาอาสน์ - กรุงเทพฯ ซึ่งแต่เดิมคือขบวนรถเร็ว 53/54) และขบวนรถท้องถิ่นที่ 403/410 (พิษณุโลก - ศิลาอาสน์ - พิษณุโลก) ต่อมาการรถไฟฯ ได้มีการขยายเส้นทางขบวนรถด่วนพิเศษที่ 3/4 จากกรุงเทพฯ - สวรรคโลก - กรุงเทพฯ เป็น กรุงเทพฯ - สวรรคโลก - ศิลาอาสน์ - กรุงเทพฯ

3.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

แม่น้ำเมย เป็นเส้นแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ปัจจุบันมีเพียงท่าเรือข้ามฟากและการลำเลียงสินค้าทางน้ำระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ต้นน้ำอยู่ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ไหลผ่าน จ.ตาก ภายในตัวอำเภอ อ.พมพระ อ.แม่สอด อ.แม่ระมาด และ อ.ท่าสองยาง

3.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีท่าอากาศยานที่มีการให้บริการเชิงพาณิชย์ 3 แห่ง มีท่าอากาศยานที่ไม่มีการให้บริการเชิงพาณิชย์ 2 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

1) ท่าอากาศยานนานาชาติแม่สอด ตั้งอยู่ที่ ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด จ.ตาก ห่างจาก อ. แม่สอด ประมาณ 3 กิโลเมตร อาคารผู้โดยสารสามารถรองรับผู้โดยสารในชั่วโมงคับคั่งได้ประมาณ 600 คนต่อชั่วโมง

2) ท่าอากาศยานพิษณุโลก ตั้งอยู่ที่ ต.อรัญญิก อ.เมือง จ.พิษณุโลก ห่างจากตัวเมือง 3 กิโลเมตร อาคารผู้โดยสารสามารถรองรับผู้โดยสารในชั่วโมงคับคั่งได้ประมาณ 1,000 คนต่อชั่วโมง ปัจจุบันกำลังทำเรื่องขออนุญาตทางสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (CAAT) เพื่อให้ยกระดับเป็นสนามบินนานาชาติ

3) ท่าอากาศยานสุโขทัย ตั้งอยู่ที่ อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย ห่างจากตัวเมืองสุโขทัย 32 กิโลเมตร

4) ท่าอากาศยานตาก ตั้งอยู่ที่ อ.เมืองตาก จ.ตาก ห่างจากตัวเมืองตาก 15 กิโลเมตร ปัจจุบันไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการ มีเพียงอากาศยานของหน่วยราชการที่ทำการขึ้น - ลง ตามภารกิจเท่านั้น

5) ท่าอากาศยานเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ที่ ต.ลานบ่า อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ ปัจจุบันไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการ มีเพียงอากาศยานของหน่วยราชการที่ทำการขึ้น - ลง ตามภารกิจเท่านั้น

3.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 จากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567)

จุดแข็ง (Strengths)

S1 ภาคเหนือตอนล่าง 1 มีความพร้อมต่อการพัฒนาเชื่อมโยงด้านการค้าและบริการกับนานาชาติ และกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคน้ำโขง โดยมีโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจภาคกลางของประเทศ และเส้นทางตามแนว NSEC North-South Economic Corridor (จินตอนใต้ เมียนมา ลาว ไทย) และ

จุดแข็ง (Strengths)

- EWEC East-West Economic Corridor (เวียดนาม กัมพูชา ลาว ไทย เมียนมา) และเชื่อมโยง One Belt One Road มีช่องทางการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนกับประเทศเมียนมา และ สปป.ลาว (ด่านพรมแดนแม่สอด จังหวัดตาก และด่านผ่านแดนถาวรภูตู จังหวัดอุดรธานี)
- S2 สินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป และพืชสมุนไพร มีความหลากหลาย โดยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 มีศักยภาพในด้านผลิตภัณฑ์อาหาร โดยเฉพาะข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และ อ้อย บรรจุภัณฑ์ชีวภาพ ตลอดจนอุตสาหกรรมพลังงานชีวภาพ เช่น เอทานอลจากกากน้ำตาล พลังงาน ไฟฟ้าจากแก๊ส อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ และสามารถนำเข้าวัตถุดิบเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารที่มีมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ อาหารเสริมสุขภาพ Functional Food และผลิตภัณฑ์เวชสำอางต่าง ๆ เป็นต้น
- S3 มีภูมิปัญญาที่หลากหลายและมีมูลค่าที่สามารถสร้างรายได้และถ่ายทอดไปยังรุ่นลูกหลาน
- S4 มีแรงงานที่มีศักยภาพทักษะที่ดี ตลอดจนฐานการผลิตหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ ฐานความรู้ ด้านเทคโนโลยีศิลปวัฒนธรรมและการออกแบบร่วมสมัย เพื่อตอบสนองต่อกระแสความต้องการของ ตลาด สินค้าหัตถกรรม ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่มสู่งานหัตถศิลป์
- S5 สภาพภูมิเศรษฐกิจ - สังคม เอื้อต่อการพัฒนาภาคธุรกิจบริการสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม สำหรับภาคธุรกิจบริการ มีโรงพยาบาลที่มีความพร้อมในการให้บริการที่ดีมีมาตรฐาน เช่น งานแสดง สินค้า งานประชุมวิชาการ บริการทางการศึกษา ธุรกิจบริการสุขภาพและทางการแพทย์ และธุรกิจ ด้านบริการ Logistics เป็นต้น
- S6 มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่หลากหลาย แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็น มรดกโลก แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และมีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์ แผนไทย สามารถพัฒนาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในภาคและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่ม แม่น้ำโขง ประเทศเมืองพี่เมืองน้องและประเทศที่มีศักยภาพ เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น ยุโรป อเมริกา และ นานาชาติ โดยเฉพาะการจัดกลุ่มการท่องเที่ยว เช่น ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและ วิถีชีวิตชุมชน ธรรมชาติ เชนิเวศ และเชิงสุขภาพ สำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มผู้รักสุขภาพ
- S7 มีสถาบันการศึกษาในการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับและสนับสนุนการพัฒนาด้านวิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับภาครัฐ เอกชน และประชาชน
- S8 มีแหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ที่สำคัญและการบริหารจัดการน้ำ ส่งผลต่อพื้นที่ป่าไม้ มีทรัพยากรดินที่มี ลักษณะโดดเด่น และยังคงมีธาตุอาหารอุดมสมบูรณ์
- S9 มีศูนย์การประชุมระดับพื้นที่ Mice city ที่มีมาตรฐานรองรับการจัดประชุม การจัดนิทรรศการ การจัดแสดงสินค้า ในระดับภูมิภาคและภาคเหนือตอนล่าง

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 การขยายตัวของพื้นที่เมืองชุมชน และอุตสาหกรรมที่ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผล กระทบโดยตรงต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสียจากชุมชนและ อุตสาหกรรม การให้บริการขนส่งมวลชนสาธารณะที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง การสิ้นเปลือง พลังงาน ปัญหาความปลอดภัย รวมถึงการเติบโตของชุมชนที่รุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรมอันอุดมสมบูรณ์และ

จุดอ่อน (Weaknesses)

- ตัดทอนระบบโครงข่ายชลประทานเพื่อการเกษตร นำไปสู่การสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมของภาคเหนือตอนล่าง 1 และสร้างมลภาวะต่อปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- W2 ขาดการจัดตั้งศูนย์เพื่อรองรับการพัฒนาด้านการค้าการประสานงานเครือข่ายประเทศคู่ค้าที่มีศักยภาพ การบริการและท่องเที่ยว อาทิ ศูนย์จำหน่ายและกระจายสินค้า ศูนย์ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนศูนย์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่เป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนาเชิงเศรษฐกิจและสังคม อย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม
- W3 ขาดจุดประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ขาดจุดเช็คอินสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ทำให้รายได้ด้านการท่องเที่ยวยังต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อเนื่องทั้งปี ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายในปัจจุบัน ขาดสนามบินพาณิชย์ และระบบโลจิสติกส์ครบวงจรเชื่อมโยงระดับประเทศและต่างประเทศ
- W4 ขาดการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการผลิต แปรรูปสินค้าเกษตร การค้าและบริการ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์อย่างครบวงจร
- W5 พื้นที่บางส่วนได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย และภัยแล้งซ้ำซาก ทำให้ประชาชนได้รับความเสียหายในด้านชีวิต ความเป็นอยู่ ทรัพย์สิน และการประกอบอาชีพ เนื่องจากขาดการป้องกันภัยพิบัติ และภัยธรรมชาติ
- W6 มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลง แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา ขาดความรู้และขาดทักษะที่สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ และโอกาสของภาคที่สำคัญ คือความรู้และทักษะในด้านภาษาเพื่อการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่าง ๆ เทคโนโลยีทางการแพทย์ เทคโนโลยีดิจิทัล เครื่องทุนแรงที่ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

โอกาส (Opportunities)

- O1 การเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคม ส่งผลให้เกิดโอกาสในการขยายตลาดการค้า สินค้า เกษตร การท่องเที่ยว และบริการ การศึกษานานาชาติ มีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์การแพทย์ (Medical Hub) ธุรกิจบริการสุขภาพและการแพทย์ การแพทย์แผนไทย ความงาม และสมุนไพร จากการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมตามเส้นทาง One Belt One Road และ GMS ทำให้ภาคเหนือตอนล่าง 1 เป็นประตูเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าและนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น และมีโอกาสในการขยายธุรกิจบริการด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น
- O2 ยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่กำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart city) เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนและส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาค
- O3 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2540 ให้พัฒนาจังหวัดในพื้นที่สี่แยกอินโดจีน เอื้อต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงตามแนว EWEC (East-West Economic Corridor) รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
- O4 ความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ มีแนวโน้มดีขึ้น ผ่านความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง
- O5 รัฐบาลมีนโยบายในการอนุรักษ์และการจัดการป่าไม้อย่างชัดเจน และการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน Bio Energy

โอกาส (Opportunities)

- O6 ตลาดการท่องเที่ยวทั่วโลกมีการขยายตัว ส่งผลให้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 สามารถพัฒนาเป็น
เส้นทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายร่วมกัน และดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศที่มีศักยภาพ เช่น จีน
อินเดีย ญี่ปุ่น ยุโรป อเมริกา และนานาชาติ ให้เข้ามาท่องเที่ยวได้

อุปสรรค (Threats)

- T1 นโยบายการเปิดการค้าเสรีอาจส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรทางการบริโภคในกลุ่มจังหวัดฯ และ
การส่งออกสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศ การเปิดเสรีทางการค้าและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในอนุ
ภูมิภาคต่าง ๆ ประชาคมอาเซียน (AEC) และ One Belt One Road ส่งผลต่อโอกาสการขยายการค้า
การลงทุน แต่จะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการและบุคลากรระหว่างประเทศสมาชิกที่สะดวกขึ้น อาจส่งผล
กระทบทางลบในเชิงเศรษฐกิจและสังคม
- T2 กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มจังหวัดใกล้เคียงมีศักยภาพด้านการบริการท่องเที่ยวที่สำคัญ
- T3 ขาดการผลักดันและความร่วมมือในการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาเป็นศูนย์การแพทย์ Medical
Hub และการบริหารแพทย์แผนไทย ความงาม และสมุนไพร
- T4 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคเกษตร โดยทำให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตร
ลดลง ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นคงด้านอาหาร และรายได้ของเกษตรกร
- T5 ภัยธรรมชาติมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประสบปัญหาอุทกภัย ภาวะภัยแล้ง
การพังทลายของดิน หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น สภาพอากาศ
ที่มีความแปรปรวน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

3.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการค้า การลงทุน โครงข่ายคมนาคม
และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการพัฒนา

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาค้าการลงทุนทั้งภายในและระหว่างประเทศ
ให้เป็นระบบ
2. โครงการพัฒนาโครงข่ายคมนาคม ระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
ให้มีความพร้อม

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและ
ยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการประชุมและจัดนิทรรศการ

1. โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวการประชุมและจัดนิทรรศการสู่ระดับนานาชาติ
2. โครงการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
ที่ทันสมัย

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและ
สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร สอดคล้องกับการตลาดด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี

1. โครงการพัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรม และระบบชลประทานเพื่อ
เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตการเกษตร
2. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า และยกระดับสู่การขึ้นทะเบียน
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสุขภาพ

ครบวงจร

เป้าหมาย

1. โครงการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนกลุ่มจังหวัดให้บรรลุ

2. โครงการส่งเสริมการบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึง เพื่อสุขภาพดีถ้วนหน้าของประชาชน

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำให้ใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ

3.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด โดยทั่วไป ประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าการลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน

2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้ระบุไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด

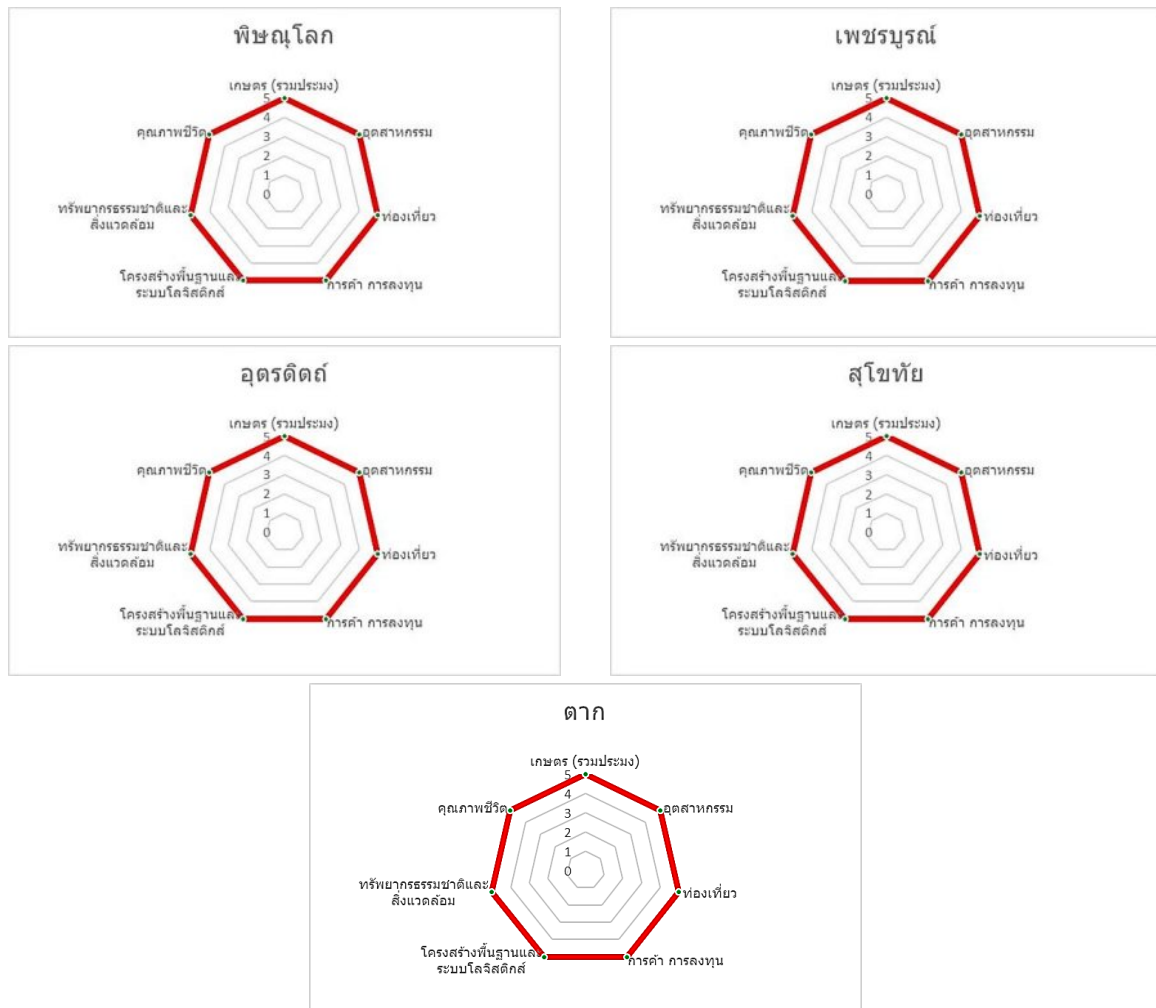
3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน

4. ระดับ 2 มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนามากกล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่มีรายละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด

5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามีการหยิบยกประเด็นนี้มากกล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีการกำหนดการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกด้าน การวิเคราะห์รายจังหวัดพบว่า ในจังหวัดตากไม่มีการส่งเสริมการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคเหนือ
ตอนล่าง 1 แสดงในรูปที่ 4.1-16

ที่มา: วิเคราะห์โดยที่ปรึกษา

รูปที่ 4.1-16 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

4) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร และจังหวัดอุทัยธานี มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 29,467 ตารางกิโลเมตร กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีโครงข่ายโลจิสติกส์หรือระบบขนส่งสินค้าทางบก ทางน้ำ และทางราง โครงข่ายเส้นทางคมนาคมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ การเชื่อมโยงการขนส่งทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวเหนือ - ใต้ (North South Economic Corridor : NSEC) และการเชื่อมโยงการขนส่งทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC)

จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ข้อมูลสถิติในด้านการใช้ที่ดินของทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2562 พบว่า ลักษณะการใช้ที่ดินและการถือครองที่ดินของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 18,416,516 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.74 ของจำนวนเนื้อที่ทั้งประเทศ (320,696,888 ไร่) โดยเนื้อที่ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ ดังนี้

1. เนื้อที่ป่าไม้ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 จำนวน 3,975,162 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.58 ของเนื้อที่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด
2. เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 11,118,467 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 60.37 ของเนื้อที่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัด
3. เนื้อที่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร หมายถึง เนื้อที่ส่วนที่เหลือจากการหักเนื้อที่ป่าไม้ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรออกจากเนื้อที่ทั้งหมด เช่น เนื้อที่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ซึ่งรวมถึงที่อยู่อาศัย สิ่งปลูกสร้าง ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โรงเรียน โรงพยาบาล วัด ถนน ทางหลวง ทางรถไฟ แม่น้ำลำคลอง หนองบึง อ่างเก็บน้ำ สถานที่ราชการ ที่อื่น ๆ ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เป็นต้น จำนวน 3,322,887 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.04 โดยจังหวัดที่มีเนื้อที่การใช้ที่ดินมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ที่มีเนื้อที่ทั้งหมด 5,998,548 ไร่ จังหวัดที่มีเนื้อที่ป่าไม้มากที่สุด คือ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 2,136,741 ไร่ และจังหวัดเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรมากที่สุด คือ จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีเนื้อที่ทั้งหมด 4,382,714 ไร่

4.1) สรุปข้อมูลพื้นฐาน

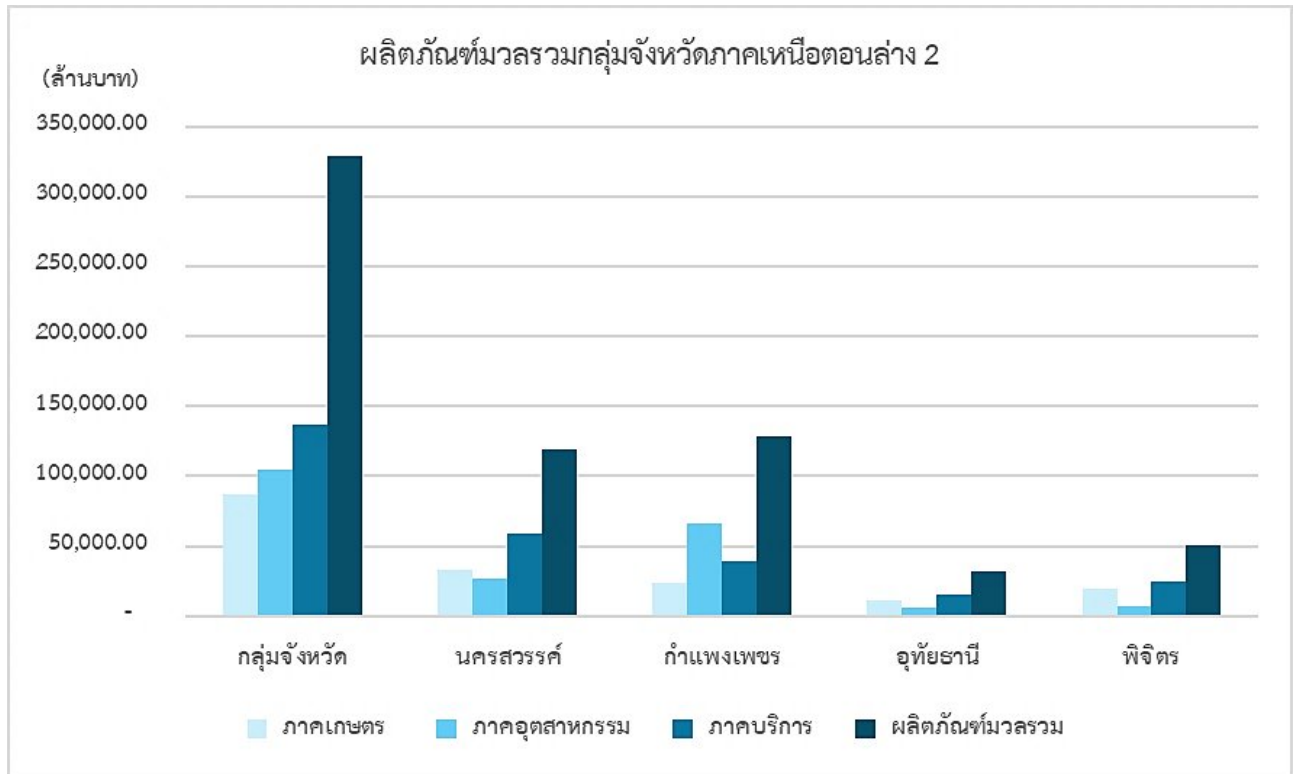
ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 จากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน โดยสรุปรายละเอียดสำคัญมีดังนี้

4.1.1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2566 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีประชากรรวม 2,571,011 คน คิดเป็นร้อยละ 3.89 ของประชากรทั้งประเทศ มีจำนวนประชากรเป็นอันดับ 4 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ โดยจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 1,021,883 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 704,948 คน จังหวัดพิจิตร จำนวน 521,907 คน และจังหวัดอุทัยธานีมีประชากรน้อยที่สุด คือ 322,273 คน

ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 0.329 ล้านล้านบาท โดยจังหวัดกำแพงเพชร มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงที่สุด เท่ากับ 0.128 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.89 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ เท่ากับ 0.119 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.13 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด จังหวัดพิจิตร เท่ากับ 0.050 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.33 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และจังหวัดอุทัยธานี เท่ากับ 0.032 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.65 เมื่อพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี ภาคบริการมีความสำคัญ

ต่อกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.65 รองลงมาได้แก่ ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 26.43 และ 31.93 ตามลำดับ หากพิจารณาโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ) รายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครสวรรค์ มีภาคบริการเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด รองลงมาได้แก่ ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ส่วนจังหวัดกำแพงเพชร มีภาคอุตสาหกรรมเป็นบทบาทหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้จังหวัด รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการและภาคเกษตร

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2565 คัดการณโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 4.1-17 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม (เศรษฐกิจ)

รายจังหวัดกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ปี พ.ศ. 2565

4.1.2) ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ในปี พ.ศ. 2565 เท่ากับ 86,957 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 77,060 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 12.84 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนา ปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

4.1.3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

สถิติโรงงานอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเทศไทย มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) ทั้งสิ้น 2,125 โรงงาน เงินลงทุน 257,835 ล้านบาท คนงานรวม 63,351 คน ภาคเหนือ 247 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัด

ภาคเหนือตอนล่าง 2 ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 46 โรงงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 20.69 ต่อปี มีเงินทุนหมุนเวียน 3,132 ล้านบาท คนงานรวม 553 คน

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) มากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์รวม 19 โรงงาน รองลงมาได้แก่ จังหวัดพิจิตร 7 โรงงาน จังหวัดกำแพงเพชร 19 โรงงาน และจังหวัดอุทัยธานี 1 โรงงาน ตามลำดับ

4.1.4) ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2566 จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีจำนวนผู้เข้าพักทั้งหมด 2,080,437 คน คิดเป็นอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 46.73 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด 4,770,219 คน แบ่งออกเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 4,728,721 คน และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 41,498 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน 10,864.75 ล้านบาท แบ่งออกเป็น รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนคนไทย 10,750.10 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 114.65 ล้านบาท

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ 2,210,206 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี 982,106 คน จังหวัดกำแพงเพชร 381,242 คน และ จังหวัดพิจิตร 355,276คน ตามลำดับ

4.2) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของกลุ่มจังหวัดได้รับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

4.2.1) โครงสร้างพื้นฐานทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (จ.นครสวรรค์ - จ.กำแพงเพชร) เริ่มจาก ลำพยนต์ ต.ลำพยนต์ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ ผ่านโนนปอแดง ต.สลกบาตร อ.ขาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร สิ้นสุดที่วังเจ้า ต.โกสัมพี อ.โกสัมพีนคร จ.กำแพงเพชร รวมระยะทางประมาณ 277.683 กม.

2) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (จ.นครสวรรค์ - จ.พิจิตร) เริ่มจากช่องแคบ ต.พรหมนิมิต อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ ผ่านหนองกล้วย ต.ห้วยพุก อ.ดงเจริญ จ.พิจิตร สิ้นสุดที่สากเหล็ก ต.สากเหล็ก อ.สากเหล็ก จ.พิจิตร รวมระยะทางประมาณ 162.741 กม.

3) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 115 (จ.กำแพงเพชร - จ.พิจิตร) เริ่มจาก ต.สระแก้ว อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร ผ่านนิงบัว ต.หนองไม้กอง อ.ไทรงาม จ.กำแพงเพชร สิ้นสุดที่สี่แยกสากเหล็ก ต.สากเหล็ก อ.สากเหล็ก จ.พิจิตร ระยะทางประมาณ 103.350 กม.

4) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 (จ.นครสวรรค์ - จ.พิจิตร) เริ่มจาก ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ สิ้นสุดที่หนองนา ต.หนองหลุม อ.วชิรบุรี จ.พิจิตร ระยะทางประมาณ 101.55 กม.

5) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 225 (ภายใน จ.นครสวรรค์) เริ่มจากแยกบึงบอระเพ็ด ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ สิ้นสุดที่ศรีมิ่งคล ต.วังบ่อ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ ระยะทางประมาณ 93.19 กม.

6) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 333 (จ.อุทัยธานี - จ.นครสวรรค์) เริ่มจากบ้านไร่ ต.หนองจอก อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี สิ้นสุดที่ท่าน้ำอ้อย ต.ท่าน้ำอ้อย อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ ระยะทางประมาณ 99.763 กม.

4.2.2) โครงสร้างพื้นฐานทางราง

มีสถานที่สำคัญคือ สถานีรถไฟนครสวรรค์ ซึ่งปัจจุบันได้มีโครงการพัฒนาทางรถไฟสายใหม่ ช่วงนครสวรรค์ - กำแพงเพชร - ตาก - แม่สอด เป็นการศึกษาความเหมาะสมออกแบบแนวเส้นทางตัดใหม่ประเภททางคู่แนวเส้นทางโครงการระยะทางรวมประมาณ 256 กม. แบ่งเป็น 2 ช่วง ตามลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ช่วงที่ 1 เริ่มจากจังหวัดนครสวรรค์ - กำแพงเพชร - อำเภอเมือง จังหวัดตาก รวมระยะทาง 187.90 กม. สำหรับช่วงที่สอง เริ่มจากอำเภอเมือง - อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รวมระยะทาง 68.50 กม. กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ เริ่มแยกจากสถานีชุมทางบ้านภาชี แล้วขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านพื้นที่จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 คือ จ.พิษณุโลก ผ่าน อ.บางกระทุ่ม อ.เมืองพิษณุโลก และ อ.พรหมพิราม จ.สุโขทัย ผ่าน อ.ศรีนคร และ อ.สวรรคโลก จ.อุตรดิตถ์ ผ่านอ.เมืองอุตรดิตถ์ อ.ตรอน และ อ.พิชัย

4.2.3) โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

แม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ ต.ปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ และแม่น้ำสะแกกรังที่มีต้นกำเนิดอยู่ในเขตเทือกเขาโมโกจูในเขต จ.กำแพงเพชร ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่ ต.ท่าซุง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

4.2.4) โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีท่าอากาศยานที่ไม่มีการให้บริการเชิงพาณิชย์ 2 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ท่าอากาศยานตากลิ ตั้งอยู่ที่ อ.ตากลิ จ.นครสวรรค์ เป็นฐานที่ตั้งของกองบินที่ 4 กองพลบินที่ 3 กองทัพอากาศไทย ไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการแต่อย่างใด
- 2) สนามบินพลหลวงนครสวรรค์ ตั้งอยู่ที่ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ อยู่ในความดูแลในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจหลักในการปฏิบัติการสร้างฝนเทียม บริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศ และสนับสนุนด้านการบินในด้านการเกษตรแก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เท่านั้น ไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการแต่อย่างใด

4.3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

สรุปการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 จากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์และเชื่อมโยงร่วมกับประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 ผลผลิตภาคเกษตรหลากหลายและมีปริมาณมาก (เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ที่สามารถแปรรูปเป็นทั้งพืชอาหารและพืชพลังงาน)
- S2 พื้นที่เหมาะสมต่อการเกษตร ประมง และปศุสัตว์
- S3 พื้นที่ชลประทานมากเป็นอันดับต้นของประเทศ
- S4 มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายครอบคลุมมิติทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
- S5 จุดเชื่อมโยงการค้าโลจิสติกส์และบริการระหว่างภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก
- S6 โครงข่ายเส้นทางคมนาคมสายหลักเชื่อมโยง ทั้งทางบก ทางน้ำ และระบบราง
- S7 การกำหนดเขตการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม
- S8 มีเครือข่ายการศึกษาที่มีความพร้อมที่สนับสนุนต่อการพัฒนายุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด
- S9 สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ (ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ปศุสัตว์ ประมง) มีศักยภาพทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ
- S10 มีศักยภาพการผลิตแปรรูปสมุนไพร ด้วยแนวทางนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 ทศนคติ ค่านิยม พฤติกรรมของเกษตรกรที่ยังไม่ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลง
- W2 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ยังไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด
- W3 ผู้ประกอบการค้าส่วนใหญ่ขาดทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศขาดการจัดการสมัยใหม่ และขาดระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อการค้าของโลก
- W4 การทำการตลาดเชิงรุกด้านการท่องเที่ยวยังอยู่ในขอบเขตจำกัด
- W5 พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย
- W6 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นำทักษะ/ความรู้เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตพัฒนาผลิตภัณฑ์
- W7 แหล่งน้ำตามธรรมชาติหลายแห่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่
- W8 ศักยภาพด้านอุตสาหกรรมยังไม่หลากหลาย อุตสาหกรรมการแปรรูปการเกษตรไม่หลากหลาย

โอกาส (Opportunities)

- O1 การบริโภคอาหารปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- O2 การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- O3 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว
- O4 ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- O5 นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน
- O6 กรอบแผนงานความร่วมมือระหว่างประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)
- O7 นโยบายและแผนงานการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

อุปสรรค (Threats)

- T1 ราคาพลังงานเชื้อเพลิง
- T2 ภัยธรรมชาติ ภาวะความแห้งแล้ง และอุทกภัย
- T3 การเปิดเสรีการค้าในกรอบความตกลงต่างๆ เช่น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เขตการค้าเสรี (FTA) ฯลฯ
- T4 การชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจโลกส่งผลต่อความผันผวนของราคาผลผลิตทางการเกษตรและปัจจัยการผลิต
- T5 ภาวะการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า

4.4) สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม ฐานชีวภาพ ส่งเสริมการตลาดด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน

1. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการตลาด กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และยั่งยืนยกระดับสู่สากล

1. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการค้า การลงทุน โครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค

1. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการค้าการลงทุน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

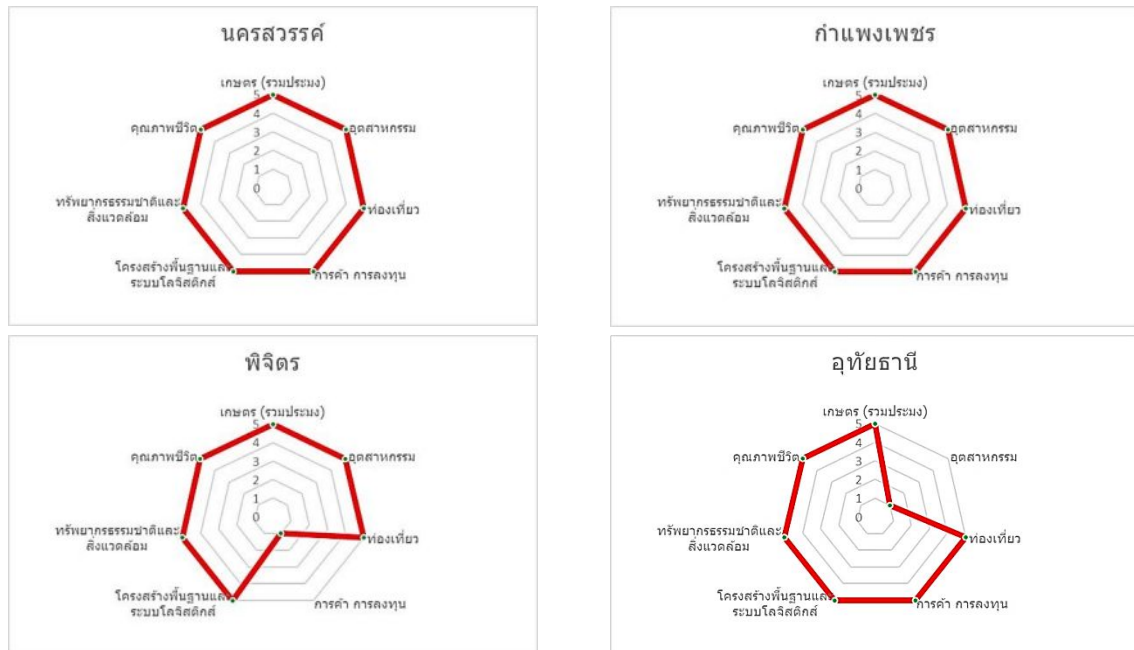
4.5) สรุปแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดสามารถจำแนกประเด็นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มจังหวัด โดยทั่วไป ประกอบด้วย ด้านเกษตรและประมง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าการลงทุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต เพื่อใช้ในการจัดทำ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยการให้คะแนนระดับความสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของจังหวัด สามารถให้เกณฑ์คะแนนได้ดังนี้

1. ระดับ 5 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
2. ระดับ 4 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน แต่ยังไม่ได้ระบุไว้ในระดับแผนของกลุ่มจังหวัด
3. ระดับ 3 ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดและ/หรือของกลุ่มจังหวัด แต่ยังไม่มียละเอียดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณที่ชัดเจน
4. ระดับ 2 มีการหยิบยกประเด็นการพัฒนานี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัด แต่ยังไม่มียละเอียดโครงการ งบประมาณ หรือแนวทางที่จะดำเนินงานที่ชัดเจนแต่อย่างใด
5. ระดับ 1 ไม่ปรากฏว่ามีการหยิบยกประเด็นนี้มากล่าวถึงในแผนพัฒนาของจังหวัดแต่อย่างใด

แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีการเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกด้าน โดยการวิเคราะห์รายจังหวัดพบว่า จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดกำแพงเพชรมีรายละเอียดการพัฒนารวมทั้งโครงการและงบประมาณครอบคลุมทุกด้าน จังหวัดพิจิตรไม่มีการตั้งโครงการและรายละเอียดการใช้งบประมาณ ในด้านการค้าการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ และจังหวัดอุทัยธานีไม่มีการตั้งโครงการและรายละเอียดการใช้งบประมาณในด้านอุตสาหกรรม

ผลการวิเคราะห์ Radar Chart การพัฒนาของระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 แสดงในรูปที่ 4.1-18

ที่มา: วิเคราะห์โดยที่ปรึกษา

รูปที่ 4.1-18 ผลการวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญในแผนพัฒนาจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

4.2 การจัดทำฉากทัศน์การพัฒนา (Scenario)

ที่ปรึกษากำหนดฉากทัศน์การพัฒนากลุ่มจังหวัด 9 พื้นที่การศึกษาในโครงการฯ นี้ ทั้งนี้ 9 กลุ่มจังหวัดที่นำมาศึกษา ได้แก่

- 1) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
- 2) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
- 3) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
- 4) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
- 5) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2
- 6) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1
- 7) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2
- 8) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1
- 9) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

4.2.1 หลักการและแนวคิดการกำหนดฉากทัศน์

1) แนวคิดพื้นฐานในการกำหนดฉากทัศน์

ที่ปรึกษากำหนดฉากทัศน์เพื่อทำการศึกษา 4 ฉากทัศน์ โดยการวิเคราะห์ฉากทัศน์อยู่บนพื้นฐานแนวคิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจของทั้ง 9 กลุ่มจังหวัดที่การศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1) ฉากทัศน์ที่ 1

การวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 1 อยู่บนพื้นฐานการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 กล่าวคือ ฉากทัศน์ที่ 1 สะท้อนพัฒนาการทางเศรษฐกิจของพื้นที่ที่ทำการศึกษาดำเนินไป ตามอัตราการเติบโตที่ผ่านมาในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 โดยที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างหรือปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจอื่น

1.2) ฉากทัศน์ที่ 2

ฉากทัศน์ที่ 2 เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 กล่าวคือ ฉากทัศน์ที่ 2 สะท้อนความสำคัญของพัฒนาการด้านเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด

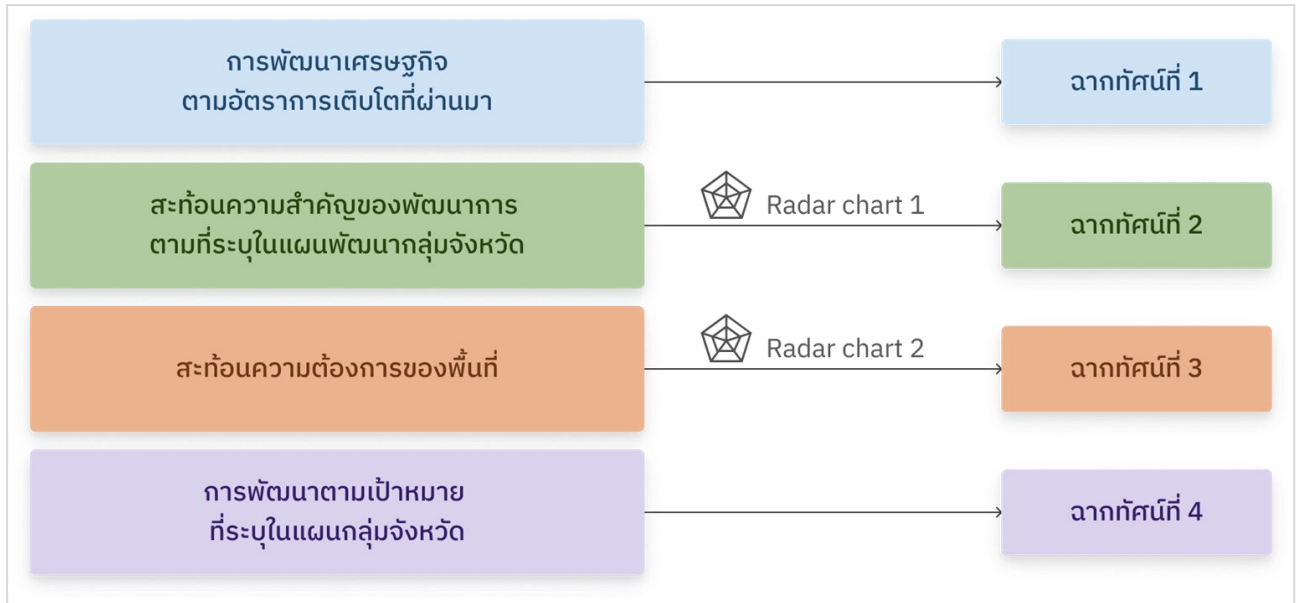
1.3) ฉากทัศน์ที่ 3

ฉากทัศน์ที่ 3 เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) กล่าวคือฉากทัศน์ที่ 3 สะท้อนความต้องการของพื้นที่สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ

1.4) ฉากทัศน์ที่ 4

การวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 4 อยู่บนพื้นฐานการพัฒนาซึ่งระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 กล่าวคือ ฉากทัศน์ที่ 4 สะท้อนพัฒนาการทางเศรษฐกิจตามเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดหรือตามศักยภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด

แนวคิดพื้นฐานในการกำหนดฉากทัศน์ดังแสดงรูปที่ 4.2-1 ประกอบด้วย ฉากทัศน์ที่ 1 สะท้อนพัฒนาการทางเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ที่ผ่านมาของกลุ่มจังหวัด ฉากทัศน์ที่ 2 สะท้อนการสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด ฉากทัศน์ที่ 3 สะท้อนพัฒนาการทางเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของพื้นที่จากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สำหรับการพัฒนาภาคเศรษฐกิจ 5 ด้าน และฉากทัศน์ที่ 4 สะท้อนพัฒนาการทางเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดหรือตามศักยภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด

รูปที่ 4.2-1 แนวคิดพื้นฐานในการกำหนดฉลากดัชนี

2) การกำหนดประเด็นวิเคราะห์ในแต่ละฉลากดัชนี

ที่ปรึกษาจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ในแต่ละฉลากดัชนีโดยพิจารณาภาคเศรษฐกิจหลัก 5 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1) เศรษฐกิจภาพรวม

การวิเคราะห์เศรษฐกิจภาพรวมเป็นการวิเคราะห์กิจกรรมทางเศรษฐกิจรวมทุกด้านของกลุ่มจังหวัดโดยใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (Gross Provincial Cluster Product CVMs) ที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.2) ภาคการเกษตร

การวิเคราะห์เศรษฐกิจภาคเกษตรเป็นการวิเคราะห์กิจกรรมการผลิตภาคเกษตรซึ่งประกอบด้วย เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง โดยใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (Gross Provincial Cluster Product CVMs) ของภาคเกษตร ข้อมูลดังกล่าวจัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.3) ภาคอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์เศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมเป็นการวิเคราะห์กิจกรรมการผลิตภาคนอกเกษตรสาขาอุตสาหกรรมซึ่งประกอบด้วย สาขาการท่าเรือและเหมืองหิน สาขาการผลิตอุตสาหกรรม สาขาไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ สาขาการประปาและการจัดการของเสีย โดยใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (Gross Provincial Cluster Product CVMs) การผลิตภาคนอกเกษตร สาขาอุตสาหกรรม ข้อมูลดังกล่าวจัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.4) ภาคบริการ

การวิเคราะห์เศรษฐกิจภาคบริการเป็นการวิเคราะห์กิจกรรมการผลิตภาคนอกเกษตร สาขาบริการ ซึ่งประกอบด้วย สาขาการก่อสร้าง สาขาการขายส่งการขายปลีก สาขาการขนส่ง สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร สาขาบริการด้านข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร สาขากิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย สาขากิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ สาขากิจกรรมวิชาชีพ สาขากิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่น ๆ สาขาการศึกษา สาขากิจกรรมด้านสุขภาพ สาขาศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ และสาขากิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ โดยใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (Gross Provincial Cluster Product CVMs) การผลิตภาคนอกเกษตร สาขาบริการ ข้อมูลดังกล่าวจัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.5) รายได้การท่องเที่ยว

การวิเคราะห์รายได้การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดพิจารณาข้อมูลรายได้การท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่รวบรวมโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ปรึกษานำปัจจัยด้านรายได้การท่องเที่ยวมาศึกษาวิเคราะห์เนื่องจากแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดระบุรายได้การท่องเที่ยวเป็นตัวชี้วัดสำหรับการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดด้วยเช่นกัน

3) ขั้นตอนการกำหนดฉากทัศน์

3.1) ฉากทัศน์ที่ 1

ขั้นตอนการกำหนดฉากทัศน์ที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

(1) คำนวณอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจรายปี ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 ทั้งนี้ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีก่อนหน้าของภาคเศรษฐกิจหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) เศรษฐกิจภาพรวม 2) ภาคเกษตร 3) ภาคอุตสาหกรรม 4) ภาคบริการ และ 5) รายได้การท่องเที่ยว

(2) คำนวณค่าเฉลี่ย (average) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจรายปี

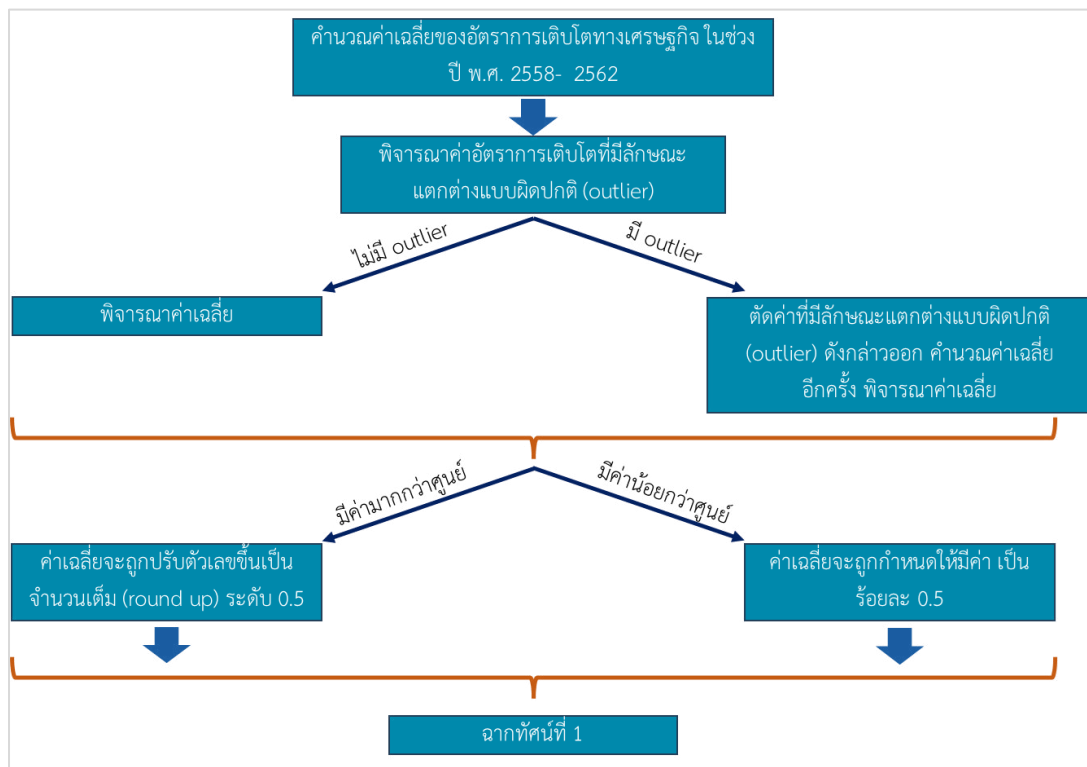
(3) พิจารณาค่าอัตราการเติบโตที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier) โดยใช้หลักเกณฑ์ คือ

(3.1) หากค่าอัตราการเติบโตรายปีอยู่ระหว่าง “ขอบล่าง (ค่าเฉลี่ยลบค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)” กับ “ขอบบน (ค่าเฉลี่ยบวกค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)” ค่าอัตราการเติบโตดังกล่าวจะไม่เป็นค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier)

(3.2) หากค่าอัตราการเติบโตรายปีน้อยกว่า “ขอบล่าง (ค่าเฉลี่ยลบค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)” หรือมากกว่า “ขอบบน (ค่าเฉลี่ยบวกค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)” ค่าอัตราการเติบโตดังกล่าวจะเป็นค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier)

(4) กรณีไม่มีค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier) ค่าเฉลี่ยของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 จะถูกปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนเต็ม (round up) ระดับ 0.5 และกำหนดให้เป็นฉากทัศน์ที่ 1 อย่างไรก็ตาม หากค่าเฉลี่ยมีค่าน้อยกว่าศูนย์จะถูกกำหนดให้มีค่าเป็นร้อยละ 0.5 เนื่องจากถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าศูนย์ แต่อัตราการเติบโตเคยมีค่าเป็นบวกในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

(5) กรณีมีค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier) จะตัดค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier) ดังกล่าวออก และคำนวณค่าเฉลี่ยอีกครั้งและปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนเต็ม (round up) ระดับ 0.5 แล้วจึงกำหนดให้เป็นฉากทัศน์ที่ 1

รูปที่ 4.2-2 ขั้นตอนการกำหนดฉากทัศน์ที่ 1

3.2) ฉากทัศน์ที่ 2

ฉากทัศน์ที่ 2 เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 โดยจะนำมาให้ระดับคะแนน 1-5 สำหรับภาคเศรษฐกิจ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ภาคเกษตรกรรม 2) ภาคอุตสาหกรรม 3) ภาคการท่องเที่ยว 4) ภาคการค้า การลงทุน และ 5) โครงสร้างพื้นฐาน หลังจากนั้นจึงนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนของกลุ่มจังหวัดในแต่ละด้านโดยใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (Gross Provincial Cluster Product CVMs) ของแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัดนั้น ๆ เป็นน้ำหนักในการคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักดังกล่าวนำมาใช้กำหนดตัวชี้วัด ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

หากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมีค่าอยู่ระหว่าง 4.01 - 5.00 ตัวชี้วัดจะถูกกำหนดให้มีค่าเท่ากับตัวชี้วัดตามฉากทัศน์ที่ 4 ซึ่งมีนัยว่า ตัวชี้วัดจะเป็นไปตามเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

หากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมีค่าอยู่ระหว่าง 3.01 - 4.00 ตัวชี้วัดจะถูกกำหนดให้มีค่าอยู่ระหว่างฉากทัศน์ที่ 1 และฉากทัศน์ที่ 4 ซึ่งมีนัยว่า ตัวชี้วัดจะมีค่าอยู่ระหว่างแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมา (ฉากทัศน์ที่ 1) กับเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 4)

หากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักน้อยกว่า 3.00 ตัวชี้วัดจะถูกกำหนดให้มีค่าเท่ากับตัวชี้วัดตามฉากทัศน์ที่ 1 ซึ่งมีนัยว่า ตัวชี้วัดจะมีค่าเท่ากับแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมา (ฉากทัศน์ที่ 1)

3.3) ฉากทัศน์ที่ 3

ฉากทัศน์ที่ 3 เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ radar chart ซึ่งจะพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยนำคะแนนความคิดเห็นที่ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยในแต่ละจังหวัดให้ไว้สำหรับการพัฒนาภาคเศรษฐกิจ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ภาคเกษตรกรรม 2) ภาคอุตสาหกรรม 3) ภาคการท่องเที่ยว 4) ภาคการค้า การลงทุน และ 5) โครงสร้างพื้นฐาน เมื่อได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละจังหวัดแล้วจึงนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนของกลุ่มจังหวัดในแต่ละด้านโดยใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (Gross Provincial Cluster Product CVMs) ของแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัดนั้น ๆ เป็นน้ำหนักในการคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักดังกล่าวนำมาใช้กำหนดตัวชี้วัด ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (เกณฑ์เดียวกันกับการกำหนดฉากทัศน์ที่ 2)

หากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมีค่าอยู่ระหว่าง 4.01 - 5.00 ตัวชี้วัดจะถูกกำหนดให้มีค่าเท่ากับตัวชี้วัดตามฉากทัศน์ที่ 4 ซึ่งมีนัยว่า ตัวชี้วัดจะเป็นไปตามเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

หากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมีค่าอยู่ระหว่าง 3.01 - 4.00 ตัวชี้วัดจะถูกกำหนดให้มีค่าอยู่ระหว่างฉากทัศน์ที่ 1 และฉากทัศน์ที่ 4 ซึ่งมีนัยว่า ตัวชี้วัดจะมีค่าอยู่ระหว่างแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมา (ฉากทัศน์ที่ 1) กับเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 4)

หากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักน้อยกว่า 3.00 ตัวชี้วัดจะถูกกำหนดให้มีค่าเท่ากับตัวชี้วัดตามฉากทัศน์ที่ 1 ซึ่งมีนัยว่า ตัวชี้วัดจะมีค่าเท่ากับแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมา (ฉากทัศน์ที่ 1)

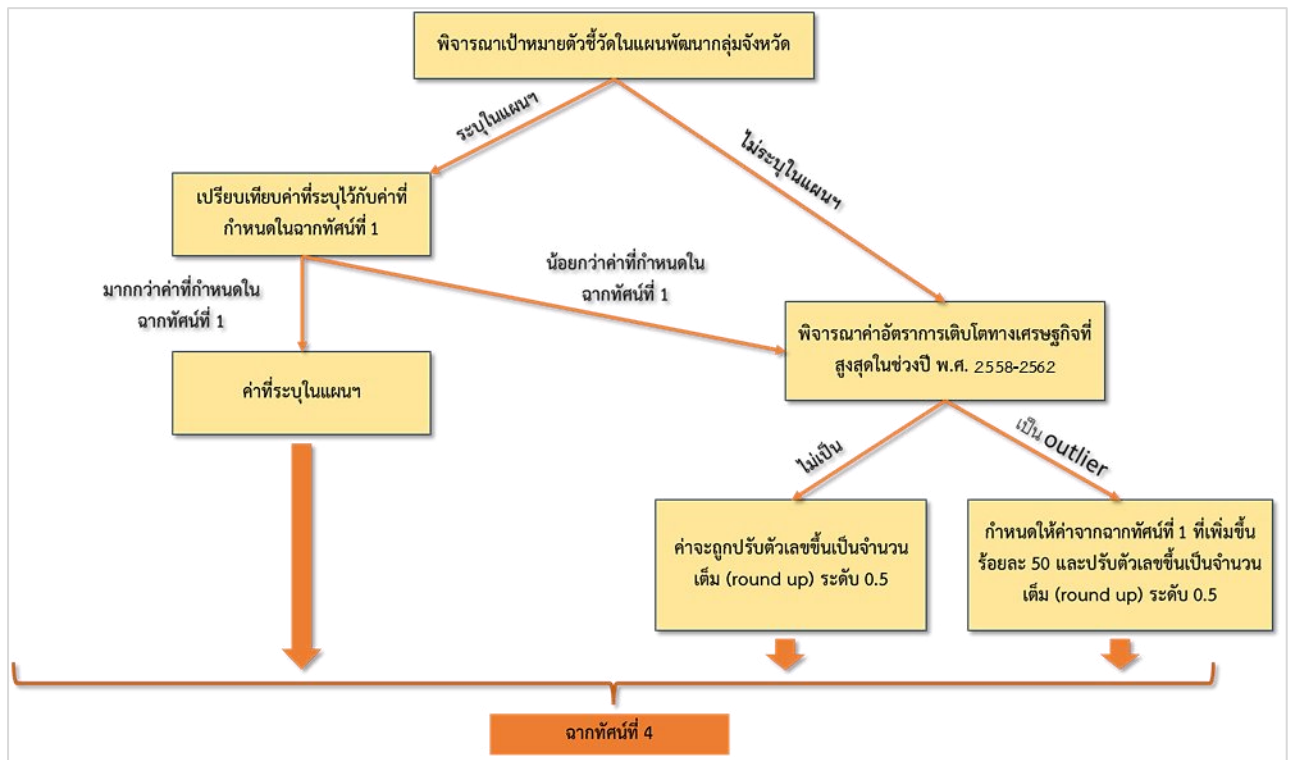
3.4) ฉากทัศน์ที่ 4

การกำหนดฉากทัศน์ที่ 4 ใช้ตัวชี้วัดหรือเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 และปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนเต็ม (round up) ระดับ 0.5 ซึ่งมีนัยว่ากลุ่มจังหวัดจะเติบโตได้ตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม หากตัวชี้วัดหรือเป้าหมายที่ระบุไว้มีค่าน้อยกว่าแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมา (ฉากทัศน์ที่ 1) อัตราการเติบโตจะถูกกำหนดให้เป็นค่าสูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 ทั้งนี้เพื่อสะท้อนศักยภาพสูงสุดของพื้นที่

ขั้นตอนการกำหนดฉากทัศน์ที่ 4 มีรายละเอียด ดังนี้

- (1) กรณีระบุอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจรายปีไว้ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

- (1.1) ค่าที่ระบุไว้ในแผนฯ มากกว่าค่าที่กำหนดในฉกทศน์ที่ 1 ใช้ค่าที่ระบุในแผนฯ
- (1.2) ค่าที่ระบุไว้ในแผนฯ น้อยกว่าค่าที่กำหนดในฉกทศน์ที่ 1 พิจารณาค่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562
- หากค่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 ไม่เป็นค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier) ค่าดังกล่าวจะถูกปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนเต็ม (round up) ระดับ 0.5 และกำหนดให้เป็นฉกทศน์ที่ 4
 - หากค่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เป็นค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier) กำหนดให้ค่าจากฉกทศน์ที่ 1 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 และปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนเต็ม (round up) ระดับ 0.5 เป็นฉกทศน์ที่ 4
- (2) กรณีไม่ระบุอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจรายปีไว้ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด
- (2.1) พิจารณาค่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562
- หากค่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 ไม่เป็นค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier) ค่าดังกล่าวจะถูกปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนเต็ม (round up) ระดับ 0.5 และกำหนดให้เป็นฉกทศน์ที่ 4
 - หากค่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เป็นค่าที่มีลักษณะแตกต่างแบบผิดปกติ (outlier) กำหนดให้ค่าจากฉกทศน์ที่ 1 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 และปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนเต็ม (round up) ระดับ 0.5 เป็นฉกทศน์ที่ 4

รูปที่ 4.2-3 ขั้นตอนการกำหนดฉกทศน์ที่ 4

4.2.2 ฉากทัศน์ของพื้นที่ทำการศึกษา

1) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย จังหวัดอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู เลย และบึงกาฬ โดยมี เป้าหมายการพัฒนา คือ “เกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำ ศูนย์กลางการค้า และโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวมาตรฐานสากล เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน” และมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดให้ได้มาตรฐาน
- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน
- พัฒนาและยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ
- การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- พัฒนาทุนมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัยอย่างเท่าเทียม

ตารางที่ 4.2-1 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.0	5.0	5.0	5.0
2) ภาคเกษตร	5.5	8.5	8.5	8.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	0.5	8.0	8.0	8.0
4) ภาคบริการ	3.0	5.0	5.0	5.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	10.50	16.0	16.0	16.0

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลที่ทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนาภูมิภาคและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนาภูมิภาค พ.ศ. 2566 - 2570

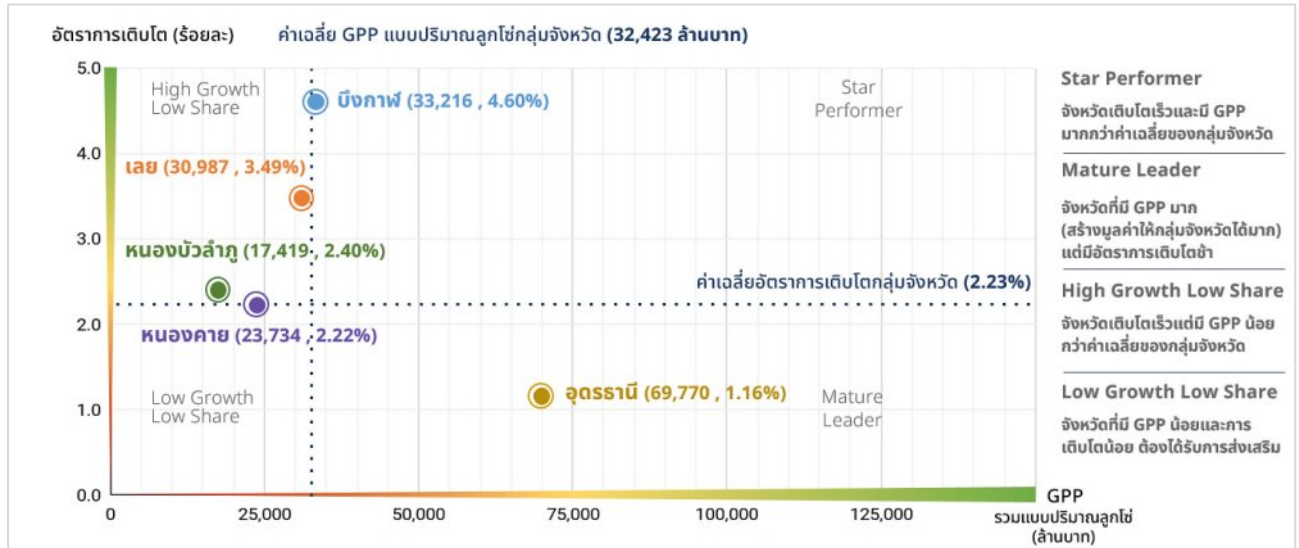
1.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 4.0 5.5 0.5 และ 3.0 ในขณะที่รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 10.50

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2562 และอัตราการเติบโตที่ทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวตั้ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านล่างแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-4 จะเห็นว่า จังหวัดบึงกาฬเป็น Star Performer คือ จังหวัดเติบโตเร็วและมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่และค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตกลุ่มจังหวัดมากกว่า

ค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด **จังหวัดอุดรธานี**เป็น **Mature Leader** คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่มามาก (สร้างมูลค่าให้กลุ่มจังหวัดได้มาก) แต่มีอัตราการเติบโตช้า **จังหวัดเลยและจังหวัดหนองบัวลำภู**เป็น **High Growth Low Share** คือ จังหวัดเติบโตเร็วแต่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตเร็ว และ**จังหวัดหนองคาย**เป็น **Low Growth Low Share** คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยและการเติบโตน้อย จะต้องได้รับการส่งเสริม

รูปที่ 4.2-4 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพ
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

ฉากทัศน์ที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้
น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ใน
แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน 1 จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2-2

ตารางที่ 4.2-2 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.89
2) ภาคเกษตร	5.00
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.79
4) ภาคบริการ	4.78
5) รายได้การท่องเที่ยว	5.00

ที่มา: จากการคำนวณของทีปรึกษา

จาก ตารางที่ 4.2-2 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้ดังนี้

(1) ภาคเกษตร และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 ซึ่งค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตร และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 8.5 และ 16.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.89 4.79 และ 4.78 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตรและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 5.0 8.0 และ 5.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ดังแสดงในตารางที่ 4.2-3

ตารางที่ 4.2-3 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.48
2) ภาคเกษตร	4.33
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.29
4) ภาคบริการ	4.51
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.75

ที่มา: จากการคำนวณของทีปภิรชา

จาก ตารางที่ 4.2-3 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้ดังนี้

เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.48 4.33 4.29 4.51 และ 4.75 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 3 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตรและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 5.0 8.5 8.0 5.0 และ 16.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนามูลฐานกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ขยายตัวร้อยละ 5.0 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 8.5, 8.0, 5.0 และ 16.0 ตามลำดับ

1.2) บทวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

จากข้อมูลในตารางที่ 4.2-1 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ซึ่งเป็นฉากทัศน์หลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในหัวข้อถัดไปรายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมถูกกำหนดให้มีอัตราการเติบโตมากกว่าภาคบริการ โดยภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 8.5 และ 8 ในขณะที่ภาคบริการมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเพียงร้อยละ 5

(3) รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดหากเปรียบเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 16

1.3) ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 วิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ดังแสดงในตารางที่ 4.2-4

ตารางที่ 4.2-4 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	5.0
2) ภาคเกษตร	8.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	8.0
4) ภาคบริการ	5.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	16.0

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 5.0 8.5 8.0 และ 5.0 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) และการพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 4) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของภาคเศรษฐกิจ จะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 สามารถ “เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

สำหรับรายได้การท่องเที่ยว ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 16.0 ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) และการพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 4) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้การท่องเที่ยวเป็นร้อยละ 16.0 จะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 สามารถ “พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดให้ได้มาตรฐาน” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

2) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม มุกดาหาร และ สกลนคร โดยมี เป้าหมายการพัฒนา คือ “ฐานการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว น่าลงทุน ประชูปการค้ำคูณภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง” และมี ประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- การพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงอย่างยั่งยืน
- การพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน
- การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุน และ โลจิสติกส์ให้กับภาคธุรกิจในพื้นที่
- การพัฒนาสังคม ความมั่นคงและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.2-5 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	2.5	4.5	5.0	5.0
2) ภาคเกษตร	4.0	5.0	5.0	5.0
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.5	4.5	6.0	7.0
4) ภาคบริการ	3.0	10.0	10.0	10.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	10.5	16.0	16.0	16.0

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

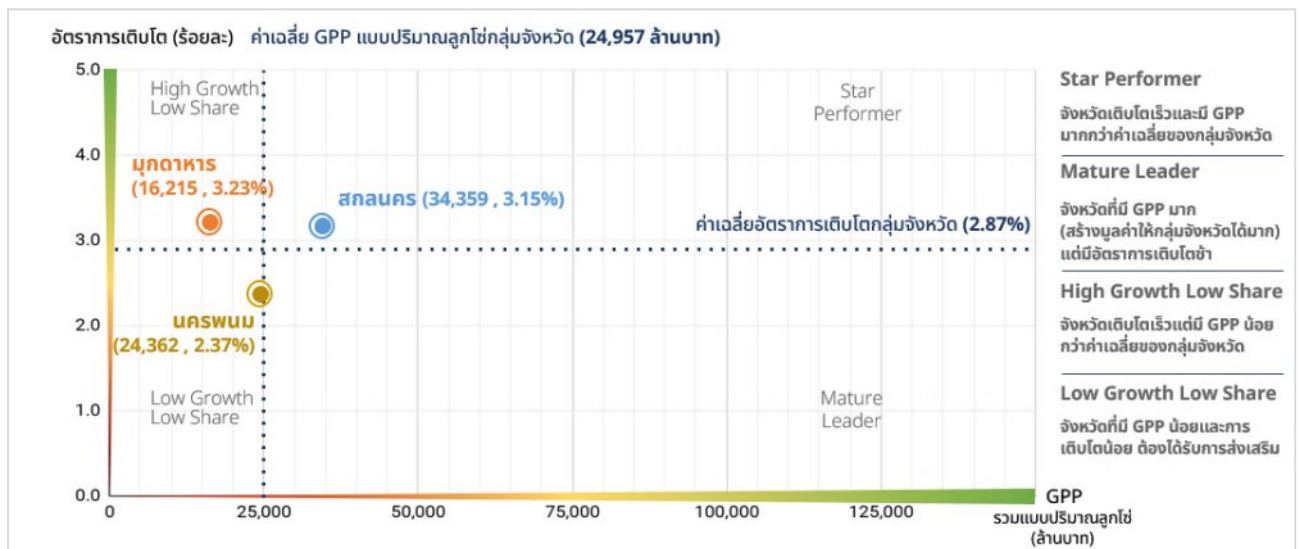
4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

2.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 2.5 4.0 4.5 และ 3.0 ตามลำดับ ในขณะที่รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 10.5

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2562 และอัตราการเติบโตที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวตั้ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านลางแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-5 จะเห็นได้ว่า จังหวัดสกลนครเป็น Star Performer คือ จังหวัดเติบโตเร็วและมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่และค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตกลุ่มจังหวัดมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด จังหวัดมุกดาหารเป็น High Growth Low Share คือ จังหวัดเติบโตเร็วแต่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตเร็ว และจังหวัดนครพนมเป็น Low Growth Low Share คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยและการเติบโตน้อย จะต้องได้รับการส่งเสริม

รูปที่ 4.2-5 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพ
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ฉากทัศน์ที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 4.3-6

ตารางที่ 4.2-6 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.00
2) ภาคเกษตร	5.00
3) ภาคอุตสาหกรรม	1.00
4) ภาคบริการ	5.00
5) รายได้การท่องเที่ยว	5.00

ที่มา: จากการคำนวณของทีปศึกษา

จากตารางที่ 4.2-6 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ได้ดังนี้

(1) ภาคเกษตร ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 ซึ่งค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตร ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 5.0 10.0 และ 16.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) เศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.00 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.00 - 4.01 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตรเท่ากับร้อยละ 4.50 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 4.0 ตามฉากทัศน์ที่ 1 กับร้อยละ 5.0 ตามฉากทัศน์ที่ 4

(3) ภาคอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเป็น 1.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 3.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมมีค่าเท่ากับ 4.5 ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 1

ฉากทัศน์ที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ดังแสดงในตารางที่ 4.2-7

ตารางที่ 4.2-7 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมากำหนดฉากทัศน์ที่ 3
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ภาคเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.03
2) ภาคเกษตร	4.72
3) ภาคอุตสาหกรรม	3.76
4) ภาคบริการ	4.54
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.61

ที่มา: จากการคำนวณของทีปศึกษา

จาก ตารางที่ 4.2-7 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.03 4.72 4.54 และ 4.61 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 3 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 5.0 5.0 10.0 และ 16.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) ภาคอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.76 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.01 - 4.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 3 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตรเท่ากับร้อยละ 6.0 เนื่องจากเมื่อกำหนดให้มีค่าเป็นร้อยละ 5.75 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 4.5 ตามฉากทัศน์ที่ 1 กับร้อยละ 7.0 ตามฉากทัศน์ที่ 4 และปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนใน ระดับ 0.5 ค่าร้อยละ 5.75 ก็จะปรับเป็นร้อยละ 6.0

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ขยายตัวร้อยละ 5.0 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 5.0 7.0 10.0 และ 16.0 ตามลำดับ

2.2) บทวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

จากข้อมูลใน ตารางที่ 4.2-7 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ซึ่งเป็นฉากทัศน์หลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ในหัวข้อถัดไป รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยว ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) ภาคอุตสาหกรรม ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 มากกว่าน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(3) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคเกษตรถูกกำหนดให้อัตราการเติบโตใกล้เคียงกับภาคอุตสาหกรรม โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 4.5 - 6.0 ในขณะที่ภาคบริการมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยสูงกว่าทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม โดยถึงมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 1.0

(4) รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดหากเปรียบเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 16.0

2.3) ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 วิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ดังแสดงในตารางที่ 4.2-8

ตารางที่ 4.2-8 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	5.0
2) ภาคเกษตร	5.0
3) ภาคอุตสาหกรรม	5.5
4) ภาคบริการ	10.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	16.0

ที่มา: จากการคำนวณของทีปรีชา

ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตร และภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 5.0 และ 10.0 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3)

สำหรับเศรษฐกิจภาพรวม ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 5.0 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ระหว่างร้อยละ 4.5 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับร้อยละ 5.0 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3)

สำหรับภาคอุตสาหกรรม ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 5.5 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ระหว่างร้อยละ 4.5 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับร้อยละ 6.0 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3)

สำหรับรายได้การท่องเที่ยว ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 16.0 ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) และการพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานแผนพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 4) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้การท่องเที่ยวเป็นร้อยละ 16.0 จะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 สามารถ “พัฒนาการท่องเที่ยว 3 ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

3) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ โดยมี เป้าหมายการพัฒนา คือ “เติบโตด้วยเศรษฐกิจแห่งอนาคต สังคมเป็นสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน” และมีประเด็นการพัฒนา คือ

- ส่งเสริมและยกระดับการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรที่มีมูลค่าสูงด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ
- การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยวเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต
- อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยเศรษฐกิจ BCG
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคมมีคุณภาพ ชุมชน พื้นที่และเมืองมีความเจริญน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ตารางที่ 4.2-9 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	2.5	4.0	4.0	4.0
2) ภาคเกษตร	0.5	4.5	4.5	4.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	0.5	9.0	9.0	9.0
4) ภาคบริการ	4.0	6.0	6.0	6.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	12.0	18.0	15.0	18.0

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

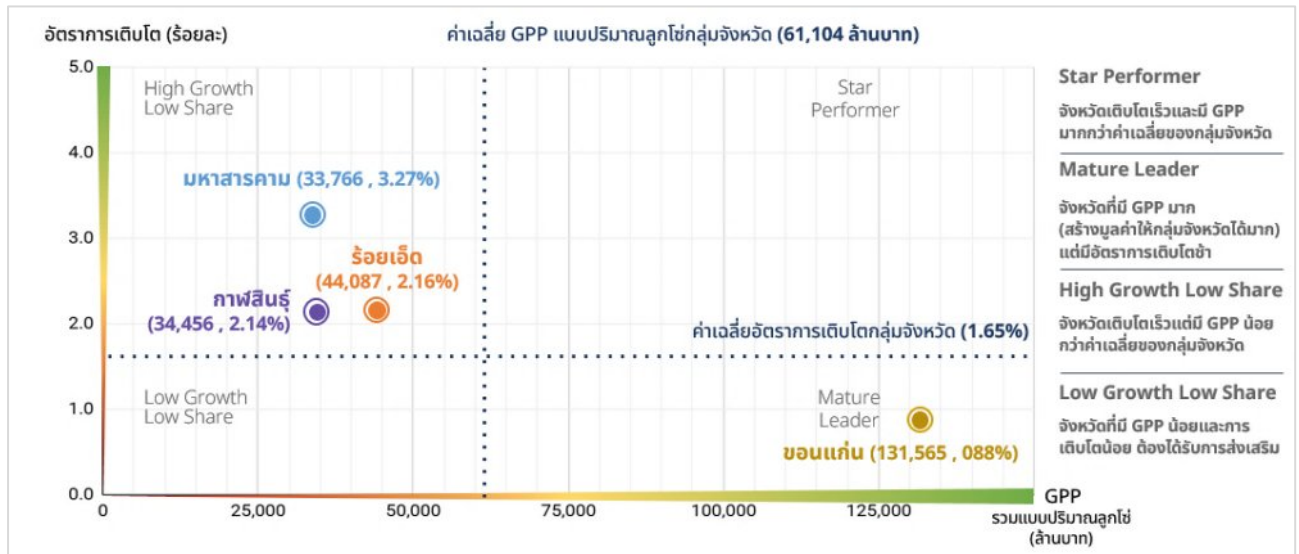
3.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 2.5 0.5 0.5 และ 4.0 ตามลำดับ ในขณะที่ รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 12.0

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2562 และอัตราการเติบโต ที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวตั้ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านล่างแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-6 จะเห็นว่า จังหวัดขอนแก่นเป็น Mature Leader คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่มาก (สร้างมูลค่าให้กลุ่มจังหวัดได้มาก) แต่มีอัตราการเติบโตต่ำ

ส่วนจังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดกาฬสินธุ์เป็น High Growth Low Share คือ จังหวัดเติบโตเร็วแต่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบหัวไขว้น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตเร็ว

รูปที่ 4.2-6 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพ
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ฉาทัศน์ที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้
น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ใน
แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลาง จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ดังแสดง
ในตารางที่ 4.2-10

ตารางที่ 4.2-10 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉาทัศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.92
2) ภาคเกษตร	5.00
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.80
4) ภาคบริการ	5.00
5) รายได้การท่องเที่ยว	5.00

ที่มา: จากการคำนวณของทีปรึกษา

จากตารางที่ 4.2-10 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลาง ได้ดังนี้

เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.92 5.00 4.80 5.00 และ 5.00 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.0 อัตราการเติบโตของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยวเป็น 4.5 9.0 6.0 และ 18.0 ซึ่งมีค่าเท่ากับตัวชี้วัดตามฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ดังแสดงในตารางที่ 4.2-11

ตารางที่ 4.2-11 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมากำหนดฉากทัศน์ที่ 3
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ภาคเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.08
2) ภาคเกษตร	4.09
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.01
4) ภาคบริการ	4.24
5) รายได้การท่องเที่ยว	3.82

ที่มา: จากการคำนวณของทีปรึกษา

จาก ตารางที่ 4.2-11 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.03 4.08 4.09 4.01 และ 4.24 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 3 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.0 4.5 9.0 และ 6.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) รายได้การท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.82 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.01 - 4.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 3 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตรเท่ากับร้อยละ 15.0 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 12.0 ตามฉากทัศน์ที่ 1 กับร้อยละ 18.0 ตามฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ขยายตัวร้อยละ 4.0 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 4.5 9.0 6.0 และ 18.0 ตามลำดับ

3.2) บทวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากข้อมูลใน ตารางที่ 4.2-9 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ซึ่งเป็นฉากทัศน์หลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางในหัวข้อถัดไป รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคเกษตรถูกกำหนดให้มีอัตราการเติบโตใกล้เคียงกับภาคบริการ โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 4.5 - 6.0 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยสูงกว่าทั้งภาคเกษตรและภาคบริการ โดยถึงมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 9.0

(3) รายได้การท่องเที่ยวได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 มากกว่าน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

3.3) ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางวิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2-12

ตารางที่ 4.2-12 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.0
2) ภาคเกษตร	4.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	9.0
4) ภาคบริการ	6.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	16.5

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.0 4.5 9.0 และ 6.0 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางสามารถ “การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และ การท่องเที่ยวเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

สำหรับรายได้ท่องเที่ยวการข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 16.5 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ระหว่างร้อยละ 18.0 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับร้อยละ 15.0 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3)

4) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ โดยมี เป้าหมายการพัฒนา คือ “ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ใหม่ ท่องเที่ยว อารยธรรมขอม การค้าชายแดน และสังคมเป็นสุข” และมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- การพัฒนาขีดความสามารถเกษตรอุตสาหกรรมครบวงจร
- การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว การค้าชายแดน และผลิตภัณฑ์ใหม่
- ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตารางที่ 4.2-13 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	3.5	5.5	4.5	5.5
2) ภาคเกษตร	1.5	2.5	2.0	2.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.5	7.0	6.0	7.0
4) ภาคบริการ	2.5	4.0	4.0	4.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	14.5	22.0	22.0	22.0

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

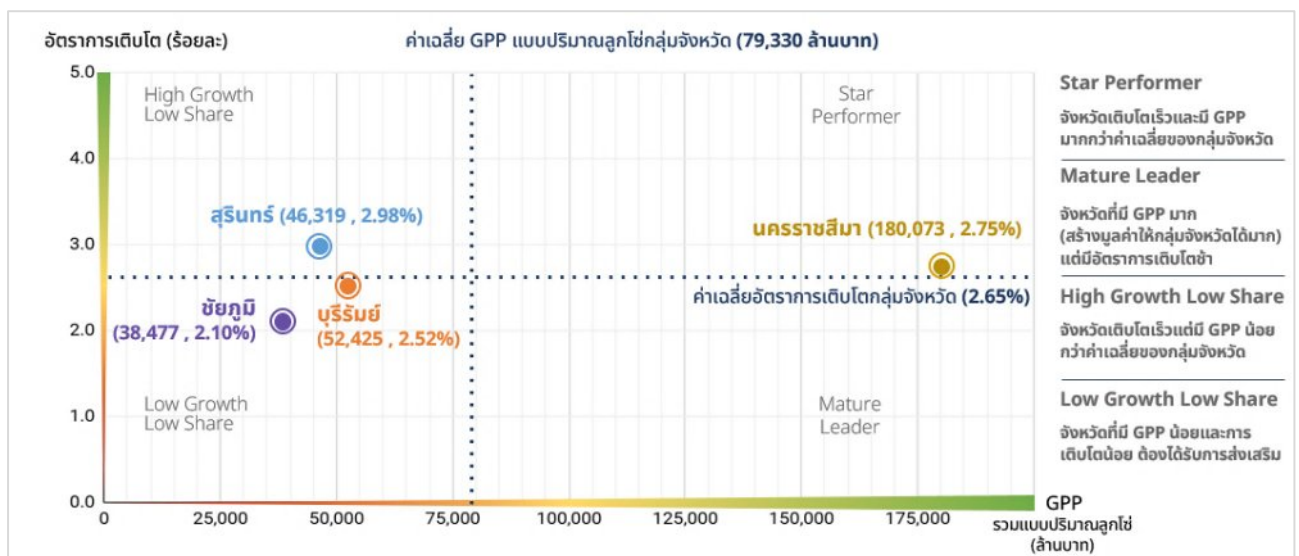
4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

4.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 3.5 1.5 4.5 และ 2.5 ตามลำดับ ในขณะที่รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14.5

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2562 และอัตราการเติบโตที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวตั้ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านล่างแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-7 จะเห็นว่า จังหวัดนครราชสีมาเป็น Star Performer คือ จังหวัดเติบโตเร็วและมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่และค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตกลุ่มจังหวัดมากกว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด จังหวัดสุรินทร์เป็น High Growth Low Share คือ จังหวัดเติบโตเร็วแต่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตเร็ว ส่วนจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดบุรีรัมย์เป็น Low Growth Low Share คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยและการเติบโตต่ำ จะต้องได้รับการส่งเสริม

รูปที่ 4.2-7 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพ
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ฉาภทศัณัฑที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้ น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ใน แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 1 จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ดังแสดง ในตารางที่ 4.2-14

**ตารางที่ 4.2-14 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉาภทศัณัฑที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1**

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	5.00
2) ภาคเกษตร	4.40
3) ภาคอุตสาหกรรม	5.00
4) ภาคบริการ	5.00
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.75

ที่มา: จากการคำนวณของทีปปรึกษา

จากตารางที่ 4.2-14 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉาภทศัณัฑที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้ดังนี้

เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 4.40 5.00 5.00 และ 4.75 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉาภทศัณัฑที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเท่ากับร้อยละ 5.5 อัตราการเติบโตของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยวเป็น 2.5 7.0 4.0 และ 22.0 ซึ่งมีค่าเท่ากับตัวชี้วัดตาม ฉาภทศัณัฑที่ 4

ฉาภทศัณัฑที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญ ของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ดังแสดง ในตารางที่ 4.2-15

ตารางที่ 4.2-15 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมากำหนดฉากทัศน์ที่ 3
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ภาคเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	3.96
2) ภาคเกษตร	3.92
3) ภาคอุตสาหกรรม	3.58
4) ภาคบริการ	4.14
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.40

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

จาก ตารางที่ 4.2-15 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้ดังนี้

(1) ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.14 และ 4.40 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 3 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.0 และ 22.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.96 3.92 และ 3.58 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.01 - 4.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 3 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม เท่ากับร้อยละ 4.5 2.0 และ 6.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างตามฉากทัศน์ที่ 1 กับฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ขยายตัวร้อยละ 5.5 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการเติบโต ร้อยละ 2.5 7.0 4.0 และ 22.0 ตามลำดับ

4.2) บทวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

จากข้อมูลใน ตารางที่ 4.2-15 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ซึ่งเป็นฉากทัศน์หลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในหัวข้อถัดไป รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคเกษตรถูกกำหนดให้อัตราการเติบโตใกล้เคียงกับภาคบริการ โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 2.0 - 4.0 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยสูงกว่าทั้งภาคเกษตรและภาคบริการ โดยถึงอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 7.0

(3) เศรษฐกิจภาพรวมและรายได้การท่องเที่ยวได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 มากกว่าน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

4.3) ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1วิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2-16

ตารางที่ 4.2-16 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	5.0
2) ภาคเกษตร	2.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	6.5
4) ภาคบริการ	4.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	22.0

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.0 ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สามารถ “การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การอุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยวเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

สำหรับเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 5.0 2.5 และ 6.5 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ระหว่างค่าน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับค่าน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3)

สำหรับรายได้ท่องเที่ยวข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 22.0 ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้ท่องเที่ยวจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สามารถ “พัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว การค้าชายแดน และผลิตภัณฑ์ใหม่” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

5) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ โดยมี เป้าหมายการพัฒนา คือ “เกษตรสร้างมูลค่า ศูนย์กลางการค้า โลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมโยงภูมิภาค” และมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- การส่งเสริมเกษตรสร้างมูลค่า
- เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุน
- เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคมและความมั่นคง
- การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.2-17 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.0	4.5	4.5	4.5
2) ภาคเกษตร	5.0	6.5	6.5	6.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	5.5	8.5	8.5	8.5
4) ภาคบริการ	3.5	4.0	4.0	4.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	7.0	10.5	9.0	10.5

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

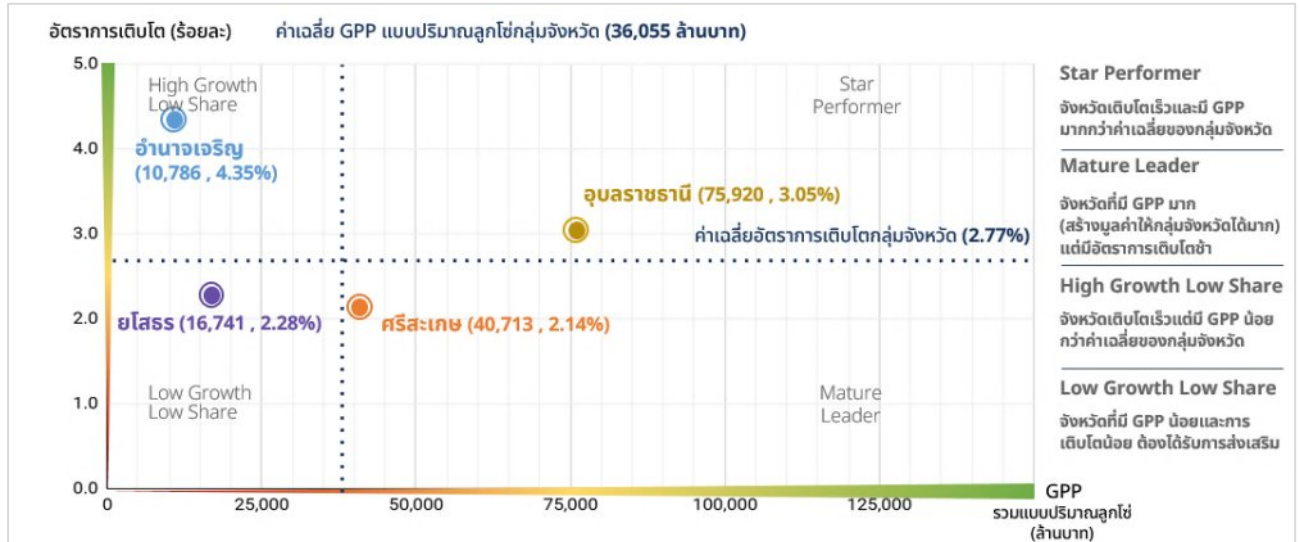
5.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 4.0 5.0 5.5 และ 3.5 ตามลำดับ ในขณะที่รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.0

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2562 และอัตราการเติบโตที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวตั้ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านล่างแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-8 จะเห็นว่า จังหวัดอุบลราชธานีเป็น Star Performer คือ จังหวัดเติบโตเร็วและมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่และค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตกลุ่มจังหวัดมากกว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด จังหวัดศรีสะเกษเป็น Mature Leader คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วง

โซ่มาก (สร้างมูลค่าให้กลุ่มจังหวัดได้มาก) แต่มีอัตราการเติบโตช้า จังหวัดอำนาจเจริญเป็น High Growth Low Share คือ จังหวัดเติบโตเร็วแต่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบหัวโซ่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตเร็ว และจังหวัดยโสธรเป็น Low Growth Low Share คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบหัวโซ่น้อยและการเติบโตน้อย จะต้องได้รับการส่งเสริม

รูปที่ 4.2-8 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพ
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

ฉาทัศน์ที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้
น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ใน
แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง 2 จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ดังแสดง
ในตารางที่ 4.2-18

ตารางที่ 4.2-18 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉาทัศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	5.0
2) ภาคเกษตร	4.22
3) ภาคอุตสาหกรรม	5.0
4) ภาคบริการ	3.85
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.62

ที่มา: จากการคำนวณของทีปรึกษา

จากตารางที่ 4.2-18 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉาทัศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 4.22 5.00 และ 4.62 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.5 อัตราการเติบโตของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และรายได้การท่องเที่ยว 6.5 8.5 และ 10.5 ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) ภาคบริการมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.85 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.01 - 4.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคบริการมีค่าเท่ากับร้อยละ 4.0 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างฉากทัศน์ที่ 1 และฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ดังแสดงในตารางที่ 4.2-19

ตารางที่ 4.2-19 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมากำหนดฉากทัศน์ที่ 3
ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

ภาคเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.37
2) ภาคเกษตร	4.51
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.07
4) ภาคบริการ	4.35
5) รายได้การท่องเที่ยว	3.69

ที่มา: จากการคำนวณของทีปปรึกษา

จาก ตารางที่ 4.2-19 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.37 4.51 4.07 และ 4.35 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.5 อัตราการเติบโตของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ 6.5 8.5 และ 4.0 ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) รายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.69 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.01 - 4.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคบริการมีค่าเท่ากับร้อยละ 9.0 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างฉากทัศน์ที่ 1 และฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนามูลฐานกลุ่มจังหวัดปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ขยายตัวร้อยละ 4.5 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 6.5 8.5 4.0 และ 10.5 ตามลำดับ

5.2) บทวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

จากข้อมูลใน ตารางที่ 4.2-19 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ซึ่งเป็นฉากทัศน์หลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ในหัวข้อถัดไป รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคเกษตรถูกกำหนดให้มีอัตราการเติบโตใกล้เคียงกับภาคบริการ โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 4.0 - 6.5 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยสูงกว่าทั้งภาคเกษตรและภาคบริการ โดยถึงมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 8.5

(3) รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดหากเปรียบเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 10.5

5.3) ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 วิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2-20

ตารางที่ 4.2-20 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.5
2) ภาคเกษตร	6.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	8.5
4) ภาคบริการ	4.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	10

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.5 6.5 8.5 และ 4.0 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สามารถ “การส่งเสริมเกษตรสร้างมูลค่า และเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุน” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

สำหรับรายได้ท่องเที่ยวการข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 10.0 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ระหว่างร้อยละ 10.5 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับร้อยละ 9.0 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้ท่องเที่ยวจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สามารถ “เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

6) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน โดยมีเป้าหมายการพัฒนา คือ “พัฒนาพื้นที่บนพื้นฐานวัฒนธรรมสร้างสรรค์ สู่อุตสาหกรรมมูลค่าสูงอย่างทั่วถึง” และมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- การพัฒนาเศรษฐกิจท่องเที่ยวและการค้าในพื้นที่
- การพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูงด้วยการส่งออกสินค้าและบริการนอกพื้นที่
- การพัฒนาเศรษฐกิจเกษตรสร้างสรรค์
- การพัฒนาเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมเพื่อลดฝุ่นควัน

ตารางที่ 4.2-21 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	3.5	6.0	6.0	6.0
2) ภาคเกษตร	2.5	10.5	10.5	10.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	2.5	6.0	4.5	6.0
4) ภาคบริการ	5.0	7.5	7.5	7.5
5) รายได้การท่องเที่ยว	9.5	14.5	14.5	14.5

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลจัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

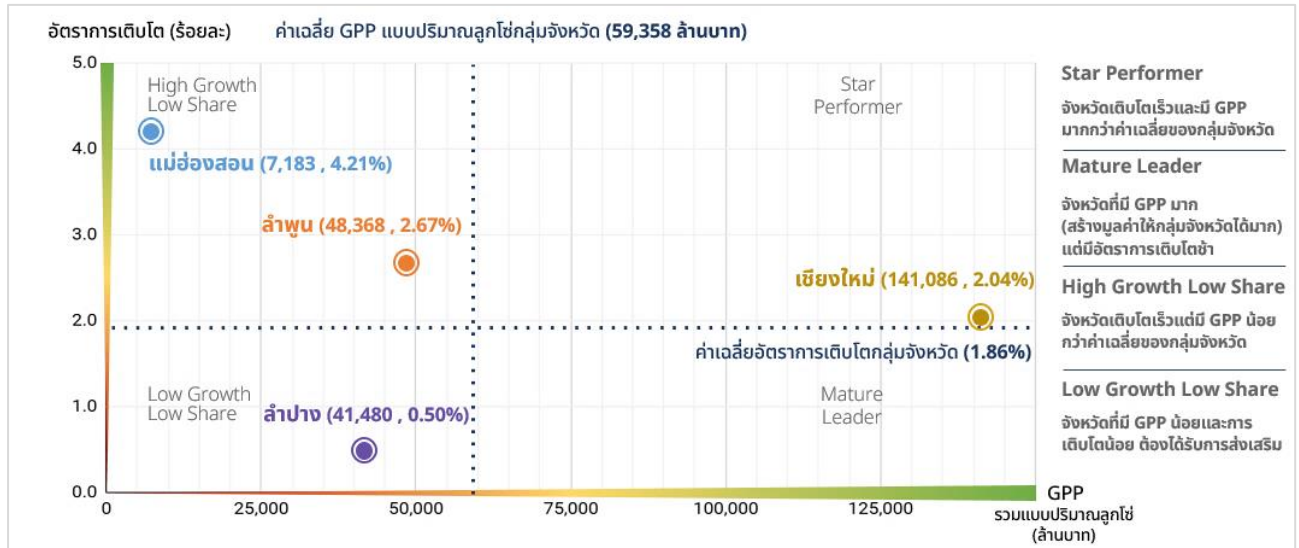
6.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 3.5 2.5 2.5 และ 5.0 ตามลำดับ ในขณะที่ รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.5

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2562 และอัตราการเติบโตที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน

ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวตั้ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านล่างแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-9 จะเห็นว่า จังหวัดเชียงใหม่เป็น Star Performer คือ จังหวัดเติบโตเร็วและมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่และค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตกลุ่มจังหวัดมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด จังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดลำพูนเป็น High Growth Low Share คือ จังหวัดเติบโตเร็วแต่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตเร็ว และจังหวัดลำปางเป็น Low Growth Low Share คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยและการเติบโตน้อย จะต้องได้รับการส่งเสริม

รูปที่ 4.2-9 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือบน 1

ฉากทัศน์ที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 4.2-22

ตารางที่ 4.2-22 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	5.00
2) ภาคเกษตร	5.00
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.68
4) ภาคบริการ	5.00
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.81

ที่มา: จากการคำนวณของทีปรีक्षा

จากตารางที่ 4.2-22 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร และภาคบริการมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร และภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 6.0 10.5 และ 7.5 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) ภาคอุตสาหกรรม และรายได้ท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.68 และ 4.81 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม และรายได้ท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 6.0 และ 14.5 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ดังแสดงในตารางที่ 4.2-23

ตารางที่ 4.2-23 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมากำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

ภาคเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.32
2) ภาคเกษตร	4.27
3) ภาคอุตสาหกรรม	3.75
4) ภาคบริการ	4.50
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.67

ที่มา: จากการคำนวณของทีปปรึกษา

จาก ตารางที่ 4.2-23 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.32 4.27 4.75 และ 4.67 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเท่ากับร้อยละ 6.0 อัตราการเติบโตของภาคเกษตร ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว 10.5 7.5 และ 14.5 ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) ภาคอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.75 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.01 - 4.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคบริการมีค่าเท่ากับร้อยละ 4.5 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างฉากทัศน์ที่ 1 และฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนามูลฐานกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ขยายตัวร้อยละ 6.0 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 10.5 6.0 7.5 และ 14.5 ตามลำดับ

6.2) บทวิเคราะห์ฉลากทัศนัยของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

จากข้อมูลใน ตารางที่ 4.2-23 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉลากทัศนัยที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉลากทัศนัยที่ 3) ซึ่งเป็นฉลากทัศนัยหลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉลากทัศนัยสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ในหัวข้อถัดไป รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตรและภาคบริการ ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) ภาคอุตสาหกรรม ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 มากกว่าน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(3) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคอุตสาหกรรมถูกกำหนดให้มีอัตราการเติบโตใกล้เคียงกับภาคบริการ โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 4.5 - 7.5 ในขณะที่ภาคเกษตรมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยสูงกว่าทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยถึงมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 10.5

(4) รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดหากเปรียบเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 14.5

6.3) ข้อเสนอฉลากทัศนัยสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

ข้อเสนอฉลากทัศนัยการพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 วิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉลากทัศนัยที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉลากทัศนัยที่ 3) ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2-24

ตารางที่ 4.2-24 ข้อเสนอฉลากทัศนัยสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	6.0
2) ภาคเกษตร	10.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	5.5
4) ภาคบริการ	7.5
5) รายได้การท่องเที่ยว	14.5

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

ข้อเสนอฉลากทัศนัยกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร และภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 6.0 10.5 และ 7.5 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉลากทัศนัยที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉลากทัศนัยที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 สามารถ “พัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูงด้วยการส่งออกสินค้าและบริการนอกพื้นที่” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

สำหรับภาคอุตสาหกรรม ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 5.5 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ระหว่างร้อยละ 6.0 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับร้อยละ 4.5 ตามน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุม กลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3)

สำหรับรายได้ท่องเที่ยวข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 14.5 ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้ท่องเที่ยวจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 สามารถ “พัฒนาเศรษฐกิจท่องเที่ยวและการค้าในพื้นที่” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

7) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน โดยมีเป้าหมายการพัฒนา คือ “ท่องเที่ยวบนพื้นฐานวัฒนธรรมร่วมสมัย ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร สิ่งแวดล้อม ยั่งยืน สู่เศรษฐกิจมั่นคง” และมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- ด้านการท่องเที่ยวสร้างสรรค์
- เกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง
- ด้านการค้า การลงทุน เศรษฐกิจเพิ่มมูลค่า
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

ตารางที่ 4.2-25 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	2.0	3.5	3.5	3.5
2) ภาคเกษตร	0.5	6.0	6.0	6.0
3) ภาคอุตสาหกรรม	3.5	6.5	6.5	6.5
4) ภาคบริการ	3.0	5.0	5.0	5.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	8.5	13.0	13.0	13.0

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

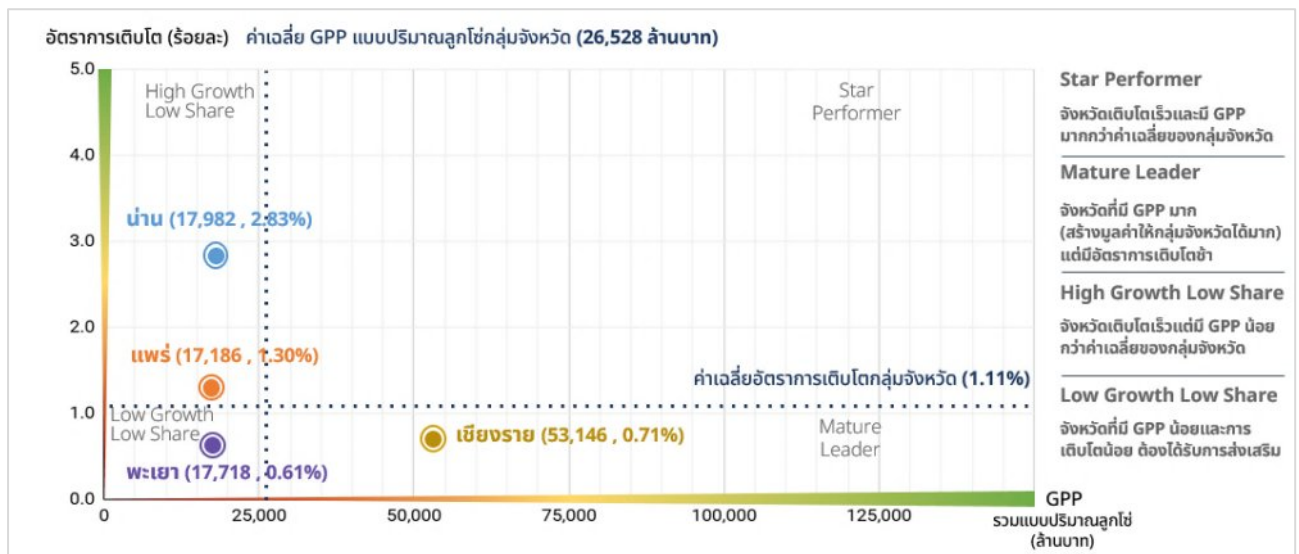
4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

7.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 2.0 0.5 3.5 และ 3.0 ตามลำดับ ในขณะที่ รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.5

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2562 และอัตราการเติบโตที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวดิ่ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านลางแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-10 จะเห็นได้ว่า **จังหวัดเชียงรายเป็น Mature Leader** คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่มาก (สร้างมูลค่าให้กลุ่มจังหวัดได้มาก) แต่มีอัตราการเติบโตช้า **จังหวัดน่านและจังหวัดแพร่เป็น High Growth Low Share** คือ จังหวัดเติบโตเร็วแต่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตเร็ว และ**จังหวัดพะเยาเป็น Low Growth Low Share** คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยและการเติบโตน้อย จะต้องได้รับการส่งเสริม

รูปที่ 4.2-10 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือบน 2

ฉากทัศน์ที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 4.2-26

ตารางที่ 4.2-26 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	5.00
2) ภาคเกษตร	5.00
3) ภาคอุตสาหกรรม	5.00
4) ภาคบริการ	5.00
5) รายได้การท่องเที่ยว	5.00

ที่มา: จากการคำนวณของทีปรึกษา

จากตารางที่ 4.2-26 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 3.5 6.0 6.5 5.0 และ 13.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ดังแสดงในตารางที่ 4.2-27

ตารางที่ 4.2-27 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมากำหนดฉากทัศน์ที่ 3
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

ภาคเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.35
2) ภาคเกษตร	4.38
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.01
4) ภาคบริการ	4.43
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.64

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

จาก ตารางที่ 4.2-27 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ได้ดังนี้

เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.35 4.38 4.01 4.43 และ 4.64 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 3 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตรและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 3.5 6.0 6.5 5.0 และ 13.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ขยายตัวร้อยละ 3.5 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 6.0 6.5 5.0 และ 13.0 ตามลำดับ

7.2) บทวิเคราะห์สำหรับฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

จากข้อมูลใน ตารางที่ 4.2-25 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ซึ่งเป็นฉากทัศน์หลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ในหัวข้อถัดไป รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคเกษตรภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ถูกกำหนดให้อัตราการเติบโตใกล้เคียงกัน โดยอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 5.0 - 6.5

(3) รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดหากเปรียบเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น โดยอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 13.0

7.3) ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 วิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2-28

ตารางที่ 4.2-28 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	3.5
2) ภาคเกษตร	6.0
3) ภาคอุตสาหกรรม	6.5
4) ภาคบริการ	5.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	13.0

ที่มา: จากการคำนวณของทีปปรึกษา

ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 3.5 6.0 6.5 และ 5.0 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 สามารถพัฒนา “เกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

สำหรับรายได้ท่องเที่ยวข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 13.0 ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้ท่องเที่ยวจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 สามารถพัฒนา “ด้านการท่องเที่ยวสร้างสรรค์” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

8) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ สุโขทัย และตาก โดยมีเป้าหมายการพัฒนา “เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (NSEC) กับระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (EWEC) ที่เข้มแข็ง” และมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- ส่งเสริมการค้า การลงทุน โครงข่ายคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการพัฒนา
- การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการประชุมและจัดนิทรรศการ
- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร สอดคล้องกับการตลาดด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสุขภาพครบวงจร
- การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 4.2-29 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	2.5	10.0	10.0	10.0
2) ภาคเกษตร	4.5	7.0	7.0	7.0
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.0	6.0	5.0	6.0
4) ภาคบริการ	3.0	4.5	4.5	4.5
5) รายได้การท่องเที่ยว	7.5	11.5	11.5	11.5

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลที่ทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

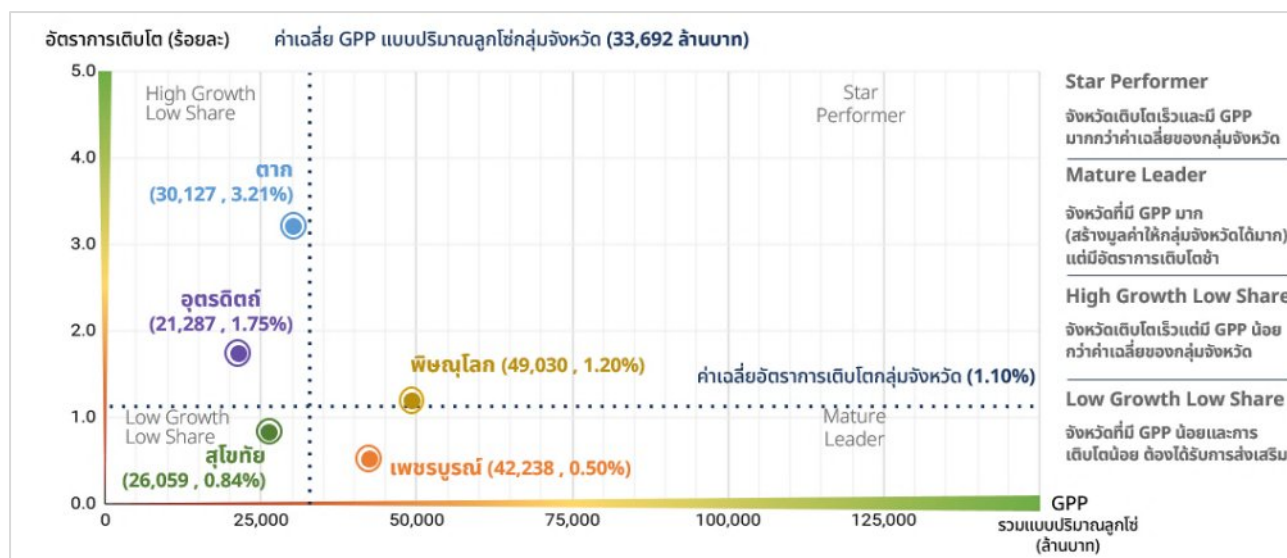
4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

8.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2564

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2564 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 2.5 4.5 4.0 และ 3.0 ในขณะที่ รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.5

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2564 และอัตราการเติบโตที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวตั้ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านล่างแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-11 จะเห็นได้ว่า จังหวัดพิษณุโลกเป็น Star Performer คือ จังหวัดเติบโตเร็วและมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่และค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตกลุ่มจังหวัดมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด จังหวัดเพชรบูรณ์เป็น Mature Leader คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่มาก (สร้างมูลค่าให้กลุ่มจังหวัดได้มาก) แต่มีอัตราการเติบโตช้า จังหวัดตากและจังหวัดอุตรดิตถ์เป็น High Growth Low Share คือ จังหวัดเติบโตเร็วแต่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด แต่มีอัตราการเติบโตเร็ว และจังหวัดสุโขทัยเป็น Low Growth Low Share คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยและการเติบโตน้อย จะต้องได้รับการส่งเสริม

รูปที่ 4.2-11 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือล่าง 1

ฉาบทศน์ที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้
น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ใน
แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1
จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ดังแสดงใน
ตารางที่ 4.2-30

ตารางที่ 4.2-30 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉาบทศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.03
2) ภาคเกษตร	5.00
3) ภาคอุตสาหกรรม	5.00
4) ภาคบริการ	5.00
5) รายได้การท่องเที่ยว	5.00

ที่มา: จากการคำนวณของทีปปรึกษา

จากตารางที่ 4.2-30 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉาบทศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้ดังนี้

(1) ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00
ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉาบทศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม
ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 7.0 6.0 4.5 และ 11.5 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉาบทศน์ที่ 4

(2) เศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.03 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉาบทศน์ที่ 2
จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเท่ากับร้อยละ 10.0 ซึ่งมีค่าเท่ากับฉาบทศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ดังแสดงในตารางที่ 4.3-31

ตารางที่ 4.2-31 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมากำหนดฉากทัศน์ที่ 3
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

ภาคเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.20
2) ภาคเกษตร	4.32
3) ภาคอุตสาหกรรม	3.98
4) ภาคบริการ	4.30
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.34

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

จาก ตารางที่ 4.2-31 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.20 4.32 4.30 และ 4.34 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม มีค่าเท่ากับร้อยละ 10.0 อัตราการเติบโตของภาคเกษตร ภาคบริการและรายได้การท่องเที่ยว 7.0 4.5 และ 11.5 ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) ภาคอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.98 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.01 - 4.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคบริการมีค่าเท่ากับร้อยละ 5.0 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างฉากทัศน์ที่ 1 และฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ขยายตัวร้อยละ 10.0 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 7.0 6.0 4.5 และ 11.5 ตามลำดับ

8.2) บทวิเคราะห์สำหรับฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

จากข้อมูลใน ตารางที่ 4.2-31 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ซึ่งเป็นฉากทัศน์หลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ในหัวข้อถัดไป รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ถูกกำหนดให้มีอัตราการเติบโตใกล้เคียงกัน โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 4.5 - 7.0

(3) รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดหากเปรียบเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 11.5

8.3) ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 วิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2-32

ตารางที่ 4.2-32 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	10.0
2) ภาคเกษตร	7.0
3) ภาคอุตสาหกรรม	6.0
4) ภาคบริการ	4.5
5) รายได้การท่องเที่ยว	11.5

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีค่าเท่ากับร้อยละ 10.0 7.0 6.0 และ 4.5 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3)

สำหรับรายได้ท่องเที่ยวข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 11.5 ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้ท่องเที่ยวจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 สามารถ “พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการประชุมและจัดนิทรรศการ” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

9) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี โดยมีเป้าหมายการพัฒนา คือ “ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีนวัตกรรม แหล่งอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ

เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการ เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนเชื่อมโยงเศรษฐกิจภูมิภาคสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” และมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม ฐานชีวภาพ ส่งเสริมการตลาดด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานปลอดภัยและยั่งยืนยกระดับสู่สากล
- ส่งเสริมการค้า การลงทุน โครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค

ตารางที่ 4.2-33 ฉากทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) เศรษฐกิจภาพรวม	1.0	10.0	10.0	10.0
2) ภาคเกษตร	0.5	13.5	13.5	13.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	5.0	6.5	6.5	7.5
4) ภาคบริการ	1.0	3.0	2.0	3.0
5) รายได้การท่องเที่ยว	6.5	10.0	10.0	10.0

หมายเหตุ: 1) ฉากทัศน์ที่ 1 คำนวณจากข้อมูลที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ฉากทัศน์ที่ 2 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

3) ฉากทัศน์ที่ 3 คำนวณจาก radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

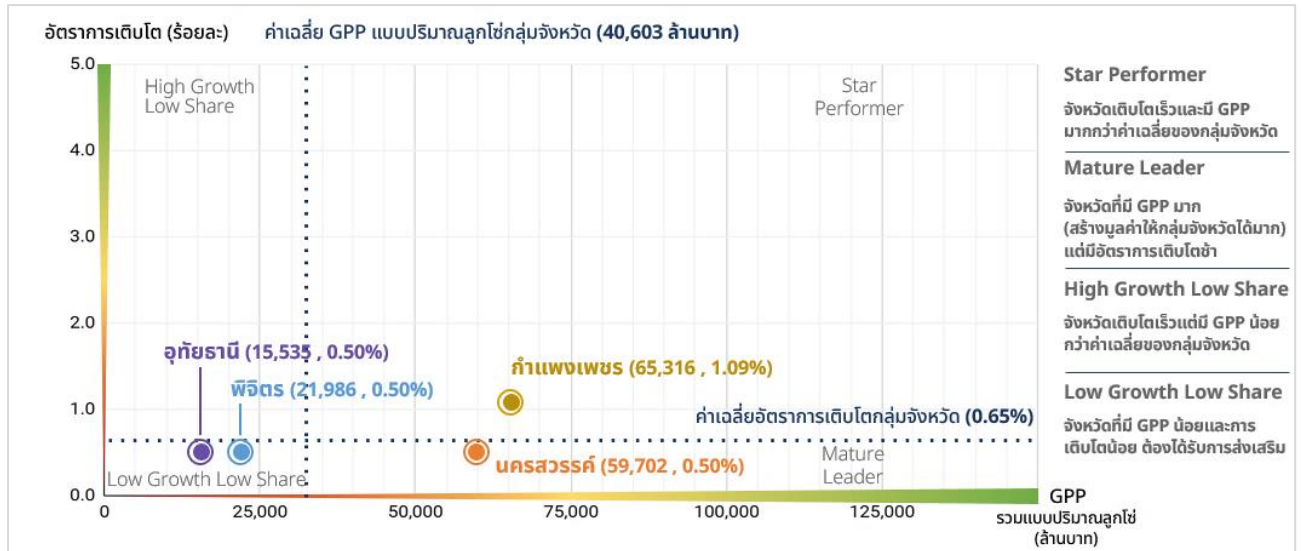
4) ฉากทัศน์ที่ 4 คำนวณจากข้อมูลในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

9.1) การวิเคราะห์ฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

ฉากทัศน์ที่ 1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ขยายตัวทุกภาคส่วน โดยเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการขยายตัวร้อยละ 1.0 0.5 5.0 และ 1.0 ในขณะที่ รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 6.5

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม พ.ศ. 2558 - 2562 และอัตราการเติบโตที่จัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ในรูปแบบ Matrix ที่เป็นเฟรมเวิร์คที่ทำให้เรารู้ตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบไปด้วย 2 แกน ได้แก่ แกนด้านซ้ายมือที่เป็นแนวตั้ง คือ อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ส่วนแกนด้านลางแนวนอน คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่ (ล้านบาท) จากรูปที่ 4.2-12 จะเห็นว่า จังหวัดกำแพงเพชรเป็น Star Performer คือ จังหวัดเติบโตเร็วและมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่และค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตกลุ่มจังหวัดมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด จังหวัดนครสวรรค์เป็น Mature Leader คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่มาก (สร้างมูลค่าให้กลุ่มจังหวัดได้มาก) แต่มีอัตราการเติบโตช้า ในส่วนจังหวัดอุทัยธานีและจังหวัดพิจิตรเป็น Low Growth Low Share คือ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบห่วงโซ่น้อยและการเติบโตน้อย จะต้องได้รับการส่งเสริม

รูปที่ 4.2-12 ประเมินกลยุทธ์ในการวางตำแหน่งและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือล่าง 2

ฉากทัศน์ที่ 2 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570

จากการวิเคราะห์ด้วย radar chart ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 จะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 4.2-34

ตารางที่ 4.2-34 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

ภาค	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.74
2) ภาคเกษตร	5.00
3) ภาคอุตสาหกรรม	4.82
4) ภาคบริการ	4.27
5) รายได้การท่องเที่ยว	5.00

ที่มา: จากการคำนวณของทีปรีชา

จากตารางที่ 4.3-34 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์ฉากทัศน์ที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ได้ดังนี้

(1) ภาคเกษตร และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคเกษตร และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับร้อยละ 13.50 และ 10.0 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.74 4.82 และ 4.27 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม และภาคบริการมีค่าเท่ากับร้อยละ 10.0 7.5 3.0 และ 10.0 ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน radar chart จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิเรดาร์ (Radar Chart) ซึ่งพิจารณาจากการให้น้ำหนักเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละด้านจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะได้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนตามความสำคัญในแต่ละภาคเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ดังแสดงในตารางที่ 4.2-35

ตารางที่ 4.2-35 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนที่นำมากำหนดฉากทัศน์ที่ 3
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

ภาคเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนน
1) เศรษฐกิจภาพรวม	4.05
2) ภาคเกษตร	4.45
3) ภาคอุตสาหกรรม	3.91
4) ภาคบริการ	3.78
5) รายได้การท่องเที่ยว	4.26

ที่มา: จากการคำนวณของทีปภิรชา

จาก ตารางที่ 4.2-35 ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของคะแนนสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์ที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ได้ดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร และรายได้การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.05 4.45 และ 4.26 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 4.01 - 5.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวมมีค่าเท่ากับร้อยละ 10.0 อัตราการเติบโตของภาคเกษตรและรายได้การท่องเที่ยว 13.5 และ 10.0 ซึ่งมีค่าเท่ากับฉากทัศน์ที่ 4

(2) ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.91 และ 3.78 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 3.01 - 4.00 ดังนั้น ฉากทัศน์ที่ 2 จึงกำหนดให้อัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีค่าเท่ากับร้อยละ 6.5 และ 2.0 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่างฉากทัศน์ที่ 1 และฉากทัศน์ที่ 4

ฉากทัศน์ที่ 4 การพัฒนาทางเศรษฐกิจบนพื้นฐาน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2566 - 2570

ฉากทัศน์ที่ 4 กำหนดให้เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ขยายตัวร้อยละ 10.0 ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และรายได้การท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 13.5 7.5 3.0 และ 10.0 ตามลำดับ

9.2) บทวิเคราะห์สำหรับฉากทัศน์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

จากข้อมูลใน ตารางที่ 4.2-35 ที่ปรึกษาวิเคราะห์เป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) และเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ซึ่งเป็นฉากทัศน์หลักที่ใช้ในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ในหัวข้อถัดไป รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจภาพรวมและภาคเกษตร ได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 สอดคล้องกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(2) ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการได้รับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 มากกว่าน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

(3) เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่จำแนกตามบัญชีประชาชาติ ภาคอุตสาหกรรมถูกกำหนดให้มีอัตราการเติบโตใกล้เคียงกับภาคบริการ โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยเป็นร้อยละ 2.0 - 6.5 ในขณะที่ภาคเกษตรมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยสูงกว่าทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยถึงมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 13.5

(4) รายได้การท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดหากเปรียบเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น โดยมีอัตราการเติบโตรายปีเฉลี่ยร้อยละ 10.0

9.3) ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 วิเคราะห์โดยพิจารณาน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) ร่วมกับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) ดังแสดงใน ตารางที่ 4.2-36

ตารางที่ 4.2-36 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

หน่วย: ร้อยละ

ภาคเศรษฐกิจ	อัตราการขยายตัว
1) เศรษฐกิจภาพรวม	10.0
2) ภาคเกษตร	13.5
3) ภาคอุตสาหกรรม	6.5
4) ภาคบริการ	2.5
5) รายได้การท่องเที่ยว	10.0

ที่มา: จากการคำนวณของที่ปรึกษา

ข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจภาพรวม ภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรม มีค่าเท่ากับร้อยละ 10.0 13.5 และ 6.5 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3)

สำหรับรายได้ท่องเที่ยวการข้อเสนอฉากทัศน์กำหนดให้อัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 10.0 ซึ่งเป็นค่าที่สอดคล้องกันระหว่างน้ำหนักเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉากทัศน์ที่ 2) กับน้ำหนักเป้าหมายสำคัญจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (ฉากทัศน์ที่ 3) นอกจากนี้ การกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้ท่องเที่ยวจะช่วยสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 สามารถ “พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัยและยั่งยืนยกระดับสู่สากล” ตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้

4.3 ข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนา

จากการนำเสนอฉากทัศน์การพัฒนาในภาพรวมของพื้นที่การศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 9 กลุ่มจังหวัดทั้งในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 ดังตารางที่ 4.3-1 แสดงข้อเสนออัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ตามฉากทัศน์ที่ 1 ถึงฉากทัศน์ที่ 4

ตารางที่ 4.3-1 ฉากทัศน์การพัฒนาระดับภาพรวมของพื้นที่การศึกษา

หน่วย: ร้อยละ

อัตราการขยายตัว	ฉากทัศน์ที่ 1	ฉากทัศน์ที่ 2	ฉากทัศน์ที่ 3	ฉากทัศน์ที่ 4
1) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	4.0	5.0	5.0	5.0
2) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	2.5	5.0	5.0	5.0
3) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	2.5	3.5	4.0	4.0
4) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	3.5	5.5	4.5	5.5
5) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2	4.0	4.5	4.5	4.5
6) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	3.5	6.0	6.0	6.0
7) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2	2.0	3.5	3.5	3.5
8) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1	2.5	10.0	10.0	10.0
9) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	1.0	10.0	10.0	10.0
ค่าเฉลี่ยของ 9 กลุ่มจังหวัดที่ทำการศึกษา	3.0	6.0	6.0	6.0

หมายเหตุ: 1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของแต่ละกลุ่มจังหวัด คือ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (GPCP) แบบปริมาณลูกโซ่ (CVMs)

2) ค่าเฉลี่ยของพื้นที่การศึกษาคำนวณโดยใช้วิธีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนในระดับ 0.5

จากตารางที่ 4.3-1 ภายใตฉากทัศน์ที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจภาพรวมของพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3.0 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยดังกล่าวมีค่าเป็นร้อยละ 6.0 ภายใตฉากทัศน์ที่ 2 ฉากทัศน์ที่ 3 และฉากทัศน์ที่ 4 ซึ่งอธิบายได้ว่า

1) ภายใต้ฉากทัศน์ที่ 2 หากการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นไปตามเป้าหมายสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566 - 2570 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (Gross Provincial Cluster Product: GPCP) แบบปริมาณลูกโซ่ (Chain Volume Measures: CVMs) ของ 9 พื้นที่การศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.0 ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570

2) ภายใต้ฉากทัศน์ที่ 3 หากการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นไปตามเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (GPCP CVMs) ของพื้นที่การศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.0 ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570

3) ภายใต้ฉากทัศน์ที่ 4 หากการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นไปตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดปี พ.ศ. 2566 - 2570 อัตราการขยายตัวอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (GPCP CVMs) ของพื้นที่การศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.0 ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570

จากฉากทัศน์ทั้ง 4 ฉากทัศน์ ที่ปรึกษานำมากำหนดข้อเสนอฉากทัศน์ของแต่ละพื้นที่การศึกษา และคำนวณค่าเฉลี่ยของอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจภาพรวมของพื้นที่การศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งคือ ค่าเฉลี่ยของอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (GPCP CVMs) ของพื้นที่การศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4.3-2

ตารางที่ 4.3-2 ข้อเสนอฉากทัศน์สำหรับพื้นที่การศึกษา ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่มจังหวัด	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570
1) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	5.0
2) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	5.0
3) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	4.0
4) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	5.5
5) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2	4.5
6) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	6.0
7) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2	3.5
8) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1	10.0
9) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	10.0
ค่าเฉลี่ยของพื้นที่การศึกษา	6.0

หมายเหตุ: 1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของแต่ละกลุ่มจังหวัด คือ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (GPCP) แบบปริมาณลูกโซ่ (CVMs)

2) ค่าเฉลี่ยของพื้นที่การศึกษาคำนวณโดยใช้วิธีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และปัดตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนในระดับ 0.5

จาก ตารางที่ 4.3-2 ค่าเฉลี่ยของอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจภาพรวมของพื้นที่การศึกษา มีค่าเท่ากับร้อยละ 6.0 หากพิจารณารายกลุ่มจังหวัด พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตาก) มีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดเป็นร้อยละ 10.0 โดยมีภาคบริการและภาคเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาพรวม และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 (จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดพิจิตร) มีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดเป็นร้อยละ 10.0 เช่นเดียวกันโดยมีภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภาพรวม ในขณะที่พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 (จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดลำพูน) มีอัตราการขยายตัวสูงเป็นลำดับที่ 2 โดยค่าเฉลี่ยของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นร้อยละ 6.0 ซึ่งมีภาคบริการเป็นภาคเศรษฐกิจหลักที่สนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจในภาพรวม และพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์) มีอัตราการขยายตัวสูงเป็นลำดับที่ 3 โดยมีค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ 5.5 ซึ่งมีภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจหลักในการสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจในภาพรวม

4.3.1 ข้อเสนอแนะทิศทางการพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2580

รายงานส่วนนี้วิเคราะห์เพื่อกำหนดฉากทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 และช่วงปี พ.ศ. 2575 - 2580 เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งกำหนดช่วงเวลาเป็นช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2580 แนวทางการกำหนดฉากทัศน์ของแต่ละช่วงเวลามีรายละเอียด ดังนี้

1) พยากรณ์ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (GPCP CVMs) และคำนวณอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2564 และ พ.ศ. 2565 ของแต่ละพื้นที่การศึกษา โดยใช้สมการในการคาดการณ์ใช้รูปแบบ Exponential และใช้ข้อมูลสถิติแบบอนุกรมเวลา (Time Series) ในช่วงปี พ.ศ. 2538 - 2562

2) นำค่าพยากรณ์จากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นฐานในการคำนวณผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (GPCP CVMs) ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 โดยกำหนดให้อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ดังกล่าวเป็นไปตามข้อเสนอแนะทิศทางการพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 ดังแสดงในตารางที่ 4.3-3 ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจภาพรวมเป็นร้อยละ 5.0 ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570

3) พยากรณ์ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (GPCP CVMs) พ.ศ. 2571 - 2575 โดยใช้สมการในการคาดการณ์ใช้รูปแบบ Exponential และใช้ข้อมูลสถิติแบบอนุกรมเวลา (Time Series) ในช่วงปี พ.ศ. 2538 - 2562 ค่าพยากรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2564 - 2565 (จากขั้นตอนที่ 1) และค่าที่กำหนดโดยข้อเสนอแนะทิศทางการพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 (จากขั้นตอนที่ 2)

คำนวณอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจภาพรวมของค่าพยากรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 และคำนวณค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจภาพรวมของแต่ละกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ค่าเฉลี่ยดังกล่าวจะถูกปรับขึ้นเป็นจำนวนในระดับ 0.5 ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจภาพรวม (อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่) เป็นร้อยละ 4.09 ซึ่งจะถูกรับขึ้น เป็นร้อยละ 4.5 แล้วจึงนำมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะทิศทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575

4) คำนวณผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (GPCP CVMs) ในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 โดยกำหนดให้อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ดังกล่าวเป็นไปตามข้อเสนอจากทัศนการพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 จากขั้นตอนที่ 3 ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจภาพรวมเป็นร้อยละ 4.5 ในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575

5) พยากรณ์ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ (GPCP CVMs) พ.ศ. 2576 - 2580 โดยใช้สมการในการคาดการณ์ใช้รูปแบบ Exponential และใช้ข้อมูลสถิติแบบอนุกรมเวลา (Time Series) ในช่วงปี พ.ศ. 2538 - 2562 ค่าพยากรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2564 - 2565 (จากขั้นตอนที่ 1) ค่าที่กำหนดโดยข้อเสนอจากทัศนการพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 (ตามขั้นตอนที่ 2) และค่าที่กำหนดโดยข้อเสนอจากทัศนการพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 (จากขั้นตอนที่ 4)

คำนวณอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจภาพรวมของค่าพยากรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2576 - 2580 และคำนวณค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจภาพรวมของแต่ละกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ ค่าเฉลี่ยดังกล่าวจะถูกปรับขึ้นเป็นจำนวนในระดับ 0.5 ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจภาพรวม (อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่) เป็นร้อยละ 4.09 ซึ่งก็จะถูกปรับขึ้นเป็นร้อยละ 4.5 แล้วจึงนำมากำหนดเป็นข้อเสนอจากทัศนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในช่วงปี พ.ศ. 2576 - 2580

ตารางที่ 4.3-3 ข้อเสนอจากทัศนการพัฒนาตามช่วงเวลา

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่มจังหวัด	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ			
	พ.ศ. 2558 - 2562	ข้อเสนอจากทัศนการพัฒนา		
		พ.ศ. 2566 - 2570	พ.ศ. 2571 - 2575	พ.ศ. 2576 - 2580
1) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	4.0	5.0	4.5	4.5 (3.0)
2) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	2.5	5.0	3.5	3.5 (2.9)
3) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	2.5	4.0	4.0	4.0 (2.5)
4) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	3.5	5.5	4.0	4.0 (2.7)
5) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2	4.0	4.5	4.0	4.0 (2.6)
6) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	3.5	6.0	3.0	3.0 (3.0)
7) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2	2.0	3.5	3.0	3.0 (1.9)
8) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1	2.5	10.0	3.0	3.0 (2.5)
9) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	1.0	10.0	3.0	3.0 (1.5)
ค่าเฉลี่ยของพื้นที่ทำการศึกษ	3.0	6.0	4.0	4.0

หมายเหตุ: 1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของแต่ละกลุ่มจังหวัด คือ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (GPCP) แบบปริมาณลูกโซ่ (CVMs)

2) ค่าเฉลี่ยของพื้นที่การศึกษาคำนวณโดยใช้วิธีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และปรับตัวเลขขึ้นเป็นจำนวนในระดับ 0.5

3) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นค่าจากจากทัศนที่ 1 ซึ่งสะท้อนแนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาของแต่ละกลุ่มจังหวัด

4) ตัวเลขในวงเล็บคือค่าแนวโน้มในระยะยาว (Long-run Trend) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วงปี

พ.ศ. 2558 - 2562

ตารางที่ 4.3-3 แสดงข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจตามช่วงเวลาได้แก่ (1) ช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 (2) ช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 และ (3) ช่วงปี พ.ศ. 2576 - 2580 โดยอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจภาพรวมของพื้นที่การศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 ถูกกำหนดให้เป็นร้อยละ 4.0 และในช่วงปี พ.ศ. 2576 - 2580 ถูกกำหนดให้เป็นร้อยละ 4.0 ทั้งนี้ การกำหนดฉากทัศน์การพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 และช่วงปี พ.ศ. 2576 - 2580 เป็นการกำหนดฉากทัศน์โดยใช้วิธีการพยากรณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งอนุมานได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างด้านเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่การศึกษาเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 หลังจากนั้นแต่ละพื้นที่ศึกษาก็จะถูกขับเคลื่อนโดยแนวทางการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาของตนเอง

จาก**ตารางที่ 4.3-3** การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างด้านเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่การศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก (Exogenous Shock) ทำให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 (ระยะสั้น) เป็นหลัก อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 จึงมากกว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 อย่างไรก็ตาม อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะปรับตัวเข้าสู่แนวโน้มในระยะยาว (Long - run Trend) ของแต่ละพื้นที่การศึกษาซึ่งแสดงด้วยตัวเลขในวงเล็บถึงแม้ว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจมีค่าลดลง แต่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจยังคงมีค่าเป็นบวกซึ่งสะท้อนว่าเศรษฐกิจ ของพื้นที่การศึกษาเติบโตอย่างต่อเนื่องด้วยอัตราการขยายตัวตามแนวโน้มในระยะยาว กล่าวคือขนาดเศรษฐกิจของพื้นที่การศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2576 - 2580 มีขนาดใหญ่กว่าขนาดเศรษฐกิจของพื้นที่การศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2562 โดยมีอัตราการขยายตัวตามแนวโน้มในระยะยาว นอกจากนี้ การปรับตัวลดลงของอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจก็สอดคล้องกับกฎการลดน้อยถอยลงของผลตอบแทนส่วนเพิ่ม (Law of Diminishing Marginal Returns) ทั้งนี้ หากในอนาคตกลุ่มจังหวัดทั้ง 9 พื้นที่การศึกษามีการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพิ่มเติมอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2580 ก็จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน และในอนาคตหากกลุ่มจังหวัดทั้ง 9 พื้นที่การศึกษาปรับเปลี่ยนเป้าหมายหรือตัวชี้วัดการพัฒนา การศึกษาก็สามารถนำมาพิจารณาในการกำหนดข้อเสนอฉากทัศน์การพัฒนาของทั้ง 2 ช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อให้ฉากทัศน์การพัฒนา มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดมากยิ่งขึ้น

4.4 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาและการจัดทำฉากทัศน์

จากการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาและการจัดทำฉากทัศน์สรุปได้ว่า **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** มีศักยภาพที่เข้มแข็งด้านการเป็นพื้นที่แหล่งผลิตสินค้าที่ความหลากหลายทางชีวภาพ และมีประชากรค่าที่เป็นจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนการค้าหลายแห่ง การวางแผนโครงข่ายคมนาคมจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคอีสาน (NeEC-Bioeconomy) (จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุตรดิตถ์ และหนองคาย) โดยการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมในพื้นที่ให้มีการเชื่อมต่อ (Connection) โครงข่ายหลักของประเทศและเชื่อมโยงไปยังประเทศในกลุ่ม GMS โดยอาศัยโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญที่มีอันได้แก่สะพานมิตรภาพไทย - ลาว การส่งเสริมโครงการเชิงรุกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) (หนองคาย นครพนม มุกดาหาร) และการยกระดับการเข้าถึง (Accessibility) พื้นที่อุตสาหกรรม เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว การยกระดับการบริการและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งและพัฒนากฎระเบียบให้เอื้อต่อการค้าผ่านจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรนการค้า การส่งเสริมการพัฒนาจุดผ่านปรนการค้าให้เป็นประตูการค้าที่เข้มแข็งขึ้นและการส่งเสริมการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทางรางและทางน้ำ อันจะช่วยผลักดันการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ได้ ทั้งนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านอัตลักษณ์และต้นทุนทางวัฒนธรรมถิ่นอีสานที่เข้มแข็งประกอบกับอารยธรรมและมรดกโลกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นเพื่อส่งเสริมการเป็นเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง เขตพัฒนาการท่องเที่ยวธรณีวิทยาถิ่นอีสาน เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้จะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ ทั้งนี้ พื้นที่ยังมีเมืองหลักสำคัญด้านการท่องเที่ยว (ขอนแก่น และนครราชสีมา) และมีพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการจัดประชุม กีฬาและมหกรรมที่หลากหลายจึงมีการพัฒนาโครงข่ายเพื่อรองรับการเดินทางให้มีความสะดวกและปลอดภัย เช่น การเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นเจ้าภาพมหกรรมพืชสวนโลก ในปี พ.ศ. 2569 (อุดรธานี) และปี พ.ศ. 2572 (นครราชสีมา) เป็นต้น ทั้งนี้ในการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมควรต้องคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม การบริการรถโดยสารสาธารณะ อุบัติเหตุทางถนน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและแรงงาน รวมถึงปัญหาด้านภูมิรัฐศาสตร์ความผันผวนทางเศรษฐกิจ และการก้าวทันทางเทคโนโลยี การต่อต้านการคุกคามทางไซเบอร์ยังเป็นความท้าทายที่สำคัญของพื้นที่

ภาคเหนือมีศักยภาพที่เข้มแข็งด้านการเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเชื่อมโยงไปยังหลายประเทศในกลุ่ม GMS กลุ่ม BIMSTEC และนานาชาติได้ การมีประตูการค้าที่เป็นจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนการค้าหลายแห่ง การวางแผนโครงข่ายคมนาคมจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (NEC-Creative LANNA) (จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และลำพูน) โดยการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมในพื้นที่ให้มีการเชื่อมต่อ (Connection) โครงข่ายหลักของประเทศและเชื่อมโยงไปยังประเทศในกลุ่ม GMS โดยอาศัยโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญที่มีอันได้แก่สะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา การส่งเสริมโครงการเชิงรุกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) (เชียงราย และตาก) และการยกระดับการเข้าถึง (Accessibility) พื้นที่อุตสาหกรรม เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว การยกระดับการบริการและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งและพัฒนากฎระเบียบให้เอื้อต่อการค้าผ่านจุดผ่านแดนถาวร การส่งเสริมการพัฒนาจุดผ่อนปรนการค้าให้เป็นประตูการค้าที่เข้มแข็งขึ้นและส่งเสริมการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทางราง และทางน้ำ อันจะช่วยผลักดันการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ได้ ทั้งนี้ภาคเหนือเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านอัตลักษณ์และต้นทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งประกอบกับอารยธรรมและมรดกโลกในภาคเหนือ การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการเพื่อส่งเสริมการเป็นเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา เขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม เขตพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองเก่ามีชีวิตจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ ทั้งนี้พื้นที่ยังมีเมืองหลักสำคัญด้านการท่องเที่ยว (เชียงใหม่) และพื้นที่เศรษฐกิจการค้าตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (EWEC) และแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (NSEC) จึงควรมีการพัฒนาโครงข่ายเพื่อรองรับการขนส่งทั้งสินค้าและผู้เดินทางให้มีความสะดวกและปลอดภัย ทั้งนี้ในการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมควรต้องคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม การบริการรถโดยสารสาธารณะ อุบัติเหตุทางถนน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและแรงงาน รวมถึงปัญหาด้านภูมิรัฐศาสตร์ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ และการก้าวทันทางเทคโนโลยี การต่อต้านการคุกคามทางไซเบอร์ยังเป็นความท้าทายที่สำคัญของพื้นที่

4.5 การวิเคราะห์ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาของจังหวัด

ที่ปรึกษาได้มีการวิเคราะห์ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาของจังหวัดด้วยข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และข้อมูลด้านการท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่จากทิศทางการพัฒนาในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อวิเคราะห์มิติของการเชื่อมโยงประเด็นสำคัญของการพัฒนาที่ได้จากแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัด มีรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

4.5.1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

1) จังหวัดอุดรธานี

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.84 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.4 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย ถั่วเหลือง ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดอุดรธานี สูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดอุดรธานี พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุน สูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรม พลาสติก และอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และยังมีนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 1 นิคม คือ นิคมอุดรธานี โรงงานขนาดใหญ่ในจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย โรงงานน้ำตาล และโรงงานมันสำปะหลัง

ท่องเที่ยว : แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีที่สำคัญมีประมาณ 94 แห่ง แบ่งออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จำนวน 5 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ (จำนวน 2 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (จำนวน 48 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (จำนวน 7 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (11 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (10 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก (8 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ (1 แห่ง) และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (5 แห่ง)

การค้าและการลงทุน : จังหวัดอุดรธานีมีนิคมอุตสาหกรรมที่สามารถรองรับและส่งเสริมผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการส่งเสริมระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ (EWEC, NeEC) ทำให้จังหวัด อุดรธานีได้สิทธิประโยชน์ในการค้าการลงทุนเพิ่มมากขึ้น

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมี 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 2 ทางหลวงหมายเลข 22 ทางหลวงหมายเลข 216 ทางหลวงหมายเลข 210 และทาง หลวงหมายเลข 227 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดอุดรธานีแห่งที่ 1 และ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดอุดรธานีแห่งที่ 2 จังหวัดอุดรธานีมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบ ราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR2 กรุงเทพฯ/ชลบุรี - หอนกคาย ซึ่งเป็นเส้นทางที่วางตัว ในแนวเหนือ - ใต้ มีสถานีรถไฟหลัก 1 แห่ง คือ สถานีรถไฟอุดรธานี และมีสถานีรถไฟประจำอำเภออีก 3 แห่ง ได้แก่ อำเภอกุมภวาปี อำเภอประจักษ์ศิลปาคม และอำเภอโนนสะอาด ในส่วนของการคมนาคมขนส่งทางอากาศ มีท่าอากาศยานนานาชาติอุดรธานี (สังกัดกรมท่าอากาศยาน) โดยให้บริการเที่ยวบินภายในประเทศทุกวัน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ลักษณะทางภูมิประเทศของจังหวัดอุดรธานีไม่มีแม่น้ำ สายสำคัญไหลผ่าน มีจำนวนป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 21 ป่า มีเนื้อที่ป่าตามประกาศแนบท้ายกฎกระทรวงฯ จำนวน 2,908,723.50 ไร่ มีเนื้อที่ป่าไม้ทั้ง 703,607.31 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.17 ของเนื้อที่ทั้งหมด ซึ่งพบว่าลดลง จากปี 2563 มีอัตราการเปลี่ยนแปลง -0.23

2) จังหวัดบึงกาฬ

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.61 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 59.99 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ยางพารา ข้าว มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน เงาะ ทุเรียน สับปะรด โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดบึงกาฬสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ ยางพารา ข้าวนาปี ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ และอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ ยางพาราและผลิตภัณฑ์จากไม้

ท่องเที่ยว : จังหวัดบึงกาฬมีศักยภาพที่โดดเด่นทางด้านเชิงนิเวศที่หลากหลายไปด้วยความสวยงามทางธรรมชาติที่สมบูรณ์และงดงาม ได้แก่ น้ำตกภูเก้าพระ น้ำตกเจ็ดสี หินสามวาฬ ภูสิงห์ภูทอก บึงโขงหลง นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวในด้านความเชื่อเรื่องพญานาค ได้แก่ ถ้ำนาคา สะดือแม่น้ำโขง (แก่งอาฮง) ซึ่งจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่ขอความสงบ ผสานกับวัฒนธรรมริมฝั่งแม่น้ำโขง

การค้าและการลงทุน : จังหวัดบึงกาฬ เป็นจังหวัดชายแดนติดกับแขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว มีความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับ 2 ประเทศ ได้แก่ สปป.ลาว และเวียดนาม เป็นพื้นที่ส่งเสริม East-West Deployment Corridor มีด่านพรมแดนถาวรและจุดผ่อนปรนการค้า รวม 3 แห่ง ได้แก่ ด่านศุลกากรบึงกาฬ จุดผ่อนปรนบ้านห้วยคาด และจุดผ่อนปรนบ้านบุงคลา

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬมี 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 212 ทางหลวงหมายเลข 222 ทางหลวงหมายเลข 2026 ทางหลวงหมายเลข 2094 ทางหลวงหมายเลข 2095 ทางหลวงหมายเลข 2142 ทางหลวงหมายเลข 2145 และทางหลวงหมายเลข 2267 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบึงกาฬ ปัจจุบันจังหวัดบึงกาฬไม่มีสถานีรถไฟให้บริการในพื้นที่ หากต้องการเดินทางด้วยระบบรางจะมีสถานีรถไฟใกล้ที่สุด คือ สถานีรถไฟหนองคาย จังหวัดบึงกาฬไม่มีท่าอากาศยานหรือสนามบินเชิงพาณิชย์ให้บริการในพื้นที่ หากต้องการเดินทางด้วยระบบคมนาคมขนส่งทางอากาศจะมีท่าอากาศยานนานาชาติอุดรธานีอยู่ใกล้ที่สุด

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ปัจจุบันสภาพป่าไม้ของจังหวัดบึงกาฬมีเนื้อที่ 173,273.40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.93 ของเนื้อที่จังหวัด โดยได้มีการประกาศกำหนดพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 6 ป่า ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ถูกบุกรุกเป็นที่ดินทำกินและสวนยางพารา ทำให้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติลดลง

3) จังหวัดเลย

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 2.61 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.62 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพด ยางพารา อ้อย มันสำปะหลัง โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดเลยสูงสุด 5 อันดับ ของปี พ.ศ. 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และข้าวนาปี

อุตสาหกรรม : อุตสาหกรรมในจังหวัดเลย พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมอื่น ๆ อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้

ท่องเที่ยว : จังหวัดเลย เมืองท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โอบล้อมด้วยภูเขาสลับซับซ้อน อุดมไปด้วยพืชพรรณ ป่าไม้นานาชนิด ภูมิประเทศที่งดงาม อากาศอันเย็นสบายตลอดทั้งปี มีประเพณีวัฒนธรรมอันแตกต่างไปจากถิ่นอื่น ได้แก่ การละเล่นผีตาโขน และวัฒนธรรมให้ได้มาสัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตชาวจังหวัดเลย

การค้าและการลงทุน : ช่องทางการค้าชายแดนระหว่างไทย-สปป.ลาว ด้านจังหวัดเลย มีด่านศุลกากรอำนวยความสะดวกทางการค้า 2 แห่ง คือ ด่านศุลกากรท่าลี่ อำเภอท่าลี่ และด่านศุลกากรเชียงคาน อำเภอเชียงคาน มีจุดผ่านแดนถาวร 3 ด่าน ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรบ้านเชียงคาน จุดผ่านแดนถาวรบ้านคกไฟ และด่านพรมแดนบ้านนากระเซิง มีจุดผ่อนปรน 3 ด่าน ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านเหมืองแร่ จุดผ่อนปรนบ้านนาข้าว และจุดผ่อนปรนบ้านนากระเซิง

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดเลยที่สำคัญ 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 21 ทางหลวงหมายเลข 201 ทางหลวงหมายเลข 210 และทางหลวงหมายเลข 211 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเลย ปัจจุบันจังหวัดเลยไม่มีสถานีรถไฟให้บริการในพื้นที่ หากต้องการเดินทางด้วยระบบรางจะมีสถานีรถไฟใกล้ที่สุด คือ สถานีรถไฟอุดรธานี มีท่าอากาศยานเลย ตั้งอยู่ที่ถนนมลิวรรณ ตำบลนาอาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย การคมนาคมขนส่งทางน้ำที่บริเวณแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง สำหรับขนถ่ายสินค้าและเดินทางข้ามฟากไปยังประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว) แม่น้ำโขง มีท่าเรือ 2 แห่ง ได้แก่ ท่าเรือเชียงคาน และ ท่าเรือบ้านคกไฟ/ท่าเรือปากชม แม่น้ำเหืองมีเรือโดยสารที่บ้านหนองผือ บ้านปากห้วย ตำบลหนองผือ อำเภอท่าลี่ แต่ปัจจุบันถูกลดบทบาทในการเดินทางข้ามฟากเนื่องจากมีสะพานข้ามแม่น้ำเหือง คือ สะพานมิตรภาพน้ำเหือง ไทย - ลาว ที่บ้านนากระเซิง ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ ตรงข้ามบ้านเมืองหมอ เมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี (สปป.ลาว)

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : มีพื้นที่ป่าไม้ในท้องที่จังหวัดเลยทั้งหมด 3,938,335 ไร่ 3 งาน 55 ตารางวา แบ่งออกเป็น ป่าไม้ถาวร ป่าสงวนแห่งชาติ 22 แห่ง อุทยานแห่งชาติ 5 แห่ง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2 แห่ง

4) จังหวัดหนองคาย

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.13 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 59.45 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว ยางพารา อ้อย มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และกล้วย โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดหนองคายสูงสุด 5 อันดับ ของปี พ.ศ. 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี ยางพารา มันสำปะหลัง ข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดหนองคาย พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 4 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมเกษตร

ท่องเที่ยว : จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ลักษณะพิเศษโดยตลอดแนวจังหวัดทอดยาวตามลำน้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง 210.6 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง โดยพื้นที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตร ป่าเขาธรรมชาติในเขตอำเภอสังคม แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคาย จึงมีลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประเพณีวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและชุมชนเมืองสูงและเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การค้าและการลงทุน : จังหวัดหนองคาย มีอำเภอตั้งอยู่ตามแนวชายแดน รวม 6 อำเภอ คือ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรันทวาปี โดยมีจุดผ่านแดนและจุดตรวจคนเข้าเมือง ตามประกาศกรมศุลกากร ที่ 21/2561 ประกาศ ณ วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2561 ได้กำหนดช่วงเวลาขนส่งของเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรผ่านด่านพรมแดน 3 แห่ง ได้แก่ ด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 1 ด่านพรมแดนท่าเรือหนองคาย และด่านตรวจคนเข้าเมือง ณ รถไฟหนองคาย มีจุดผ่อนปรนการค้า จำนวน 4 แห่ง ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านม่วง จุดผ่อนปรนบ้านหม้อ จุดผ่อนปรนบ้านจุมพล และจุดผ่อนปรนบ้านเปงจาน

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่สำคัญ 3 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 2 ทางหลวงหมายเลข 211 และทางหลวงหมายเลข 212 จังหวัดหนองคายมีสถานีขนส่งผู้โดยสารหลัก 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคายมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR2 กรุงเทพฯ/ชลบุรี - หนองคาย จังหวัดหนองคายมีสถานีรถไฟให้บริการ 2 แห่ง แบ่งเป็นสถานีหลัก 1 แห่ง คือ สถานีรถไฟหนองคาย และสถานีรถไฟประจำอำเภอจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีรถไฟนาทา

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ป่าไม้ (พื้นที่สีเขียว) จำนวน 146,521.95 ไร่ ชนิดป่าที่พบส่วนใหญ่ คือ ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และป่าดิบแล้ง มีป่าสงวนแห่งชาติ 3 แห่ง ป่าไม้ถาวร 4 แห่ง

5) จังหวัดหนองบัวลำภู

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.68 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.94 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตรพบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดหนองบัวลำภูสูงสุด 5 อันดับ ของปี พ.ศ. 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยางพารา

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะ

ท่องเที่ยว : จังหวัดหนองบัวลำภู มีสถานที่ท่องเที่ยว ที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนสถาน และศิลปหัตถกรรมที่สำคัญของจังหวัด

การค้าและการลงทุน : โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดหนองบัวลำภูขึ้นอยู่กับด้านเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ ด้านการศึกษาและด้านการขายส่งขายปลีกการซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือนเป็นสำคัญตามลำดับ ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการเลี้ยงสัตว์ โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ โคเนื้อ และสุกร

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภูที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 210 ทางหลวงหมายเลข 228 ทางหลวงหมายเลข 2097 ทางหลวงหมายเลข 2146 และทางหลวงหมายเลข 2352 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดหนองบัวลำภู ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองหนองบัวลำภู และสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอศรีบุญเรือง ปัจจุบัน

จังหวัดหนองบัวลำภูไม่มีท่าอากาศยานหรือสนามบินเชิงพาณิชย์ให้บริการในพื้นที่ หากต้องการเดินทางด้วยระบบคมนาคมขนส่งทางอากาศ จะมีท่าอากาศยานนานาชาติอุดรธานีอยู่ใกล้ที่สุด

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดหนองบัวลำภูตั้งอยู่ในเขตลุ่มน้ำหลัก 2 ลุ่ม คือ ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำโขง

4.5.2 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

1) จังหวัดสกลนคร

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.03 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 50.56 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา โดยข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรพบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดอุดรธานีสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสกลนคร พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ การผลิตถ่านโค้ก และผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม การผลิตผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ทำจากแร่โลหะ และการผลิตผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก

ท่องเที่ยว : จังหวัดสกลนครนั้นได้ชื่อว่า “เมือง 3 ธรรม” กล่าวคือ จังหวัดสกลนคร มีบูรพาจารย์ที่เป็นอริยสงฆ์อาทิ หลวงปู่่มั่น ภูริทัตโต หลวงปู่ฝั้น อาจาโร ซึ่งได้รับความเลื่อมใสและการสักการบูชาไม่เสื่อมคลาย รวมทั้งการมีสถานที่สำคัญทางศาสนา จึงมีพุทธศาสนิกชนและประชาชนทั่วไปมาเที่ยวชมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงได้ชื่อว่าเป็น “เมืองแห่งธรรมะ” และจากการที่มีภูมิประเทศสวยงามอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ที่หลากหลายของเทือกเขาภูพานอันเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง นอกจากนั้นยังมีหนองหาร เป็นแหล่งน้ำจืดที่กว้างใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศไทย มีขนาดพื้นที่ 123 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะต่าง ๆ กว่า 20 เกาะ เหล่านี้จึงได้ชื่อว่าเป็น “เมืองแห่งธรรมชาติ” อีกประการหนึ่งก็คือ เป็นเมืองที่มีแหล่งชุมชนตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และเป็นเมืองเก่าแก่ มีชนเผ่าพื้นเมือง จำนวน 6 เผ่า ได้แก่ เผ่าภูไท เผ่าญ้อ ไทโส้ ไทกะเลิงไทยย้อย ไทลาวอีสานและ 2 เชื้อชาติ คือ คนไทยเชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายเวียดนาม ซึ่งแต่ละชนเผ่าและแต่ละเชื้อชาติ มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นสืบทอดและยึดมั่นจากรุ่นสู่รุ่นเรื่อยมาและอยู่ด้วยกันด้วยความรัก สามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมาจนทุกวันนี้ จึงเป็นที่มาของ “เมืองแห่งวัฒนธรรม”

การค้าและการลงทุน : การสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะ 3 ประเทศ 9 จังหวัดที่ใช้เส้นทางหมายเลข 8 และ 12 ในด้านการศึกษาวัฒนธรรม การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและกีฬา

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดสกลนครที่สำคัญ 6 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 22 ทางหลวงหมายเลข 213 ทางหลวงหมายเลข 222 ทางหลวงหมายเลข 223 ทางหลวงหมายเลข 227 และทางหลวงหมายเลข 241 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดสกลนครแห่งที่ 1 และสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดสกลนครแห่งที่ 2 มีท่าอากาศยานสกลนครตั้งอยู่ที่ถนนสกลนคร - นครพนม ตำบลธาตุนาเวง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ลักษณะทางภูมิประเทศของจังหวัดสกลนครไม่มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน การสัญจรทางน้ำจึงไม่ได้อยู่ในตัวเลือกของรูปแบบการเดินทางในจังหวัด

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : พื้นที่ป่าไม้จังหวัดสกลนครในปัจจุบัน พบในบริเวณที่อยู่ใกล้กับแนวเทือกเขาภูพานเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นจะกระจายเป็นหย่อมๆ ตามท้องที่อำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัด สำหรับสภาพป่าไม้ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติอยู่จะพบในท้องที่ อำเภอภูพาน อำเภอส่องดาว อำเภอเต่างอย และอำเภอโคกศรีสุพรรณ โดยป่าที่พบส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่าผลัดใบ ป่าเต็งรัง ประเภทป่าแดง และป่าโปร่ง พันธุ์ไม้ที่สำคัญที่พบได้แก่ ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้พลวง ไม้ยาง ไม้ประดู่ ไม้มะค่าโมง ไม้มะค่าแต้ ไม้แดง และไม้ไผ่ป่า เป็นต้น มีแม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง จำนวน 270 สาย ซึ่งในจำนวนนี้มีการใช้งานได้ในฤดูแล้ว จำนวน 266 สาย มีอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูพาน อุทยานแห่งชาติภูผายล และอุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก

2) จังหวัดนครพนม

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.97 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.22 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวเจ้านาปี ข้าวเหนียวนาปี ยางพารา มันสำปะหลัง โดยข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดนครพนมสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนครพนม พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ และอุตสาหกรรมเกษตร

ท่องเที่ยว : จังหวัดนครพนมเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญริมฝั่งแม่น้ำโขงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสะพานมิตรภาพมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 3 ที่เป็นเส้นทางเชื่อมโยงไปยังประเทศลาว และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่ง นอกจากนั้นยังเป็นเมืองการค้าชายแดนที่มีประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ พระธาตุพนม พระธาตุเรณูนคร พระธาตุสัจจนาคราช วัดนักบุญอันนา อนุสรณ์สถานโฮจิมินห์ ประเพณีไหลเรือไฟงานแข่งเรือ เป็นต้น

การค้าและการลงทุน : จังหวัดนครพนมมีช่องทางการค้า 6 ช่องทาง ประกอบด้วย จุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม - คำม่วน) และจุดผ่านแดนถาวรท่าเทียบเรือเทศบาลเมืองนครพนม มีจุดผ่อนปรน 4 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านหนาดท่า จุดผ่อนปรนบ้านโพธิ์ไทร จุดผ่อนปรนบ้านธาตุพนมสามัคคี จุดผ่อนปรนบ้านท่าอุเทน จังหวัดนครพนมอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นศูนย์กลางขนถ่าย แลกเปลี่ยนสินค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน สามารถขนส่งสินค้าได้หลายทาง เช่น ทางบก ทางอากาศ และทางเรือ มีห้างร้านขายสินค้าขนาดใหญ่และตลาดต่าง ๆ เช่น ถนนคนเดินริมโขง

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดนครพนมที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 22 ทางหลวงหมายเลข 212 ทางหลวงหมายเลข 223 ทางหลวงหมายเลข 240 และทางหลวงหมายเลข 295 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครพนม ซึ่งตั้งอยู่ในใจกลางเมือง และสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนมมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR4 ตาก - นครพนม ซึ่งเป็นเส้นทางที่วางตัวในแนวตะวันออก - ตะวันตก ของประเทศไทย ปัจจุบันจังหวัดนครพนมไม่มีสถานีรถไฟให้บริการในพื้นที่ หากต้องการเดินทางด้วยระบบรางจะมีสถานีรถไฟใกล้ที่สุด คือ สถานีรถไฟอุดรธานี อนาคตจะมีโครงการรถไฟทางคู่ บ้านไผ่ - นครพนม มีท่าอากาศยานนครพนมอยู่ห่างจากตัวเมืองนครพนม 15 กิโลเมตร

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : แหล่งน้ำธรรมชาติในจังหวัดนครพนม มีแม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำสงคราม ลำน้ำยาม ลำน้ำก่ำ และลำน้ำอูน มีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น จำนวน 68 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ มีพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ 2 แห่ง คือ แม่น้ำโขง และแม่น้ำสงคราม มีป่าอนุรักษ์ 2 แห่ง ป่าสงวนแห่งชาติ 12 แห่ง

3) จังหวัดมุกดาหาร

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.28 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.0 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดมุกดาหารสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ยางพารา และปาล์มน้ำมัน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุน สูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง

ท่องเที่ยว : จังหวัดมุกดาหาร มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนสถาน และศิลปหัตถกรรม

การค้าและการลงทุน : มูลค่าการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สวนทาง กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยด่านสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร - สะหวันนะเขต) เป็นด่านการค้าหลักสัดส่วนมูลค่าของภาคบริการ และภาคขนส่งต่อ GPP ยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ หากเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ จำนวนผู้ประกอบการ และแรงงานลดลง แต่มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้น มุกดาหารถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 212 ทางหลวงหมายเลข 238 ทางหลวงหมายเลข 239 และทางหลวงหมายเลข 299 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัด มุกดาหาร จังหวัดมุกดาหารมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่ จังหวัด 1 สายทาง คือ MR4 ตาก - นครพนม ซึ่งเป็นเส้นทางที่วางตัวในแนวตะวันออก - ตะวันตก ของประเทศไทย ปัจจุบันจังหวัดมุกดาหารไม่มีสถานีรถไฟให้บริการในพื้นที่ หากต้องการเดินทางด้วยระบบรางจะมีสถานีรถไฟ ใกล้ที่สุด คือ สถานีรถไฟขอนแก่น อนาคตจะมีโครงการรถไฟทางคู่ บ้านไผ่ - นครพนม ปัจจุบันจังหวัดมุกดาหาร ไม่มีท่าอากาศยานหรือสนามบินเชิงพาณิชย์ให้บริการในพื้นที่ หากต้องการเดินทางด้วยระบบคมนาคมขนส่งทาง อากาศจะมีท่าอากาศยานจำนวน 2 แห่งใกล้ที่สุด คือ ท่าอากาศยานสกลนคร และท่าอากาศยานนครพนม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ป่าไม้ ซึ่งอุดมสมบูรณ์ไป ด้วยไม้มีค่านานาชนิดแต่ถูกทำลายในอัตราสูง ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ป่าไม้ที่เหลือจึงไม่เพียงพอที่จะรักษา สภาพอากาศ แหล่งน้ำลำน้ำลำธารและการพังทลายของดินจึงก่อให้เกิดปัญหาอากาศแห้งแล้ง ลำน้ำตื้นเขิน และ ผิวดินถูกชะล้างไปลงสู่ห้วยหนอง คลอง บึง และแม่น้ำโขงมากขึ้นทุกปี แหล่งน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำโขง และลำน้ำ ห้วยต่าง ๆ เช่น ห้วยชะโนด ห้วยแซ่ ห้วยบางทราย ห้วยมุก และห้วยบังอี่ แต่อย่างไรก็ตามแหล่งน้ำเหล่านี้ยังไม่ เพียงพอต่อการเกษตรกรรมและการอุปโภคบริโภค

4.5.3 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

1) จังหวัดขอนแก่น

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 4.18 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.47 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดขอนแก่นสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และยางพารา

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมไฟฟ้าก๊าซไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อาหาร อุตสาหกรรมผลิตเครื่องยนต์ อุตสาหกรรมผลิตกระดาษ และผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากกระดาษ และอุตสาหกรรมซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องมือทางทัศนศาสตร์และอุปกรณ์ทางถ่ายภาพ

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น มีจุดเด่นจากการเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ที่นอกเหนือจากการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) ศูนย์ประชุมนานาชาติ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือแม้กระทั่งการท่องเที่ยวเชิงวิชาการภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่แหล่งวัฒนธรรม ศาสนา ธรรมชาติที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่อยู่คู่กับความเป็นเมืองสมัยใหม่ และแหล่งบรรพชีวิน ที่สำคัญ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูเวียง จุดชมวิวนางพารา สวนสัตว์ขอนแก่น พระมหาธาตุแก่นนคร พระธาตุขามแก่น อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน เป็นต้น และยังเป็นจุดเชื่อมเส้นทางสายการบิน ที่เชื่อมโยงไปยัง เมืองใหญ่ในภูมิภาคอื่น ๆ ภายในประเทศ สะท้อนความเป็นเมืองที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญเมืองหนึ่ง

การค้าและการลงทุน : ในภาพรวมจังหวัดขอนแก่นมีจำนวนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการจดทะเบียนประเภทบริษัทจำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด มีจำนวนเพิ่มขึ้น ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลมีจำนวนลดลง และบริษัทมหาชนจำกัด มีจำนวนเท่าเดิม ตั้งอยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจ EWEC และ NSEC เป็นเมืองต้นแบบในการพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ Smart City Mice City, TOD, Dry Port, Truck terminal, Railway, Aeropolis, NeEC Bioeconomy นิคมอุตสาหกรรมสีเขียว

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่สำคัญ 7 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 2 ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 23 ทางหลวงหมายเลข 201 ทางหลวงหมายเลข 207 ทางหลวงหมายเลข 208 และทางหลวงหมายเลข 228 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 7 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดขอนแก่น แห่งที่ 1 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดขอนแก่น แห่งที่ 2 สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดขอนแก่น แห่งที่ 3 สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยบริเวณสถานีขนส่งแต่ละแห่งจะมีการให้บริการรถโดยสารทั้งระหว่างเมือง รถโดยสารระหว่างจังหวัด และบางแห่งมีรถโดยสารที่เชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านให้บริการ (สปป.ลาว) จังหวัดขอนแก่นมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง คือ MR2 และ MR4 มีสถานีรถไฟให้บริการ 5 แห่ง แบ่งเป็นสถานีหลัก 1 แห่ง คือ สถานีรถไฟขอนแก่น และสถานีรถไฟประจำอำเภอจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สถานีรถไฟเขาสวนกวาง สถานีรถไฟน้ำพอง สถานีรถไฟ

บ้านไผ่ และสถานีรถไฟเมืองพล ท่าอากาศยานนานาชาติขอนแก่นตั้งอยู่ในตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตกประมาณ 8 กิโลเมตร

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ 22 ป่า อุทยานแห่งชาติและวนอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง พื้นที่ป่าชุมชน 234 แห่ง สภาพป่าประกอบด้วย ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง พรรณไม้สำคัญ ได้แก่ ประดู่ มะค่าโมง ตะแบก เหียง พลวง แดง เต็ง รัง พรรณไม้พื้นล่างที่ขึ้นอยู่หนาแน่น ได้แก่ หวานไพร ชัน ข่าป่า เพ็ก หวาย กล้วยไม้ป่า หญ้าคา แฝก ฯลฯ

2) จังหวัดกาฬสินธุ์

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 2.83 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 65.25 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา แตงโม ปาล์มน้ำมัน และพุทรา โดยข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดกาฬสินธุ์สูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ (ผลิตพลังงานไฟฟ้า, ผลิตก๊าซชีวภาพ, ตากกากแบ่งมันสำปะหลัง) อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ

ท่องเที่ยว : มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ แหล่งโบราณคดีที่น่าสนใจ แหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน แหล่งท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

การค้าและการลงทุน : จังหวัดกาฬสินธุ์มีความได้เปรียบที่ตั้งอยู่บนภูมิศาสตร์เส้นทางสาย EWEC ผ่านจังหวัดส่งผลการค้า การลงทุนของผู้ประกอบ เพื่อการผลิตสินค้า มุ่งสู่ตลาดอาเซียน

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 213 ทางหลวงหมายเลข 214 ทางหลวงหมายเลข 227 และทางหลวงหมายเลข 299 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดกาฬสินธุ์ตั้งอยู่บนถนนประดิษฐ์ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์มีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR3 จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจังหวัดที่ไม่มีสนามบินพาณิชย์ ดังนั้นหากต้องการเดินทางด้วยเครื่องบิน สามารถเดินทางด้วยเครื่องบินไปยังสนามบินในจังหวัดข้างเคียงได้ แต่สนามบินที่สะดวกที่สุดคือสนามบินขอนแก่น ปัจจุบันมีแนวคิดโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานสารสินธุ์ ซึ่งกำหนดที่ตั้งอยู่ใน อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ พื้นที่รอยต่อกับ จ.มหาสารคาม จึงตั้งชื่อ "สารสินธุ์"

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดกาฬสินธุ์ มีป่า 4 ลักษณะ คือ ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ และทุ่งหญ้า มีป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 14 แห่ง

3) จังหวัดมหาสารคาม

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 2.81 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.22 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี มันสำปะหลัง อ้อย โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดมหาสารคามสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ข้าวนาปรัง และยางพารา

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดมหาสารคามเมืองดักศิลา นคร ศูนย์กลางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่โดดเด่นในเชิงศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ พระธาตุนาดูน กุสินทรรัตน์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ วนอุทยานโกสัมพีสะพานไม้แถมดำ สะดืออีสาน หรือบึงกุย ที่มีความเชื่อว่าเป็นจุดศูนย์กลางของอีสาน

การค้าและการลงทุน : นโยบายสร้างทางรถไฟรางคู่ของรัฐบาล (บ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม) เป็นโอกาสการพัฒนาเมือง ขยายการค้า การลงทุนการท่องเที่ยวและลดต้นทุนโลจิสติกส์ของจังหวัด

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามที่สำคัญ 7 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 23 ทางหลวงหมายเลข 202 ทางหลวงหมายเลข 208 ทางหลวงหมายเลข 213 ทางหลวงหมายเลข 219 และทางหลวงหมายเลข 291 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารประจำจังหวัด คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง คือ MR2 และ MR4 ปัจจุบันจังหวัดมหาสารคามไม่มีระบบการขนส่งทางราง แต่สามารถใช้ระบบการขนส่งสินค้าทางรางที่อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น และไม่มีสนามบินพาณิชย์ในพื้นที่ศึกษา ดังนั้นการเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นๆ ทาง อากาศโดยจะใช้ท่าอากาศยานใกล้เคียง ได้แก่ ท่าอากาศยานขอนแก่น ซึ่งมีระยะทางห่างจากจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ 82 กิโลเมตร ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด ซึ่งมีระยะทางห่างจากจังหวัดมหาสารคามประมาณ 60 กิโลเมตร และท่าอากาศยานบุรีรัมย์ ซึ่งมีระยะทางห่างจากจังหวัดมหาสารคามประมาณ 121 กิโลเมตร

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ป่าไม้ 132,492.30 ไร่ (ข้อมูลกรมป่าไม้ ปี พ.ศ. 2565) คิดเป็นร้อยละ 3.79 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด บริเวณอำเภอกุดรัง อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอนาหว้า มีป่าสงวนแห่งชาติจำนวน 10 แห่ง มีวนอุทยาน จำนวน 2 แห่ง คือ วนอุทยานโกสัมพีสัตถ์ ตั้งอยู่อำเภอกุสุมาลย์ และวนอุทยานชีหลง ตั้งอยู่อำเภอกันทรวิชัย มีสวนรุกขชาติ 2 แห่ง คือ สวนรุกขชาติพุทธมณฑล อำเภอนาดูนและสวนรุกขชาติท่าสองคอน อำเภอมหาสารคาม มีเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 1 แห่ง และประกาศเป็นเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือ เขตห้ามล่าสัตว์ ป่าดงลำพัน อำเภอนาเชือก

4) จังหวัดร้อยเอ็ด

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.70 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 71.38 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดร้อยเอ็ดสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ข้าวนาปรัง และยางพารา

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมโลหะ และอุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ดแก่นสารสินธุ์ เป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิชั้นดี การท่องเที่ยวในจังหวัดส่วนใหญ่ เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนา ได้แก่ พระมหาเจดีย์ชัยมงคล วัดประชาคมวนาราม ภูกาสิงห์ เจดีย์มหาเมฆมงคล เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบึงพลาญชัยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม มีสิ่งก่อสร้างจำลอง เช่น ภูพลาญชัย หอโหวด 101 เป็นต้น

การค้าและการลงทุน : จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับโอกาสการพัฒนาจากโครงการถนน 4 ช่องจราจร ร้อยเอ็ด - โยธธร - เชิงใน รถไฟรางคู่ บ้านไผ่ - นครพนม และเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) รวมทั้งนโยบายการเปิดเสรีด้านการค้าอาเซียน (Asea Economics Community: AEC) เป็นต้น เนื่องจากเป็นที่ตั้งโครงการหรืออยู่ในบริเวณเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาจากโครงการดังกล่าว ซึ่งความสะดวกสบายในการคมนาคมจะเป็นที่มาของความเจริญทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 23 ทางหลวงหมายเลข 202 ทางหลวงหมายเลข 214 ทางหลวงหมายเลข 215 และทางหลวงหมายเลข 223 มีสถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอโพนทอง อำเภอโพนทอง สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอเกษตรวิสัย สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดร้อยเอ็ดมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง คือ MR3 และ MR4 จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่มีระบบการคมนาคมขนส่งทางราง โดยในอนาคตจะมีโครงการรถไฟ ทางคู่สายใหม่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย คือ ทางรถไฟสายบ้านไผ่ - นครพนม จังหวัดร้อยเอ็ดมีสนามบินร้อยเอ็ด หรือท่าอากาศยานร้อยเอ็ด (Roi Et Airport ; ROI) ตั้งอยู่ที่ 135 ถนนร้อยเอ็ด - โพนทอง (ถนนหมายเลข 2044) อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : พื้นที่ป่าไม้จังหวัดร้อยเอ็ด พบพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 334.73 ตร.กม. หรือ 215,453.79 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.38 ของพื้นที่จังหวัด โดยพบพื้นที่ป่าไม้ในทุกอำเภอ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเบญจกิติ ป่าสงวนแห่งชาติป่าไม้ลุ่มและป่าโคกหนองบัว ป่าสงวนแห่งชาติป่าคำใหญ่และป่าคำขวาง ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงแม่แฝด ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงชีเหล็ก ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูเงินและป่าดงหนองฟ้า ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมะอี ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหนองกล้า ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงหันและป่าโคกสูง ป่าสงวนแห่งชาติป่าอุ้ม และป่าหนองแวง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ถ้ำผาน้ำทิพย์

4.5.4 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1) จังหวัดนครราชสีมา

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 8.90 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.55 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดนครราชสีมาสูงสุด 5 อันดับ ของปี พ.ศ. 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ทางทัศนศาสตร์ อุตสาหกรรมไฟฟ้าก๊าซไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก และอุตสาหกรรมผลิตยานยนต์รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง และจังหวัดนครราชสีมายังมีเขตประกอบการอุตสาหกรรม/สวนอุตสาหกรรม 3 แห่ง คือ เขตประกอบการอุตสาหกรรมนวนคร เขตประกอบการอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสวนอุตสาหกรรม บริษัท เขตอุตสาหกรรมสุรนารี จำกัด

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ที่ตั้งจังหวัดเป็นจุดศูนย์กลางการเชื่อมโยงด้านระบบคมนาคมเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในระดับภาค และระดับจังหวัด เป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่ขนาดใหญ่ จึงมีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวในระดับสูง มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย กลายเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลายแห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศ ได้รับสมญานามว่าเป็น “อุทยานมรดกของกลุ่มประเทศอาเซียน” เขายายเที่ยง ผาเก็บตะวัน วังน้ำเขียว ปากช่อง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ที่เข้าเที่ยวชมหรือทำกิจกรรมการผจญภัย เช่น ฟาร์มโชคชัย ไร่สุวรรณ สวนสัตว์นครราชสีมา เป็นต้น และยังโดดเด่นการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ปราสาทเมืองแขก แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี วิหารหลวงพ่อดำ วิหารเทพวิทยาคม วัดบ้านไร่ เป็นต้น

การค้าและการลงทุน : ยุทธศาสตร์โครงข่ายเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อ East - West Corridor และเชื่อมโยงต่อภูมิภาคของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น รถไฟรางคู่ มอเตอร์เวย์ รถไฟความเร็วสูง ฯลฯ ทำให้จังหวัดมีโอกาสในการเป็นศูนย์กลางโครงข่ายคมนาคมและโลจิสติกส์ของภาคและภูมิภาค

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาที่สำคัญ 8 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 2 ทางหลวงหมายเลข MR6 ทางหลวงหมายเลข 24 ทางหลวงหมายเลข 204 ทางหลวงหมายเลข 205 ทางหลวงหมายเลข 224 ทางหลวงหมายเลข 226 และทางหลวงหมายเลข 304 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 4 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครราชสีมา แห่งที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ในใจกลางเมือง และสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครราชสีมา แห่งที่ 2 ซึ่งเป็นสถานีขนส่งที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาและสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง คือ MR2 และ MR5 การคมนาคมทางรางในจังหวัดนครราชสีมา มีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมา เป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต มีท่าอากาศยานในพื้นที่ทั้งหมด 2 แห่ง คือ ท่าอากาศยานกองบิน 1 นครราชสีมา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพอากาศไทย และท่าอากาศยานนครราชสีมา

หรือสนามบินหนองเต็ง โครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ถือเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ เช่น สถานีขนส่งสินค้าคอนเทนเนอร์ (Inland Container: ICD) ท่าเรือบก (Dry Port) ศูนย์เปลี่ยนถ่าย รูปแบบ การขนส่ง สถานีขนส่งสินค้า (Truck Terminal) และลานกองเก็บตู้สินค้า (Container Yard: CY) ซึ่งโครงสร้าง พื้นฐานด้านโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบัน ได้แก่ สถานีตรวจสอบน้ำหนัก และจุดจอดพักรถบรรทุก

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ป่าไม้ที่สำคัญในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง พรรณไม้สำคัญที่ขึ้นอยู่ ได้แก่ ประดู่ แดง มะค่าโมง ยาง เต็ง รัง เหียง พลวง เป็นต้น พื้นที่เขตป่าอนุรักษ์ซึ่งยังคงความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ส่วนใหญ่อยู่ด้านทิศใต้ของจังหวัด ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย เขตห้ามล่าสัตว์ป่าและ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาภูหลวง

2) จังหวัดชัยภูมิ

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.40 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.63 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืช เศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยางพารา โดยข้อมูลจากสำนัก เศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดชัยภูมิสูงสุด 5 อันดับ ของปี พ.ศ. 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และสับปะรดโรงงาน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุน สูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะ และอุปกรณ์

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาเส้นทางธรรมชาติที่สำคัญของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่เป็นจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ พง์ดอกกระเจียว อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อุทยานแห่งชาติภูแลนคา พง์กระมัง มอหินขาว น้ำตกตาดโตน นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ ทางประวัติศาสตร์ ศาสนา ที่สำคัญ ได้แก่ ปราสาทภู ไบเสมอบ้านกุดโป่ง พระธาตุชัยภูมิ พระธาตุหนองสามหมื่น เป็นต้น

การค้าและการลงทุน : ธุรกิจการค้าภายในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดย่อม จังหวัดชัยภูมิเป็น แหล่งผลิตสินค้าทางการเกษตรเป็นหลักสินค้าส่งออก จึงเป็นผลิตผลทางการเกษตรเกือบทั้งสิ้น รองลงมาคือ สินค้าอุตสาหกรรม และภาคค้าส่งค้าปลีก การขยายตัวทางเศรษฐกิจจึงขึ้นอยู่กับปริมาณและระดับราคาผลผลิต ทางทางการเกษตร

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 201 ทางหลวงหมายเลข 202 ทางหลวงหมายเลข 225 และทางหลวงหมายเลข 229 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 3 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดชัยภูมิ แห่งที่ 1 และสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดชัยภูมิแห่งที่ 2 และสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิมีโครงข่าย ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR4 สายตาก - นครพนม เป็นเส้นทางที่วางตัวในแนวตะวันออก - ตะวันตก การคมนาคมทางรางในจังหวัดชัยภูมิมีทั้งการใช้สัญจร ภายในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิและเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว ใน ปัจจุบันจังหวัดชัยภูมิยังไม่มีเปิดให้บริการด้านคมนาคมขนส่งทางอากาศ (ไม่มีท่าอากาศยานสำหรับการพาณิชย์และท่าอากาศยานในสังกัดของกองทัพอากาศ) แต่สามารถเดินทางไปใช้บริการได้ที่จังหวัดใกล้เคียง คือ ท่าอากาศยานนานาชาติขอนแก่น

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : สภาพป่าไม้ของจังหวัดชัยภูมิ ถือได้ว่าเป็นสภาพป่าที่สมบูรณ์มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย 3,701,848.50 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 46.64 ของพื้นที่จังหวัด ต่อมากรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ป่าบางส่วนที่อยู่ในเขตป่าเศรษฐกิจให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเป็นจำนวนทั้งสิ้น 684,247.25 ไร่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่บางส่วนได้มีการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ และเมื่อรวมกับพื้นที่ป่าเตรียมการสงวนอีก 437,283.17 ไร่ ทำให้จังหวัดชัยภูมิมีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายคงเหลือทั้งสิ้น 3,166,222.62 ไร่ ป่าไม้เหล่านี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางหลายล้านคน เช่น แม่น้ำชี แม่น้ำพรม แม่น้ำเชิญ ซึ่งได้มีการกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ประกอบด้วยป่าสงวนแห่งชาติ 11 แห่ง อุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 5 แห่ง

3) จังหวัดบุรีรัมย์

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 4.98 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.25 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตรพบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดบุรีรัมย์ สูงสุด 5 อันดับ ของปี พ.ศ. 2561 - 2565 คือ อ้อย โรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ยางพารา และข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมไฟฟ้า อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอื่นๆ อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง และอุตสาหกรรมอาหาร

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ มีความโดดเด่นทางด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอารยธรรมขอม เป็นแหล่งศูนย์รวมวัฒนธรรมอีสานใต้ ได้แก่ ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองต่ำ ปราสาทบ้านบุ และยังพบในด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ที่มีลักษณะของภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว มีปากปล่องทะเลเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ เขกระโดง สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ได้แก่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก เขตห้ามล่าสัตว์ป่า อ่างเก็บน้ำห้วยตลาด เขตห้ามล่าสัตว์ (อ่างเก็บน้ำสนามบิน) นอกจากนั้นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ที่ทำให้จังหวัดบุรีรัมย์เป็นที่รู้จักทางด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ อัมสเตอร์ดัมเซเลสเตเดียม (ช้างอารีนา) และสนามแข่งรถมอเตอโรสปอร์ตระดับมาตรฐานโลกหรือช้างอินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต

การค้าและการลงทุน : การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) มีการรวมกลุ่มกันของประเทศ ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายทุนและแรงงานอย่างเสรี ทำให้สามารถจัดหาวัตถุดิบค้าราคาถูกมาใช้ในอุตสาหกรรม มีการกำหนดกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน และมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและจังหวัดข้างเคียง ส่งผลให้มีการลงทุนทำให้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน (กัมพูชา) สามารถพัฒนาการค้าและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ที่สำคัญ 8 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 24 ทางหลวงหมายเลข 202 ทางหลวงหมายเลข 218 ทางหลวงหมายเลข 219 ทางหลวงหมายเลข 224 ทางหลวงหมายเลข 226 ทางหลวงหมายเลข 288 และทางหลวงหมายเลข 348 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 3 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งตั้งอยู่ในใจกลางเมือง และสถานีขนส่งผู้โดยสารประจำอำเภอเพื่อใช้เป็นสถานีขนส่งรองรับ - ส่งผู้โดยสารระหว่างพื้นที่อำเภอและ

ถ่ายโอนผู้โดยสารที่จะเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งในพื้นที่ โดยสถานีขนส่งผู้โดยสารประจำอำเภอมี 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์มีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR5 การคมนาคมทางรางในจังหวัดบุรีรัมย์มีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์และเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์เป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ท่าอากาศยานบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่บนทางหลวงหมายเลข 219 ในอนาคต มีโครงการพัฒนาท่าอากาศยานบุรีรัมย์เพื่อยกระดับเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ โครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ถือเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ เช่น สถานีขนส่งสินค้าคอนเทนเนอร์ (Inland Container: ICD) ท่าเรือบก (Dry Port) ศูนย์เปลี่ยนถ่าย รูปแบบการขนส่ง สถานีขนส่งสินค้า (Truck Terminal) และลานกองเก็บตู้สินค้า (Container Yard: CY) ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ในจังหวัดบุรีรัมย์ในปัจจุบัน ได้แก่ สถานีตรวจสอบน้ำหนัก และจุดจอดพักรถบรรทุก

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ข้อมูลด้านทรัพยากรป่าไม้จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ 22 แห่ง อุทยานแห่งชาติ 1 แห่ง ป่าไม้ถาวรของชาติ 10 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 5 แห่ง แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำมูล ลำน้ำชี ลำปลายมาศ ลำนางรอง ลำปะเทีย และลำพังชู

4) จังหวัดสุรินทร์

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 6.69 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.0 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดสุรินทร์ สูงสุด 5 อันดับ ของปี พ.ศ. 2561 - 2565 คือ อ้อย โรงงาน ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุน สูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมไฟฟ้าก๊าซไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ทำจากแร่โลหะ อุตสาหกรรมการผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ และไม้ก๊อก และ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องดื่ม

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์ มีรูปแบบการท่องเที่ยวประเพณีวัฒนธรรมเกี่ยวเนื่องกับช้าง จึงเป็นแหล่งที่ตั้งของศูนย์ศึกษา ได้ชื่อว่าเป็นหมู่บ้านเลี้ยงช้างที่ใหญ่ที่สุดในโลก และมีสุสานช้างที่มีเพียงแห่งเดียวในโลก สำหรับการท่องเที่ยวแหล่งวัฒนธรรมในเชิงประวัติศาสตร์พบได้ โบราณสถานศิลปะขอม ได้แก่ กลุ่มปราสาทตาเมือน ปราสาทศีขรภูมิ ปราสาทบ้านพลวง ปราสาทภูมิโปน นอกจากนั้นยังมีแหล่งท่องเที่ยว ด่านชายแดนช่องจอม เป็นจุดผ่านแดนสากลไทย - กัมพูชา เป็นเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวไปยังเมืองเสียมเรียบ ซึ่งเป็นที่ตั้งของปราสาทนครวัด-นครธมได้

การค้าและการลงทุน : มูลค่าการค้าผ่านด่านศุลกากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายตัวต่อเนื่อง ทั้งการส่งออกและนำเข้าจากจีนโดยผ่านด่านศุลกากรมุกดาหารเป็นสำคัญ โดยการส่งออกขยายตัวในหมวด ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประเภท Cloud Storage ตามความต้องการใช้ที่เพิ่มสูงขึ้น และส่วนหนึ่งจากการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งผ่านด่านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น จากปัญหาการขาดแคลน ตู้คอนเทนเนอร์และการปรับขึ้นค่าระวางเรือจากสถานการณ์ COVID-19 ด้านการนำเข้าขยายตัวใน

หมวดโทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์โดยเฉพาะอุปกรณ์เครือข่าย 5G ราคายาวนาน จังหวัดสุรินทร์ มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยติดกับจังหวัดราชอาณาจักรกัมพูชาผ่านจุดผ่านแดนถาวร ช่องจอม-โอรส์เมียด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ปี 2559-2563 มูลค่าการค้าบริเวณชายแดนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องด้วยสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนเป็นอย่างมาก

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 24 ทางหลวงหมายเลข 214 ทางหลวงหมายเลข 215 ทางหลวงหมายเลข 226 และทางหลวงหมายเลข 293 มีสถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ สถานีขนส่งผู้โดยสาร จังหวัดสุรินทร์อำเภอเมืองสุรินทร์ สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอปราสาท สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์มีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง คือ MR3 และ MR5 ปัจจุบันจังหวัดสุรินทร์มีรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (กรุงเทพฯ-อุบลราชธานี) มีท่าอากาศยานสุรินทร์ภักดี หรือ สนามบินสุรินทร์ภักดี ตั้งอยู่ที่หมู่ 7 ถนนคชสาร ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ในอดีตเคยมีสายการบินสองสายให้บริการ ได้แก่ สายการบินพีบีแอร์ และสายการบิน ไทย รีเจียนัล แอร์ไลน์ แต่เนื่องจากทั้งสองบริษัทประสบปัญหาทางการเงินจึงต้องปิดกิจการและยกเลิกเที่ยวบิน ปัจจุบันสนามบินสุรินทร์ภักดียังคงเปิดให้บริการแก่เครื่องบินของทางราชการและภาคเอกชนที่มีความจำเป็นต้องมาปฏิบัติภารกิจในจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดใกล้เคียง ในส่วนของสนามบินที่อยู่ใกล้เขตเมืองสุรินทร์มากที่สุด คือสนามบินบุรีรัมย์ โครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ถือเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ เช่น สถานีขนส่งสินค้าคอนเทนเนอร์ (Inland Container: ICD) ท่าเรือบก (Dry Port) ศูนย์เปลี่ยนถ่าย รูปแบบการขนส่ง สถานีขนส่งสินค้า (Truck Terminal) และลานกองเก็บตู้สินค้า (Container Yard: CY) ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ในจังหวัดสุรินทร์ในปัจจุบัน ได้แก่ สถานีตรวจสอบน้ำหนัก และจุดจอดพักรถบรรทุก

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดสุรินทร์มีป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด 29 แห่ง วนอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ 1 แห่ง

4.5.5 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

1) จังหวัดอุบลราชธานี

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 5.89 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.49 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปาล์มน้ำมัน โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดอุบลราชธานีสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ยางพารา ข้าวนาปรัง และอ้อยโรงงาน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอื่นๆ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อาหาร

ท่องเที่ยว : จังหวัดอุบลราชธานี บริบทศูนย์กลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยเป็นจังหวัดแรกที่ได้เห็นดวงอาทิตย์ก่อนพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทย ซึ่งมีศักยภาพและจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เขื่อนเวกและเขื่อนที่ที่เกิดจากธรรมชาติหรือแม่น้ำโขงที่สำคัญ ได้แก่ สามพันโบก อุทยานแห่งชาติผาแต้ม น้ำตกแสงจันทร์ แก่งชมดาว อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย หาดหงส์ ผาชัน แก่งตะนะ เป็นต้น นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณียังเป็นที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว วัดพระธาตุหนองบัว วัดถ้ำเขวาสินธุ์ชัย ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น ทั้งนี้จังหวัดอุบลราชธานียังสามารถพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงไปยัง เมืองปากเซ สปป.ลาว โดยมีจุดผ่านแดนถาวร คือ บริเวณช่องเม็ก

การค้าและการลงทุน : จังหวัดอุบลราชธานีมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีช่องทางการค้า รวม 7 จุด จำแนกเป็นจุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง ได้แก่ ด่านพรมแดนช่องเม็ก และด่านพรมแดนปากแซง และจุดผ่อนปรน 5 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนท่าเทศบาล จุดผ่อนปรนท่าปากบ่อง จุดผ่อนปรนบ้านด่านเก่า จุดผ่อนปรนช่องตาอุ และจุดผ่อนปรนช่องอานมา

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีที่สำคัญ 7 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 23 ทางหลวงหมายเลข 24 ทางหลวงหมายเลข 202 ทางหลวงหมายเลข 212 ทางหลวงหมายเลข 217 ทางหลวงหมายเลข 226 และทางหลวงหมายเลข 231 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งตั้งอยู่ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR - MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR5 สายนครสวรรค์-อุบลราชธานี การคมนาคมทางรางในจังหวัดอุบลราชธานี มีเส้นทางจากสถานีกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ สู่ปลายทางที่อำเภอวารินชำราบ มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและขนส่งระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านอย่าง สปป.ลาว รคมนาคมขนส่งทางอากาศในจังหวัดอุบลราชธานี โดยให้บริการการบินพาณิชย์ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่าน 2 สาย คือ แม่น้ำมูล และแม่น้ำโขง การคมนาคมขนส่งทางน้ำจึงเป็นอีกหนึ่งศักยภาพของจังหวัด ในการเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านอย่าง สปป.ลาว โดยมีการขนส่งสินค้าด้วยเรือขนาดเล็ก - กลาง ผ่านแม่น้ำโขงจากแขวงสาละวัน สปป.ลาว มายังจุดจอดเรือบริเวณจุดผ่อนปรนการค้าไทย - ลาว ด้านศุลกากรกรมราชทัณฑ์ อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญทางน้ำ ได้แก่ สามพันโบก ซึ่งเป็นแก่งหินขนาดใหญ่กลางแม่น้ำโขง และการล่องเรือชมแม่น้ำสองสีของแม่น้ำมูล เป็นกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว และกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัด โครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ถือเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ เช่น สถานีขนส่งสินค้าคอนเทนเนอร์ (Inland Container: ICD) ท่าเรือบก (Dry Port) ศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่ง สถานีขนส่งสินค้า (Truck Terminal) และลานกองเก็บตู้สินค้า (Container Yard: CY) ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ในจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน ได้แก่ สถานีตรวจสอบน้ำหนัก สถานีขนส่งสินค้า และจุดจอดพักรถบรรทุก

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : แหล่งน้ำธรรมชาติจังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดปลายน้ำ มีแม่น้ำและลำธารที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี ลำเซบก ลำเซบาย ลำโดมใหญ่ และลำโดมน้อย มีอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย อุทยานแห่งชาติผาแต้ม และอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ

2) จังหวัดยโสธร

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 2.60 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.47 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน ถั่วลิสง หอมแดง และแตงโม โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดยโสธรสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ข้าวนาปรัง และยางพารา

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดยโสธร พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมโลหะ และอุตสาหกรรมขนส่ง

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร มีอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นโดยเฉพาะ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุบลราชธานี พิพิธภัณฑ์บ้านเชียง พิพิธภัณฑ์พระธาตุยาคู และยังมีผลิตภัณฑ์หัตถ์พื้นบ้านที่เป็นที่รู้จักในกลุ่มของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสินค้าโอท็อปที่สำคัญของจังหวัด นอกจากนี้ยังมีประเพณีบุญบั้งไฟ ซึ่งเป็นประเพณีที่มีความสำคัญโดดเด่น และมีชื่อเสียงติดอันดับ 1 ใน 5 ของงานประเพณีโลก

การค้าและการลงทุน : การเปิดเสรีทางการค้าเพิ่มโอกาสให้กลุ่มทุนขนาดใหญ่เข้ามาลงทุนและเกิดการจ้างงานในพื้นที่เพิ่มขึ้น และโอกาสได้รับประโยชน์จากการกระตุ้นสินค้าส่งออกของไทยในหมวดอาหาร

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดยโสธรที่สำคัญ 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 23 ทางหลวงหมายเลข 202 ทางหลวงหมายเลข 212 และทางหลวงหมายเลข 292 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดยโสธร และสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR4 สายตาก - นครพนม ปัจจุบันจังหวัดยโสธรยังใช้รูปแบบการเดินทางทางถนนเป็นหลัก หากต้องการใช้รูปแบบการคมนาคมขนส่งทางราง สามารถใช้บริการได้ที่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธรมีแม่น้ำสายสำคัญอย่างแม่น้ำชีไหลผ่าน มีความสำคัญอย่างยิ่งในทางประวัติศาสตร์ ของจังหวัด และมีความสำคัญในด้านการอุปโภค บริโภค รวมถึงในภาคการเกษตร เช่น การทำประมงน้ำจืด ดังนั้นความสำคัญในด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำจึงลดลง เนื่องจากในปัจจุบันเดินทางของประชาชนใช้รูปแบบการเดินทางทางถนนเป็นหลัก เพราะมีโครงข่ายที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุม ส่งผลให้การสัญจรทางน้ำเป็นเพียงกิจกรรมนันทนาการระยะสั้น ๆ เช่น กิจกรรมการแข่งขันเรือยาวประจำปี

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : แหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดยโสธรมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำชีไหลผ่านพื้นที่ตอนใต้ของจังหวัดบริเวณอำเภอเมืองยโสธร

3) จังหวัดศรีสะเกษ

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.96 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.0 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทุเรียน หอมแดง มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง ปาล์มน้ำมัน และยางพารา โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดศรีสะเกษสูงสุด 5 อันดับ ของปี พ.ศ. 2561 - 2565 คือ ข้าวนาปี

มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยางพารา และหอมแดง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอื่น ๆ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง และอุตสาหกรรมอโลหะ

ท่องเที่ยว : บทบาทการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ในทางธรณีวิทยา ได้แก่ ผามออีแดง อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร น้ำตกห้วยตะไคร้ บึงนกเป็ดน้ำไพรบึง หอคอย ศรีลำดวนเฉลิมพระเกียรติ เป็นต้น ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ ปราสาทหินและปราสาทคูศิลปะขอมตั้งกระจายอยู่หลายแห่ง เช่น ปราสาทปราสาทคู ปราสาทสระกำแพงน้อย ปราสาทเยอ ปราสาทโดนตวล ปราสาทกุ่มบูรณ เป็นต้น

การค้าและการลงทุน : ภูมิศาสตร์ที่ตั้งของจังหวัดมีพื้นที่ติดกับชายแดนประเทศกัมพูชาที่เหมาะสมกับการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว มีจุดผ่านแดนถาวรช่องสะงำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษที่สำคัญ 5 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 24 ทางหลวงหมายเลข 220 ทางหลวงหมายเลข 221 ทางหลวงหมายเลข 294 และทางหลวงหมายเลข 226 มีสถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดศรีสะเกษ อำเภอเมืองศรีสะเกษ สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอกันทรลักษณ์ และสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR5 ปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษมีรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (กรุงเทพฯ-อุบลราชธานี) จังหวัดศรีสะเกษ ไม่มีเส้นทางคมนาคมขนส่งทางอากาศ แต่สามารถเดินทางโดยใช้สายการบินภายในประเทศมายังจังหวัดศรีสะเกษโดยการใช้บริการของท่าอากาศยานอุบลราชธานี

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดศรีสะเกษ มีแหล่งน้ำที่สำคัญและมีผลต่อกิจกรรมการเกษตร การประมง ได้แก่ แม่น้ำมูล ห้วยทับทัน ห้วยสำราญ ห้วยศาลา บึงและหนองน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ส่วนมากทางตอนเหนือของจังหวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำเภอรามัน อำเภอขามเฒ่า และอำเภอเมืองศรีสะเกษ

4) จังหวัดอำนาจเจริญ

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.34 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 68.0 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยูคาลิปตัส โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดอำนาจเจริญ สูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ อุตสาหกรรมยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อโลหะ

ท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ มีแหล่งทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ มีต้นทุนของแม่น้ำโขง ที่ไหลผ่านจังหวัด เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น คือ แก่งคันสูง น้ำตกตาดใหญ่ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนาที่สำคัญ ได้แก่ พุทธอุทยาน พระมงคลมิ่งเมือง วัดพระเหลาเทพนิมิต วัดถ้ำแสงเพชร วัดสี่แยกแสงเพชร

การค้าและการลงทุน : การค้าชายแดนของจังหวัดอำนาจเจริญ มีจุดผ่อนผันการค้าบ้านยักษ์คู่ ตำบลขานุมาน อำเภอขานุมาน เชื่อมต่อไปยัง สปป.ลาว

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญที่สำคัญ 2 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 202 และทางหลวงหมายเลข 212 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดอำนาจเจริญ และสถานีขนส่งเทศบาลตำบลพนา จังหวัดอำนาจเจริญยังไม่มี การพัฒนาโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) แต่สามารถใช้บริการจังหวัดใกล้เคียงได้ คือ จังหวัดอุบลราชธานี จุบันจังหวัดอำนาจเจริญยังใช้รูปแบบการเดินทางทางถนนเป็นหลัก หากต้องการใช้ รูปแบบการคมนาคมขนส่งทางราง สามารถใช้บริการได้ที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยเดินทางจากจังหวัดอำนาจเจริญ ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร จังหวัดอำนาจเจริญ มีอาณาเขตติดกับแม่น้ำโขง และมีการคมนาคมขนส่ง ทางน้ำบริเวณชายฝั่งแม่น้ำเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว อีกทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวและ การทำกิจกรรมนันทนาการทางน้ำ เช่น การล่องแพ และเล่นน้ำคลายร้อน จากรายงานสถิติกรมเจ้าท่าบริเวณ แม่น้ำ ปีพ.ศ.2564 พบว่า จังหวัดอำนาจเจริญ มีจำนวนเรือ 6 ลำ จำนวนเที่ยวเรือ 14 เที่ยว และมีจำนวน ผู้โดยสาร 70 คน/ปี และเมื่อพิจารณาสถิติย้อนหลัง ปี พ.ศ.2555-2563 แนวโน้มของจำนวนเรือ จำนวนเที่ยวเรือ และจำนวนผู้โดยสารเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 มีมาตรการจำกัดการ เดินทาง และจำกัดการชุมนุม ส่งผลให้ปลายปี พ.ศ.2563 - 2564 จำนวนเรือ จำนวนเที่ยวเรือ และจำนวน ผู้โดยสารมีแนวโน้มลดลง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : พื้นที่ป่าจังหวัดอำนาจเจริญ มีเนื้อที่ทั้งหมด 226,592 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.47 ของพื้นที่จังหวัด และเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลย้อนหลังพบว่าเนื้อที่ป่าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.56 ทั้งนี้เนื่องจากทางจังหวัดได้มีโครงการสนับสนุนให้มีการปลูกป่าเพิ่มจำนวนพื้นที่ป่าไม้ และงดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อระบบนิเวศ

4.5.6 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

1) จังหวัดเชียงใหม่

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.85 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.76 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืช เศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ลำไย ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส้มเขียวหวาน โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจ การเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่สูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ ลำไย ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปรัง ข้าวโพดหวาน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุน สูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรม อื่น ๆ อุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะ และอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ

ท่องเที่ยว : ในการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นธรรมชาติและ วัฒนธรรมล้านนาที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น จังหวัดเชียงใหม่จึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวอารย ธรรมล้านนาและศิลปหัตถกรรมสร้างสรรค์ และกลุ่มที่ 7 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ บทบาททางการ ท่องเที่ยว จึงกำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลักในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนและของภาคเหนือ โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลักระดับนานาชาติ ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ ที่มีทรัพยากรการ ท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง ทั้งทางราง ทางถนน และทางอากาศ การสื่อสารโทรคมนาคม

อินเทอร์เน็ต ตลอดจนศักยภาพที่สูงในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบ

การค้าและการลงทุน : จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่อาย โดยมีอาณาเขตติดต่อกับเมืองที่สำคัญของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ได้แก่ เมืองตองยี เป็นเมืองหลวงของ รัฐฉาน เมืองต่วน เมืองสาต เมืองหาง เมืองยอน เป็นต้น ซึ่งมีบริเวณการค้าแดนเชิงภูมิศาสตร์ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นช่องทางการค้าชายแดนทั้งหมด 3 ช่องทาง ได้แก่ จุดผ่อนปรนกัวผาวอก บ้านอรุโณทัย เทศบาลตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จุดผ่อนปรนบ้านหลักแต่ง ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง และช่องทางบ้านสันต้นคู ตำบลทาตอน อำเภอแม่อาย

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ที่สำคัญ 7 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 106 ทางหลวงหมายเลข 107 ทางหลวงหมายเลข 108 ทางหลวงหมายเลข 118 ทางหลวงหมายเลข 1001 และทางหลวงหมายเลข 1095 มีสถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน 3 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงใหม่ แห่งที่ 1 (ช้างเผือก) ตั้งอยู่ที่ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง เป็นสถานีสำหรับการโดยสารสาธารณะที่ให้บริการเฉพาะเส้นทางภายในจังหวัด เชียงใหม่เท่านั้น สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงใหม่ แห่งที่ 2 หรือ สถานีขนส่งอาเขต ตั้งอยู่ที่ถนน ชูเปอรไฮเวย์ เชียงใหม่-ลำปาง ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง เป็นสถานีสำหรับการโดยสารสาธารณะที่ให้บริการ เส้นทางจากเชียงใหม่ไปยังจังหวัดอื่น ๆ และสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงใหม่ แห่งที่ 3 ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของ สถานีขนส่งอาเขต เป็นสถานีสำหรับการโดยสารสาธารณะที่ให้บริการเส้นทางจากเชียงใหม่ไปยังจังหวัดอื่น ๆ มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ สายเชียงใหม่-ลำปาง (แจ้ห่ม) (M51) ซึ่งเป็นโครงการที่แยกจากโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายกรุงเทพมหานคร-ด่านแม่สาย/ด่านเชียงของ (M5) (เส้นสีเทาตามรูป) เป็นแนวเส้นทางเชื่อมจากสายทางหลัก (M5) ไปยัง จ.เชียงใหม่ การคมนาคมทางรางในจังหวัดเชียงใหม่มีการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และเชื่อมต่อกับจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองที่เติบโตทางด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต มีท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ และมีแผนพัฒนาท่าอากาศยานเชียงใหม่เป็น 2 ระยะ เพื่อให้ท่าอากาศยานเชียงใหม่มีแผนการพัฒนาท่าอากาศยานที่สามารถรองรับปริมาณจราจรทางอากาศได้อีก 20 ปีอย่างยั่งยืน โครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ถือเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ เช่น สถานีขนส่งสินค้าคอนเทนเนอร์ (Inland Container: ICD) ท่าเรือบก (Dry Port) ศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่ง สถานีขนส่งสินค้า (Truck Terminal) และลานกองเก็บตู้สินค้า (Container Yard: CY) ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ในจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน ได้แก่ สถานีตรวจสอบน้ำหนัก และสถานีขนส่งสินค้า

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดเชียงใหม่มีป่าสงวนแห่งชาติ 25 แห่ง อุทยานแห่งชาติ 13 แห่ง วนอุทยานแห่งชาติ 1 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 4 แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 4 แห่ง มีลุ่มน้ำหลักในพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 3 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำปิงตอนบน ลุ่มน้ำโขงส่วนที่ 1 และลุ่มน้ำสาละวินและยม

2) จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 4.76 แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.96 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กระเทียม และถั่วเหลือง โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดแม่ฮ่องสอนสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี กระเทียม ถั่วเหลือง ข้าวโพดหวาน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอื่น ๆ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ และอุตสาหกรรมอาหาร

ท่องเที่ยว : ในการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีอัตลักษณ์ จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 3 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มที่ 7 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ บทบาททางการท่องเที่ยว จึงกำหนดให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงธรรมชาติ ผจญภัย วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ และแหล่งพักผ่อนเพื่อสุขภาพ (Retreat Destination)

การค้าและการลงทุน : มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศเมียนมาทุกอำเภอ มีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน 5 แห่ง และมีท่าเลที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเนปิดอร์ เมืองหลวงใหม่ของประเทศเมียนมา 220 กิโลเมตร

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สำคัญ 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 105 ทางหลวงหมายเลข 108 ทางหลวงหมายเลข 1095 และทางหลวงหมายเลข 1263 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง อยู่บน ถนนนาเวศสาร ตำบลช่องขาม อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากภูมิศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ไม่มาก และเป็นจังหวัดชายแดนติดกับประเทศพม่า ดังนั้นการเดินทางมาจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงมีเส้นทางที่จำกัด ไม่มีทางรถไฟ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีท่าอากาศยาน 3 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ที่ ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ท่าอากาศยานปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และท่าอากาศยานแม่สะเรียง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : มีเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำขนาดใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเป็นพื้นที่ป่า 6.9 ล้านกว่าไร่ คิดเป็นร้อยละ 84.65 นโยบายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ประกอบกับการมี พรบ. ป่าไม้ และ พรบ.อุทยานฯ ซึ่งเป็นเครื่องมือควบคุมพื้นที่ป่า ทำให้พื้นที่ป่าไม้ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชคงสภาพความสมบูรณ์ต่อไป

3) จังหวัดลำปาง

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.37 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.51 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฝ้าย ยางพารา มันสำปะหลัง สับปะรด และครึ่ง โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดลำปางสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรด ข้าวโพดหวาน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดลำปาง พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ ไฟฟ้าก๊าซไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร การผลิตผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ทำจากแร่โลหะ การซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องมือทางทัศนศาสตร์ และอุปกรณ์ทางถ่ายภาพ และการผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้และไม้ก๊อก ยางแผ่น เพอร์นิเจอร์ การผลิตสิ่งของจากฟาง และวัสดุถักสานอื่น ๆ

ท่องเที่ยว : ในการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดลำปางซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นวัฒนธรรมล้านนาและงานหัตถศิลป์ที่มีอัตลักษณ์ จังหวัดลำปางจึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและศิลปหัตถกรรมสร้างสรรค์

การค้าและการลงทุน : ลักษณะภูมิประเทศและตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัด ตั้งอยู่ในพื้นที่จุดศูนย์กลางทางภาคเหนือตอนบนของประเทศ เป็นพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Location) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเส้นทางไปยังเมือง จังหวัดและภูมิภาคอื่น ซึ่งมีความสำคัญในแง่การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด อาทิ ด้านการท่องเที่ยว การประกอบธุรกิจบริการ การค้าการลงทุน และการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางอากาศ เป็นประโยชน์ต่อการเดินทางของประชาชนและการเชื่อมต่อธุรกิจการค้า การขนส่งกระจายสินค้าของผู้ประกอบการต่าง ๆ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (NEC) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ Northern Economic Corridor: NEC - Creative LANNA

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดลำปางที่สำคัญ 6 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 1 ทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 106 ทางหลวงหมายเลข 103 ทางหลวงหมายเลข 120 และทางหลวงหมายเลข 1035 มีสถานีขนส่งผู้โดยสาร ที่ตั้งอยู่บนถนนจันทสุรินทร์ ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดลำปาง ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายกรุงเทพมหานคร-ด่านแม่สาย/ด่านเชียงของ (M5) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวเหนือ-ใต้ จังหวัดลำปางมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR1 เชียงราย-นราธิวาส เป็นเส้นทางที่มีระยะทางยาวที่สุดของแนวเส้นทางตามนโยบายการบูรณาการโครงข่าย MR-MAP โดยแนวเส้นทางวางตัวในแนวเหนือ-ใต้ การคมนาคมทางรางในจังหวัดลำปางมีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดลำปาง และเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดลำปางเป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ลำปางมีท่าอากาศยานที่ใช้เดินทางเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น และท่าอากาศยานแห่งนี้อยู่ภายใต้การดูแลของกรมการบินพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดลำปางมีป่าสงวนแห่งชาติ 33 แห่ง อุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 2 แห่ง

4) จังหวัดลำพูน

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 4.65 แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.51 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว พืชไร่ ลำไย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตรพบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดลำพูนสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูน พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ทำจากแร่โลหะ อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ และอุตสาหกรรมเกษตรและจังหวัดลำพูน ยังมีนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 2 นิคม คือ นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือและนิคมอุตสาหกรรมเวสต์ และสวนอุตสาหกรรม 1 แห่ง คือ สวนอุตสาหกรรมศรีสพพัฒน์ ลำพูน

ท่องเที่ยว : จังหวัดลำพูนซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิต-ล้านนาและงานหัตถศิลป์ที่มีอัตลักษณ์ จังหวัดลำพูนจึงได้รับการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและศิลปหัตถกรรมสร้างสรรค์ บทบาททางการท่องเที่ยวกำหนดให้จังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ เทศบาลเมืองลำพูน ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในการคมนาคมขนส่ง การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการ เป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : การย้ายศูนย์ราชการจังหวัดลำพูนแห่งใหม่ และการก่อสร้างศูนย์ประชุมขนาดใหญ่บนพื้นที่หนึ่งพันไร่จะส่งผลให้เกิดการขยายตัวของเมือง และการขยายตัวของการค้า การขาย การลงทุน และการท่องเที่ยวในอนาคต นโยบายส่งเสริมการลงทุนของ BOI และ สิทธิพิเศษทางภาษีในเขตอุตสาหกรรมสามารถสร้างแรงจูงใจในการลงทุนเพิ่มขึ้น

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดลำพูนที่สำคัญ 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 106 ทางหลวงหมายเลข 116 และทางหลวงหมายเลข 1184 มีสถานีขนส่งผู้โดยสาร 1 แห่ง สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดลำพูน มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดลำพูน ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายกรุงเทพมหานคร-ด่านแม่สาย/ด่านเชียงของ (M5) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวเหนือ-ใต้ จังหวัดลำพูน มีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR1 เชียงราย-นราธิวาส การคมนาคมทางรางในจังหวัดลำพูนมีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดลำพูน และเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ปัจจุบันจังหวัดลำพูนยังไม่มีสนามบินพาณิชย์เปิดให้บริการ โดยการเดินทางไปจังหวัดลำพูนโดยเครื่องบินสามารถเดินทางมาลงสนามบินที่จังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ ท่าอากาศยานเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดในภาคเหนือ นับเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ เคยเป็นที่ตั้งของนครหรือรัฐขี้ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบหุบเขาและพื้นที่ภูเขาที่ราบอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด ส่วนหนึ่งของที่ราบแอ่งเชียงใหม่-ลำพูนหรือที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง แม่น้ำกวาง จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ในภาคเหนือ ซึ่งตามตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนที่ค่อนข้างไปทางเขตอากาศอบอุ่น ในฤดูหนาวจึงมีอากาศเย็นค่อนข้างหนาว แต่เนื่องจากอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินห่างไกลจากทะเล จึงมีฤดูแล้งที่ยาวนานและอากาศจะร้อนถึงร้อนจัดในฤดูร้อน

4.5.7 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

1) จังหวัดเชียงราย

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.75 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.37 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลักประกอบด้วย ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรด ลำไย มันสำปะหลัง ชา โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดเชียงรายสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561 - 2565 คือ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และลำไย

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงราย พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอื่น ๆ และอุตสาหกรรมโลหะ

ท่องเที่ยว : ในการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมล้านนาและงานศิลปหัตถกรรมที่มีอัตลักษณ์ จังหวัดเชียงรายจึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและศิลปหัตถกรรมสร้างสรรค์ และกลุ่มที่ 7 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ บทบาททางการท่องเที่ยว จึงกำหนดให้จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลักระดับนานาชาติ ได้แก่ เทศบาลนครเชียงราย ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในการคมนาคมขนส่ง (หากมีการขับเคลื่อนโครงการของรัฐ) การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : มีด่านศุลกากร 3 แห่ง ได้แก่ ด่านศุลกากรเชียงแสน ด่านศุลกากรแม่สาย และด่านศุลกากรเชียงขอม มีจุดผ่อนปรนที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านปางท่า จุดผ่อนปรนบ้านสายลมจอย จุดผ่อนปรนบ้านเกาะทราย จุดผ่อนปรนบ้านป่าแดง และจุดผ่อนปรนบ้านสบรวก ในส่วนของจุดผ่อนปรนที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านสบรวก จุดผ่อนปรนบ้านสวนดอก จุดผ่อนปรนบ้านแจ่มบ่อ จุดผ่อนปรนบ้านห้วยลึก จุดผ่อนปรนบ้านรวมโพธิ์ทอง (เลาเจอ) และจุดผ่อนปรนบ้านหาดบาย

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดเชียงรายที่สำคัญ 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 1 ทางหลวงหมายเลข 118 และทางหลวงหมายเลข 1020 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงราย แห่งที่ 1 และสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงราย แห่งที่ 2 (ท่ารถใหม่ หรือ บขส.ใหม่) แผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายกรุงเทพมหานคร-ด่านแม่สาย/ด่านเชียงของ (M5) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวเหนือ-ใต้ จังหวัดเชียงรายมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR1 เชียงราย-นราธิวาส เนื่องด้วยภูมิศาสตร์ของจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ไม่มาก และเป็นจังหวัดชายแดนติดกับประเทศลาวและพม่า ดังนั้นการเดินทางมาจังหวัดเชียงรายในปัจจุบันจึงมีเส้นทางที่จำกัด ไม่มีทางรถไฟ การเดินทางโดยรถไฟไปยังจังหวัดเชียงรายจึงจำเป็นต้องลงที่สถานีรถไฟในจังหวัดใกล้เคียงและเดินทางไปยังจังหวัดเชียงรายโดยการเดินทางทางถนนต่อ ปัจจุบันมีท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง เชียงราย หรือ สนามบินเชียงราย ขณะทางภูมิประเทศของจังหวัดเชียงรายมีแม่น้ำสายสำคัญหลายสายไหลผ่าน ได้แก่ น้ำแม่กก น้ำแม่ลาว น้ำแม่อิง น้ำแม่จัน แม่น้ำโขง น้ำแม่คำ แม่น้ำสาย และแม่น้ำรวก มีการคมนาคมขนส่งทางน้ำโดยมีท่าเรือขนส่งที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเรือพาณิชย์เชียงแสน และท่าเรือเชียงของ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดเชียงรายแบ่งลุ่มน้ำหลักเป็น 2 ลุ่มน้ำใหญ่ ๆ มีลุ่มน้ำกกและลุ่มน้ำโขง (เหนือ) ซึ่งแต่ละลุ่มก็มีลุ่มน้ำย่อยสำคัญหลายสาย ซึ่งไหลลงแม่น้ำโขงสำหรับแม่น้ำที่เป็นปัจจัยต่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค

2) จังหวัดน่าน

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.97 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.43 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไม้ ลำไย ส้ม เงาะ กาแฟ มะม่วง มะยงชิดมะม่วงหิมพานต์ โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดน่านสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ยางพารา และลำไย

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดน่าน พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ อุตสาหกรรมอาหาร

ท่องเที่ยว : พื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดน่านมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมเมืองเก่าล้านนา ซึ่งยังคงวิถีชีวิตอันมีอัตลักษณ์ จังหวัดน่านจึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 4 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองเก่ามีชีวิต บทบาททางการท่องเที่ยวจึงกำหนดให้จังหวัดน่านเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลักเชื่อมโยงกับเมืองมรดกโลกหลวงพระบางสปป.ลาว โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลักคือเทศบาลเมืองน่าน และเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวรองคือเทศบาลตำบลบัวในอำเภอบัว ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง (หากมีการขับเคลื่อนโครงการของรัฐ) การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : จังหวัดน่านมีพรมแดนทางทิศเหนือและทิศตะวันออกติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และมีช่องทางการค้าชายแดนระหว่างไทย-สปป.ลาว จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จุดผ่อนปรนบ้านใหม่ชายแดน ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว และจุดผ่อนปรนบ้านห้วยสะแตง ตำบลงอบ อำเภอยางชุมน้อย

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดน่านที่สำคัญ 1 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 101 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดน่าน ซึ่งตั้งอยู่ในใจกลางเมือง เนื่องด้วยภูมิศาสตร์ของจังหวัดน่านมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ไม่มาก และเป็นจังหวัดชายแดนติดกับประเทศลาว ดังนั้นการเดินทางมาจังหวัดน่านจึงมีเส้นทางที่จำกัด ไม่มีทางรถไฟ แต่ก็มีท่าอากาศยานน่าน รวมทั้งมีถนนสายหลักที่ตัดผ่านตลอดความยาวของพื้นที่จังหวัด จวบจนท่าอากาศยานน่านนคร หรือ สนามบินน่าน ตั้งอยู่ที่ ตำบลผาสิงห์ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดน่านมีป่าสงวนแห่งชาติ 16 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 2 แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 1 แห่ง อุทยานแห่งชาติ จำนวน 6 แห่ง วนอุทยาน จำนวน 1 แห่ง และสวนรุกขชาติ จำนวน 1 แห่ง เนื่องจากจังหวัดน่านมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาและเทือกเขา จึงเป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำ ต้นน้ำลำธาร ที่สำคัญ ๆ หลายสาย โดยมีแม่น้ำน่านเป็นลำน้ำสายหลักของพื้นที่จังหวัดน่าน

3) จังหวัดพะเยา

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.5 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.98 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย มันสำปะหลัง ลิ้นจี่ ยางพารา หอมแดง และกระเทียม โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดพะเยาสูงสุด 5 อันดับของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มันสำปะหลัง ลำไย และข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดพะเยา พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอื่น ๆ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมขนส่ง และอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์

ท่องเที่ยว : จังหวัดพะเยามีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นเมืองเก่าอันมีวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่มีอัตลักษณ์ จึงได้รับการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวให้อยู่ในกลุ่มที่ 4 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองเก่ามีชีวิต บทบาททางการท่องเที่ยวจึงกำหนดให้จังหวัดพะเยาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก-เมืองเก่ามีชีวิต โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลัก คือเทศบาลเมืองพะเยา และมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวรอง ได้แก่ เทศบาลตำบลเชียงคำ อำเภอเชียงคำ ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง (หากมีการขับเคลื่อนโครงการของรัฐ) การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : การกำหนดจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็น HUB ด้านการค้าการกระจายสินค้า จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวกอำเภอภูซาง เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่รองรับเศรษฐกิจการค้าชายแดน ด้านการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ (Ecotourism)

และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยสามารถพัฒนาเชื่อมโยงจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศในกลุ่มสมาชิกอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง การเชื่อมโยงเส้นทางโลจิสติกส์จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก เชื่อมโยงโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่เด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดพะเยาที่สำคัญ 2 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 1 และทางหลวงหมายเลข 120 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดพะเยา มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดพะเยา ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายกรุงเทพมหานคร-ด่านแม่สาย/ด่านเชียงของ (M5) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวเหนือ-ใต้ จังหวัดพะเยามีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR1 เชียงราย-นราธิวาส เนื่องจากภูมิศาสตร์ของจังหวัดพะเยามีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ไม่มาก และเป็นจังหวัดชายแดนติดกับประเทศลาว ดังนั้นการเดินทางมาจังหวัดพะเยาจึงมีเส้นทางที่จำกัด ไม่มีทางรถไฟ ไม่มีท่าอากาศยานการเดินทางโดยรถไฟไปยังจังหวัดพะเยาจึงจำเป็นต้องลงที่สถานีรถไฟในจังหวัดใกล้เคียงและเดินทางไปยังจังหวัดพะเยาโดยการเดินทางทางถนนต่อ จวบจนจังหวัดพะเยายังไม่มีสนามบินเปิดให้บริการ โดยการเดินทางไปยังจังหวัดพะเยาโดยเครื่องบินสามารถเดินทางมาลงสนามบินที่จังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ สนามบินแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดพะเยามีป่าสงวนแห่งชาติ 15 แห่ง อุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง วนอุทยาน 2 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 5 แห่ง และสวนป่า 2 แห่ง ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำอิงซึ่งเป็นแม่น้ำสาขาของแม่น้ำโขง ในลุ่มน้ำโขงตอนกลาง

4) จังหวัดแพร่

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 8 แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.53 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ไม้ กาแฟ พืชตระกูลถั่ว สมุนไพร ส้มโอ ลำไย และหอม โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดแพร่สูงสุด 5 อันดับของปี 2561 - 2565 คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดแพร่ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอื่น ๆ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมไม้ และผลิตภัณฑ์จากไม้ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน และอุตสาหกรรมอาหาร

ท่องเที่ยว : ในการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นเมืองเก่าอันมีวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่มีอัตลักษณ์ จังหวัดแพร่จึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 4 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองเก่ามีชีวิต บทบาททางการท่องเที่ยว จึงกำหนดให้จังหวัดแพร่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวรอง โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยว คือ เทศบาลเมืองแพร่ ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : ศักยภาพเชิงภูมิศาสตร์ การเชื่อมโยงในการเป็นจุด Hub Logistic ด้านการขนส่งคมนาคมและการกระจายสินค้าไปสู่จังหวัดภาคเหนือตอนบนและภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย และเชื่อมโยงไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และรัฐบาลมีนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ทำให้เกิดการพัฒนาศูนย์ประกอบการท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดแพร่ที่สำคัญ 3 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 101 และทางหลวงหมายเลข 103 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดแพร่ มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดแพร่ ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายกรุงเทพมหานคร-ด่านแม่สาย/ด่านเชียงของ (M5) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวเหนือ-ใต้ จังหวัดแพร่มีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR1 เชียงราย-นราธิวาส การคมนาคมทางรางในจังหวัดแพร่มีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดแพร่และเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดแพร่เป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ปัจจุบันมีท่าอากาศยานแพร่

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดแพร่มีแม่น้ำยมเป็นแม่น้ำสายหลักที่ไหลผ่านจังหวัดแพร่ ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยน้ำจากแม่น้ำยมในการทำเกษตรกรรม และกิจการอื่นๆ โดยเฉพาะพื้นที่ที่รับบริเวณสองฝั่งแม่น้ำ พื้นที่เกษตรกรรมที่อาศัยน้ำจากแม่น้ำยมส่วนใหญ่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม ซึ่งมีฝายทอดน้ำขนาดใหญ่ คือ ฝายแม่ยม

4.5.8 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

1) จังหวัดพิษณุโลก

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.5 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.35 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี นาปรัง อ้อย มะม่วง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง สับปะรด ฝรั่ง พาราปาล์มน้ำมัน โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดพิษณุโลก สูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุน สูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมเกษตร

ท่องเที่ยว : ในการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นธรรมชาติและ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ จังหวัดพิษณุโลกจึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ มรดกโลกด้านวัฒนธรรม และกลุ่มที่ 7 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ อีกทั้งจังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง (สี่แยกอินโดจีน) และเป็นที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง จึงมีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวใหม่ๆ ได้แก่ MICE City, Wellness City, Sport Tourism City

การค้าและการลงทุน : จังหวัดพิษณุโลกเป็นที่ตั้งของจุดตัดระบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (NSEC) กับระบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC ซึ่งเป็น 1 แยกเศรษฐกิจที่มีความพร้อมต่อการพัฒนาเชื่อมโยง ด้านการค้าและบริการกับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและนานาชาติ โดยมีโครงข่าย คมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจภาคกลางของประเทศ และเส้นทางตามแนว NSEC มีจีนตอนใต้ เมียนมาร์ ลาว ไทยและ EWEC มีเวียดนาม กัมพูชา ลาว ไทย เมียนมาร์ ได้รับประกาศเป็น Mice City โดยเป็นศูนย์กลาง ด้านการประชุม ด้านจัดนิทรรศการ และด้านการท่องเที่ยว เป็นแห่งเดียวในภาคเหนือตอนล่าง

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกที่สำคัญ 3 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 12 และทางหลวงหมายเลข 117 มีสถานีขนส่ง ผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดพิษณุโลกแห่งที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ภายในตัวเมือง และ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดพิษณุโลกแห่งที่ 2 โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายด่านแม่สอด - ด่านมุกดาหาร (M2) แนวเส้นทางช่วงที่พาดผ่านจังหวัดพิษณุโลก คือ ช่วงตาก-พิษณุโลก และช่วงพิษณุโลก- เพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลกมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่ จังหวัด 2 สายทาง คือ MR1 เชียงราย-นราธิวาส และ MR4 ตาก-นครพนม การคมนาคมทางรางในจังหวัด พิษณุโลกมีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีภารกิจผ่านของ ขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนา ด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ปัจจุบันมีท่าอากาศยานพิษณุโลก ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ป่าไม้ทางตอนเหนือเป็น ป่าดิบเขา (Hill evergreen forest) ป่าสนเขา(Pine forest) ป่าดงดิบ (Tropical rain forest) และป่าเบญจพรรณ (Mixed deciduous forest) ทางตอนกลาง มีป่าดงดิบและป่าเบญจพรรณ กระจายไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันออก ในเขตพื้นที่บางส่วนของอำเภอดงเจริญ อำเภอนครไทย อำเภอบึงสามพัน อำเภอวังทอง และอำเภอนันทบุรี มีอุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 6 แห่ง มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

สายหลัก แหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่และการบริหารจัดการน้ำที่ส่งผลต่อพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรดินยังคงมี
ธาตุอาหารที่สมบูรณ์ และการเกษตรในพื้นที่

2) จังหวัดตาก

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.4 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.86 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืช
เศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี ลำไย มันสำปะหลัง อ้อย โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจ
การเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดตากสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ มัน
สำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน มันฝรั่ง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดตาก พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด
5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอื่นๆ อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรม
ขนส่ง และจังหวัดตากยังมี สวนอุตสาหกรรม 1 แห่ง คือ สวนอุตสาหกรรมศรีสพพัฒน์ แม่สอด

ท่องเที่ยว : บทบาททางการท่องเที่ยว จึงกำหนดให้จังหวัดตากเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม โดยเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลักจังหวัดหนึ่งในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่จะส่งเสริม
ด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงเกษตรและเชิงสุขภาพ ตลอดจนผลักดันการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ
ไม้กลายเป็นหิน (ซากไม้เป็นหินที่ยาวที่สุดในโลก) สู่ระดับสากล โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลัก
ได้แก่ เทศบาลเมืองตาก ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร
โทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center)
แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : มีศักยภาพด้านพื้นที่ชายแดนที่เป็นฐานการค้าชายแดน และตั้งอยู่บนเส้นทาง
ระเบียงเศรษฐกิจ ทั้ง NSEC, EWEC และ LIMEC นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการค้าชายแดนบริเวณ
ฉนวนแม่สอด และมีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา แห่งที่ 2 จังหวัดตากตั้งอยู่ห่างจาก
นิคมอุตสาหกรรมเมียวดีของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพียง 17 กิโลเมตร และสามารถเชื่อมโยงไปยังกั๋งซึ่ง
เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเมียนมาได้ภายในระยะทาง 560 กิโลเมตร จังหวัดตากสามารถเชื่อมโยงไปยังอินเดียได้
ผ่านโครงการทางหลวงไตรภาคี ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐอินเดีย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา - ไทย
เพื่อเชื่อมเส้นทางการค้าจากเมืองโมเรอ์ สาธารณรัฐอินเดีย มายังอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านชายแดนไทย-เมียนมา
ณ อำเภอแม่สอด สามารถเชื่อมโยงเส้นทางทางการค้าการลงทุน ระบบโลจิสติกส์ไปยังจีนตอนใต้ได้ ผ่านโครงการก่อสร้าง
เส้นทางเชื่อมโยงจาก นครคุนหมิง- เมืองลู่ลี่ (ชายแดนจีน) - เมืองมูเซ (สหภาพเมียนมา) - ทำนองกั๋ง

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดตากที่สำคัญ 3 เส้นทาง
ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 1 ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 104 และทางหลวงหมายเลข 105
มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดตาก และสถานีขนส่งแม่สอด มีแผนพัฒนา
โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดตาก ได้แก่ โครงการ
ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายด่านแม่สอด - ด่านมุกดาหาร (M2) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง
แนวตะวันออก-ตะวันตก จังหวัดตากมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP)
พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 1 สายทาง คือ MR4 ตาก-นครพนม ปัจจุบันจังหวัดตากไม่มีสถานีรถไฟ เนื่องจากไม่มี
แนวเส้นทางรถไฟตัดผ่าน การเดินทางโดยรถไฟไปยังจังหวัดตากจึงจำเป็นต้องลงที่สถานีรถไฟในจังหวัดใกล้เคียง
และเดินทางไปจังหวัดตากโดยการเดินทาง ทางถนนต่อ จังหวัดตากมีสนามบินให้บริการ 2 แห่ง ได้แก่
ท่าอากาศยานนานาชาติแม่สอด และท่าอากาศยานตาก

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดตากมีแม่น้ำที่สำคัญไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง และแม่น้ำเมย ซึ่งมีความสำคัญต่อการเพาะปลูก และการประมงน้ำจืด ประชากรส่วนใหญ่ใช้น้ำจากลำห้วยที่พาดผ่านพื้นที่ของหมู่บ้านหรือใกล้เคียง และในบางพื้นที่มีการกักเก็บน้ำโดยการสร้างฝายเพื่อใช้ในการอุปโภค

3) จังหวัดเพชรบูรณ์

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 4.4 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.84 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะขามหวาน อ้อย มันสำปะหลัง โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดเพชรบูรณ์สูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงานมันสำปะหลัง ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าวนาปรัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ท่องเที่ยว : ในการจัดกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์ซึ่งมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีอัตลักษณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์จึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 6 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตร และวัฒนธรรม และกลุ่มที่ 7 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ บทบาททางการท่องเที่ยวจึงกำหนดให้จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/เชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพรและความงาม, เชิงเกษตร, เชิงวัฒนธรรม, เชิงมรดกโลกเชื่อมโยงอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ โดยการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวไปประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สุโขทัย-เพชรบูรณ์-หลวงพระบาง ทั้งนี้จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ และมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวรอง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง (หากมีการขับเคลื่อนโครงการของรัฐ) การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : ทางหลวงหมายเลข 12 ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมเส้นทางหลัก เป็นเส้นทางคมนาคมแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) เชื่อมโยงประเทศพม่า - ไทย - ลาว - เวียดนาม ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง หรือ GMS (Greater Mekong sub region) ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสทางการค้าและการท่องเที่ยวได้

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ที่สำคัญ 6 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 21 ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 113 ทางหลวงหมายเลข 225 ทางหลวงหมายเลข 2219 และทางหลวงหมายเลข 3004 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเพชรบูรณ์ และสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอหล่มสัก มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายด่านแม่สอด - ด่านมุกดาหาร (M2) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวตะวันออก-ตะวันตก จังหวัดเพชรบูรณ์มีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง ได้แก่ MR4 ตาก-นครพนม และ MR5 นครสวรรค์-อุบลราชธานี ปัจจุบันจังหวัดเพชรบูรณ์ไม่มีการคมนาคมขนส่งทางราง โครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ถือเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ เช่น สถานีขนส่งสินค้าคอนเทนเนอร์ (Inland Container: ICD) ท่าเรือบก (Dry Port) ศูนย์เปลี่ยน

ถ่ายรูปแบบการขนส่ง สถานีขนส่งสินค้า (Truck Terminal) และลานกองเก็บตู้สินค้า (Container Yard: CY) ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ในปัจจุบัน ได้แก่ สถานีตรวจสอบน้ำหนัก และจุดจอดพักรถบรรทุก

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : พื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าไม้จำนวน 2,532,275.63 ไร่ หรือร้อยละ 32.83 ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่สุดของจังหวัด

4) จังหวัดสุโขทัย

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.67 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.68 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดสุโขทัยสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยางพารา

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสุโขทัย พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมอื่นๆ อุตสาหกรรมเกษตร

ท่องเที่ยว : จังหวัดสุโขทัยมีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น จึงเกิดการท่องเที่ยวมรดกโลก ท่องเที่ยวชุมชน และเป็นสมาชิกเมืองสร้างสรรค์เมืองอัจฉริยะ Smart City มีระบบการขนส่งที่เชื่อมโยงในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวไปยังประเทศเพื่อนบ้าน สุโขทัย - หลวงพระบาง จังหวัดสุโขทัยจึงได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 กลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ มรดกโลกด้านวัฒนธรรม บทบาททางการท่องเที่ยว จึงกำหนดให้จังหวัดสุโขทัยเป็นเมืองท่องเที่ยวมรดกโลกทาง วัฒนธรรม โดยเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก ซึ่งมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลักหลายแห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี-เทศบาลตำบลเมืองเก่า เทศบาลเมืองศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร และมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวรอง คือ เทศบาลเมืองสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการของประเทศ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้นอย่างมากของผลผลิตด้านการเกษตร เพื่อตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง อาทิ การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และการแปรรูปผลผลิตการเกษตรจากผลการศึกษาวิจัย และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตขั้นสูงเพิ่มมูลค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีศิลปวัฒนธรรมและการออกแบบร่วมสมัยเพื่อตอบสนองต่อกระแสความต้องการของตลาดที่ให้คุณค่าต่อ Oriental Cultural Fusion อาทิ ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก และสินค้าหัตถกรรม ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่มสู่งานหัตถศิลป์

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยที่สำคัญ 6 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 12 ทางหลวงหมายเลข 101 ทางหลวงหมายเลข 102 และทางหลวงหมายเลข 106 มีสถานีขนส่งสุโขทัยเป็นที่รู้จักกันในชื่อ สถานีขนส่ง AEC ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านกล้วย จังหวัดสุโขทัย มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายด่านแม่สอด - ด่านมุกดาหาร (M2) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง

แนวตะวันออก-ตะวันตก จังหวัดสุโขทัยมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง ได้แก่ MR1 เชียงราย-นราธิวาส และ MR4 ตาก-นครพนม การคมนาคมทางรางในจังหวัดสุโขทัย มีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยและเชื่อมต่อกับจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดสุโขทัยเป็นหนึ่งในมรดกโลกทางวัฒนธรรม เป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ท่าอากาศยานสุโขทัย เป็นท่าอากาศยานในสังกัด บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ประมาณ 6,596.092 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,122,557 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยตอนเหนือเป็นที่ราบสูงมีภูเขาเป็นพืดยาวมาทาง ทิศตะวันตกพื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบและตอนใต้เป็นที่ราบสูงมีแม่น้ำไหลผ่านจากเหนือลงใต้ โดยผ่านพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย, อำเภอสวรรคโลก, อำเภอศรีสำโรง, อำเภอเมืองสุโขทัย และอำเภองาวไกลาค เป็นระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร มีภูเขาที่สูงที่สุดคือเขาหลวง แหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ แม่น้ำยม ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ ป่าไม้ มีทั้งป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และป่าดิบแล้ง โดยอยู่ทางด้าน ทิศตะวันตกของพื้นที่ กระจายอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้ประเภทต่างๆ ปัจจุบันมีการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าเพื่อเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย มีการนำพื้นที่ป่าไปใช้ประโยชน์อย่างไม่คุ้มค่า ไม่มีการปลูกป่าทดแทน ส่งผลให้เนื้อที่ป่ามีปริมาณลดลงกว่าในอดีตมาก จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 12 ป่า 1,730,974 .75 ไร่ หรือร้อยละ 41.98 ของพื้นที่จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่อุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง วนอุทยาน 1 แห่ง และสวนรุกขชาติ 1 แห่ง

5) จังหวัดอุดรดิตถ์

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.65 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.67 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทุเรียน ลองกอง กล้วย โดยข้อมูลจาก สำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดอุดรดิตถ์สูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ และอุตสาหกรรมอาหาร

ท่องเที่ยว : บทบาทการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวรอง โดยมีเมืองศูนย์กลาง บริการการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ เมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวรอง ได้แก่ เทศบาล ต.ศรีพนมมาศ (อำเภอลับแล) และเมืองท่องเที่ยวและบริการชายแดน องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง (หากมีการขับเคลื่อนโครงการของรัฐ) การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลาง การให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : ศักยภาพของด่านถาวรภูตู สามารถเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวได้หลายมิติ รวมไปถึงด่านชายแดน ด่านประเพณี จุดผ่อนปรน ซึ่งจะเป็นช่องทางที่มีศักยภาพในอนาคต มีที่ตั้งอยู่บนระเบียงเศรษฐกิจ ทั้ง NSEC, EWEC และ LIMEC และมีศักยภาพของการพัฒนาเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดอุดรดิตถ์มีชายแดนติดต่อกับลาว ได้แก่ เมืองทุ่งมีไช เมืองปากลาย เมืองบ่อแต่น และเมืองแก่นท้าว พลเมืองทั้ง 2 ประเทศ ไปมาค้าขายผ่านช่องทางประเพณีไทย-ลาว

ได้หลายช่องทาง แต่ที่สำคัญมี 4 ช่อง ที่อำเภอบ้านโคก คือ ด้านมหาราช ด้านภูคู้ ด้านห้วยต่าง และอำเภอน้ำปาด ได้แก่ ด้านห้วยพร้าว

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ที่สำคัญ 3 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 117 และทางหลวงหมายเลข 102 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดอุดรดิตถ์ มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายกรุงเทพมหานคร-ด่าน แม่น้ำ/ด่านเชียงของ (M5) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวเหนือ-ใต้ การคมนาคมทางรางในจังหวัดอุดรดิตถ์มีการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์และเชื่อมต่อกับจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดอุดรดิตถ์เป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ในอดีตจังหวัดอุดรดิตถ์เคยมีท่าอากาศยาน 1 แห่ง คือ สนามบินอุดรดิตถ์ หรือ สนามบินวังยาง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : มีแหล่งน้ำต้นทุนในปริมาณมาก อันเนื่องมาจากมีเขื่อน และอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่ และมีแม่น้ำน่านเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัด รวมไปถึงแม่น้ำสายรองทั้งแม่น้ำปาด คลองตรอน และบึงน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่ อาทิ บึงทุ่งกะโล่ บึงหล่ม บึงมาย เป็นต้น

4.5.9 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

1) จังหวัดนครสวรรค์

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.84 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.4 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดนครสวรรค์สูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปรัง ข้าวนาปี มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมอื่นๆ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมโลหะ

ท่องเที่ยว : บทบาทการท่องเที่ยว จังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลักในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นฐานด้านการท่องเที่ยวและการค้าเชื่อมโยงระดับนานาชาติ ซึ่งจังหวัดนครสวรรค์เป็นเมืองหลักด้านการท่องเที่ยว โดยมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ เทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : เป็นศูนย์กลางโครงข่ายคมนาคมทางบกและทางรางที่เชื่อมโยงการค้า โลจิสติกส์การลงทุนและบริการกับภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งทางบก และทางราง นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) โดยกำหนดให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเศรษฐกิจอุตสาหกรรมชีวภาพ (Bio Hub) ซึ่งมีการลงทุนอุตสาหกรรมชีวภาพ และ BCG ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่สำคัญ 4 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 1 ทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 117 ทางหลวงหมายเลข 225 และทางหลวงหมายเลข 3004 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสาร จังหวัดนครสวรรค์ มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 2 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่ จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายนครสวรรค์ - ด้านช่องเม็ก (M4) เป็น ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวตะวันออก - ตะวันตก และโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายกรุงเทพมหานคร - ด้านแม่สาย/ด้านเชียงของ (M5) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวเหนือ-ใต้ จังหวัดนครสวรรค์มีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง ได้แก่ MR5 นครสวรรค์ - อุบลราชธานี และ MR1 เชียงราย-นราธิวาส การคมนาคมทางรางในจังหวัด นครสวรรค์มีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์และเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของ ขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์เป็นเมืองที่กำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนา ด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ปัจจุบันจังหวัดนครสวรรค์มีท่าอากาศยาน 2 แห่ง ได้แก่ (1) สนามบินนครสวรรค์ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจหลักในการปฏิบัติการสร้าง ฝนเทียม บริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศ และให้บริการตามภารกิจของทางหน่วยงานราชการ และ (2) ท่าอากาศยานตากลิ สังกัดกองทัพอากาศไทย

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 7 แห่ง และพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติเขาค้อลำน้ำเจ้าพระยา ฯลฯ 5 แห่ง มีแม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งมีแหล่งน้ำผิวดินขนาดใหญ่ คือ บึงบอระเพ็ด

2) จังหวัดกำแพงเพชร

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 3.30 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.34 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืช เศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน โดย ข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดกำแพงเพชรสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงิน ลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอื่นๆ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยานพาหนะ และอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อม ยานพาหนะและอุปกรณ์

ท่องเที่ยว : บทบาททางการท่องเที่ยว จึงกำหนดให้จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์ มรดกโลกด้านวัฒนธรรม โดยเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก มีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ เทศบาลเมืองกำแพงเพชร และมีเมืองศูนย์กลางบริการการท่องเที่ยวรอง ได้แก่ ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยว และความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง (หากมีการขับเคลื่อนโครงการของรัฐ) การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : จังหวัดกำแพงเพชรอยู่ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจสายตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) สร้างโอกาสทางการค้าและการท่องเที่ยวแก่จังหวัด

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชรที่สำคัญ 3 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 1 ทางหลวงหมายเลข 101 และทางหลวงหมายเลข 115 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดกำแพงเพชร ในปัจจุบันยังไม่มีท่ารถทางราง ในจังหวัดกำแพงเพชรเนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชรยังไม่มีแนวเส้นทางรถไฟผ่าน โดยการเดินทางไปจังหวัดกำแพงเพชรด้วยระบบรางสามารถเดินทางไปยังจังหวัดใกล้เคียงแล้วเดินทางต่อทางถนนไปยังจังหวัดกำแพงเพชรได้ ปัจจุบันจังหวัดกำแพงเพชรยังไม่มีท่าอากาศยาน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จังหวัดกำแพงเพชรมีแหล่งน้ำธรรมชาติในลักษณะของแม่น้ำ ลำคลอง หนองและบึง โดยแบ่งแหล่งน้ำได้ 2 กลุ่มน้ำ คือ กลุ่มน้ำปิงและกลุ่มน้ำยม ทรัพยากรป่าไม้ที่สามารถพบได้ในจังหวัดกำแพงเพชร มีทั้งป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และป่าดิบแล้ง โดยอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของพื้นที่ กระจายอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้ประเภทต่าง ๆ มีป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 9 แห่ง

3) จังหวัดพิจิตร

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 2.23 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 78.61 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อยมันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส้มโอ มะม่วง มะยงชิด และเมลอน โดยข้อมูลจากสำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดพิจิตรสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดพิจิตร พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอื่น ๆ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย และอุตสาหกรรมอโลหะ และจังหวัดพิจิตรยังมี นิคมอุตสาหกรรม 1 นิคม คือ นิคมพิจิตร

ท่องเที่ยว : ในบทบาทการท่องเที่ยว จังหวัดพิจิตรเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวรองและพื้นที่ท่องเที่ยวเสริม/พื้นที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในจังหวัดพิจิตรซึ่งเป็นเมืองรองที่มีแนวโน้มเติบโตโดยมีเมืองศูนย์กลางบริการ การท่องเที่ยวรอง ได้แก่ เทศบาลเมืองพิจิตร ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง (หากมีการขับเคลื่อนโครงการของรัฐ) การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างเสริมศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบ

การค้าและการลงทุน : ผลผลิตจากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์เป็นที่ต้องการของลูกค้าที่รักสุขภาพ ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าที่ค่อนข้างมีรายได้

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดพิจิตรที่สำคัญ 6 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 11 ทางหลวงหมายเลข 117 ทางหลวงหมายเลข 115 ทางหลวงหมายเลข 113 ทางหลวงหมายเลข 1067 และทางหลวงหมายเลข 1069 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 1 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดพิจิตร สถานีขนส่งผู้โดยสารหลัก จังหวัดพิจิตร และสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอชริบารมี จังหวัดพิจิตร มีแผนพัฒนาโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 1 โครงการ ที่มีแนวเส้นทางผ่านในพื้นที่จังหวัดพิจิตร ได้แก่ โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายกรุงเทพมหานคร-ด่านแม่สาย/ด่านเชียงของ (M5) เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแนวเหนือ-ใต้ จังหวัดพิจิตรมีโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองร่วมกับระบบราง (MR-MAP) พาดผ่านพื้นที่จังหวัด 2 สายทาง ได้แก่ MR1 เชียงราย-นราธิวาส และ MR4 ตาก-นครพนม การคมนาคมทางรางในจังหวัดพิจิตรมีทั้งการใช้สัญจรภายในพื้นที่จังหวัดพิจิตรและเชื่อมต่อจังหวัดอื่น ๆ และยังมีการสัญจรผ่านของขบวนสินค้า การท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดพิจิตรเป็นเมืองที่กำลังเติบโต

ทางด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาด้านการคมนาคมให้มีความพร้อมในการรองรับการเติบโตในอนาคต ปัจจุบัน จังหวัดพิจิตรไม่มีท่าอากาศยาน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : มีแหล่งน้ำธรรมชาติสายหลัก 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม แม่น้ำพิจิตร และมีระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่ทางเกษตร มีป่าสงวนแห่งชาติ 3 แห่ง

4) จังหวัดอุทัยธานี

ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

เกษตร : มีพื้นที่ทางการเกษตร 1.6 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.67 ของพื้นที่จังหวัด และมีพืชเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และสับปะรด โดยข้อมูลจาก สำนักเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดอุทัยธานีสูงสุด 5 อันดับ ของปี 2561-2565 คือ อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ข้าวนาปรัง และสับปะรด

อุตสาหกรรม : สำหรับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับ คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมเกษตร

ท่องเที่ยว : ในบทบาทการท่องเที่ยว จังหวัดอุทัยธานีเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวรองและพื้นที่ท่องเที่ยวเสริม/พื้นที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในจังหวัดอุทัยธานีซึ่งเป็นเมืองรองที่มีแนวโน้มเติบโตโดยมีเมืองศูนย์กลางบริการ การท่องเที่ยวรอง ได้แก่ เทศบาลเมืองอุทัยธานี ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและความพร้อมในด้านการคมนาคมขนส่ง (หากมีการขับเคลื่อนโครงการของรัฐ) การสื่อสารโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างเสริมศักยภาพในการเป็นเมืองศูนย์กลางการให้บริการ (Service Center) แก่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบซึ่งมีหลายกลุ่ม

การค้าและการลงทุน : ตลาดนัดโค กระบือ ขนาดใหญ่ ที่มีชื่อเสียง และมีจำนวนกระบืออยู่ในอันดับสองของประเทศ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และกระแสความนิยมบริโภคอาหารปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการส่งเสริมการใช้สมุนไพร และภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ : ถนนสายประธานและสายหลักในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีสำคัญ 1 เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 32 ทางหลวงหมายเลข 1 และทางหลวงหมายเลข 333 มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 3 แห่ง คือ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานีเป็นจังหวัดที่ไม่มีเส้นทางรถไฟตัดผ่าน แต่อยู่ไม่ไกลจากแนวเส้นทางรถไฟสายเหนือ โดยมีสถานีที่ใกล้ที่สุดคือสถานีนครสวรรค์ ปัจจุบันจังหวัดอุทัยธานียังไม่มีสนามบินเปิดให้บริการ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : มีพื้นที่ป่าไม้ห้วยขาแข้ง ที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกทางธรรมชาติ ครอบคลุมพื้นที่ป่าไม้มากกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัด ความหลากหลายทางชีวภาพสูง ทั้งพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ และทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำสายหลัก คือ แม่น้ำสะแกกรัง มีป่าสงวนแห่งชาติ 9 แห่ง วนอุทยาน 2 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง และเขตลุ่มน้ำป่า 1 แห่ง